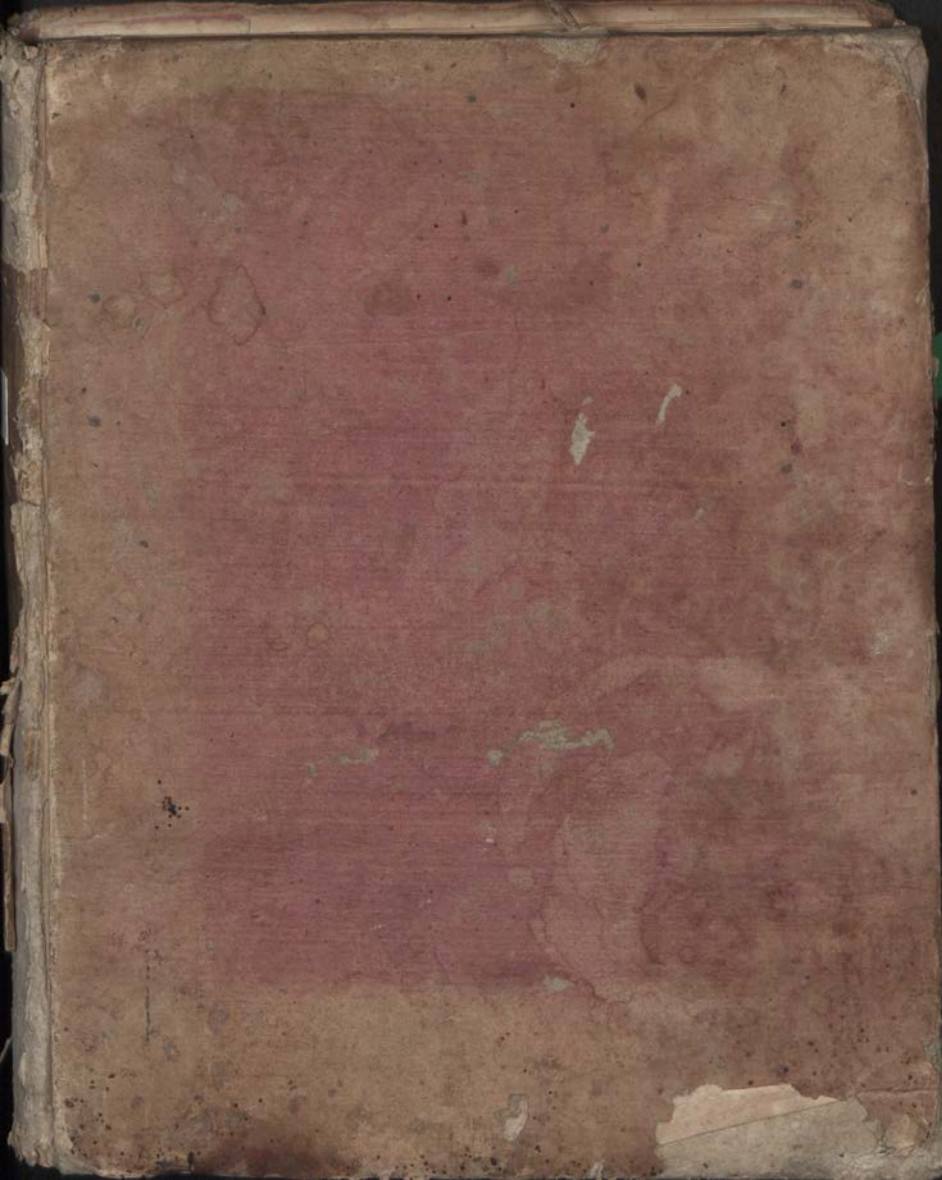

Orkney

01330

V. 30.

+

Sæculum Quartum.

Imperatores. - - -

Diocletianus.

Persecutionis decennatis intra refert Lactantius
fit Diocletianus Antiochiam in Orientem, ubi
conspices, Magos et Priolos convocari curavit, ut
ex eorum agnominum futura predicerent, aderant
cum illo Aulici, inter quos non pauci Christiani, traxi-
ci et sacrificia pro more Divis libabant sed fideles
signum Crucis frontibus imprimendo omnes
prostitias Demonis dispulerunt, unde iterabant
sacrificia, sed frustra, sacrificulorum quoque supremum sex
clamavit non posse signa videri cum homines et im-
piorum Christianos intellexerit probo essent, Imperator
effervescent omnes presente ad sacrificandum
idolis adegit, qui vero recitassent verberibus
affici precepit, imo literas ad Militum, Tribunum
dedit, ut omnes non Divis sacrificarent, a finol-
lent, a Militia excluderentur, intra hos limi-
tes Constitit persecutionis decretum teste Lact.
C. 10. encl. L. 1. C. 1.
Sed ad 300 Diocletiani 19 magis se vivere cepit
advenerat Diocletianus ipse Nicomediam in
Bythynia, ubi sedem Imperialem constituit
Nyemem ibi transacturus, occurrit Galerius
quod Caesar, Victoria a Berbis relata inflatus

inflatus, qui maximo in Christianos odio ferebatur,
 cuius occasio huius fuit. Mater eius sepe Lacti-
 Mulier erat superstitiosa, peregrine colebat
 Deos Montium, illis sacrificia ferebat, sanguine
 cibos aspergebat, quibus in tum ipsa vescabatur.
 Sed alias quoque Mulieres, quasi in Comitatu suo
 habebat coegit, quae Christianae erant, ieiuniis & Ora-
 tionibus potius vacabant, unde querulosa Mu-
 lier apud Gelenium suum Galenium querelam depo-
 nit, qui illius maximo in Christianos odio exarsit.
 Cum go venisset Nicomediam Diocletianus voluit
 placare ut Christiani tollerentur, Consultabant
 hac de re solides itaque nitul colligere potuerunt,
 quam quod de Summis Rei publicae Negotiis tra-
 ctebant, interea Diocletianus cum esset Princeps
 Politicus ostendere conabatur Galenio quod tot-
 Millia Christianos ab eo persequi occidi non pos-
 sint, per Necem populum auferri Nervum Imperii
 satis esse, si a dignitatibus et Militia excludan-
 tur, Sed urgit Galenium, ut Mortis poena in eos
 decerneretur. Diocletianus cum resistere non
 posset decrevit plures in Consortium admittere
 Consilii, erat enim Diocletianus Princeps Indo-
 lis subdole, qui cum de re, ex gra. laudem ex
 Gloria sperabat agere debuisse, nullam in Confor-
 tium Consilii admittit, ut tota laus in eum re-
 dundaret, si vero de re dubia agendum fuit, admi-
 fit plures, ut totum rei male gesta negotium

Negotium in Consilia non refundens, advocavit itaque
 Delli duces qui tamen Oranes Conformerem Sen-
 tentiam Galeni opinionioni tulerunt, partim quod
 metuerent offendere Galenum, partim quod Galiam
 ab eo sperarent, partim quod Christianis occulte in se-
 ni essent. Diocletianus Legatos quoque ad Apollinis
 Oraculum Milesum misit, scilicet et sibi quilibet
 pertrahere potest, quod Doemon in Christiano sen-
 su sententiam intulerit, tamen Galeni itaq;
 sententiam, quam Oraculo amplius resistere Ga-
 lenus Diocletianus, Consensit petitioni Galeni
 tamen, ut res atq; sanguine peragatur li-
 cet Galenus omnes igni tradere cupiverit, occur-
 rit Agram Rex misitale circa idem tempus
 et videbatur idoneum Christiano homini extinguendo
 factum, itaq; ut Summo Mare Pretorianas lo-
 holes ad templum in miserint Christianorum qui firmi
 Laquei Dei in quibus erant, sacros Codices, Liberamque
 supellectilem sacram igni tradebant, Christianique
 in Decretorum Censuram mirabantur prolembre
 xum faciem Continuos diffugerunt, interea
 adhuc disceptant in terra Diocletianus et Ga-
 lenus circa Templum Christianorum, voluit enim
 Galenus, ut decendatur, discessit Diocletianus
 periculum Urbis obiciens, vicina enim erant Pala-
 tia Splendibissima quod signum conceperunt, =
 Urbs tota in periculum Consecta fuisset, pra-
 fu Galenus assensit, militum tunc affuerunt
 ora Magnificentissima brevi solo equata fuit, di-

Die sequenti edicta Galerii et Diocletiani No-
 mine subscripta vulgabantur, tenor hic erat. Om-
 nes Christiani perpetua infamia notabantur, ab om-
 nibus honoribus depellabantur. Litterarum poenae sub-
 jacebantur etiam si Cives Romani fuissent, et
 omni seduci facultas dabatur agendi in judi-
 cio contra Christianos, et contra Christianos vel tu-
 idem fuit, vident hoc decretum Christianus qui-
 dam Lelo ingenti incitatus illud di-lacerare.
 Cum ipse subiungens has esse personas de
 Gothis, et Sythis, factum hoc licet ex Lelo
 fluxerit, Lelan tamen in memento innotat,
 Nam hic majorem occasionem percutiendi de-
 dit, quia ille ipse flammis consumptus est.
 Sed nec sic contentus erat Galerius ad Va-
 fikiem Confugit subornavit quoddam ex fuit
 ut Palatio ignem imponerent quo tota mense
 absumptam. Dum autem ardet cepit per-
 gere hic omnes Christianos auctores et eos
 cum eum sic conspirasse, ut se vindicarent
 Diocletianus et si sagax, fraudem tamen
 advertit, Sed crudeliter in omnes sevit la-
 pit, passi sunt inter primos S. Dorotheus, Eze-
 gonus, et Petrus, Cubicularii ipsius, de quibus
 Euseb. Auctor incendii deprehendit, si potest
 quia inter Galerianos in querebatur ex quibus
 re ipsa erat, si contentus hac sevitia Galerius
 iterum post 15 dies voluit decreta exasperari, et

et quia difficilem invenit Diocletianum,
de media ~~Hyeme~~ ex Urbe voluit discedere,
dicens: se nolle vivum Combari a Xpianis. Mam-
iterum palatium succendit, sed ignis brevi ex-
stinctus fuit, hoc facto totum Animum Diocle-
tiani occupavit, & totam qd Civitatem Xpiani in
singillatim, sed turmatim igni patebantur,
excogitavit modum, ne Ulbus se occultare posset
Congregatus Plebs ad sane indolens, ut inotus sa-
cificaret, imo ad ipsa tributa sua simulacra De-
orum Constituebantur, nec admittentur ad
gratiam, nisi illis morte sublatus fuit.

Dein ad omnes totius Orbis Romani Rectores
hanc missa sunt per scriptum rescripta, inprimis
vo ad Maximinum Herculium in Italia ac Con-
stantium Chlorum in Galliam, qui rem tanti momen-
ti se inconsultis gestam ac decessam agere nunc refere-
bant, Maximinus & Herculius cum testes suspi-
cimus homo fuerit assensum facile prebuit, Constanti-
nus vero ne vis assensum denegare penitus videtur
tur, hominibus sepeceit, et solum Temple dimissi-
sit, Asia quoq; data sunt rescripta, quibus sacrifican-
tes Liberi dimittebantur, qd Vo creverunt crudeli
fine torqueri.

Verum Diocletianus paulo post hanc impietatem
huit secundo enim a persecutione ad Romam adve-
rat, ubi a Civibus salutis & probis exceptus fuit, mo-
rore itaq; animi contabescens Nicomediam & Treveris
ac in Callidus morbum incidit, in quo in pauca spulit

Multitudo signis edit. Interea Galerius qui sibi
 salus Orbis Imperium amare volebat. Romam
 ad Herculeum profectus est. Cum purpuram ponere
 coegit, bellum sibi resistere minaturus qui
 ab eo se agitare non posse videret paravit.
 Cum negotium hoc cum Herculeo parato sibi ex
 hisse vidisset. Galerius ipsam Diocletianum ten
 tare cepit, dicens quod civibus iam fractus
 esset, let. Onibus Rei publicae ferendis impar
 adeoq. Cederet imperio, quod 20 annis maxime
 cum laude administraret. addidit ei. Nunc ex
 plum, qui postquam uno ad imperium illud tran
 sit cepit, obstupuit ad hoc Galerius verba Diocle
 tianus, et Rathi cognovit quorsum tendant, dicit
 itaq. sibi rem hanc in gloriam fore, Nervaz
 hoc facere potuisse, si quidem uno tantum ad im
 pium pervenisset, si hic esse secum qui 20 annis
 imperio pervenisset multorumq. privatorum odia
 in se concitasset, quia opportunitatem sede illius
 centi occasionem daretur. sub eodem
 semper Herculei litera suscepit, quibus signi
 ficabat se nimis Galerii pesteritum periculum
 posuisse, omni itaq. ore se, destitutum. Galerii
 petitioni agere. Actum. Ad eum de substitu
 endis Cesaribus, quia priores Galerius videl
 cet & Constantinus Chlorus, Augustus Dio
 cletiano & Hercules successuri essent. Dioclet
 ianus substituendos censebat, Maxentium
 Herculei filium, et Constantinum qui ex

ex Augustorum essent sanguine, ac utinam recusabas
 Galerius ^{pud} quidem propter fastum, dicent: omni
 Arrogantiam hunc, qui iam nunc nullam fibi reve-
 rentiam, ac obedientiam exhiberet, Constantinus
 vero gratia in favoribus populi ac Militum qui fibi
 nocui forent, verum sperorum et Maximini Da-
 sam se designasse respondit Galerius Diocletiano,
 at ille indoluit tales designatos esse, qui regem
 de Republica in Capite essent. Postmodum
 dies Constituta qua Galerius et Constanti-
 nus Caesares Augusti, Severus et Maximi-
 nus Dacia Caesares proclamarentur, Constituta
 itaque die coeundi suggestum in quidem exami-
 nis Per Coelectus Diocletianus, et se ex supra-
 dictis rationibus Imperio Cedere dixit, Augu-
 storum mirante populo, Constantium prope
 mirum esse, Constitueret tamen in audebant
 propter Metam Galeni. Laetitia per 18 ad 19.
 Maximinus Dacia interea pro Galerio:
 Orientis tenens Imperium locutam a Galeno
 persecutionem magna ferox proinde Continua
 at euseb de M.P.C. 4.

Quam omnia ex voto fibi cepisse Galerius
 vidit Diocletianum videlicet ex flexu eum
 Imperio cepisse Constantium Chlorum morbi-
 dum esse, ac paulo post moriturum Unicum Con-
 stantium fibi ostendere videbat, quam tamen
 titulo quidem exenendarum virium, revera
 tamen, ut ipsum e medio tolleret, maximis

maximis obiecit periculis. Accidit eodem tem-
 pore, ut Constantinus (Plonius in gravem inci-
 dent morbum filium itaq Constantium adse-
 mitti petiit, appendit quidam Galenus, sed
 et proposito missionem illius ad diem sequen-
 tem distulit, ut saltem infra hoc tempus
 illum sufferre posset. At Constantinus Gale-
 ni fraudes suboluit, igitur sumpta Cena occu-
 patusq omnibus publicis Curibus, discessit sequen-
 ti die Galenus somnum solito longius pro-
 posuit, usq ad meridiem, ac postea de Constan-
 tino interrogans, intellexit eum sumpta Cena
 discessisse, in sequendum itaq decrevit, et cum filio
 intellexit oes Curas publicas ab eo occupatas
 esse, et sic Constantinus felicitor ad Batonem
 pervenit, qui dum moriebatur fidei, ac amoris
 militum commendavit, a quibus Batre
 Eboraci defuncto Augustus Salutatns est,
 prima cura illi fuit Xpianis suam reddere
 libertatem ut Conventus Ecclesiastici eos li-
 bere agere possent Post mortem Galenio-
 statnam suam transiit, mori enim erat
 ut dumqvis Augustus decesseret etur facio-
 suo statnam suam transmitteret, istud itaq
 et Constantinus fecit, ad quod Galenus ipse
 excaudit, ut propotuerit et statnam illam
 et eum qui ipsam attulerat igne cremari, sed
 amici dum ab hoc proposito recedunt dicentes:

dicentes. Constantinum hanc injuriam ultimum,
et contra se cum exercitu venturum illis itaq
agravit, et purpuram quoq; ei transmisit, quasi
sua sponte ut socium Imperij cum adiret. Sijper
verum ut Constantino tamen aliquam injuriam
inferret, Severum in societatem Imperij elegit
et Augustum proclamari iussit, quam tamen
Constantinus magna sui moderatione ultus
non fuit, et solo Caesaris titulo contentus erat.
Aliud quoq; Galenij auxilium perturbavit, con
stituit illi ut lacte exprimeret Orbem totius
devorare, ideo Civibus etiam Romanis, quod
nunquam ante hac factum est, tributa impo
suit. Constituens Censores, qui Populum
coascari berent, et tributa exigerent, ideo om
nes illi exhorabantur, et Maxentium fili
um Heraclei Imperatorem proclamant,
qui Patri in compania degenti purpuram mis
sit, eumq; ad capessendum Imperium evoca
vit.

Rei hujus sane ad Galenium perlata, Se
verum Augustum cum exercitu Romam
misit, Sed se sibi fecit accidit, quam Galenij
sperabat, vix enim in Italia se venerat, cum
exercitu Severi, milites ab illo defeecerunt,
et Maxentio adhaeruerunt, in fugam itaq; spe
nem salutis posuit Severus, Sed et hanc
infelicitas suscepit, Nam a Militibus Heraclei

Herculei captus incipit venit omnibus son-
 ta Morte interitis, Maxentius Veri interea
 Romanam urbem munivit, Herculeus autem
 in Galliam profectus pedes cum Constantino
 pepigit eius filiam suam faustam in Ma-
 ximi modum dedit, maxime hac duum
 Principis amicitia Galerii animum turba-
 vit, qui ut moram omnem eluxisset in Ita-
 liam cum exercitu profectus est, et ibi se
 Romanam obsedit, sed frustra unde Amici-
 ne milites se relictos maxentio revertere-
 rent, Quam admodum ferere contigisset
 Permittit itaque Amicitia obsidione soluta in
 Orientem redit, Herculeus audito Galerii
 discessu Romanam rediit, et cum videret
 quod milites magis diligenter Maxen-
 tium filium suum quam se, indigne tulit.
 Cogit scilicet fuggeret in filiam suam incedere,
 et maxime quoniam de hac re voluit, ac ille
 multum volubitatus ex manibus eius se
 liberavit. Facto hoc ad eos militem omnia in se
 concitavit, Herculeus, ut ei Roma fugi undi
 fuerit, fugit itaque ad Genervum suum in Gal-
 liam, inde per in orientem Nicome-
 diam videlicet ad Galerium profectus, hac
 quidem specie, ut filium apud illum
 accusaret, et foedus cum Galerio iniret.

mizeret, revera autem ut si opportuna se offer-
 ret occasio illum interficeret, ac Orientis sibi
 Imperium sibi vendicaret, et Consilia sua perfice-
 re non potuit, Galenus enim illo tempore cum
 Diocle occupabatur in Constituendo Augusto Lici-
 nio in locum severi Aursum itaque in Galliam
 profugit, plenas ut Lactantius ait. M. Clarum cogita-
 tionum, generum suum occidere in Animum
 induxit. Cum Franci negotium tunc erat Con-
 stantini, qui fines Galliarum devastabant, Contra
 hostium expeditionem suscepit Constantinus,
 Hercules ut Callido Consilio ei suadebat ne Om-
 nes Copias educeret, sed partem tantum diuini
 Romanos Milites ad pugnas esse alioguin
 exercitissimos, et periculum esse ne Provin-
 cia Militibus orbata detrimentum quodpi-
 am aliunde pateretur, Amplexusque Consilia
 generi sui Constantinus de quo mali nihil
 suspicabantur, absumpta Copiarum parte
 Contra Francos profectusque, Hercules cum
 Galliae fines jam aggressum esse putabat,
 Constantinum postquam prius purpuram
 suscepisset, ac Regios thesauros diripuit, Mi-
 litibusque larga dona erogavit, quo facto multo
 iam se sibi Conciliavit. Nunciaturum, hoc il-
 lico Constantino, quoque more citius adrogans
 priusquam Hercules Consilia sua perficere
 potuisset, rem videndam egre tulit. Nil tamen

tamen scripti in Herculeum dederit, sed se
hunc ob oculos posuit quid in se, agere nulla
tenus offensa se, Machinatoris fuisse, et
illegitimam usurpatam purpuram ei detrabi
pesset.

Hæc Constantini Mansuetudine Hercules
minime ad famora reductus fuit, sed Conspi-
cia sua exequi cupiens grande scelus medi-
tatus est. Accepit sanctam filiam suam,
illamque rogavit, ut quoguo faceret, ut Gusta-
diæ in Constantini Cubile negligenter
collocaretur, dicens se noctu venire
velle et Constantinum interficere illam
Ad tantum scelus detestabatur, sed Patri
se in facturam se promisit, et postea cæcis
totam Constantino enarrauit, illens Hercule
ut præceperat Custodias disposuit, et ad le-
ctum suum eundem goetypiam collocavit.
Herculeus noctu adveniens, cum Custodiis
ut præceperat, dispositis se esse vidit et Cubi-
le Constantini ingressus Ensis suum illum
interfecit, At Constantinus cum Armata
mana obviam illi progressus eum Compre-
hendit, ac in flagranti de scelere convicto
ad furcam damnavit. Solum infamem exi-
tam habuit unus ex hostibus Christiani Ho-
minis. Actæ a No 29 ad 30.

Interea fama ferebat ad Modicum Dajad
Licinium a Diocle et Galerio in ter Augustos.

Augustos crepitem, hanc rem agere tulit, et patem
 contra Galerium egit, imo literas quoque Gale-
 rio scripsit, ex postulans, quasi cum illo, quo
 se neglecto quibus multis; dum Annis Caesaris per
 fidem Britannia rex Augustum, Galerius
 ei responderet, ut forte sua contentus esset in
 cuius obsequium eum et plebes ad tantam signi-
 ficatem evedit, ut eum tibi penitus haberet
 ab obsequio, sed humanis Galerius Literis Mo-
 tus in hunc Maximinum, Vorum Collectis Co-
 piis in campo Martio Roma a Militibus
 Augustum proclamari iussit, et post haec hi-
 storiis scripsit ad Galerium, quibus ei signifi-
 cavit se Roma Augustum proclamatum
 et ille itaq. Messigitate adactus quod Nomina
 vit Augustus se venire, dicimus Maxi-
 mum Dajam et Maxentium dact. (p. 32)
 Sed jam Dei vindicta in Totum persecutorem
 pit, Galerium videlicet, 18. in ipso Anno fa-
 diffimo morbo afflictum cepit, in ea Namq.
 corporis parte, quae infra ventrem sedet
 firmum vulnus accepit, ruptaq. postmodum
 vena tantum sanguinis copiam profudit
 ut edipnatum videret, decessit undiq. Me-
 dici, natum adeo jam curant ut vulnus
 pelle jam obductum fuerit ac levi motu
 for eadem vena rupta, et longe major Co-
 pia sanguinis exivit, Medici jam de bono exitu

Vita desperarunt. Bacula itaq. Apollinis et
 Asclepij confutenda ceperunt, Apollo Herbas
 quondam Graecis, quae quoniam in unum vulne-
 ri alligata fuit, magis est eas septuaginta
 Sauri postea Verni, in vulnere illo exati
 fuit, ut Catulas Ammantum Carnea Ne-
 cesse fuerit applicare, et licet plurimum hoc re-
 medio educerentur, semper tamen infirmis erant,
 unde cum nec in Medicis, nec in Praeceptoribus
 spem salutis collocare potuerit, tandem Di-
 ultius penam agnovit, et ut ait Euseb. p. 110
 dixit Cecidit, seu re scriptum edidit, ut
 Christiani plena libertate fruerentur, quod in
 illo ipso loco vulgatum fuit, in quo Genitio-
 nis edita affixa erant, promissa quoque om-
 nia illata omnia re paraturam, sed postea
 post eas poenitentia in seculum acrim. Sauri, li-
 tis de Antiocho Episcopo legibus, qui pariter
 eadem quae Galenus sponsonat, Mortuus
 est, cum annis 18 immanissime in perisset
 aetate a No. 33 ad 38 affixum est edictum, ha-
 bitum edidit et per Hispaniam, omnesque Provin-
 cias vulgabantur Euseb. Hist. Eccl. l. 9.
 C. 5. fecundum pulverem, quod edictum illud
 subscriptum fuit per omnes 4to Augusti
 Audito Galeni iussu Maximi cum illico.

illico cum exercitu in orientem contendit, ut
 prius grammascimus advenisset orientis. In
 penam sibi amiserat, sed postea ad Apicum ad
 vicinis Colloquorum convenit, et facto cum
 eo fadere in Syriam ad Egyptum credidit.
 Licet autem prius edictum quod Galenus
 in favorem Christianorum edidit, subfessum
 tamen in Christianos per seque dixerit, et cum aper-
 te in eos, ne sibi ipsi compatiret, oculis
 suis nuncios ad Magistratus suos misit, qui
 superius significavit, ut a se redeunte gratia
 locupletentur, ut Christianorum conventus in-
 terdicere, qui istud nite praestiterunt, ob id il-
 lorum animas Maximianus in sacrificium
 quod in omni civitate constituit
 quod die quo die sacrificia offerret, et ipse
 quod nullum cibum pinguis, nisi sanguinem
 sacrificiiis consentanea vitam dedit libidine
 fari et sic virtutis crudelitatem quod ad-
 iunxit, et in Christianos sevit, unde quidem
 illorum peperit, sed matilan tantum illos
 precepit, alios Bracis, alios oculis, quod
 per multi ad Concilium Nicaenum Constans
 tini missa convererunt, ut Sacerdos Paulus
 usq. 186.

Iniquitatem hanc Constantinus ferre non potuit,
 et licet a sita ad Maximianum dedit, quibus

ei exercitum in Christianos crudelitatem exproba-
vit metuit ille initia minus Constantini et
Christianos palam persequi destitit, et si quo occul-
te deprehendere poterit, in mare demerge-
re jussit occulte. Laet. No 36. cap. l. 9. et 12. Per
paucum post Tempus et Constantini Mi-
nias contempsit, et palam in Christianos servit,
plures morti addicendo inter quos erant Syba-
nus, Petrus, et Lucianus Presbyteri Hieronymus
Apostolus, et ad tantam crudelitatem devenit, ut per-
secutionis edicta in tabulis aeneis incidijus-
sent. cap. l. 9. et 14.

Sed jam Tyrannus imminerebat exitum, Mortu-
tus enim audita Patris sui Herculei infami
morte bellum Constantini indidit ille, hoc illi
de accepto Statuas Herculei subverti jussit, et quia
duo adhuc illis Temporibus Augusti erant, figurae
illorum ipse Statuas primis in huiusmodi
figura Constantini Herculei Statuas de-
struxit, diruta quoque fuerant Statua Diocletia-
ni, puratam tumulam agebat Dioclet, et cum
hanc egre tulit adeo, ut Moxore contabescens
monidebuerit. Laet. No 42. et 43.

Postea Constantinus filiam suam Liciniam dispo-
navit quod cum Maximo, nus audiret amicitia-
am hanc duorum Principum suam arbitra-
tur esse prodicionem, Legatos itaque ad Maxentium
misit, sig. fedus obtulit, quod ille, qui bellum jam

jam Constantino inducent habent amplexus.
 Interea Imperator Constantinus in Gallia in
 Italiam cum exiguis quidem copiis profectus, inde
 aliquot milibus victus fuit, in quibus a Maxentio,
 sed ab eius ducibus, ille enim Cernens cum poka
 te posse sibi rem esse, in Urbe se continuit. Postea
 a Constantino ad se reversus cogitare cepit, quod
 omnes Hispani, et Francorum peremptores, in se
 lici morte deciperent, et ad eum Patrem suum
 qui Francorum frater erat teneret felicem exhi
 bisse, illud itaque Numen, quod Caelum et terram et
 omnia creavit, rogare cepit, ut ipsi suum cultum
 manifestare vellet, et accipere ipse advocatum
 videretur cum toto suo exercitu splendidum in
 Caelo Cernens videret, cum hac inscriptione
 EVTSTO-VI-KX in Urbe hoc vince, et dum in
 tellexit, quod sibi signum vellet, mox itaque
 illi Xpi apparuit, iubens, ut signo, quod videret
 set in labris, et sentis militum in sudis
 puerentur. Certe se victorem contra Maxen
 tium decessit. Die sequenti. Epos quoddam in
 Consilium adhibuit, qui ei res, ac virtutem eius
 signi exposuerunt. Manifestos itaque alios artifices
 copiosos accessit curavit, qui Cuius ejusmodi, quod
 dum Constantinus viderant fabricarent, omni
 bus postea perfectis copias eduxit, Maxentius
 autem interea ludis et spectaculis operam
 dabat, cum homines multum hanc ejus for
 diam exacerarentur, tandem Capitolium con
 scendit, Deo de rei eventu consuluit, agribus

agribus desponsum fuit hac die interituum
 Romand Urbis hostem, nullo itaq dubitante hanc
 ad Constantinum spectare, copias contra illum
 eduxit, verum fecit quam putat accidit, Constan-
 tinus enim victor erat, Maxentius itaq cum
 exercitu in Urbem fugit per pontem Milvi-
 um, qui initio puerum bely opem, Maxentianum
 nam cum a paucis militibus interfuit, et sic fort-
 us ex Pyramis interit, Constantinus postea
 cum Linna Urbem ingressus, ac a C. Crispiano
 quo cum gaudis exceptus, qui primum inter Augu-
 stosi Locum offolarent, Statuas quoque cum
 inscriptione liberatori Papide posuerunt. Inde
 quous Metiolanum iuit ut desponsam hanc
 sua filiam eidem in Matrimonium traderet.
 Anticipatione hanc indigne fecit Maxi-
 mianus cum exercitu 70000 contra Constantinum profe-
 ctus, Constantinus ei socium cum 30000
 sociam misit, Cui Angelus in somno appa-
 ruit, et Orationem quampiam ei dictavit
 certam ei victoriam pollicitus fuisse cum
 exercitu perolveret, exspectat alii menti
 impressam Orationem, et manumensi dictavit de-
 scriptam q in Pluribus Chartis singulis Mili-
 tibus duci tradidit, Maxi-
 mianus autem for. voto
 fecit, quod omnes Christianos & Strigones velis si
 victor evaserit, adveniente itaq publici die
 civi Militas positio galeis Et peribit pueri
 tam Orationem per breperiorum, scilicet
 postea galeis in exercitum Maxi-
 mianus hostes
 per iraverunt, et quamvis eius milites plusqua
 duplo plures essent, eos inane cadebant, adeo
 ut terga vertere debuerint, veritaz desperata Maxi-

Maximinus objecta purpura Nicomediam profugit,
 verum cum Licinius eum insequeretur inde
 fugit ad Fauis Montis ardua loca ibique obdormi-
 vit. Hic alicuius leuissimi obiectis et cum vide-
 ret se nulli bi. totam eorum. pumpto prius Lactis Con-
 vivio, et postquam se bene vino ingurgita-
 set, venenum bibit, sed paulo post expertus est
 venenum pleno stomacho purgato effectum suum
 difficulter trahi. ⁴⁴ enim integris diebus vixit
 in excruciantibus doloribus quem ebat ut adeo, ut
 ter eam vomerit, Caput parieti illeferit, ut
 illi oculi exili exierit manifestum itaq. di-
 vinitatem agnoscens exlaniavit se in fuisse.
 Causam persecutionis in Utianos et per
 animam ad inferos transiit Lact. ⁴⁵ ad 49. Euf. 29. C. 10. talia fata omnes
⁴⁴ persecutores subierunt. Hercules gula
 et allia, Diocletianus privatusque
 Imperio postquam statuas eius Constan-
 tinus dirui iussit, et matre amicum con-
 tabuit, Galenus, qui Diocletianum Con-
 tra Utianos conditavit feditissimo morbo vi-
 tam finivit, Maximinus vero pumpto ve-
 neno tarda guberna. satis sed Crudele mor-
 te interit.

Post hec Constantinus cum Liciniorum
 Leges pro Utiano favore edidit, deinde ingra-
 tum fuit in eos, qui de stirpe Tiranorum essent,
 qui omnes deleti sunt.

Corpus perfundi; demum eraticula ferrea, nigroni et as-
sari supposita et sic lenta morte obit. Post haec hos duo
theo. et Gorgonis Cubicularis viri. Simij et ipsi Diocle-
triana. Chastissimi gularum frangi precepit, caput vero propter
dignitatem honorifice ferebant separati communem
pota effodi, ac in mare duci exiijussit, ne Christiani illos
tangere. Deos ut ille dicebat venerarentur. Euseb. 4.
Colum memorat per affricam, Mauritaniam Multi-
tudinem vario forme utraque genere interijpe. 679.
Alios quoque exstipisse in Africa narrat Eusebius,
52. pederi fuerant Martyres. Syn. 90. Franciscus
ex Egypto in Aethiopia, in iuno vangi tormentis
affecti, demum Bestijs objecti. Martyr in Coronam
decepti sunt, quod Martyria ipse. On sebi vult affectu
vult. Inter Ceteros adole. et nre pordum annorum
20. qui cum bestias vidisset, nre motus statim, quia
bussu flevis. Deum orabat, unde bestia nil et noce
dicat, hinc gentiles concitarent bestias. Sed Divina
virtute prohibita fuit, nre in ipsas gentiles inno-
cens. Et hi quoque Confessores nre bestijs objecti
innumes perstiterunt cum gentiles vidissent
se nil proficere, licanos miserant, qui eos glorio de-
ceverunt.

In Egypto, quibus affecti sunt tormentis, Eusebius descri-
bit, quoniam dicuntur alios per tubis, alios angustis, alios
alios in mare demeritos, alios igne abruptos. Alios bestijs
objectos fuisse. Post modum Narrat Inuentos Cadu-
as, 12. Mulieres flumina suspemebantur propudiose.
Et Arbor proceras in cacumibus Consuevit
quo 12. Christiani Confessores alligati sunt, deinde discerpti
fuerunt, propter elasticam vim arborum se re-
flectita eundi discerpti sunt.

In

In Thebaide passus est. S. Philonem, viri & fastum
nobilitate, sed opibus etiam illustri, Doctrina ac
muf, et Alexandria procurator, virtuti tanto ardore
in Deum ferebat, ut Martyribus propterea
adnumerari idque conferatur C.
Referuntur Thebanis quatuordecim ex Ep'ta
S. Theod. Thumitome Cippi, qui ex carcere p'p'ri
dy nunc pastor singulorum Ep'tam imp'is artibus
et multis Martyr. Recentis notat in eos ad Con
stantiam Ep'ta C. R.

In Phrygia Civitas una fuit, in qua multi exidemi
in X'ianu gentiles igitur in ignem huius armata
manu accurrebant et Civitatem obfiderunt, quoniam
ea degabant, Civitates parvas Claufuras annu
itque in praestanda Imperator. mandata Compellere
Clausuras gentiles, nimis enim quod involandis
dix, sed eorum suorum eorum laborum videtur
ignem subiecerunt, in qua in Numeri felicitate
interierunt Inter Ceteros S. Cyprianus in Mo
bily illius provincie Magister a Princeps ma
tus C. R. Refert idem Euseb. C. R. quibus tor
mentis afflicti sunt X'iani in Arabia, Caffa
dicia, Ponto, Meopotamia &c.

filentio protecti & debent duo virgines An
nohendi ha p'p'ose forma erant, quas Ma
trona quopiam in fide instruenda suscepit
Cum de p'p'entio in valupet, has Matriona
illa extra Urbem misit, ut ibi se occultarent
gentiles cum se vidissent ea se excessisse Urbem
ingressabant in ea S. quas Antiochiam veni
re coegerunt, ha duae Virgines una cum pre
dicta Matriona Captae sunt Caesari p'enes flumina

fluvium Pransum transtirent, Matrona haec paulatim
 recessit eaq[ue] viciq[ue] afforta debet, Magnam Placid
 esse Hypocritam, q[uo]d militib[us] m[un]d[is] possid[er]e erant
 maximam, vasa matrona si d[omi]n[us] negarent, sed
 igitur Comp[os]it[us] v[er]b[is] de in flumen precipita
 runt, Multa haec vasa alii pass[im] sunt diver[si]
 in Locis.

Palatiana chartar[um] Comp[os]ition[is] J. Eusebii libro
 13 Cap[itulu]m q[ui]bus de his Chartis lib[er] Consensu
 fit q[uo]d ipse Membrat, maxime hic p[er]fectis
 in valib[us] Mathematicis D[omi]ni in Orisate versan
 te p[er]cipimus erat. J. Mathematic[us], q[ui] Cap[itulu]m
 cap[itulu]m q[ui] Ceteros Legens, v[er]o libro Citato.

Haec de his de his Chartis lib[er] agimus
 q[ui] Lib[er] erat, sed cum ad p[ro]positum
 nostrum magis pertineat, v[er]o q[ui] Euseb
 Aristotele referat, cum est illor[um] chartis disca
 mus, q[uo]d ex exemplo his q[ui] p[ro]fuerint, illi
 igitur Commemoratib[us] m[un]d[is] p[er] Eusebium
 adducit, In his p[er]fectiorib[us] cum Theomedid
 igitur fuyet Subject[us], et jam Diocletianus
 in exilium in Domestico sed in Urbe q[uo]d se
 vixit. J. Antiquus Capite truncatus, J. Lu
 cianus Ponticochennus p[re]s[er]ter, hic venit
 Theomedid, ut p[er]o X[risti]ani Sto[ic]iologos
 Lib[er]s, Imperatorib[us] offerret, q[ui] etiam in
 p[re]sentia Galeni, sed Diocletiani Sto[ic]iologos
 dicit, sed hic dicit p[ro]fuit, in hoc loco
 J. Defertur de hoc q[uo]d q[uo]d lib[er] p[er]fectior

sanguinem apertos hostes se decrabant, Maximi
 in statum se deiecerunt, ut omnium ludibrium
 habere possent. in omnes preterea qui in preterito
 Christiani ad laboraverunt ammadaverunt, et
 duos de presentibus qui contra Christianos egerant,
 de presentibus et ipse est Theodosius, qui deinde
 penam suam in Theodosium quoque persecutorem
 solvitum fuit, omnesque qui ea fuerunt delecti
 ut merito gratulamini potuerint Gentilibus, quod
 Tyranni hi interfecit, et quod hi adisti
 Imperium potestatem plerique subditorum
 esse. Laetitia repleta, dederunt Licinium et
 Constantinum ab his liberatum Christianis plenam
 concesserunt, hinc Ecclia Maribus oppressa, regre
 vit. Episcopi pecunias dis tribuerunt, Ecclias
 exedebant, ex eis hi revocati sunt fideles
 et qui in abditis degebant, omnes in Eccliam
 debent consumpsissent semper, Virgines
 concubuerunt, Petri Episcopi Synodales Conve
 nui habuerunt, partim ut Eccliam tabefacta
 sanare restituerent, partim ut Gentiles em
 dicerent, qui ad huiusmodi concubebant, et quod
 qui eloquentiores erant Paganos et Constructe
 runt, qui vero studiosi fuerunt alios in fidei
 principem induerunt.

Inter ceteras Ecclesias erat celeberrima, Dap
 lica Tyriensis a S. Paulino iussu Constantini
 exstructa in hanc magnam Episcopi confluer.

Confluxerunt, inter Ceteros! Cuiuslibet Pamphili
 Lirienfis Epus vir eloquentissimus, panegyrum
 dixit Augustum huius, & laudat De Provin-
 tiam quod dignatus sit Ecclesiam suam Labefactam
 reparare, Constantinum Imperatorem edicere, huius
 opere faciendum, Gentilium finem facere, quod de
 monstret ex interitu pfectum adhibetur deinde
 omnes, ut Deo gratias agerent, quod haec cepissent.
 Lycimius qui homini obsequio semper infidatur, in-
 poterat ferre, hanc exultationem, sed Christiani
 Lycimium igitur inuasit, ut turbaret Ecclesiam
 Lirienis tametsi honoratus fuisset, nuptijs
 Constantini, altero statim Anno proposuit, quod
 vellet totum Regnum Constantino adire, hunc
 hunc variis Machinatus per unum annum
 sed frustra, quia Deus protegebat Constantinum.
 Lycimius igitur cum nihil proficeret, bellum Con-
 stantino indicit, inquit in Pannonia Congres-
 si sunt, sed Lycimius fugatus, ita, ut nova pax
 federa Constantini implorare debuerit, Con-
 stantinus cum Mitis Princeps fuerit, Lycimi-
 um in favores recepit, hac ratione Lycimi-
 us & ab eius amicitia simulavit, nullam
 occasionem ille proferre, ut Constantinum
 tollere posset, tandem secundo post 8 annos
 bellum Constantino indicit, persequendo Christianos
 nec metuebant Lycimium aliorum pfecto
 rum propudiosa fata, nihil omnino illorum
 Consilia regi deerant, In Principio Clauentanas, Stru-

Struxit infidias fidelibus, dedit quippe ad Ma-
gistratus Liberos, ut Christianos positis Militibus
cingulo pellerent, proterea, nulli licebat in Car-
cere Constitutis solamen adferre eorum eadem
morte, qua Captivi muliandi erant, afficij-
fit, quod quod homo decerpens flammis veneret
a eo hurebatur, ut nullam Nobilis forma Virginem aut Mu-
lierem, n. vitiatam peste, aut per Eunuchos, postermi-
ret, sed et in Egyptum maduerit. Cum ab illis n. Compertis
illius Contulium, in illos tenuit, Deceptor occultus n. dimissus
fit, maxima Audelitas vestigia reliquit Amasce, ubi
fideles Consecti sunt, in funtilla et in Mare projecti sunt,
ut piscium esca fierent.

Hactenus toleravit Constantinus Lycium Audelitatem
sed cum frustra benignè se agere Sinitset, exercitum Con-
tra eum duxit, locis accepit Crispum Cesareum filium
suum. Cum Convenissent Lycium facile devicit,
Cum Deus Contra eum pugnavit Lycium devicto morde-
creta fuit, sed Constantia filia Constantini pro eo inter-
cepit, transmissa s. q. ad Hephallomicon, ut pacata
vitam ageret, sed turbulentus Lycium n. quievit sed
voluit Constantinum occidere, quod Cum Constantinus
reperiisset, eum occidijussit.

Interempto Lycio ad Constantinum totus Orbis Ro-
manus devenit, qui antea distractus fuit, in Imperium
occidentis & Orientis Constantinus itaq. usque
partem gubernavit, et hoc fuit primum a Deo illi
destinatum Cum Christianus faveret, Duplex porro pietas
Constantini Consideranda venit. 1. ipsa pietas. 2. Cele-
stis qui in Emblematum Ecce sedundabat. Primum
quod attinet, multa refert eusebius, ut tamen ideo
habeamus Constantinum, nam Alterum de Xenophano
referemus. Constantinus itaque ut Celestem Victoria

Victoriam in Milvum fluvium adeptusque, advocati sunt
 Epi qui in salutem populi hunc Cunctis, quod viderat, ut re
 demptionem generis humani & hunc mortuum fuisse
 videbant, hinc Cunctis in ultimis palatiis Cui
 culis terrabat, ubi integris horis gemens fleat orabat.
 Quod vobis Tabernaculum fieri curavit, ubi Cunctis
 affluere et portari iussit et cum ducibus et Episcopis con
 venirebat, sperans et orabat.

Quod ad hoc pertinet, exstructa Constantinopolitana al
 ba dum fideles ad orandum die festo Paschali
 venirent Imperator ingentes Ceres in plateis Column
 arum, instar Collocavit, ipse vero in loco secretiore
 cum Cetheu mensus esset orabat, denique Cetheu
 inspicimus, videbimus, Helenopolim cum Cetheu
 mensus esset effectus, et cum gravissimo vexaretur
 in Incomedia subarbana se defendere iussit, ubi
 tizatus, denique vero Deo gratias egit pro tot victori
 is, quas Dei ope adeptus, Porro utine probum
 vel fidei et gratiam Baptismi.

Franciscus nunc ad ea, quae pro totius Ecclesiae em
 lamento gessit, apud gentiles furor in Christianos persti
 tit alii in edictis missi sunt, alii e militibus
 pulsi, alii vero ad Metalla damnati sunt, alii in
 ferorum conditionem redacti, dum Constanti
 nus et Licinius rescripta pro favore Christianorum
 dedissent, omnes ex illis revocabantur, quod
 vero bona ad fiscum redacta sunt, dabatur Actio
 cebantur, omnes liberabantur, qui servituti addi
 minati sunt, revocabantur, qui ad Metalla da
 ni debuerant dolore, quod Tyranni omnes dele
 runt Euse. L. 2. C. 20. de vita Constant. At.

At vero his in est Constantinus Contentus tria
intendit. 1° ut abrogata gentilium superstitione
omnes quam ipse approbat, Christianam religionem
susceperent. 2° fundis et bonis Ecclesiarum Christiana
viti. 3° ut Antiquitates et Clarum beneficii con
decoraret intuitu horum varias Leges Constitu
it. Nonerat Consensus Princeps Constantinus ut ipse
Christianus esset, sed etiam alios felices facere
tantum participes facere et videtur non posse
facilius voti dominari, quam si in fides et Re
ctores Provinciarum alios efflagitantes Religionem
Christianam amplecterentur.

Lege 2° Cavetur Ut nullus alter postmodum adejus
modi Beneficia promoveretur, nisi Christianus
in excepta etiam etiam A Praetor, ut Praefactorum
quod dignitas immediata Imperatoriam leges
verum quia in praesentia Christiani apud quos
modi officia namque in essant, nec etiam tutum
videbatur eos removere, qui ante suum Imperium
adejusmodi munia assumpti fuerent permittit eos
in suis officiis ea lege, ne sacrificia idoli offerre
in fama nova in idem sustinere auderent, uno
verbo omne superstitionis gentilium exter
num exercitum prohibuit.

Postmodum Novam de his sanctionem quod Cal
tiam idolat angaria item et divinatione pro
hibuit vidit etiam plurimum Consensus pro
bois Ecclesiarum finibus Locis Ecclesiarum exstiter
dentur hinc in mandatis dedit, ut ea, quod ad
Habebant, jam Magnificentiae reddantur quae

quæ vò dimittel essent, ne edificarentur ac denique in locis
ubi necessarii videbatur, novæ extruantur.

Una erat difficultas superanda, sumptus nre prope
modi edificent. Necessarii, Episcopos prostrare in pote-
rant, quia ipsi pauperes essent, hinc tunc, maior
hinc Princeps optinuit liberalissime succurrit, Episcopos
ad omnes Provinciarum Rectores dedit, quæ eis impo-
nit, ut sumptus pro Templis necessarios promitte, et ob
fug hospitalitate subministrant, dedit etiam ad omnes Epi-
scopos literas, quibus eos admonuit, ut sumptus ne-
cessarios Provinciarum Rectoribus pro edificatione
Eccliarum peterent, factumque hac ratione, ut plurimæ
ad id Des. extructæ fuerint.

Estat ejus ad Eusebium Pannphili Episcopo, quæ tum propter
doctrinam, tum propter Morum gravitatem pro aliis
estimabat, mandata est, ut per totam Dioccesim sua
ubi in Templis edificari curret, sumptibus Pannphili Pale-
stina.

Ratio autem Cui tantum nova edificari præce-
pit, Ratio etiam, quæ erat barbarigeni, hoc erat quia
sperabat firmiter, paulo post gentiles Lumen ve-
ræ fidei suscepturos, ne quò spatium Conversio-
nis esset providere voluit Euseb. in V. C. a. 441. an 446.

Dum hæc sapienter inimus, quam Zelosa agit Con-
stantinus, nulli tamen violentiam inferre voluit, sed
felicitatis grandæ Republicæ restituit omnes partici-
pes esse volebat, etiam gentiles prolixam quò forgi-
pit Epistolam, in qua pertractat Originem per Secu-
trorum penas, et Mortem ipsentium, et quò Argumen-
tum ducit vanam esse persecutionem gent. Litam, si
quidem alii nihil optulam poteram nam Mipre per

peruenientibus Symonis, transit denique ad Christianam Religione, nec non de adolescentendo adhuc multa palam de ea audivisse, deponit seriem Concessionis suae, pro qua Deo gratias agit inquit Cupere ut se in Unitatem fidei et religionis transirent, indulget nihil omnino Constitutione interdictum, unde praestibet ne illi, qui Christiani sunt gentibus et vicibus negotiorum propter Religionem facerent, addit temporum suorum felicitati Congruere, ut omnes pale, quam Deus tribuit, fruerentur. Denique Christiani praestibet ne infideles cogant ad Religionem veram sciens fidem esse donum Dei, et fuisse illa aliquem Cogi, si Deus gratiam neget, praecipua legi est quae Cusebium Loc. Cit. a C. 48 ad 60.

Cum vero ad fricandam pietatem fovendam, nihil
conducit, magis quam pietas medicinalis luce illu-
sit, ut sacros dies constitueret hinc Deceperit di-
em Dominicam et diem Veneris seu fer. 6.
per totum Imperium factos, et quoniam diem Do-
micum in eo, quia Caput est, habuerit, et maxime
Quia illo effusit sanguinem resurrectionis. Et per
fuit diem Veneris autem, quia hoc die salvator
mysteria redemptionis nostrae con summavit
prohibuit go unicuique, ne auderent operibus
seu viribus vacare, sed ut fideles ad conventum
depiasticos convenirent, ubi prece pro tranqui-
litate Ecclesie et felici gubernis in populo exten-
dit hoc sui decretum in solum ad gentes, sed ad
milites etiam dedit Exhortationem ad belliducem in qua in
populo milites in debere Confidere in gallia et ha-
stis, Deum longitorem et Victoriam in humiliorum
dum, pro se sit etiam Orationis formulam, quod

quam omnes die Dominica, et Venenij festiggen
bas, et festis in laetitia manibus omne debebant
admonuit iniquos, ut pro tempore manus in laetitia
attollant, in eternum vero dirigantur obliuiscantur.
Eus. L. 4. C. 29. et 30. in d. 1.

Prioribus punctionibus proinde prospectum erat, ut
gentilium hominum, quibus nihilominus in pluribus locis
idolij sacrificabantur, idcirco crederetur legibus
audacia gentiliū erat, conuictanda, denique
tur edentium idololatridis prohibuit, se hoc offer
rationem procepit et in laetitia sacrificiorum quo
idolij offerebantur, memoriam S. Martini proce
pit celebrandam.

Aegyptus praecipue mandata Caesaris et Imperatorij
Constantini diffidere videbatur, sciendum enim
est, Aegyptum esse unam ex praecipuis Aem. Romae
in provinciis propter fertilitatem, quam Nilus
fluvius debet, China enim apud tales, ut unquam
fere pluat, hinc necessitas fertilitatis provenire
debet, sed Nilus Naturae beneficio quod totam aliam
provinciam, statim anni temporibus adest, in te
necesse, ut universam in mundum regionem,
gaudens hoc Naturae donum beneficium Deo
existimabant, Deo Constituerunt sacerdotes, quod
Deo Nilus fluvius Proposito sacrificaret, hoc
ministri in omniā libidinem profusissimi
erant, Legem quo Constituit quod gaudium hoc
omniū expellet. Eus. L. 4. C. 23. 24.

Lex Contra Haereticos.

Solitudinem Constantinus ab Idololatriis ad ha
reticos convertit, nam et diuini affligebatur Ec

affligebant Ecclesiam, imo magis, nam furor gentilium sub illo omnis
 cessavit, sed hæretici ac Schismatici ipsa viscera Ecclæ, seu fidem san-
 ctam labefacere conabantur, et sicut fides radix est justitias, et sine
 qua, Paulo dicente impossibile est placere Deo, ita hi ad bonum hoc
 incomparabile tanto magis conspirant destruendum, quanto
 magis defendebatur a fidelibus, Constantinus q̄o dedit ep̄lam
 contra hæreticos illius maxime temporis, Marcionitas, Cataphry-
 ges, seu Montanistas, et Novicianos, illos cæcitas, et perfidia
 arguit, ait se Reip. negotiis impeditum fuisse, quo minus iustas
 ab illis penas exigere potuerit, prohibuit dein ne unquam illis
 liceret in unum convenire, imo nec in adibus privatis, Exercitiis
 religionis suis illis concessis, hortabatur cum omnes, ut ad
 unionem Ecclæ redeant, seq. X̄us omnium ore laudetur. agebat
 hoc congruum ēē, suo t̄pori, quo Deus pacem restituit, præterea
 oratoria illorum Ecclesiis Catholicis adjudicavit, alia v̄o loca con-
 ventuum ad fiscum redigi præcepit ita, ut nunquam amplius re-
 cuperare possent, sancta præterea, ut inquisitio fieret in illorum
 libros, quia scribit hos ēē fontes, ex quibus incauti decipiuntur.

Sancti Antecessores hac Principis pietate loci, atq. fidei, diligentior exe-
 cutioni dabant ejus voluntatem, et sic principios hæreticorum deprehon-
 derunt, qui dein hæretici hinc inde diffugerunt, et eos a seclā turmatim
 ad Ecclām regredi perierant, sed non omnes eodem motivo aliqui enim ip̄s re-
 viendum existimantes, ob merum imperatoris id fecerunt, alii et contra vero
 aō Ep̄i non statim illos receperunt, sed in op̄ibus penitentie exercuerunt, et
 quos lupos sub pelle ovina observarunt ēē, eos repudiaverunt, alios vero abque
 difficultate magna ad Ecclām receperunt. Schismatici autem, qui non in my-
 sterij fidei sed in charitate peccant, quædentes ad Ecclām revertebantur
 Deo gr̄as agentes, quod tandem præd. fidelium astori avertitur. Ep̄s, l. 3. c.
 64 ad 66. exempla Constant. ad hæreticos.

Circa annum 311. orum & Schisma Donatistarum, homines hi magnos
 tumultus in Africa excitaverunt, cāam illorum S. Melchised. Pontifex R̄m̄
 dyndocavit, sed si concilium ad constantinū confugerunt, alioq. i-
 synodo opus ēē concedentes. Imperator ergo convenire jussit Ep̄os Bre-
 tania in Gallia, sed cum et hic causa ceciderit, ad Constantinū ipsius

Tribunal appellarunt, Imperator initio quidem repugnare, sed tamen ut
eos magis compesceret admisit, quod petierunt, et Mediolani eam illos
dijudicavit, sed Cecilianum Larchaginum Episcopum innocentem declarans,
unde illi tam pervicaces facti sunt, ut ipsum Imperatorem reprehē-
dere non dubitarent, quasi ex partium studio id fecisset, rege Augusti,
no 11. C8. Contra Episcopum Parmensem, cum nihil proficere se vidisset
Constantinus, Capiti sententiam in illos decrevit.

Anno 313. Orta est Arian heresis, damnataque est ab Alexandro Epopo
Alexandrino in synodo, et iterum aō 324. ibidem damnata ab Origeno Co-
dubensi ejus successore, tandem aō 325. in Concilio Niceno ubi a Communio,
ne Ecclēa rejectus est Arius, non desisterunt cum ejus asseclis pernicaces
esse, Constantinus igitur rursus nova edicta, jussu Arianos, Porphyrios
appellari, in perpetuam infamiam, sicut enim Porphyrius Porphyriam
negabat, ita hi quoque, et quia Arius varia elucubravit scripta praeque
libellum quendam, in quo molli et obsceno carmine Arianismum
abnegavit, ad decipiendos imperatores et nidos, legem tulit, ut omnia
comburentur, in contemptores vero mandatorum suorum, penam ca-
pituli decrevit. Socii: H. C. G.

Hac provide Arianismum innotuit Constantinus, sed quia leges etiam uti-
lissimas, si executioni dentur operatus fructus non sequitur. Sagacis-
sime providit, ut ubique mandata sua impleantur. Jam superius in-
tini mandatis, sacrificia obulsunt, hinc fana Idolorum subverti,
et demoliri curavit, ne vero occasionem amplius hēns gentiles:
In tribus autem locis celeberrima tunc fana erant, 1. A. A. A. A.
in Calesyria, ad radicem montis Libani, ubi a via Regia aliquan-
tum remotior erat lucus, in quo sanum veneris, visedatur, ubi om-
ni libidini vacabant gentiles, celebre hoc erat in illo fano, quod
ni libidini vacabant gentiles, celebre hoc erat in illo fano, quod
certo anni tempore sacrificuli magicis artibus effecerint, ut ignis
ad intras e colo in praeferentem descenderet, ubi extinctum ē,
hoc tempore clamabant patentes, hanc esse purgationem videri,
impune autem fecerunt hae omnia homines perdidicisti, quia
nullus illuc ire volebat, ne vel solo accipitu contaminaretur.
Constantinus ceteros facies sanum furoribus eveni hoc curavit, quo facto ip-
saneque ad sanguinem redierit.

2um erat Aesculapii Ageri, Ager civitas est in Cilicia, multa de hoc vire-
res phytosophi tunc fabulati, fiebat huc confluent ex toto orbe, existimabant
enim Aesculapium Deum esse medicorum, qui postea morbos quoscunque curare,
adhibebant.

adhibebant fidem opinioni suae, quia responsa dabat, et morbos n̄ multos sanabat, sciendum enim est quod demon scientiam naturalem quam à Deo accepit, n̄ amisit, sc̄a itaq; vires herbarum, metus, quam quisunque medicorum, huc quoque missi sunt, qui sanum solo aequarent, fractum esse si, mulacrum ipsius Esculapii, et apparuit vanitas religionis gentilium, nam praeter calvariam et aliquot sagraminis manipulos nihil in eo repperitum fuit, tū primo gentes in lacrimas solui suam, et profectionum caecitate depleverunt, Deo interim gratias agentes, quod tandem oculos mentis eorum aperuisset.

III Fuit Heliopolis, Civitas est in phœnicia, idem hic vigeat, quod de Asyria, censi loco diximus, imo eo insania homines perditissimi devenerunt, ut advenis quas iure hospitaticis filias suas oblectamine concupiscendas, dein ad meliorem frugem redire, quod de hac, Heliopoli, et in Cilicia videtur, et simulacra Idolorum exquirebant, quae dein Constantinopolim allata, si quando, tunc gentiles advenire poterant vanitatem sua superrationis, quod dii sic visi ab omnibus robus tantum non habuerint, ut à Constantino soli resistere potissent. Euseb. C. 33. ad 38. 13.

Gentium Conversio

Pios hoc Constantini conatus absque fructu n̄ vivit Deus, incredibilij omni generum multitudine ad Christum Christi accessit, et alii quidem mente sincera, alii ex motivis temporalibus, sciebant enim Imperatorem esse zelosissimum Christianum, et gratias in eos dispenit, qui fideles essent, imo legem tulisse, ne quis ad provinciarum praefecturas assumatur nisi Christianus, quis ergo ut felicitati suae temporaliter consulere, quidam vō ut benevolentiam Principis captarent Christianis accesserunt, qui vō sincera mente itō adhaerent, pariter diversis motivis adducti sunt, alii quod viderunt stupenda miracula, quibus maxime moveri gentiles alibi diximus, alii ex colloquiis Episcoporum, et sacrarum personarum, alii per somnia nocturna, alii per visiones celestes, alii ex contemptu et imbecillitate Idolorum.

Neque singillatim tantum ad Baptismum accedebant gentiles, integrè etiam Civitates mutuo consilio errorem deposuerunt, inter has Maxima Civitas Palestinae, et alia quaedam Phœniciae, Constantinus hac audiens gaudio perfundebatur incredibili, Clementiam quoque suam Civitatibus ejusmodi declarare

declarare volens in Rñoum Civium nr̃um incolas suscepit, et aliis d-
tavit privilegia, Majumam Conſtantiā a filio, aliam vō Conſtantiā
in Phœnicia, a ſuo nomine dixit, ſave hic magno aliis incitamento fuit
ut idem facerent. Cus. de V. C. 14. C. 38. 39. 2os. 12. 15.

Næque tantum intra Rñi Imperii fines converſio fiebat gentilium, in
alias quoq. propagata eſt nationes. Illuſrior eſt Iberorum Converſio,
gens Pōnto Euxino, et domenia Septentrione conterminata, prope Rñi
videm, inter alios ex bellis quæ cum Rñis gens belli coſa gerebat, Captivā
abducta eſt Mulier quadam Chriſtiana, hæc aſidui jejuniis et orationibus etiam
in ſervitute dedica erat, interrogata cur hæc faceret, reſponſit Xñm Dei fi-
lium ſic à ſe coli, non multum tunc apud eos verba hæc ſignificaverunt.
Accidit non multo poſt, ut filius Mulieris cujuſdam graviter decubuerit,
quem Mater mo morie gēneſ per domos omnes circumſerebat, ut aptam
quæ medicinam ſuggereret, ſed incapſum, venit igitur ad Chriſtianam etiam
illam, opem pro filio implorans, quæ conſiſa in meritis Xñi, puerum ad lec-
tum ſuum ciliis ſuorum deponi juſtiſ, et cum aliquo tempore oraret
puer ſanitatem recepit priſtinā, Miraculi huius fama totam provin-
ciā eſt provinciam, et ad aures ipſius pervenit Regis.

Tactum eſt, ut Regina quoque inſtaretur, quæ cum de puero auſiſſet, quo
modo ſanatus eſſet, mulierem illam capſeram ad ſe vocari juſtiſ, ſed illa
humilitatis memori veniſe remiſit, quod medicinarum exper eſſet, a Xñō non
a ſe puerum fuiſſe ſanatum nuncians, cum inſtante Regina paruiſ, et
ad idem ſeratum decumbere juſtiſ, incepit dein Myſteria fidei exponere,
et ut crederet hortari, in Xñm, ſperare, ſe ab eo ſanandam, ſanctæ Regina
nis divitiis opus non eſſe, unam ſe gratiam ab ea petere, ut unico crēdo
in Xñm, fecit illa, imo Conjugem ſuū cohortabatur, ut idem faceret, vō
ille ſubdubitare cepit propter metum barbari populi.

Accidit vice quadam, ut Rex animi relaxandi cauſa ad venationem cum
ſuis exiſſet, cum repente ſerena die exorta tempeſtas, ita omnes diſſipul-
ut Rex ipſe abſq. omni ſocio remanſerit in ſylva, et via abſerravit, tum
primo de Xñō ſerio cogitare cepit, voto ſe obſturgens, dummodo ſalvū
et incolūm ad ſuos reverſeretur: mirum dictū vix hæc animo concepit,
ſerenitas prior illico rediit, et ille via reperta, in collum ad ſuos reverſus
amplecti aſſeverans, prima Religionis Chriſtiane Myſteria didiciſ ab illa
Chriſtiana Matrona quæ ille ſein filiis, Regina vō filiabus et alijs matronijs
communicavit.

Deliberatum eſt dein ut templum Xñō conſtruerent, negotiū Mulieri Chriſtiane
commiſſum fuit, erant ſub initium tres aptanda columna, quarū tertiam ſtan-
ti erat ponderiſ nulla vi adaptare potuerit, indoluit Rex cum alijs, quod
ſua ſpe ſuis,

sua spe frustrarentur, sola captiva hoc tempore orationi vacabat, die de-
quendi mane cum Rex cum aliis eo venisset, stupendo miraculo columna
ita perpendiculariter erecta erat, ut in aere penderet, et in praesentia omni-
um visum basi ita insisteret, ut nullo artificio ad firmandam eam opus fu-
rit, reliqua facili negotio aptata sunt.

His peractis fama Constantini Princeps permotus, legatos ad eum misit
paci fœdera offerendæ, et benevolentis loco rogans, ut Oppos et Orosbyrom
ad se mittere velleret, qui populum suum recens conversum amplius erudi-
rent Constantinus præ gaudio exultans anquit votis Principis pbenet,
et viros sanctos ex Oppo et Orosbyro transmisit. 202 p. 27. Theodor. l. 1. c. 24.

Propagari quoque fides cepit in India, quo nomine non veniebat ea orbis
pars, quæ modo India appellatur, seu Regionis eis et ultra gangem,
sed omnes Provincias Roms incognita, ut in Africa etiam illæ, quæ Soud-
anum, quæ mari Mediterraneo adjacent, maxime autem veniebant
hoc nomine regiones infra Egyptum, et Humidiam, magis versus
septentrionem, contigua autem conversio eorum hoc modo:

Constantini amicitiam et pacem omnes principes experierunt, unde viguere
tunc commercia orbem, et magna convectudo populos inter, concenderatigit
vice quadam navim Mercatorum Phyrus Philosophus, assumptæ etiam
Adesio, et Frumentio, ad Patriam reversurus naufragium patustus est,
et fracta navi ad litus, aut potius portum dava effectus est, ubi ab incol-
lis loci, partim occisi sunt ejus socii, uti et ipse ille, partim fuga dilapsi
partim denique capti, et ad Principem adducti, uti Adesius et Frumentius,
Princeps illius Regionis cum eos sagaces observasset, domui suæ profectus
Regia, quod munus illi fidelissime obiverunt, unde in favore summo fuerant quæ
omnium, mortuo dein principe filius, qui ex eadem ratione eosdem in præ-
sio habebat, hoc videntes Adesius et Frumentius, beneficii loco rogaverunt, ut
publicos catus cum Mercatoribus frequentare possent, et obtinuerunt, hoc
gō ratione semina fidei sparsa sunt.

Sed jam radio victi dimitti petierunt a Principe, ut domesticos suos re-
re possent, annuit ille, sed cum maiore, quia eos impense diligebat, cum in-
tius vō recta ad Egyptum sui Magis Phyrus in Patriam rediit, Frumen-
tius vō recta ad Athanasium Alexandria Episcopum con-
tendit, exposuit fidei initia in Regione in qua degebat, rogabat ut recipi-
ceret de modo, quo Episcopus illuc mittere possent, Athanasius respondit nullum
magis idoneum esse pro Frumentio, sacerdotio gō primum initiatus fuit, de-
in Episcopum quoque consecratus et legitime ab Athanasio missus, adeo, ut me-
rito genti illius Episcopus dici debeat. Theodor. l. 1. c. 25.

Præterea Socrates narrat, quod Armeni antea jam crediderint occasione mi-
raculi in aula Regis patrari. Nigō & Ordo in colde Mesopotamia pariter
credentes, commercium cum Persis habebant, unde cum essent Persi in Persi-
dem quoque

dem quoque lumen fidei translatum est adeo, ut non pauca jam tum fuerint Eccl^{ie} fidelium, Epⁱ et Presbyteri, accidit res Constantino optatissima, Sapor Rex Persarum audita Constantini gloria quod solus de tot Tyrannis Triumpharet, metuere illum cepit, et licet antea Persa innato quodam odio Romanos avertaci fuerint, unde et bello Saporis concitatus, illustrem et legationem ad Imperatorem misit, pacis fœdera exposcens, nihil Constantino optabilius, qui Eccl^{iam} ubiis juvare volebat, legatos cum donis remisit, adjecta Ep^{istola}, in qua Eccl^{as} Christianorum commendat, imo motivo etiam in contexta Ep^{istola} utitur efficacissimo, quo id persuadeat, Infelicem n^{on} esse Tyrannum exitum, nihil efficacius, quam Valeriani a Persis capti exemplum, cuius recens adhuc erat memoria, quia a Predecessore Saporis captus, imo eundem Syri pro eo p^{ro}solvend^o abisset, Cuius ei detracta fuit, hoc g^o ei in memoriam revocabat, si decedere eum conabatur, et re ipsa tantum potuit admonitio Constantini, ut florentissima evaserit Eccl^{ia} in Perside, ita ut in persecutione 60 Millia Illustriorum Christianorum occubuerint. Eus. H. eccl^{ie} ad 13. Theod. Hist. 25.

Hunc religionis progressum ampliavit pius Princeps Eccl^{as} locorum ubiq^{ue} extruendo. Dicimus quidem superius mandatum fuisse ab illo, ut Eccl^{ie} locorum ubiis extruantur, acceptis pecuniis à Provinciarum Receptoribus, Illustriores tamen Eccl^{as} sua reservavit cura, splendidissima erat omnium S. Sepulchri Hierosolymis hac occasione edificata, S. Helena Mater Constantinⁱ desiderio tenebatur loca sacra invisendi, non decrevita tunc eis longissimi molestis, nec deare jam ingravescente, erat enim prope octogenaria, Cum Hierosolimam venisset, cupida accessit locum illum, ubi per traditionem continuam, dicebatur Christus in Sepulchro jacuisse, erat tum eo in loco sanum veneris, et Adonidis, et terra altius aggregata fuit ab Æthi^{is} studio, ut locum ignotum redderent Christianis, ideo etiam sanum edificarunt, ut si aliquem honorem exhibere vellent Christiani, tunc ubi Christus jacebat sepulchrum, hunc Veneris et Adonidis viderentur deferre, S. Helena illico sanum dirui jussit, et terram sacrificij genilium polutam extra urbem ejici, ne autem vel signum impietatis remaneret, profundius terram effodi mandavit, si fortuito tres cruce inveniunt, inventi sunt et clavi cum titulo, qui tamen separatus erat a cruce, Magna læticia incescit piissimam Mulierem, qua tamen temperabatur, quod distingi non potuerunt invicem cruce, S. Macarius loci Ep^{iscopus} dubium sustulit, erat tunc Matrona nobili gravi oppressa morbo Hierosolym^{ita}, hinc cruce singulas applicuere, et cum in duabus frustra id tentatum esset, ad altarium tertia sibi plene restituta fuit, unde certo in hanc dein Helena in duas partes divisit, unam S. Macario dedit, aliam Theca argentea inclusam Constantino Filio misit, adjectis etiam clavis quod unum

quorum unum cassidi illius iniegit, alios pendo equi quo vehabatur applicuit, ut immunis ab omnibus periculis redderetur, de his 202 l. 3. a. 22 ad 40. & l. 25.

Cum hæc gesta Matris incelebris et Constantinus, mandata expedivit, ut Basilicam omnium splendidissimam edificarent, jam prius ille habebat hoc in mente, sed iudicis his opus accelerari præcepit, literas ad S. Macarium, et Matrem istam, et alias ad rectores Orientis dedit, ut sumptus large suppeditarent, factum est, ut opus celeberrimum brevi supremum accepit, sic lapidem, cuius amplitudinem, formam, et prædica, vide apud Eusebium l. 3. a. 22. ad 40. ex hoc tempore multi sacras peregrinationes ad loca sacra institutiones, videurque tunc primo usus peregrinationum ad loca sacra incipere.

Fabrica hæc absoluta S. Helena Filii pietatem emulanti studuit, in Monte Olivæ nobilem condidit Ecclesiam, transiit dein in Bethlehæm, ubi Salvator ex virgine nasci dignatus est, hic quoque idem præstitit, Constantino sumptus liberalissime suppeditante, Multa pietatis præmina dedit hæc S. Mulier, in Palestina, præcipue magnificentia ex humilitatis, sacris virginibus intervere non dedignata, l. 3. a. 44. ad 47. Ubi etiam refert, quod cum Constantinus in urbem rediisset, relicto filio & Negotiis, testamentum in amplexu illorum obicit.

Quam hæc in longè difficilis regionibus opera Constantini fuit, non est incredulus, Orbis Constantinopolitana, quam recentè a nomine suo condiderat, cuius incia hic breviter damus. Erat Urbs hæc ad sec. 18. quo tempore a Turcis capta fuit, sedes orientis Imperatorum, nam Constantinus relatis de Tyrannis Triumphis Regnam venit, et omnes curas suas pro dilatanda religione Terrena impendit, unde Senatoribus Ritus Periculis adhuc invisus erat, Indignatus igitur, Romam statim amplius non reverti, sed eodem Imperatoriam alibi agere, Præstitit huic illius sententia jam antea Diocletianus, qui Nicomedia in Bithynia plurimum morabatur, cogitabat et Constantinus isthic manere, sed propter frequentiores terræ motus locum decessit, varias dein peragrarè caput Provincias, ut locum aptum inveniret, nullus commodior visus, quam ille, ubi verus Diranthus erat, natura beneficio magnificentissimus, in Thracia situs, ex una parte Narri, ex altera helesponto clauditur, hic amplissima Urbis fundamenta jecit, quam dein palatium nobilissimis et omni magnificentia instructa, adeo, ut paucum post tempus reliquas splendore superaret.

Civitatem hanc omnibus jurebus donavit, quibus Roma gauderet, imò novam Romam illam appellari præcepit, hic quoque statuas Idolorum pro superius annuimus, transferri curavit pro ornamento platearum. Basilicas complures hic edificavit, Illustres erant S. Michaelis in qua plurimi diversis oppressi morbis sanitatem receperunt, unicum ad, serenus

adferemus, cuius testis oculus erat ipse Sozomenus, qui complura exem-
pla refert, circa medicum ~~scilicet~~ Iaculum refert suum amicum aera bile
laborasse, medici qui operam suam impenderunt, medicinam quandam
prescripserunt, a qua rupta fuit bilis, et per totum corpus diffusa, unde
nauseam concepit ciborum omnium, et desperatam fecit salutem suam,
ut tamen pie ex hoc mundo decederet, petiit ad templum S. Michaelis de-
portari, ut vel pectus ibidem valetudini restitueretur, vel vitam ibi-
dem consummaret. Nocte proxima visionem habuit, qua iubebatur aqua
melis et pipere mixtam bibere, fecit, et sibi plene restitutus fuit, medi-
ci iuxta principia artis examinarunt medicinam, et deprehenderunt
non tantum non esse aptam ad morbum extinguendum, sed potius ad
irritandum vel maxime, unde miraculum proclamatum fuit et non
immerito. Sozom. l. 2. c. 3.

Extruxit praeterea Basilicam S. Irenae, quod latine sonat pacis templum,
Sic item aplos quod pro sepultura sua delegit. Ioc. l. 1. c. 16. tam huic
quam alio edibus sacris praedia assignavit amplissima, Episcopos Pres-
byteros, Diaconos, aliosque ministros sacros certo numero Ecclesias,
signavit, et quae in recens extructa Urbe codices sacri paucissimi
erant, legi autem conservabant, in conventibus sacris fidelium
Cesar ipse Optam ad Eusebium Pamphili Episcopum Caesariensem scripsit,
ut 50 Codices sacros nitido Characteri in codice pargameno de-
scriptos ad Urbem mitteret, sumptibus pro hac re ex aario publi-
co resolutis, fecit pro voto Constantini Eusebius, et totidem codices
elegantem conscriptos transmissit, extat apud Tus. de V.C. c. 36. 37. ipsa
Constantini Opta.

Qua Constantinus in sua Urbe, hoc in omnibus Provinciis An. Im-
perii gessit, ubi, ubi templa magnificentiissima extruxit, praeterea in illius
sibus civitatibus, sic Nicomedia in Bithinia, ubi ubi ipse persecutionis di-
recta fuit, sic Antiochia in Syria, cuius nec finem supervixit, sed perfecta
fuit a Constantio filio ad 341. Ubi et famosum illud Eusebianorum con-
cilium celebratum est, in quo Gregorius S. Athanasius Episcopus Alexandrino
substitutus erat, de quo inferius ubi erius dicemus.

Celebre etiam templum erat Nabro edificatum jussu ipsius: Palesti-
na locus: propter factum illustre, ibi enim dicebantur per traditionem
Abrahamo tres Angeli apparuisse, et promissiones de nascituro Mose
et uxore jam senex, fecisse gentiles non ferentes ut rei noticia ad fin-
tantiini dirutum esset, et vero Deo templum extructum, quod jussu Con-
stantini literat ad Eusebium Pamphili dedit, de his Ecclesiis Tus. l. 4. c. 50. ad 53. or-
nes has

Omnes has Ecclesias fundis, prædiis, et dote amplissima donavit Constantinus ad perpetuam memoriam, hæc sunt, quæ singularis in Deum pietas, constanter contra Idololatram statuenda dicantur.

Leges pro Favore Ecclesiarum

Sed nondum hic curas suas fuit conquisicere, sed censuit necessarium esse ut privilegia sua perpetuam haberent stabilitatem, leges itaq. pro immunitate Ecclesiarum tulit utilissimas. Persecutionis tempore multi ex confidelibus in exilium missi, multi martyris perfuncti sunt, quorum bona diversa ratione distracta, alia fisco addicta, alia aliis data, alia sub hasta vendita, Constantinus omnes ejusmodi injustos possessiones a possessione expulit, et legem tulit, ut si qui cognati essent, seu eorum qui in exilio mortui sunt, seu martyris perfuncti, hereditatem ejusmodi bonorum adirent, non secus ac si ab intestato decedissent, cum autem tales leges Rñorum essent, ut fideles a bonis martyrum penitus excluderentur, legem statuit, qua contrariū præcepit, Tus. l. 2. c. 24. ad 42. Epistolam quoque dedit, qua monet universos, qui bona martyrum possiderent, ut iis ad quas pertinerent, absq. cunctatione redderent, seu tandem per donationem, seu per fidei, aut alia qua cūq. ratione acceperint, nullam admittens exceptionem, vel tergiversationem, sed potius animadversionem gravissimam in eos, qui resistere auderent huic suo mandato, si vò nulli hæredes martyrum essent, bona illorum Ecclesiis addicere, factum ea ratione, ut cum incredibilis copia illustriorum Christianorum sine hereditibus decederent, prædia Ecclesiarum plurimum accretura fuissent, et hoc tempus primum videtur, quo prædia Ecclesiarum assignata. Denig. quia tempore persecutionis martyria, et cæmeteria fidelibus sunt ablata, ea iterum restitui absq. mora præcepit. Tus. loc. cit.

Legem aliam pro bono Ecclesiarum hanc tulit, certam frumenti portionem Ecclesiis quotannis, et in specie Alexandrino dari voluit, item certam pecuniarum summam pro viciis pauperum, & vestitu, sic in omni loco munificentia sua locum reliquit. Bis. l. 4. c. 28. Theodor. l. c. 11.

Præterea lex erat apud Rños gentiles adhuc, ut testamenta in favorem Ecclesiarum a fidelibus facta nulla essent, sed bona fisco cederent, conservandam hanc suscevit, dando singulis potestatem, ut qui hereditibus carerent, citra præjudiciū fisci bona Ecclesiis legare possent, hinc factum, ut Ecclesia semper magis et magis crescerent, haberetur lex hæc in codice, Theodosiano.

Leges In Favorem Cleri

Postquam Ecclesiis providit, ad magis particularia descendit, ac imprimis Clerum beneficiis cumulare cepit, uti habetur apud Tus. Hist. l. 10. c. 7. Epistolam ad Amulinum Africa pro Consulē dedit, in qua summam erga

Episcopos & presbiteros

Ep^{os} reverentiam testatur viros sacros, quorum esset munus Deum pro felicitate Eccl^e, R^e ip^s querere eos ap^{el}ant, intuitu hominum mandat, ut redderetur, idem quoq^{ue} circa bona Eccl^elarum constituit, absolvit quoq^{ue} Ep^{os}, et alii sacri ministri ad opera servilia personaliter comparere debebant, rationem in Ep^{is}ta hanc addidit, ut Clero ab oneribus publicis exemptus Deo liberius servire posset, quod Africanis Clero, hoc censuimus, Circa Theologos sententiam; imunitatem cleri ab oneribus publicis probabiliter non manere ex lege Divina assertentium argumentum eorum est q^{uo}d Constantinus hoc non judicaverit, si enim judicasset ex lege Divina manere, non dixisset se eximere, argui dicit^{ur} q^{uo}d, si Latio pontifex hujus causa eos lib^{er} absolvit, non quod lege Divina preceptum judicaret, hoc duo argumenta in hac sententia ex historia Ecclesiastica sumuntur. Soz. l. c. 9.

Rursum Lex Graec^a Anos, cujus initia Soz. l. c. ad initia H. C. Aegest quando R^eni a Volcis vicei erant, ut nullus testandi facultatem haberet in foro judicario qui proliis careret, hac ratione q^{uo}d excluderentur a iure testandi virgines, et calibes alii, lex pessime constituta, nam vel alii, qui proles non habet ob morbum, vel ex amore Dei castitatem coluit, si primum, injusta lex erat, quia nulli talis poena dignus, si secundum admiratione potius et imitacione dignus, non poena, hoc q^{uo}d Iustulus Constantinus, et omnibus, qui calibem vitam ducunt, testamentum condendi dedit potestatem. Soz. l. c. Tus. l. 4. C. 26.

Lex tertia pro favore cleri hac erat, jam in reflexione l. 2. 3. saeculi adnotavimus conversionem antiquissimas Arianas in eos virgisse ut causa qua ad forum etiam saeculare pertinebant, non ad iudices gentiles, sed ad Ep^{os} suos deferrent, et eor^{um} sententia acquiescere faciebant hoc Arianⁱ ex opinione sanctitatis, et justicie quantum illum approbavit, sed hic duravit ad Constantinⁱ tempora, qui n^{on} quacunque causa Ep^{iscopu}m accedendi, ejus autem sententiam tanquam firmitatis esse voluit, quanta Imperatoris ipsius esse solet, quod alio congregatorum censuit, id uig^{is}, multo magis in Conceptetur, rectoribus etiam provinciarum mandavit. Soz. l. c. 2. Cyp. l. 4. C. 27. Praeterea leges erant apud R^enos, ut servorum manumissio n^{on} tam facile admitteretur, et facultas venatus R^eni erat necessaria etiam si D^{omi}nus vellet dimittere, Constantinus in favorem Ep^{iscopali} dignitatis sanxit, ut si Ep^{iscopu}s cum consensu D^{omi}ni manumitteret servum, in Eccl^a talis ab

omnibus

ab omnibus rata haberetur, imo ejusmodi servis jura municipalia Civium Rñorum conferri posse statuit. habetur lex ista in Cod. Justin. aneo. Jos. l. c. 9.

Ex quo Fonte hoc Constantini in Clero benevolentia

Non alius certe, quam summa erga Ordinem Clericalem, precipue Episcopos reverentia, cujus complura vestigia & commemoravimus, & commemorabimus per decursum historiam, sic certe lex illa qua Episcopis plenariam dedit potestatem, servos manumittendi, lex item quo potestatem et sententiarum Episcoporum ejusdem potestatis cum Imperatorum esse voluit, non alium scopum habuit, quam reverentiam erga Episcopos, quos viros integerrimos esse existimavit, nihil tamen illustrius commemorari potest, quam ratio agendi cum Donatistis, et in Concilio Niceno, Schismaticis, hi in Africa tumultuabantur, & Ceciliam Episcopi Carthaginensis ordinatione irritam esse voluerunt, substituentes alium Pseudo-Episcopum p̄stinum, linum pro-Consulem Africa, Epistolam ad Caesarem misere, qui tamen causam hanc Melchisedi Pontifici dijudicandam dedit, ab hoc dam-nati Imperatorem, et amplius Concilium appellabant, qua occasione ab illo iudices expecti, qui et ipse iudicium Dei expectaret, et cum illi ursissent, iterum subiecta: O rabida insania appellare audent sicut apud gentiles, fieri solet, postmodum tamen indixit Concilium atrilatense, ubi iterum damnati sunt Donatistae, liquet tam ex prioribus verbis, tam etiam quod sententia Episcoporum non contraxerit reverentia erga eosdem.

Sed multo majori observatione digna est ejus agendi ratio in Concilio Niceno, priusquam anno 325. sententia contra Arium fuisse lata, non pauci Episcopi accusationis libellos dedere Imperatori, quos ille visce, p̄t quidem, sed imperiali sigillo munitos cum patres consedisset, produxit, iurejurando affirmans quod nullam ex illis legerit, et ipsa tantibus singulis eos igni dedit, addidit crimina Episcoporum non esse in vulgus spargenda, ne pusilli scandalizentur, imo dicebat, si Episcopus crimen adulterii committentem videret, se pallium Imperiale in eum injecturum affirmabat, ut scelus occultaret, cum ad concilium hoc venisset, Imi convenissent, qui sub Maximino variis mutilati sunt membris, uti S. Paphnugius oculis, alii manu, alii pede, eos summa observantia coluit, Cicatriceque eorum reverenter exosculando tepe Theodoro.

Cum jam Patres omnes convenissent, parata est quoque pro Constantino humilis sedes aurea, verum ille prius considerat, renuit, quam ab Episcopis iustus fuisset, et hic ergo observantia erga Episcopos patet potestatem synodus hac

Synodus hæc Nicæna anno Constantini imperii 20 terminata fuisse, oēs ad convivium quod splendidissimum apparavit, invitavit, peculiari hoc certe factum fuit, nam illo tempore Ep̃i vili habitu induci incedebant, unde exigua eorum erat opinio, multum q̃o erat, quod ita viliter vestitos ad se invicavit, imo mensæ adhibuit.

Præter hæc superius jam innuimus quod Amulius Africa præfecto scripsit, præcipue quod Numini consecratos esse sciverit, cum q̃o eos sic nominaverit, ipsa etiam sensit sic in animo, et consequentes Deo consecratos homines omni honore et reverentia dignos existimavit.

Imortalem certe sibi laudem comparavit per hanc quam Ep̃is & Clero exhibuit reverentiam, per telum religionis scilicet, per bona Eccl̃is et Clero tam large distributa, sed non minorem meretur propter studium illud, quo pacem Eccl̃æ omnimode procurare adlaborabat, licet enim illius tempore persecutionis procella cessaverit penitus, et fideles liberos religionis suæ exercitum ubiq̃ habuerint, tamen duo præcipui huiusmodi viscera ipsa Eccl̃æ exasperabant, Donatistæ utpote & Ariani, illi in Africa, hi per totum Orientem grassabantur, Incredibili lenitate & benevolentia combatitur ille hæc discordia componere, licet ipsa ratio leniter agendi cum hæreticis majoribus turbis dederit occasionem, nam cum Donatistæ a Melchiade ad Casarem, et amplius concilium provocassent, indulgentiorem se exhibuit, et Arrelatense induxit, verum cum ea his eos quiescere vidisset, ut pertinacem audaciam frangeret, Mediolanum ad se ut illi percellerent eos venire misit, ac tandem decrevit silentium illis esse imponendum, Cecilianum ṽo legitimum Carthaginij Ep̃um agnoscerendum.

Anno dein 325. Orta est Arii hæresis, & in ortu statim damnata, ab illo Andro Ep̃o Alexandrino, qui Ep̃tam Lucicicam per omnes Ep̃os misit, in qua impietatem Arii depinxit, sed statim Arii fautores erroris sui complures nactus est, præcipue Eusebium Nicomediensem, qui Constantino persuasit non esse alterationem de mysterio, sed de verbo tantum, Imperator Ep̃tam scriptam ad Alexandrum, in qua cum serio reprehendit, quod Ep̃o suo se opponere præsumpserit, verum, et nec sicuti finis debitus impositus fuisset, missus est Cosius Cordusensis Alexandriam, qui etiam parum profecit, summo itaq̃ labore convocati sunt Ep̃i, qui ad tam Synodum Œcumenicam Nicænam in qua damnata perit Arii doctrina. Hæc omnia ostendunt illud oī studio pacis Eccl̃æ quaerisse.

Nihilominus

Nihilominus sciendum est, et illum hominem fuisse, adeoque humana quodam
 partem, nocanda vicia quoddam in illo, praecipue nimia crudelitas, et Cle-
 mentia eius in H.C. 34, ubi ait, multos ex subditis fuisse, qui lenita-
 tem illius sugillabant, nam clementia licet sit virtus, quod Principem ma-
 xime deceat, tamen si nimia sit contemptum parit. Ad comprobandam
 illius crudelitatem nimiam, servio nobis exemplum Crispi Filii Constantini,
 Iuvenem hunc jam Caesarem Fausta Constantini uxor sollicitabat ad Sta-
 prum, qui magnitudinem secleris expavescens, blandicias ut decebat re-
 gis, Mulier, in iracundiam acta eum constantino detulit, quasi ab eo ad
 Scrupum sollicitata fuisset, qui nec examinata re filium morti adju-
 dicit, licet dein innocentia eius innotuerit, et uxor ipsa Constantini
 in balneo suffodata iussu est.

Servient huc plurima exempla, quibus fidem Illustrium virorum supra,
 mere sudebant. Ariani apud Imperatorem, qui non raro ab illis decepti
 fuit propter credulitatem nimiam, sic concitavit eum adversus Iustachius
 Episcopum Antiochenum, quem in Concilio damnatum in Exilium miserunt;
 eodem modo illum concitavit adversus Marcellum Ancyranum, Lucium
 Anniopolitanum, Paulum Constantinopolit. Episcopum, maxime autem adversus
 Athanasium, hunc variis calumniis appetebant, et in Concilio Chilion,
 si penam exilii in eum statuerunt, quod toties, Constantinus ab illis decep-
 tus sit, videtur ex parte excusandus esse, quia haec ille non alio fecit fi-
 ne, quam ut pacem Ecclesiae procuraret, cum quod licet male informatus sit
 Episcopos Catholicos perturbatores esse, eos in exilium misit.

Ex parte alia non videtur excusandus propterea, quod palmares calum-
 nias obiecerint sapienti Ariani Catholicis Episcopis, imo in mendacio aper-
 te non raro deprehensi sunt, sic in Concilio Tyriensi in causa Atha-
 nasii, ubi Athanasius adulterii accusabatur et homicidii, quorum pri-
 mum diluit Simotheus presbyter Antiochenus, alterum ipsa praesentia
 Arosenii, qui occisus dicebatur ab Athanasio, cum quod tam aper-
 te falsitatis convictos videris, melius deinde oportuit eum disqui-
 rere.

Postquam tam navos quam vitutes ejus recensuimus videamus ne
 quomodo mortuus sit, Et annos jam natus erat, et nullum ab Adoles-
 centia morbum habuit, licet longissima confecerit itinera, et bella
 plurima gesserit, tandem aetate 31^{ae} Imperii agrotare cepit, iussus est
 a medicis solum mutare, Helenopolim quod in Bithiniam transiit, ut
 Thermis quae calidissima erant, uti posset, sed haec morbum magis
 exasperarunt, cum finem vitae suae adesse videret, deductus ad Martyrium,
 seu Templum

seu Templum Martyris cuiusdam, Catechumenorum numero adscrip-
 tus, nam ad ultimum usque vita annum baptizatus non erat, et antea
 dein Nicomediam rogavit Episcopos, qui frequentes aderant, ut sibi gra-
 tiam baptismi conferrent, illi quidem petitioni inter luctum assensu-
 runt, ille vero surgens positis humi genibus baptismum recepit, et
 statim leccica illius pro more illius temporis albis seragulis
 ornata erat, nam per 8 dies neophyta albis induebatur vestibus
 ad designandum candorem et puritatem animi. Recepio Sacro La-
 vacro totus exhilaratus est, convocari dein curavit omnes belli
 duces, et Aulicos, gravi oratione illos allocutus est, in qua gratias
 Deo agit, quod R^{um} Imperium tam felix et diuturnum sibi conceps-
 serit, quod proles sibi dederit, tales enim habebat filios, Constanti-
 Constanrium, & Constantinum, sed multo magis, quod vera fidei
 lumen agnoverit, quod denique baptismi gratiam receperit, parabat
 ille jam prius baptismum in Iordane ad imitationem illi sus-
 cipere, tandem testamentum constituit, ut Constantinus orientem
 totum, Constantius Galliam, & Britanniam, Constantius Italiam et
 Africam obtineret, testamentum hoc Ariano presbytero dedit, cum
 mento cum adstringens, ut alicui ex filiis traderet, sic cum ingenti
 luctu omnium facti functus est, nullus tunc filiorum aderat, Con-
 stantius tamen primus advenit, corpus illius aureo tumulo imposi-
 tum Constantinopolim missum fuit, et Eccl^a Appolorum sepultum, pop-
 l^u hac celebratum pro eo missa sacrificium, ut nihil ex more Ariano de-
 cret, Tit. 14. a C. 61. ad finem, Ios. 1. f. C. 32, 40. Theodor. 1. f. C. 32.

Quod missa sacrificium spectat, efficax est argumentum contra re-
 centiores haereticos, quod Eccl^a veteris persuasa fuerit, missa sacrifici-
 um celebrarent pro eo, nisi puissent, imo rapti & vivissent profuturum
 animae illius.

Hoc adhuc animadversione dignum, quod prius I. Athanasium revocari
 voluit, ex exilio, et sedi suae restitui, agnovit enim injuste oppressum fuisse,
 se, et Fratres in Galliam, missum, advenant non pauci Ariani, Eusebius Ni-
 qui hoc Imperatori dissuasit, sed frustra, quia sic in testamento dispo-
 suit, frangebant oēs in Athanasium Ariani, viderunt enim illum esse
 praecipuum assertorem Nicanae fidei, et videbant non posse se quidquam
 moliri adversus Nicanam Synodum, hoc non sublatum prius, Theodor. 1. f. C. 32.

Constantius Cons.

Constantius, Constantinus, Constans.

Post Constantini Magni mortem, tres filii illius Imperio successerunt, ea ratione, quemadmodum eos in testamento scriptis haeredes, Post sequitur Constantini, Constantius filius testamentum reservavit, in quo deprehendit Orientis sibi Imperium, quod unico operante esse relictum, Constantiano vero minime filio Italiam, Africam, et Illyricum, Constantino vero obligeat Galliam, Arianiam, & Hispaniam, erant insuper Constantino magno duo fratres, ex eodem quidem Patre, sed non ex eadem Matre quod aliter Dalmacius, alter Constantinus sibi vocabatur, utriusque duo erant filii, quibus Constantinus certam portionem assignavit, ut hoc exercitum conservare possent, verum cum testamentum publice perlegebatur, orta militum seditione, Duo Dalmacii filii intercepti sunt, exsecrabant nonnulli milites, a Constantio fuisse concitatos, contra illos, alii vero illum excusant, Gallus tamen et Julianus, Constantini filii liberi necem evaserunt, et Gallo quidem vita condonata propter agnitionem, Juliano vero propter imbecillam statem.

Constantinus Orientis Imperium maximo cum gaudio adeptus est, sed regimen ejus funestum scella fuit, Arianorum enim se praebuit fautor, Historia rei hujus a remotionibus principis est repetenda, Imperator post Marici mortem apud fratrem Constantiam, Licinio nuptam, hac est prosecutus, et omnia studia eo direxit, ut viduitatis onera sublevaret, in hujus amicitiam insinuat se presbyter Arianus, homo subdolus et hypocrita, iste dum Constantium animum explorabat, et cum vidisset totius sui esse propensam, rogabat eam, ut suis precibus apud Imperatorem interpositis Arius ab exilio revocetur, dicebat enim eum cum omni crimine et pestum, hoc velpius repetebat Arianus presbyter ille, Constantianum levitate ingenii credidit, accidit postea, ut in lethalem mortuum incidere, Constantinus assidue illi aderat, et hortabatur, ut mori molestius patienter ferret, sed illa respondit se non periclitari, sed unam rem se qua animum suum percutbareret, ipsum nimirum Constantinum inexcusate se dicebat, ne vindicta Divina se in eum exereret, qui Arium innocens tamdiu in exilio permitteret, gracie itaque sibi expevit ut Arianum illud presbyterum in gratiam reciperet, Constantinus verbis hisce permotus, presbyterum illum cepit colere, et non raro ad familiaritatem admissu colloquium, presbyter ille primo animum illius acute explorare conabatur, sed cum

sed cum Constantinum in Nicæna fidei diffensione immobilem esse observasset, nihil aperte moliri audebat. Sed tamen quæ prius Constantia pro Arii laude dixerat, Constantino quoque repetitis, hæc cum se cum recogitaret Imperator putabat fieri posse, ut illa verba sine quæ presbyter dixeret, igitur post aliquod tempus Arium ab exilio redire permisit, et ex hoc tempore nimum favebat illi presbytero Constantinus, adeo, ut testamentum quoque illi filiis tradendum commiserit, fideliter ille idem præstitit.

Cum presbyter hic testamentum Patris filio Constantio tradidisset, hic illum tam propter fidelitatem, quam etiam quod illud consecutus fuisset, quod maxime optabat, nimirum Imperium Orientis in amore habuit, ideo aula principis semper illi patebat, primum igitur Eusebia Imperatricem perversa Arii doctrina afflavit, postmodum Eunuchum Principem, a cuius nutu ipse Imperator pendebat, horum nutu et adminiculo virum suum latius spargere cepit, res ex voto cepit, nam Eusebia mulieres complures, Eunuchorum princeps aulicos complures seduxit, adeo ut mulieres ipse de dei divinitate disceptarent, malum hoc ex aula ad Urbem constantinopolitanam, inde in circumvicinas Provincias penetravit, ut omnes Ecclesia in oriente disputationibus, vel ut Poros. ait bello dialectico exagitantur, Ecclesia tamen occidentalis ab his libera erant, quod Nicæna fidei vincere adstrerent. loc. 12. C2. Theod. 12. C3.

Nihil funestius evenire poterat Ecclesia Catholica, quam favor Constantii Arianis impensus, illius enim gratia confisi, maximos in oriente tumultus excitavit, tribus plurimum rebus iniquitabant, 12 ut Episcopi Nicæna fidei defensores opprimerent, et sede Episcopali privatos in exilium mitterent, 13 ut edictis variis fidei formulis Nicænam fidem adulterarent, 14 ut fideles orthodoxos persequerentur, hæc illorum molimina per decursum uberius demonstrabimus, hic tantum cursim aliqua dabimus. Certe conatus illorum Episcopos opprimendi patebit, dum molimina adversus Athanasium referremus, nam dum ab exilio revocatus est, obrutebantur Arianæ, cum Constantii, sed alii duo filii iraserunt, fremebant deum, postquam sedem Episcopalem Alexandrinam reperit Athanasius, sciverant enim nihil se posse moliri adversus fidem Nicænam, in Egypto, si Athanasius Alexandria fuerit, novas quoque calumnias contra Athanasium confingerent,

Confugerunt, Anno 391. Occasione dedicationis Eccl^e Antiochena, Synodus hæretici, si convocarunt, et S. Athanasium sede Ep^opali deposuerunt, subrepto Gregorio Capadoce homine crudeli, adeo, ut S. Athanasius fugere coactus sit, ad Iulium Pontificem, non minus conatum impenderunt, ut aliq^u Ep^opos sedibus suis privarent, sic in Synodo Constantinop^ol. Marcellum Ancyranum, exaudiverunt, S. Paulum Constant^o Ep^opum sede sua eiecerunt, imo violenta morte sustulerunt, conspiciunt quoque in mortem Liberii Pontificis, qui iusto Constantini in exilium fuit relegatus, S. Hilarius, Turebius Vercellensis, Magnus Ferrvensis et alii innocentes Ep^opi occasione istius Concilii ab hæreticis celebrati, in exilium missi fuerunt, hæc et alia hæretici Constantio Connivente fecerunt.

Quod fraudem hereticorum circa Nicenam fidem attinet, huius in de curis plura sedebunt exempla, quorum aliqua hic attingemus, sic in concilio Antiochena A fidei formula edicta sunt, omnes sibi discrepantes et ad Nicenam fidem depravandam tendentes, in quibus vox Opusson quæ tanquam testis erat Catholicorum ommissa fuit, et ita perperam formula hæc concepta erat, ut jam in hæreticum, jam in Catholicum sexum trahi potuerint, Quintam dein et sextam ediderunt in Concilio primo Mediolanensi, quæ ob suam prolixitatem macrotica fuit appellata, In Concilio etiam Synimensi pariter ab hæreticis celebrato, terminis, in quo varia iterum fidei formula sunt protusa, quid non fecerunt in Concilio Ariminensi, ut Catholicam extinguere fidem? Celebratum est hoc concilium Arimini in Italia ex 800 Ep^opis, Constantius libertatem Patribus ademit, nec ex urbe aliter egredi permittit, nisi se subscriberent symbolo fidei ab hæreticis oblato, Coacti g^o subterfugerunt, nonnulli etiam Catholici Ep^opi eo quod aperte non contineret hæresim, sed omnia poterant in sensum Catholicum interpretari, uti ex Hilario alibi indagabimus. In ipsos quoque fideles grassati sunt hæretici, inter reliqua exempla proferemus Tyrannidem Gregorii Capadocis, qui in Clerum Alexandrinum, Monachos, sacras Virgines, aliosq^u crudeliter deservit.

Omnium horum motuum in Oriente excitatorum, causa erant Ariani et Constantius, nihilominus dandus videtur excusationi locus Constantio, quia hæc non tam ex mentis malitia, quam animi imbecillitate fecit, quod nempe nimium credulus fuerit, et facile in errorem se induci siverit, neque enim hæreditarie Constantius Patris sui sapientiam, et sagacitatem, quod vel inde patet, qui Turebii Eunuchorum Principis veluti mancipium fuit, ejusq^u regebatur Consilio, cum ergo

iste ab Ariani

iste ab Arianis, in perversum actus fuerit, una cum Imperatrice ipsa, facile haereticis per hoc quod volebant Imperarunt, quod autem non ex mentis malitia fuerit, inde patet, quod leges cum reliquis praeteritis Ecclesiae utilissimas tulit, primo omnem Idolotum cultum, fana illorum vel diuendo vel claudendo prohibuit, & Clero varia donaria fecit, Ecclesiis vero varia praedia attribuit. Sed quod deos sanctione coercuit, ne praeterquam ex sua secta mancipia possent habere, si quis vero id praesumeret, mancipium fisco caderet, quod si eo quis temeritate prolaberetur, ut per violentiam aliquem circumcideret, capitis sententiam in illum decrevit. *Soz l. 3. C. H.* Multa aliae leges sunt in codice Theodosiano.

Mors Constantini

Anno 340 qui in Gallias, et Britanniam Imperium obtinebat, mortem optavit. Nec Provinciis suis non contentus Imperium ampliare volebat, invadebat. praeter Constanti illustres Provincias, quare bellum illi inferre parabat. Sed oculis et astute, Exercitum igitur exans Alpes duxit, sub praetextu, ut Constanti adversus Persas auxilio esset, verum ubi Alpes transgressus fuisset, hostilem animum prodidit, cum prope Aquilejam constitisset, Constans illico Copias contraxit, a quibus etiam ipse Constantinus interemptus fuit, et hac ratione divisum est Imperium Constantem inter, et Constantium, ut Provinciae Orienti propiores cederent Constantio, Provinciae vero versus occidentem Constanti. *Sozrates l. 7. c. 5.*

Magnentius, Vetrano, Nepotianus, Occidentis Tyranni.

Anno 350. mortem optavit Constans, quod, erat Magnentius vir opulentus, et honore conspicuus, hic in spem consequendi Principatus erectus, mortem Constanti moliri cepit, Consilium cum aliis primoribus quondam plerisque, beneficii sibi devotos habebat, iniit, se post laurum convivium purpuram sumpturum, darent ergo operam, ut ab omnibus Imperatorum proclamaretur, ut conveniret erat, factum est, Constans enim venationi tum intererat, Cum Magnentius eggressus e convivio purpuram sumptit, et Augustus est reclamatus, cum hoc Constans inaudivisset, fugam arripuit ad Pyreneos montes usque, sed perventus a Saisonem Magnentius perfidia socio casus est, postquam 13 annis Imperasset, sic Magnentius Galliam & Britanniam occupavit.

Magnentio Purpuram arripiente, Vetrano quoque in Britannia Pannoniaque Exercitum, Symii Imperium arripuit, et a Niliis Imperator est salutat, Cumque Constanti incertum Romam fuisset allatus. Tertius quoque

Nepotianus

Nepotianus Occidentis Imperium sibi vindicare voluit, erat ille A-
tropia Constanconi M. sorore progenitus, sed celeriter a Magnello Ma-
gnentii Duce oppressus fuit, cum nihil pro defensione sui, propter gla-
diatorias quasiam cohortes haberet. Interea Constantius Imperator
sibi merens, rem astu gerendam arbitrabatur, misit igitur ad Verra-
nionem Illustrem Legationem, qua illum in Imperii societatem se
assumere fecte significabat, rogavit proterea illum, ut suis partibus ac-
cederet, ad opprimendum facilius Magnentium, Verranio igitur
exercitum suum Constantii copiis adiunxit, quo viso Constantius
jam valentior suggestum concessit, et lixam orationem dixit
de Patrio sui in temp. meritis, hac ratione accensi milites cla-
mabant nulli alteri, quam filio illius deberi Imperium, adven-
tens Verranio, quo hac tenderent, et se proditum esse cernens, ab-
jecta purpura vitam deprecabatur, Constantius autem tam gene-
rosa mentis erat, ut eum occidi non curaverit, sed fundos quos-
dam ei assignavit, ut vitam honestè transigere posset, Verranio
ergo ex eo tempore totum se pietati dedit, et contentus adeo pri-
vata vita erat, ut gratiarum actionis litteras ad Constantium mi-
serit, invitans etiam illum ad vitam solitariam, sed non placebant
hæc Constantio, consilia, verum bellum cum Magnentio inire
constant, 202 l2. Socrates l2. C23. l02.

Verum quia Constantius armis implicitus erat, cum Persis, scilicet
in Occidentem proficisci non posse, contra Magnentium, nisi in Ori-
ente quendam Summa cum potestate relinqueret ad compescendos per-
sas, relinqueret, Vallum igitur Patrii filium renuntiavit Casarem, qui
Orientem curaret, interea, dum ipse opprimenda Tyrannidat operam,
Vallus igitur Antiochiam profectus est, ubi hoc laudabile gessit, scilicet Babylæ
M. reliquias, qui in persecutione Valeriani occubuerat, ex honorificentiq[ue]
simo tumulo in suburbana Daphnen transtulerit, ubi celeberrimum an-
tea Apollinis Oraculum erat, ad quod conuolendum ex toto Oriente con-
veniebant gentiles, sed ex illa hora, qua eo sacra reliquia transtatae-
rant, oraculum contigit, nec ulla amplius responsa dedit, Socrates l2.
C28. l02om. lA. C4. Theodor. l5. C5. qui addit, quod Constantius Imperator
in sua adversus Magnentium expeditione interitum, legem tulit, ut qui ni-
liam sequerentur, aut baptizarentur, aut qui renuissent cingulo militari
privarentur, licet hoc prudenter, relate ad totum Exercitum tulerit, Constantius
mirandum tamen est, quod legi a se ipso scriptum non subjecerit, ultimo enim
tum ad ab Eusebio Ariano presbytero baptismi lavacrum recepit, ideo autem
baptismum distulit Constantius, quia non habebat animum belli discrimina ade-

„undi, sed in tuto

adeundi, sed in tuto loco consistere semper voluit, ut si periculum quoddam immineret, tuto se in Orientem recipere posset. Post hac Exercitum in Pannoniam deduxit, et in amplissimis Muris Civitatis campj castra metatus est, illud Magnentius quoq. oppulsa, Constantius tempore pugna praesens esse exercitui noluit, sed ingressus est in Aedes quasdam sacras ab urbe Mursia remotiores, in quibus interea orationi vacabat, Valens haereticus Episcopus fraudem sub hac excogitavit, religioni Arianam plurimum obsecrans, subornavit ille quoddam, ut omnem exercitus motum obtinereat, et seu vincere, seu vinceretur, sibi secreto illico significarent, nuntii ut instructi sunt fecerunt, factum est ut Magnentius victus fuerit, et fugatus, Valens igitur illico intellexit per nuntios, victricem, et primus Constantio nuntiavit, inter gatus quomodo id sciret, sibi ab angelo nuntiatum commentus est, impator, non fuit hic Constantio dum Lagacitaris, ut dolum adverteres, sed fidem temere adhibuit, et Valentem virum exinde nimium esse existimabat, quia Constantii gratia abusus homo haereticus nimis est, in suppressenda fide Catholica et in opprimendis viri Nimi Episcopi Nicena fidei, defensoribus, Sulpitius. l. 2. C. 38. de pugna. Sossimus. l. 2.

Duobus ab hac pugna annis cum Magnentius in Gallias fugisset, nimirum anno 350. simul Tyranno exitum imminabat, nam fugato exercitu, fugit ipse in Gallias, ut novas ibidem colligeret copias, contulit dein se ad arcem munitam, ubi milites Principi suo adulatori, faustas acclamationes adhibere volebant, et cum in acclamatione Magnentii nomen acclamare vellent, Constantii vel inviti in locum illius pronuntiabant, quod Sossimus ita magis miraculum dilaudat, istud ut malum omni Magnentius excepit, et aufugit in arcem magis munitam, sed et hic Constantii milites eum assceti sunt, caso internecione ejus exercitu, rebus desperatis, agdunum se contulit, ubi ocella matre, & Fratrem quem Casarem dicit, sibi ipsi violentas intulit manus.

Dum hac a Constantio feliciter in Occidente geruntur, Gallus Casar magna, et illustria heroica virtus deduxit exempla, inter ceteros, Dio Casareense innotuit, gravem motum sunt perturbationem, et in seditionem versi, tumultibus miscebant omnia, Casar Collecto Exercitu perduelles domuit, quod magnam ei peperit laudem, hac victoria elatus, in spem Orientis Imperii venit, et Constantiam invidiatus, sed in tempore Constantio istud nuntiatum fuit, qui illum in occidentem evocavit, ille quamvis sceleris conscientia territus, mandato paruit, et cum nequum ad conspectum venisset Constantii, perductionis convictus, apud flavoniam insulam interfectus est. Socr. l. 2. C. 34.

Anno 355. novus tumultus Occidentem perturbavit, Gallia omni ex parte populo barbaro cinera fuit, hic eam tumultibus involvere cepit adeo ut valido ad Exercitum ei obviam secundum fuerit, tam prius viderat Imperator difficultat ab uno administrari posse Imperium, igitur Galli prius interfecti fratres em. Sulpianum, ut verosimile

ut verosimile est interpositis Cusebia Augusta precibus Casarem nominatim
inprovidè certe, cum jam prius fratrem ejus de conspurcationis scelere convictum
viderit, tamen adversus barbaros misit, cumq. in Gallias venisset, felici successu
barbaros profligavit, milites propter virtutem hanc, eum summo amore prosequen-
bantur, ut vel invito Constantio Augustus se proclamaret, ubi non hanc Con-
stantinus audiret, literas ad Julianum dedit, ut inmerito oblatam deponeret di-
gnitatem, respondit Julianus, se invitum electum esse, et libenter parere velle ni-
cum milites ad recinendam dignitatem cogerent, ubi Constantius repulso de-
fectione purpura, Julianus quoque coactus militum favore, rescripta se nocte am-
plius Imperium deponere, Rudius summo dolore aspexit Constantium, qui
valido cum exercitu adversum Julianum properavit, nusquam vero belli
cum suscipere expeditionem, baptizatus est ab Eulonio Ariano Pres-
bytero, cum autem Mopsipremem venisset, exanimi dolore fatisces-
sit, anno se Olympiad. 288. loc. 12. C47.

Persecutio in Perside

Anno Constantio de aarox persecutio in Perside orta est, jam alibi et Joanne
retulimus, in Armenia jam Constantini M. tempore fidem christianam invaluisse, jam
movente Syndate regulo, qui occasione miraculi in aula sua parari fidem
christianam amplexus fuerat, Ordoeni quoque christi religione imbui erat, et duo
populi Persis concernunt, Commercio causa sapius cum illis convenire,
factum est, ut ex mutuo commercio, fides quoque in Persiam transierit, quia
plurimum auctor fuit, sub Constantino M. Celebris cum erat in Persia S. vi-
theon Archi-Episcopus Selencid, Cesiphontis, quia primaria orant in Persia Ro-
bes, Magi Persarum, qui ut gens christiana habebantur, animadvertentes, quod per-
dilationem religionis christianae, ipsi in despectum venerent, ni furias accendere
acceperunt ad regem Saporem, et falsis criminatationibus uterentur adversus
Atheneonem Patrem, dicentes eum factorem esse Romanorum, cum quibus ed-
loquia misceret, in perniciem Regis, et ex his facile fidem adhibuit, et pri-
mo constituit christianis intolerabilibus tributa, imponere, ut per enormem egestatem
ad solem adorandum cogerentur, quem Persae cum adorant, et si fides hitoricis hodie
dum adorant, tribuit his exigendis crudelis propositus homines, cum autem cerneret con-
siliu suum sibi male cecidisse, in Episcopos et alios sacros ministros servare cepit, ipsum
Amorem in vincula conjectum ad se accereri praecipit, qui cum ad conspectum Regis
venisset, solitam apud Persas inclinationem illi non fecit, exarsit tum Rex, et interrogavit
cur illam neglexisset, respondit Simon, se summo Principi antea hunc morem exhibuisse,
ex eo, quod ad illum vinculis nunquam antehac fuisset perductus, nunc se fidei
causa advenisse, et cum illo in causa religionis conflixisset, et ideo Regi tanquam Dei
hosti nullam venerationem exhibuisse, excanduit ad hac Rex, et primum blandicijani-
mum ejus solitabat, ut solem adoraret, cum frustra vidisset, minari cepit mori
illi et omnibus fidelibus, sed non est certius Simeon, ad carceres igitur eum reduci iussit
sperans fore ut penitentia ducatur.

Dum Simeon ex aula egrediebatur, Uroha-Zades Eunuchus fidelissimus regi, quem ille a prima infancia educaverat, considerabat hic transirenti Simeoni, hunc bene et profundissimam fecit inclinationem, corporis, sed Simeon eum ne aspicere quidem dignatus est, ex eo quod solem adorasset, tum in pectus solutus sic se am sociacinaratur, si Simeon optimus amicus meus, propter simulacram solis adorationem, me tam utato aspicere nultu, quid sperandum habeo apud Deum iudicem, hoc cogitatio lacrima illi uberimam excussit, abjecta igitur veste candida atram induit, per lara lux habet ad Regem, qui quid sit ex eo, quod nam familia eius accidisset calamitas, respondit illi se optare ut familiam potius illius calamitas quamdam disceperet, sed quod Deum si mulare licet, negasset, hoc malum, calamitatem omnem esse magis, statuit deum per Deum jurans, se nolle id amplius facere, divi, duplici more dignum se esse, quod creaturam adorasset, et quod simulando religionem Regem deciperet, Rex hac responsione concitatus, blanditus eum iugere cepit, sed cum in proposito insolentem cerneret caputalem sententiam in illum tulit, Dum jam a liccoribus duceretur, paulisper spiculatorum iussu consistere, simulq. nuncius ad regem misit, quod illi semper fideliter servirent, pro quo beneficia loco expecire, ut Rex per Praefatos publicanos cures, Uroha-Zades mortem occultavit, quod religionem abnegare non vellent, Annuit postulatis Praefatos, existimabat enim hac ratione decerneret posse a religione fideles, si audierint Regem Charissimo sibi non persequi, Eunuchus vero hoc erat morium perendi a Rege, ut quos per abnegationem scandalisaverat prius, his bonum preberet exemplum, ut huiusmodi tyrium portatum est ad Simeonem, gavisus gratias Deo egit, adductus est secundum ad aulam Simeon, sed iterum incautum ad adorandum solem sollicitus, Regem decebant illis Magi, ut solem adorarent, sed nemo acceptavit conditionem, cohortante illos Simeone, qui cum illis pariter accipit ad Coronam.

Erant 100 illis, inter viros, Presbyter provera aetatis, quem tormenta exparaverant, Pusicef fabrilium operarum Regis Praefectus, sic allocutus est, et animavit, O senex tantillum sustine, ex paulo post lumen tui videbis, ex his verbis Pusicef observatus est Christianus, hisq. verbis animatus Presbyter cervicem gladiis, taceri subiecit, ex his verbis Pusicef observatus est Christianus, hinc perducus ad Regem, multa in S. M. M. laudem dicit, Rex hac in contemptum sui interpretatus, crudeli morte eum sufferi iussit, nam lictores perforata cervicis lingua extraxerunt, ejus quoq. filia laetis virginibus adscripta martyrium consumavit, Post lapsum anni unius eadem die, qua salutem generis humani salvatoris operari est dignatus, Praefatos universalis in Christianos persecutionis dicta dies per omnes provincias sibi subieccas, qua magi diligenter executioni mandata sunt, men ubi hoc observarent, ponce se illi offerebant, ne per occultationem in suspicionem negata fidei veniant, ingens Christianorum multitudo ratione

hac per totam

ratione hac per totam Perfidem, maxime vò per Provinciam Adiabene, ubi pluri-
mi erant Christiani, fuit interfecta persecutio Magorum, tolerata, ad ipsum Palatium Re-
gis pervenit, et jam multi ex Eunuchis interfeceri erant, erat reliquos inter Eunuchos
Adiaei Regi, Chasysimus, sed Christianus, atq. adeo et decreto Regis interficiendus,
videns igitur Rex, quod per edictum suum Charissimorum Caput periculo expo-
neret, res ementes indoluit, et cuncta consilium suum ad solos Magistros et do-
ctores Eccliarum restrinxit.

Inter plurimos fidei testes prætereunda non est Tarbula soror Simonis, Deo sa-
crae virginibus adscripta, habebat illa sororem, quæ post primas nuptias percussâ
coluâ virginis em, et viduata em, in harum ministerio erat servilis quædam, anel-
la quædam Christiana: faciem est, ut Regina graviter decumberet, fudâ infestissimi
semper Christianorum hostes pertraxerunt ei, quod Tarbula maleficiis suis eam e re-
dio tollere, dicerent, ut facies sui Simonis mortem vindicaret, Mulier creden-
da fidem adhibuit facile, maximo cum id fides a fideâs esset docerum, quos sa-
vissimos sibi habebat, quia et ipsa fudâ eum sequebatur, quare Regis
coniugi conquesta fuit, qui in mandatis illico dedit, ut Tarbulam una cum soror-
bus arte custodis traderent, Narratur Tarbulam Eleganti fuisse formâ, adeo
ut Magorum Princeps illicitam Cupiditatem animo concederet, simul in Carcerem
nuncium misit, ut si voluntari sua adveniri vellet, non tantum illa, sed et soror
essent a morte liberanda, sed Virgo impudentissimam postulatum pro mori-
to redarguit, et dixit se mori male, quam pudicitiam facerem, paulo
post igitur educta sunt hæ mulieres sedæ et per medium terra disperse, partes vò
corporum suspensa, Regina ex consilio magorum in eam cadavem transire debuit,
dicebant enim hac ratione maleficia solvenda, tamq. a morte liberandam, erant
innumeri alii MM. inter quos Jos. martine commemorat deceptam & Milon Epip.
eorumq. describit martyria, deniq. multitudo vel inde apparet, quod solum ex illis
oribus Christianis, 16000 numerentur, Syri, Osroeni, et alii Mesopotamici incolæ
laborem sibi sumptum, ut horum numerum et martyria describeret, sed multitu-
do innumerabili eos operi supersidere coegit.

Status Ecclæ sub Constantio

Lugubris erat Ecclæ facies Imperante Constantio, multum Ecclæ sub Constantino Mag-
nificere cepit, propter peculiaris illius zelum, qui non solum Paganorum templa subver-
si præcepit, sed etiam Atrium plurimum de civis inuicacibus, insuper et hæreticos
interfectus est, Constantius quoq. Idololatriæ bellum intulit, nam patris sui Consti-
tutiones non modo confirmavit, sed etiam novas sanctiones intulit, verum
hæreses non tam repressit, maxime Arianorum, sed illorum fauces em se exhibuit acer-
rimum, sine faciem ut Ecclæ Catholicæ, tam quod inter nam, tam etiam quod ex-
ter, nam gubernationem turbare cur, Ecclæ velut anima spectari se fidei, hæc fidem qua-
tis machinationibus subvertore sint admissi, liberius in decursu hystoria videbi-
mus, hæc illud machinationes tendebant ut fidei symbolum adulterarent, vanas et
copiosissimas ediderunt formulas, et propositiones ex quibus obvi nequicia et imbecilia
hæretica.

hereticorum aparet, qui sibi ipsis stabiles esse non possunt, oritur politica Ecclesiastica in Ec-
clesia regimine consistit, hac ubi maximam accepit dādem, nam innumera concilia Constā-
tius congregari iussit, ex hoc ad concilia quid aliud evenire debet, quam fidelium peror-
tio, et Ecclesia detrimentum, dum enim Ep̄pi idēdem et suis sedibus convocabantur the-
retici Ep̄pales vidua erant, si ubi longiori tempore Ep̄pi et in magna longinquitate
a suis Ecclesiis absint, quid contingere poterit, nisi ut p̄doles hereticorum fraudibus su-
a expositi, imo ipsi quoque, Ariani vires resumerent, in fidei tubercione, et Ep̄porum in-
iusta suppressione, Nec tūc Ecclesia Catholica perniciose fuit hae Constantii concilia
congregandi cupiditas, sed ipsi quoque, politica statui culti exitum.

Cum enim Ep̄pi essent pauperes, ex orario publico sumptus pro tot itineribus ustribu-
ebantur, simulq. vinctura ab Imperatore assignabantur, jam cum plurima concilia
fuerint sub Constantio, et ad hae plurimi convenire debuerant Ep̄pi, intelligi p̄
quam ingens pecunia summa inaniter fuerit profusa, quantusq. nervus publicis
cursoribus fuerit sublati, certe hanc Constantii in congregandis conciliis levitatem,
et succijum nervum merito carpi. res. Amianus Marcellinus scriptor Echnus 11. Cal-
tima ubi mores ejus describit, Christianam religionem, ab olivam et simplicem, ani-
li supervisione confundens, in qua servanda perplexus, quam componenda gravis
crederet dissidia plurima.

Julianus Apostata

Ap̄licum Ecclesia saeculū vidimus sub Constantio, sed is multo fuit lucuosior Impe-
ratore Juliano, Constantius enim quod malans est non tam et mentis malitia, quā ex
animi levitate fecit, erat etiam zelosus suae religionis, cultor, et adverso Julianus
ap̄ticum de religionis Christianae hancem profectus est, et cum esset Catholicus et in fi-
dei mysteriis eruditus, iterum a dō ad adolentium cultum defecit, et acerbissimam in
Christianos persecutionem excitavit, Idcirco etiam Apostata dictus est, postea non orit
abrog. utilitate recensere vias, quibus ad deferendam fidem deveniret, res hae
optime cognosci poterit ex prima ejus educatione, cum etiam ad Imperium devenit,
istud describit Socrates l. 3. c. 1. sequenti ratione.

Erāt Julianus Filius Constantini fratris Constantini M. fratrem habuit Gal-
lum, utriusq. curam Constantius in se receperat, et Gallum quidem eraccandis
litterarum causa Ephesum in Ioniam misit, ubi bona a maioribus relicta pos-
sidebat, Julianum vero in Urbe Constantinopolitana aliter vavit, et p̄dago-
gos ei assignavit, interea usus erat Nicolae magistro, postmodum Rhetori-
ca magna cum laude incubuit, adeo, ut jam tumus parvulus quondam
adoneum fore ad gubernandam Aenip. ruios, paucos inter coepit, publica fa-
ma Constantinopoli evavit, cum istud Constantio innotuisset, summe eas,
flictus fuit, nam animadvertit, tantum populi favorem, sibi aut hereditibus
aliquando periculorum esse posse, Ideo Constantinopoli Julianum amovit,
et transiit Nicomediam, hic degere quidam Ephya Libanius, nonne me, quid
Philosophi Constantinopoli expulerant, hic indignatus invecnas oratio-
nes, sale et eruditione plenas conscripsit, cum seiret Libanum Nicomediam degere, et eru-
ditum

Et eruditum esse videtur, Constantius, verum Julianum, ne ad illum discipulus accederet, sapiens hoc, praescripserat, Libanius enim gentilis erat, Nihilominus Julianus orationes Libanii occulte sibi comparaverat, et inducriter leccaverat, iterum cum Juliani fama Nicomedia cresceret, Maximus Philosophus Nicomedia venit, ut Julianum videret, huc discipulum Julianus se praebuit, a quo gentiliū super-
stitionum aquas didicit, et superbum animum natus est, adeo, ut jam ad superbi-
Impēri dignitatem aspiraret, cum istud Constantio relatum fuisset, ut a se suspensio-
nem amoveretur, falso dicitur Julianus se professus esse, Comam dein totondit, quā
si monasticam vitam esset intraturus, imo leccorem se cetera ejusdam contem-
ptui dicit, Factum est, ut interfecto Constante, Constantius Gallum Caesarem diceret,
quem tamen de conjurationis crimine convictum occidi jussit, Contra vō Gallum
cum Juliani Nicomedia convenerat, Constantius illum diligenter custodiri praecipit,
ne adversus se per fratrem recen aliquid moliretur, sed Julianus profugit et in di-
versis locis habitavit, Eusebia Augusta, quae juvenem impense amabat, locum in
morationis inquisivit, et Constantio persuasit ut eum Athenas ad prosequendam
dia mitteret, ibi gō erat Julianus ad illa tempora, quibus barbari tumultus in Gallia
excitarunt, tunc enim reconciliatus est Constantio, qui illi beluam in Gallia
dedit in Matrimonium, et cum Caesaris praesentis in Gallia militis, prohibuit tamen ne
et suo consilio quodpiam ageret, sed a belli ducebus regi se permittere.

Cum Iulianus in Gallias venisset, duces et principesque epe deinde demonstravit, et
quod milites vix illam rigere militiam, discere nihil potuit quicquam
inicio contra hostes cum tamen duces aggrediendi nulla non vix militum animos
occupare concedere et certum prociis flammam militibus promitti, ipsi aliquem
amaretur, hi initus letus conquecuntur per quod Constantium, de Iulianum inertia,
simulque rogavit, ut sibi forentem quandam belii-Quem miseret, quod ubi Con-
stantius fecisset, eieci sunt Barbari ex Gallia, ipse eorum Rex captus, quem Iu-
lianum Constantio Romam misit.

Victoria hæc Juliano magnam comparavit gloriam, et militum favorem intan-
tum, ut Augustus ab illis fuerit revincens, cum de Corona in promptu si fuerit, et
commilitonibus unus, quoquam ei imparet, præter hæc militum favore Constantio
obedire renuit, qui illum per litteras hortatus est, ut acceptum in iure Imperium
renuere, sed frustra fuisse omnia, nam agere declaravit, se amplius Constantio obe-
dire nolle. Videns Constantius coactum se esse ad comprimendam ejus insolentiam,
copiosum exercitum adversus eum duxit, sed in via Motonensium

Post Constantii obitum Annum Imperium ad Julianum devolutum est. Vastissimus et
terator de medio cogitare cepit, quo se in omium animos insinuarer. Sicut ille tres clas-
ses hominum Constantio infensas, Scianos nempe, Penites, et privatorum plurimos, Catho-
licos idcirco, quod Constantius fidem veram convellere voluerit, et praeterea multos eosque
in exilium relegaverit, hosque, ut sibi conciliaret, edicto in Patriam redeundi facultate
concedit.

Ep̃p̃is concessit. Sicut praeterea re gentiles premore ideo, quod Idolorum fana a Constantio fuerint subverta, ut gō hos sibi devinceret, libertatem eis concessit, fana Idolorum aperiendi, et sacrificia dñi offerendi, quod deniq. privatos attingit, plurimi erant infensi Eusebio Cynucho, a cuius nutu ipse Constantius pendebat, deo eximius maximam exerceat Tyrannidem, multis bona et vitam adimebat, hunc etiam Julianus integrum iudicē, tanquam dignam de hoc testibus penam sumpturum, sed deservarunt jam tunc illi fideles, hanc Eccl̃a pacem n̄ esse veram, imo majori detrimento viderunt eum ēē Eccl̃e catholice, qui majora mala per Idololatriam invehit, quam bona per resurrectionem Ep̃p̃i causaverit. Soc. l. 3. c.

Persecutio

Initio occultis machinationibus non agressus est, aperto enim edicto n̄ audebat, eo quod potior pars exercitus Christianis constaret. Mitrum fecit aperiendo Idolorum delubra maxima leticia res hac gentiles affecit, ut adeo bacchantum more circumcursarent, et Christianos laeserent, turpiq. notarent infamia, bene nos ac hac Julianus, et potius de illata Christianis injuria gauderet, in ipse homines gentiles et crudeliter ad publicos magistratus provocavit, qui quidem Christianos ad vitio sacrificare Idoli non coquebant, sed omni infamia afficiebant, ablati etiam privilegia, Clero a Constantino concessa, Theod. l. 3. c. Soc. l. 3. c. 13.

Omnes hos excessus dissimulavit Julianus, et qua dissimulatione magna procella orta est, nam gentiles Christianos crudeliter interficiebant, celebris etiam coningere miracula. Sare, et Atealona, in palestina, ubi passim erant Diaconi, et alii Eccl̃e ministri, a cordi em Virgines comprehensi sunt, illarum venter dissectus, hordeon deum impletus, porci devorandus projiciebantur, et enopoli in Phoenicia celebris eximia Martyr, S. Cyrillus, ipse a maximo religionis zelo Constantini M. tempore innocenter. Cum enim ille fana Idolorum evelli jussisset, serenum se exhibuit in exstendi, et mandata implendi, S. Cyrillus, rei hujus memoriam habebant gentiles, ideo se vindicare volebat, in eo, interfecit igitur, exegit, secus, et tanquam escam degustantes omnes occiderunt, lingua compuncta, et oculi excecari, Sabasta in palestina, S. Joannis Bapt. reliqua profanata sunt, gentiles enim illas concitaverunt, et cinere perunt, et Bacho consecraverunt. In 3. c. 13.

Doctuli in Asia, S. Emilianus in clauis, qui Provincia illius Praefectus sub Constantino M. erat, rogo injectus, et viris aduersus fuit, Archusii in clauis, S. Marcus Ep̃p̃us, ibi quoq. sub eodem principe fana diruerat, et alia vero numini consecrata, ad igitur Julianus plenam dedit potestatem gentilibus Christianis affigendi, ultionem de eo parabant, sed ille fuga sibi consuluit, verum quia cognovit alios in locum sui ab Archusii Civibus comprehensos, domum rediit, et se persecutoribus obtuli, denudatum illi glagry ac lori dilaniarunt, et in Cloacam abiecerunt, extracum inde mele perfudore.

perfundere, et in reio clausum vesparum ac muscarum aculeis exposuere, nec imbel-
lis puerorum turba sic peperci, sed minutis vulneribus eius exasperabat dolo-
res, hac id eo excogitarunt gentiles, ut pecunia summam qua sufficeret ad so-
na idolorum exornanda exhiberet, sed tunc Praesul postulata illorum iniquitas,
nata in sublimi se esse conuersum tormenta eo se contemnere, ipsos multo
miseriores esse, exieciabant gō gentiles tantam oppo pecuniam summam nō sup-
perere, quamquam pecebant diuitem gō ei imponerunt, cum nec hoc proba-
ret, parvam portionem postulabant, sed ille respondit se ne obulum quidem
pro scelesto opere daturum, vici illius constantia tam admittenda, liberum
dimiserunt, imo victas in obsequium fidei dederunt manus. Theod. l. 5. c. 7.

Hac omnia fiebant, quin decretum precutionis dedisset, Iulianus, ad quod noluit
se resolvere, occultas tantum cogitabat machinationes, quibus Arianos a fide
reduceret, legim gō, Iulio, ne filii Babylonicis sic deinceps contempnunt voca-
batur, scholas publicas, adine possent, hoc volebat enim, ut Eruditatem inue-
ret Arianos inter, ut maxime in praesentia probare, nec gentilibus vanitatem
idolorum ostendere possent, observant enim quod Ariani et ipsi gentilibus
scriptoribus confutarentur, ab his ad milites transiit, ut propudice ha-
berentur, quicquid illi essent, illi.

Paula post Iuliano bellum a Persis iminebat, volens igitur sortem seire suam, ni-
si amicos suos ad oracula consulenda, imo ipse Hierosolym profectus est, ob-
cum finem constituit gō Apollinem, sed respondit demon se n ante locuturum
quam mortuorum ora, et vicinia asportaretur, Iulianus cum aucea Arianus
fuerit, intellexit, quoniam illa Pannon intelligit, nam in vicina sepulchris
erat i. Babylas, M. cum suis sociis, edocuit, necesse erat si M. M. potentiam
unde Arianus Antiocheni praecepit, ut si Babylas corpus in Urbem transferret
gaudebant ad hoc mandatum Arianis, et tunc Ispantia glauvero imponere
ac in Urbem deducere, exprimentes hunc maximum esse de orco triumphum
quod ipse demon faceret, sed nihil loqui potuit in praesentia sacrarum
reliquiarum, Iulianus quem non latebat hoc Arianorum gaudium, pernasit
illi sumere voluit, sed Praefectus Provincia homo gentilis eum deterruit, et
disuasit, dicendo Arianos ad mortem paratos esse, et hac ratione imminui
potius quam augeri gentilium superstitionem, cum M. Martyres magno cul-
tu prosequerentur Arianis, cum tamen effectum videret Principem, adole-
centem quempiam sibi obuium corripuit, iussit, in aguleum extendi, et ro-
tis tormenci a mane, usq. ad vesperum torqueri, erat adolescens hic Theo-
dorus nomine, qui omnes penas constanter pertulit, vespere autem quia
tortores jam fatigati erant, in carcerem deductus fuit, quaeritum est dein-
ex eo an dolorem lenverit, respondit ille dolorem quid em sibi n depre-
nihilominus paulo post sibi quempiam comparuisse, qui audor em mundo

linceo

linreo abstergeret. Dum vō dimissus esset de Equuleo, simul ille dissipatus,
unde dolere se agebat quod eum dimiserint, ex tormentis; cum hoc Impe-
ratori relatum fuisset, Theodor cum aliis christianis a morte absolvit, non ex
clementia, a qua longe omnium aberat, sed ex invidia martyrii, Theod.
l. 5. c. 10. n. 50c. l. 5. c. 18-19. l. 5. c. 19.

Adde Theodoricus quod illo tempore quo Theodorus torquebatur, fanum
Ipolini excusso fulmine flammis sic consumptum, una cum simulacro digno
auro obvio obduco, Iulianus torqueri precepit custodes fani, an nō forte
Christiani ignem subderint, sed nihil aliud facti sunt, quam quod fulmen
incussisset, insuper rursus stabantur ignem nō subruis, sed desuper circumfusi
se, seg. videri dum fulmen incussisset, agnoscere hic poterant gentiles, vin-
dictam Dei et vanitatem idolorum.

Nihilominus ravine perexit Iulianus in Christianos, Antiochenos, scripsit enim
Iuliano avunculo suo, et Felici, ut Ecclesiam Antiochenam maiorem ditionis
quā magnificentiā ecclesiam suam opere, vera sacra, et alii ornatus
templi ad se cum decessisset, dū hī Christiani erant, ecclesia, sed ob favorem Iu-
cipij religionem mutarent, de ipsa enim Theodoricus refert, quod videri
licet Iulianus, avunculo imperatoris, cum iura illius ecclesie per, ut ma-
iori ignominia Ecclesiam afficeret, sacra in eam majoris palatii inferrent, tu-
sonus quidem opus cum recitari voluit, sed colloquio cessare debui-
it, dein Iulianus clamabat, ecce in quam precipiti vas. M. 150 filio huius
paulo post Iulianus gravibus adeo et corporis tormentis, ut viscera illi
computruerint, et per os excrementa egredere putat, hoc ejus, mulier ista
admonuit eum hanc esse Dei vindictam, propterea hanc penam ei iniun-
sam, ut eum agnoscente, vidit Iulianus, salutem esse monita, uxori huius
ideo penitentia ductus scripsit Iuliano, ut Ecclesia Antiochensis fidelibus
redderetur, sed nec, ut amaret hoc quod parit, obtinuit, Felix autem
rupis venit una cum, sanguine quidam exomuit.

Hic nō contentus Iulianus, alia ratione aggressus est labefacere fideles
Antiochenos, non volebat iam nec tormentis, et morte, sed rem totam
nequissime sic instituit, ut nō solum Antiochenos in Daphne quos, di-
di fuisse, ut nō invitati Christiani aliquo saltem modo dum comederet et bibe-
re cogebantur, in cultum Idolorum consentirent, ingenuerunt qui
dem ad duram hanc necessitatem fideles, sed quia frustra erant om-
cello venditur, manducare nil interrogante propter concoci carnam, ve-
rum erant aliqui qui palam conquiescunt sunt, uti Iuvenius, & Maximi-
nus, qui in publico convivio his verbis usi sunt; Tradidit nos Deus Pri-
cipi iniquo, et Apostata. Hæc illorum verba ad Imperatorem perlata
sunt, qui eos illico curavit advocari, et ex illis sciscitatus est, quidnam
dixissent

discretem, tum illi liberrime responderunt, se a teneris in fide Christiana fuisse
educatos, eamque sectari religionem, quam Constantinus M. adeo fovit,
nihil sibi magis dolere, quam quod Julianus a fide defecisset, eamque
invictam erit, eccanduit apostata, et illos tormētis ex cruciatis mor-
te iussit affici, lingua petulantiam causam mortis protulit, nihil
ominus Amiciocheni fideles, hos ut viros illi et invictos athletas co-
lebant, qui pro eo sanguinem fuderunt.

Ad milites dein apostatae nequitia griseum fuit, celebris dei Confessor evasit, V.
Lentianus, hic eo tempore Tribunum cohortis agebat, quae dignitas magna erat
apud Romanos, nam moris erat, ut Tribunus iste imperatorem aliquo proficiscentem
anteiret, occipit semel stolido Imperatori, ut ad templum genii Publici triumphae
ingredere, sacrificulā ante fores parī eum aqua prolataretur Imperatori
et tam illum quam alios, illa suspexit, ut mundi templum ingrederentur, caput
accidit, ut ad Valentinianum clamidem quādam decidere, qui ex candente igne
tu pugni sacrificium excepisset, deinde in ignem, non ad mundatum os,
Julianus rem indigne tulit, adeo ut Valentinianum ad castellum quoddam de-
ducere iussit, ut in castris aliquot mensibus permanceret, sed Deus qui in hac
quoque vita remunerat, non desit, sed Deus qui in hac
Imperium admovit.

Reliquos milites tali aspectu videret, voluit advenire tempus quo donati-
va militibus distribuenda erant, congregati ergo sunt ad Imperiale pala-
tium, milites tres, Juliani, Juliani, cum in throno consedis, et Julianus unus
ad laevum sedem, ad dextram intravit, et cum ibi praeparati, ut accedentes
militēs pro donativo prius throni impicerent, in ignem, praedictiores hoc obse-
runt, alii denique timore victi, thronum prostraverunt. Porro hoc omnes milites
Christiani et gentiles ad condignum sunt uniat, in quo Christiani unus bi-
turus pectus crucis signo munire, gentiles quoque observans, exprobravit
illi, quod Christianum ritum negasset, quia ita prius fidem abnegasset,
tum Christiani sibi ipsos ostendit, petens respondere gentili, illo tempore id con-
tingit, dum pro donativo accedens throni in ignem projecisset, animadver-
tit illico Christiani dolum Imperatoris, et una cum aliis quidem sortis se
acceperat, hanc et impietatem, exagerando, dicebant unanimes venisse se,
ut si quid commissum morce expiant, praeterant in ignem projici, aut alio
mori genere decedere, hac eorum libertate commotus Imperator omnes
neque addixit, cum jam ad locum supplicii venissent, rogaverunt licentiam,
ut Rūm Juniores prius et illos interficeret, ne visa prius morte ipse pusila-
nimus fieret, factum est, ut poterant, et cum iam poenitentibus gladii expecta-
ret, Romanus, hac audient in hac prorupit verba: Ergo Romanus martyrii
corona non est dignus? Haud autem si ex clementia, sed invidia martyrii fecit
Julianus,

Iulianus, in ignorans mortem talem illi gloriosam futuram, inter illustri-
 res grassante hac procella martyres, erat etiam Arcemius, qui Egypti Prae-
 fecerat sub Constantino M. gesserat, et sana Dolorum praesens mandato Cle-
 ris Severum disernerat, gentilem nunc occasionem nacti se vindicandi, proli-
 gione bonorum multatam morti addixerunt, nihil autem celebrius cogitari
 potest, quam delus. h. Publii Diaconis, viduit, et cuius certe si ex aliquo
 apparet exemplo quam imbecilles fuerint conatus Tyranni. Vera haec mul-
 ex funera martyronio fuerat, ex quo suscepit filium Ioannem Presbyterum
 Antiochenum, qui saepe a Catholicis Episcopis declaratus fuerat, ubi vo. maritus epus
 facit cessaret, mundo videri valedit, ex quo tempore, virgines multas in suo
 habuit comitatu, hymni et canenti se impendens accidit, ut raro Iulianus pe-
 ner illius transiret ades, quod cum illa advertisset, seridior elatione voce de-
 cantavit, simulacra, agnecum, et aurum opera manuum humanarum, et vanie-
 tem, numquam potestatem, et Iulianus hanc ob servans etiam tenere
 non potuit, memoriam, et Iulianus hanc ob servans etiam tenere
 nere canentem, sed inquit, his personis, et Iulianus hanc ob servans etiam tenere
 vasset transiret, haec verba adiecit et Iulianus hanc ob servans etiam tenere
 pentur iniqui, et Iulianus hanc ob servans etiam tenere
 na utramque manum amputari precepit, et genas ejus exuere, illa proinde
 hac patienter quidem sustulit, sed non propterea a Constantino agendi ad-
 huc conservandis, et Iulianus hanc ob servans etiam tenere
 Celebre quoque erat, et Iulianus hanc ob servans etiam tenere
 Praeceptorum carnis, et Iulianus hanc ob servans etiam tenere
 daem Imperatoris, et Iulianus hanc ob servans etiam tenere
 Idolorum delubrum in urbe, et Iulianus hanc ob servans etiam tenere
 pus multa sordes congregata erant, haec ejici curavit, simulque Idolorum
 staenas perspoliri, et Iulianus hanc ob servans etiam tenere
 factum hoc vehementer urbat, et Iulianus hanc ob servans etiam tenere
 num ingesti sunt, et Iulianus hanc ob servans etiam tenere
 Idola oia confracta, et Iulianus hanc ob servans etiam tenere
 nem justis comprehendit, et in carceres conjici, capital em de illis sum-
 pturus paravit, cum huius in viis inelegerent in alios derivatam suspicio-
 nem, et illos sui vice mori adiudicatos, se profecto sciterunt, et animos de ha-
 bitu mentis affecit, dein cruci culum impositos super prunas ardentes aspari-
 cepit, cum jam in uno latere, exusti essent, tantum animi habere robur, ut
 illuderent Tyranno, ac dicerent, ut si vaderet animum carnes illorum co-
 illi crearent, loc. l. b. c. 15.

Si persecutionem istam diligenter inspiciamus, animadvertere poterimus illa-
 oium fuisse crudelissimam, adq. vero, neg. Domitiani, neg. Diocletiani, tantum
 nocuit doctae

quantum nocuit Iulianus Apostata, alii enim Imperatores Ecclē per-
secutores in fideles tormentis, ac, diverso mortis genere desolaverunt, sed
tamen plurimi mortem fortiter sustinuerunt, et hęc persecutionis ratio
perseveravit, usq. ad Licinium, sed Iulianus aliam inuit viam, præter
quam enim quod iuxta illius n̄ pauci interfeceri fuerint, alia potius
viam ratione dī fidei labefacere voluit, occultis machinationes ad-
hibuit, ita, ut quasi de asserentes dīani a vera fide, abducerentur, hujus rei
plurima jam vidimus exempla, huc tendebat et illa impia, qua jubebat dīanę
liberos ad scholas publicas non admittendos, nil certe efficacius cogitari po-
terat ad labefaciendam fidem, nam si dīani a scholis arcebantur, maxima
ruditas ingenerari debebat, motuum vō sequens erat, ut ruditate inter dīa-
nos disseminata, neq. ipsi fidei dogmata nervolis argumentis probare possent
neq. gentium superstitionem redarguere, dīani enim ex libris gentium
inartatam deorū declarabant, motum ipse in licentię effecit celebris Iulianus
libros adversus deos, et contra religionem, et contra sacram scripturam dīo-
non esse revelatam, sed potius fabulam, istud probabat, ex apparetibus clam
contradictionibus, inter cetera, Iulianus de Jovis Jovis in Commentario in Machi-
um, ubi voluit ostendere, dissensionem Evangelicorum ex hoc capite, ex hoc
capite quod Machius Josephum matrem dei dicit, Jacobi filium, Matheus vō dī-
cat filium Levi, hinc inferebat Iulianus, unus vō emg. dīorum disjunctorum par-
rentium filius esse non potest, atq. Machius alibi Josepho parentem dicit, alibi
Matheus, qđ ubi contradicunt, tam objectionem eleganter solvit, Jovis dīat
enim Machium Josepho Patrem assignare secundam naturam, matrem dīo
secundam legem vōe dī. c. 1.

Insuper ad has machinationes pertinebat quo, igitur cum civibus Antiochenis
quando fontes dēs, et escaas dīphtari, nā capie, huc spectabat fraudem quam mili-
tibus adhibuit, dum donativum dīstribuit, quatenus conatus adhibuit Apostata
ad labefaciendam fidem per prohibendum, ne dīanorum liberi scholas publi-
cas frequentarent, tantum opere præsum vni dīni pervenerunt, ut pueri dīad
exudissent, duo erant tam vni deliberrimi Apollinarii, quorum unus le-
nior, seu pater, aliter Junior sensibilibus erat, Pater in Grammatico studio erat
versatissimus, filius vō Rhetoricam imprimis catebat, igit, senior Apollina-
ris, ut induceret fideles, sacra scripturę libros parvim carmine hœc
partim modo in Tragediis, utipam solio deduxit, Junior vō Dialogis in
materiam eandem disposuit, duo utilia hac elucubratione vni illi Ecclēma-
sciterunt, le ratione materię, et ratione formę, quia pro materia sacros libros
assumpserunt, his vero scholasticam formam subinduxerunt, ut hac ratio-
ne Grammatica et Rhetorica leges, ad regulas condiscere potuerint.

Scenij l. 5. c. 16.

Sed Iulianus rursus aliam viam aggressus est, dīanā religionem infor-
gendū, et pūnd

gendi et ipsa validissime interuit, putans se ipsius dei revelationem con-
 vellere posse, dicebat ille christianos persuasos esse vaticinio dei, quod tem-
 plum Hier: quod templum iudeos a Tito destrutum nunquam amplius sit
 reddificandum, tentare igitur voluit, utrum restitutio templi fieri
 possit, igitur iudeos ad se vocavit, et ex illis sciscitavit, est, cur ipsi Deo
 suo sacrificium non offerrent, responderunt illi sibi de lege rituum non esse
 offerre sacrificium, nisi in templo Hierosolimitano, illud vero destruxerunt
 esse, reponit Tullianus, se plenam facultatem dare templum reddifican-
 di, hoc dictum in incredibili gaudio excepere iudei, et congregati ex oeco-
 orbis partibus, magnam pecunia summam secum auferunt, Tullianus
 quoque certam pecunia summam illis resolvit, ex Erario publico
 non ex liberalitate, sed ut revelationem dei convelleret, iudei ad
 opus inchoandum splendide se apparatus, affert enim Theodorus
 ex illius temporis scriptis, ibi quod ligones carboes et instrumē-
 ta reliqua ex argento fabricaverunt, et igitur magna mulci-
 tudo fundamenta posuit, templi erexit, et vicinam valem aspor-
 tavit, sed ostendit Deus super frustraneos illorum conatus,
 nam omnia manus die sequenti, in eodem loco et quo absconde-
 runt sunt reperta, non compulsi hoc miraculum satis iudeos
 sed opus urgere pergebat, cum est igitur terra motus et pluri-
 mos dissipavit, operi vero intentos igni exortus absumpsit, acci-
 dia preterea, ut porcum parata nocte quiescentes supra
 coram eos obverit, imo illa insequentis nocte crux fulgida
 in celo apparuit, et eodem tempore in vestibus iudeorum
 crux atrox esse visa, caute ergo iudei statim confiteri Deum
 esse Deum, nec ulla adversum Deum valere molimina, sic ab
 opere desisterunt, Theodorus lib. 1. c. 20. loc. 23. c. 20. 202.
 L. 5. c. 22.

Neg. hoc solum modo Deus Tullianum confundi est passus,
 sed alii etiam viri ex ordine laicorum pastantissimi eum
 confundere decesserunt, et expleverunt etiam, celebris erat Centu-
 rio Berensis, filium habuit adolescentem qui in gratiam impe-
 ratoris ad gentiliū sectam deiecit, pater ad eo exarsit, ut eo
 exhereditaverit, filius autem eo tempore profectus est, quo tempore bellum
 adversus persas molebat, Tullianus, conquerit Imperatori adversus parsi-
 tiam, qui eo ad eum iussu, et spoponderet, quod illi partem velis negotii faceret
 est, ut

factum est, ut dum contra peras proficisceretur, Berceanum venerit, ubi illustrioris viros convincto recepit, inter hos et concursionem cum filio, quod lateri suo proximum addidit iussit, inter conivendum allocutus est patrem, ne se tam diuam erga filium exhiberet, permittet eum sequi religionem quam velle, siquidem nec ipse illum ad deserendam religionem cogere, licet id facile praestare posset, respondit Censorius ne sibi de hoc Apostata et Dei desertore verba faceret, se eam non recepturum, erubuit ad hoc Iulianus, ei clementiam simulare est coactus, respondit, se ejus curam habiturum.

Celebre etiam erudit facrum Antiocheni. Pedagogi, id est servens et eruditus erat etiamis, versabatur quoque, Antio: Libanius Sophista, cum vero Iulianus adversus Peras profectus est, mixtus est fidelibus se omnes in medio sublatum, si vicior redierit, Sophista ille superbo animo et animi indultare cepit, et ex Pedagogo quocum familiaritatem habuit saeculo ioco quodvis, quidnam ageret fabrilis, ut itum per ludibrium appellabat, Pedagogus vero ex illo fidei respondit, Deum rerum omnium conditorem pro Iuliano fabricare locum Apostata.

Rursum Pachomius Iulianus, Monachus, in Syria desertis, angeli cam sine vivendi rationem sectatus, qui Syriacum qua sebasid dicebatur, hic in congregatione monachorum Iuliani minas adversus fideles audire, in fletum versus Deum rogabat, ut tandem Ecclesia sua opem ferret, preces subito mutato vultu repressit, lacrimas, et totus hilaris apparuit monachis, ceteri, rubicam hanc mutationem, et quid vibi vellet interrogarunt, respondit ille se ex revelatione didicisse eadem hora Iulianum sagitta ictu occubuisse, credere dicto huic monachi omnes summam enim sacritatis opinionem de illo habebant, porro nem hanc Divina revelatione ei significatam inde apparet, quod locus monasterii in Persia procul adeo fuerit a Romanorum castris, tum demum Monachi cantica gratiarum actoria pro subtrato hoste ingensissimo Ecclesia ediderunt, Theod. L3. C22. 23. 24.

Exitum Iuliani Apostate

Diximus Iulianum Apostatam in Peras expeditionem adornasse, sed ut certior redderetur, diversos ad diversa oracula adornasse, consulenda, celeberrima erant tum Delubra Delphicum, Dodoni, et Delium, omnia hac Demonia prosperum belli exitum sune pollicita, his go in spem erecti

amplissimum con

amplissimum contraxit exercitum, et fluxum qui Persiam a Romanis limitibus dividebat, facto ponte transiit, sed scilicet consilio post transitum portem succendi curavit, ut sic exercitus suus aut vinceret, aut deleteretur, licet prudentij Principis fuisset militum animos ad pugnam inflama-
re, deinde videre simul, ut si bellum feliciter cederet, copias immunes a periculo in Asiam adducere possent, sed multo majora imprudentia sua dedit indicia, nam annonam pro exercitu neg, et Romana Imperio adferri precepit, neg, et direptione agrorum congregavit, deinde per deserta vagatus est, ut exercitus eceremo fame affligeretur, tamen ait Theod. Sapientissimi quique Imperatoris agnovissent scilicet idcirco, et exerceri caperant, sed Deus qui impunita ejus esse cetera noluit, propterea remedium tulit, nam Fulianus sagitta confossus impente cecidit, incertum a quo emissus, existimabant alii ab Angelo factum, Qui Iustus alii ab Ismaelita quodam barbaro, qui per deserta vagabatur, alii vero similiter existimant, a milite quodam fame forte indignante confossum fuisse, quidquid sit manifesta erat poena Dei, ob illatam Ecclesiae calamitatem, et prout esse solet, ut qualis vita, talis quoque mors sit, ita Fulianus copiam fluentem ex vulnere sanguinis vola excepit, et calum versus ejecit, in blasfemas has voces erumpens, vicisci Salitae! vicisci! atque ita impiam animam caeca devoravit.

Post interitum Fuliani deprehensa sunt varia indiventa, quibus malefici indicia maxime Campi in Mesopotamia, ubi Fulianus potius in unum habitabat, priusquam enim ille ad bellum Persicum proficere exiret, Caesarem reliquit ut poce artianus habitatum de Carnas migravit, edidit, fanum idolorum earum hoc ingressus, Divi sacrificium, litavit, ut prosperos ibi exegeretur, in expeditione caute dein fores ejus observavit, et anulo suo obsignavit, militarem quoque, cujus o-
diam colligavit, veterano sub capitis poena ne quis suam aede redirem fanum ingrederetur, Iovinianus dein Imperator successor in Imperio, fores effringi curavit, fani et deprehendit, et Fuliano aliquod contra omnem humanitatem peractum fuisse, Mulier enim crinibus suspensa, et manibus decussis fuit inventa, cui seorsum excepit, ex cujus inspectione belli exitum rescire voluit.

Antiochia non minora sunt inventa malefici vestigia, nam integra arca inventa sunt plena mortuorum capicibus, foveas item ac fucci mortuorum cadaveribus, repleti, et intellecta Fuliani morte ingens laceria per annos incepit, sicut et contra gentileque vehementis dolor de sublato faulore
artianus non

Liliani non tantum in templo gratiarum actorios hymnos, decantant, sed insuper in publicis theatris, et compitijs Dei, ac trophea Crucis, &c. decantabant, magnus Philosophus de quo jam aubi memorimus maxima causa fuit, quod Julianus adeo provocatiter bellum adversus peras suscepit, certam etiam victoriam illo varicinarus erat, simulq. illum adversus deos exasperavit Orthodoxi hunc varijs dieterijs appetierunt, dicente, maxime scilicet ubi varicina sunt tua? ubi est victoria tua? Theod. l. 3. c. 17. & 18. l. 2. l. 6. c. 2. ac 3. c. 4.

Julianus Impf.

Cum de vicinis in rema hostili consistere, et fame premeretur, serio cogitare cepit de eligendo Principe, qui non tantum periculo copias eximeret, sed etiam afflictam Rempublicam restitueret, communibus votis apertissimum consensus. Julianum, et edomina omnino erat, nam licet ille nobili esset, propterea familia, nullius tamen in militia splendidam gestis officium, neq. Tribuni erat, via, tamen probus in laboribus bellicis exercitatus praetera quod. Magnam laudem religioni Catholicae addiderimus, adeo ut Imperator Julianus illi, regis exarce concedos, imo referens Theodoricus, ad martyrium quoq. se parabat. Belliduces cernentes unanimi militum consensu Imperatorem electam, Dei voluntatem interpretati sunt, ideo soli loco suggestum illi exstiterunt, et in eo collocarunt, Augustum eum proclamantes, Julianus hac rerum fortuna minime erat elatus, neq. animo perturbabatur, imo priorem loquendi libertatem retinuit, non spectata authenticare Ducum, oratione dein nervosa illos esse allocutus, se Imperare nec velle, Juliani milicibus, nec posse, qui a recto vero fidei defecere, transire, victoriam adversus hostes non tam viri, quam auxilio Dei comparari, nec posse se a seba prosperum expedire belli habere, et sperare, cum ejusmodi militibus, qui Dei hostes essent, hac ratione milites in concepta de ea opinione sunt magis confirmati, et conclamarunt illum Adrianus Imperatorem, se rectam fidem sequi, et qui seniores erant, eruditos se a Constantino Magno in fide, qui vero juniores a Constantio esse a seba se eruditos qui sub Juliano militia accessissent, paucos omnino esse. Theod. l. 4. c. 1. l. 2. c. 22. l. 2. l. 6. c. 3.

Postquam Julianus Imperii curam suscepisset, primum ejus fuit, ut damna a Juliano illata resarciret, maxime ut exercitum a periculo liberaret in magno constitutum periculo. Illius vocis propensum se exhibuit

Deus nam Rex

nam Rex Persarum, cum occiso Iuliano suspectum esse Iovinianum audirisset, illum rem ad eum misit legationem, ut de pacis conditionibus tractaret; factum est, et pax coaluit, inducia a Persis cum Romanis facta sunt per omnes 30. Romani vero Persis libibim Mesopotamica urbem, cepserunt, et non parum de Romanis limitibus, ibi tunc accessit, Pax hæc tametsi probrosa fuerit in hiis tamen circumstantiis necessaria omnino.

Postquam sic exercitum saluum recepit, omnem curam eo intendit, ut Ecclesia Catholica refloresceret, et quia Iulianus multos misit in exilium, lege universalis omnibus dedit redeundi potestatem, inter hos erat etiam Athanasius, qui sub Iuliano 30. iam exulavit. Cum Alexandria degeret Athanasius, Iovinianus ad eum epistolam misit, in qua eam rogavit, ut sibi fidei quam teneret formulam mitteret, annuit postulatio et amplissimi doctissimorum Episcoporum congregavit synodum, Alexandria, ex quo consilio synodicam exaravit epistolam, in qua tradidit orthodoxæ doctrinæ rationem, symbolum, quoque Nicenæ fidei adjecit, quod Imperatori transmissum, Theodoretus donum, vere Regium appellat, Theod. 14. C. 13.

Notavimus alibi plurimas a Constantino Magno fuisse concessas munuitates, quas Iulianus abrogavit, et semper pro suo avario publico ad partem Ecclesiæ ex propriis bonis concessit, nam totum non potuit restituere propter famem, qua respt. vexabatur, pollicitus tamen est remanere sanctæ restructuram, cessante fame. Theod. 14. C. 4. 102. L. 6. C. 15.

Pietas ista omnes excivie Episcopos, et ut fieri solet, hæreticos quoque qui nullam occasionem dilatanda, secus præmittunt, ad Imperatorem advocavit, inter ceteros erant macedoniani, hi prima occasione, rogant Imperatorem, ut qui filium Patri dissimilem diceret, pellere vellet ab Ecclesia, Imperator vero respondit sibi omnes quos esse charos, illos tamen maxime se animare, qui consubstantialitate defenderent, et sic fracta hæreticorum audacia, Scariani soboles, Arianorum ab hæc sic dicti fuerunt, isti prius cum Melicio Antiocheno Episcopo inimicitiam fovebant, et ab eius recessu communionem, nunc cum adverterunt eum apud Imperatorem esse in favore, pacem inire cum illo statuerunt, in convocato igitur concilio Antiocheno, cui Catholici Niciæ, et Macedoniani intererat, communis consensu decesserunt, vocem ΟΜΟΘΕΩΣ symbolum Niceni retinendam esse, hac ratione Imperatori fallere volebant, ut se illis benignum exhiberet, loc. L. 6. C. 15.

Epil. obitus optandum fuisse ut optimus Princeps diutius rempublicæ moderaretur

moderareetur, sed Deo placuit ostendere illum potius quam concedere, ad se cum paulo post evocando, cum enim Antiochia per Bithiniam Constantino potius tenderet, hic subivit, et cum hyemifrigore frigus asperius grassaret, in cubiculo ubi noctem transigere volebat, multa pruna ardentes congesta sunt, adeo, ut tam gravi prunarum ardore, atq. odore, quam recens in albat cubicali humoribus suffocatus fuerit. *Socr. l. 3. c. 26.*

Valentinianus Occ. Valens Oriens Impf.

Post intellectam Joviniani mortem cuncti non secus dolebant, ac si Patrem, amisissent, eo dein curas intenderunt ut similem eligerent Imperatorem, talis vixit omnibus Valentinianus, hic idem erat, qui sub Julia no illustris fuit confessor, sub idem tempus quo cum milites Augustum proclamarent, cogitabant illi socium Imperii dare, sed ille rigor animi ita illos compellavit: Comilitione liberum vobis erat me Imperatorem eligere, sed ubi promotus jam sum, ad me non ad vos spectat Respublica providere. Hac liberalitate ejus excitati milites omne ei responderunt se exhibeburos obsequium, Valentinianus dein Valencem fratrem e Pannonia vocavit, et socium Imperii assumpsit, cui orientem gubernandum tradidit, sibi Occidentem servavit, *Theod. l. 4. c. 6. Socr. l. 4. c. 1. Socr. l. 6. c. 6.*

Circa annum vbi. Filium suum adolescentem Gratianum apud Ambianum in Gallia Augustum proclamavit. Quod etiam Valentiniani attinet, multa egrigia dedit specimina: Alii cum Mediolanum transivisset, mortuus est Adrianus, Episcopus Arianus, collecti igitur sunt provincie Præsules, pro successore designando: Valentinianus eos gravi cohortatus est oratione, ut recogitent quibus virtutibus oportere esse praeclitum Episcopum, talem eligerent qui recte doceat populum, hac cohortatione commoti elegerunt Eusebium virum celeberrimum. Exorta sunt quidam quæstiones circa fidem in Phrygia, a Galatia, Valentinianus optavit ut ubiq. eadem sic fides, Episcopii synodum in Phrygia inducit, ut de fide recte deliberarent, decesserunt, Nicæna fidei adhaerendum esse, strictissime, Episcopum quoq. synodicam Imperatori transmiserunt, qui prolixam Epistolam ad Diocetem Arianam, cujus nomine provincia Arianam venebant, olim enim in 10 Dioceses divisa erat universa Ecclesiam, in illa Epistola significat suam voluntatem, ut doctrina de consubstantialitate servaretur: Hanc Epistolam trium omniumque quorum nomine subscripsit: ex quo manifestum est Valencem eodem tempore adhuc Arianum fuisse, nec ad Arianam deflexisse hæresim.

Reges.

Leges

Post hac Valentinianus, quo sanctissime apud se pro bono Ecclesie statu erat, ea per leges in effectum deducere voluit: quæ videri possunt in Cod. Theod. hæc autem inter cæteras erant: Dictum jam est, hanc fuisse Juliani machinationem, ut scholis clausis iudicarem in ætianos induceretur, ne vel sua dogmata probare, vel superstitionem gentilium confutare sciant, Valentinianus igitur hoc decretum abolevit, et ætiani scholas aperuit. Deinde in Solemnitate Paschali præcipuum redemptionis nostræ mysterium recolatur, in hujus memoriam omnes vincitos, exceptis relictum quorumdam rei, dimisit adeo, ut hominum liberalitate, hominum quoque e captivitate demonum liberatio, quam Christus in hac solemnitate operatus est, clari us innotesceret, teste Cod. Theod. l. 6. c. 1. lege 3.

Jam de Constantino M. dictum est, eum voluisse diem dominicum peculiari cultu celebrari in memoriam resurrectionis Domini, statuitque, ut tam fideles, quam gentiles hac die ab operibus servilibus abstinere, non obstante tamen hoc, Constantini decreto, his etiam diebus iudicia, et forensia jurgia ferrebant, creditores debita exigebant, quæ abusus ut coheret Valentinianus, nova lege iudicia diebus hijs fieri vetuit. Lege 10. de exactionibus.

Similiter cum Oppor posuerit Deus regere Ecclesiam suam, et aliorum æque ac suam quædere salutem, mercatores autem nimis exaggerato pretio obessent publico, hoc malum curandum Oppor curæ commisit, ne maiora omnia vel falsis mensuris, vel injusto posthac currant pretio. Lege 11. in Cod. de Opporum audientia.

Post hæc ad comprimendas hæreses animadvertit: Manichæi tunc, et Donatistæ grassabantur, hos igitur opprimere voluit, lata lege, quæ in Cod. Theod. cetera est de hæresibus, et de circa iterationem baptismatis, quæ quidem solum donatistas concernit, re vero utroque.

Compressit item ambitionem et avaritiam Clericorum, hi enim abusi benevolentia constantini Magni, quæ illo fundos et prædia addidit, ex quibus tamen sacri ministri, quam pauperes sustententur, per nefas corrodabant divicias, abusi sunt quoque, lata ab eodem Constantino Magno lege, quæ sanxerat rura habenda testamenta fidelium in favorem Ecclesie, condita, circuibant enim per domos Clerici, et ab illustrioribus matronis per varia objecta, etiam obsequia, promereri studebant, ut sibi in testamentis opime legarent; legem igitur Valentinianus tulit, ut si clericus per vim ab eis

modi matronis

ab ejusmodi matronis hereditatem extorqueret, testam. etiam tale nullum sit,
et hoc ipso fisco omnia addant. Probatiora quidem Clero sanctio hac erat,
attamen ad tollendum abusum plane necessaria, ipse enim Hieronymus
in epistola ad Nepos. assensu suo hanc legem comprobavit, simulq. laudat,
queritur enim de Clerici, qui viduarum testamentis inhiant. Præter Hier.
eronimum Concilia etiam Reges hanc legem habuerunt, ut: Theodoricus,
Moguntinus, in Germania, &c. quæ ejusmodi circumventores penitentia
publica subjecerunt.

Licet vero nova hæc sanctorum Ecclæ fuerint uides, alia nihilominus quæ in Cod.
Theod. extant uetia erant, Constantinus III. prout notum est, libertatem pro
quisq. velle de religione sentiendi concessit, Valentinianus præter hoc
fana quoq. apponit gentilium, et ut præpositos sacrificulas privilegij auxit
quæ leges tamen Ecclæ multum obesse, excusandus tamen Valentinianus
aliquatenus videtur, utpote qui tam favorabilia prius tulisset decreta,
neg. hæc pro gentilibus decrevisset, nisi circumstantiis postulasset, ut
nim. antecessor suus tantum mensibus imperasset, et Iulianus nimis
gentilibus dedisset libertatem, consilium non erat eos constringere, ne
forte sublata tali libertate, in maiora prorumperent.

Ceterum licet hæc ejus decreta non adeo fuerint favorabilia, bene affecto
tamen, erga Christianos et alieno Ecclæ negotij se ingerendi animo eum fuisse,
ex hoc patet, cum eo Mediolani existente Theodosius Oppus mortuus fuisse,
coram Oppi ad mortuum eligendum gravem dedit orationem, proponens vir-
tutes in eo requisitas, admonensq. ut talem eligere, qui ut omnibus præ-
dictis populo sibi commisso placeret, et casus correptionem ipse quoq.
libenter ferret, Oppi dein rogavit imperatorem, ut quem vellet ipse
eligeret, verum ille recusavit, dicens: majus est viribus meis hoc nego-
tium, vos vero qui dona gratia accepistis melius electuri estis Theod.
L. H. C.

Secundo cum Imperator, in occidentem ex oriente tenderet, subditi Con-
stantinopoli, ad quem ibi commorantem Oppi Bithinici et Hælesponti, Hippa-
cinum Oppum miserunt, qui nonnisi omnium Imperatorem rogaret, ut
sibi locum concederet ad quem convenire possent, de fidei incedend. sym-
bolo liberius tractaturi, ad hæc ille reposuit: Mihi quidem in Ordinandi
co. fas non est constituto negotia servari ejusmodi, sacerdotibus vero
quibus id cura est, ubi eumq. volent seorsim conveniant, sed L. B. 17.
hinc patet quam bene affectus Ecclæ, et quam alieno animo fuerit
se negotij ecclesiastici ingerendi, qui nec jure suo in rebus ad religionem
pertinentibus

pertinentibus, uti voluit, nam Hypatianus non petiit, ut eaderet ius
 Ep̃i convocandi concilium, sed loci duntaxat assignationem, quæ uti
 q. iuris Imperatorii est, quemadmodum aliis omnibus synodis Imperatores
 locum præfixerunt, Valencianus locum dedit Ep̃i et potestatem locum
 Concilio aptum ubi vellent eligendi. *for. lib. 6. c. 7.*

Persecutio sub Valence

Circa medium sæc. tri contigit collebri migratio gentium, hoc tempore
 plures nationes solum mutarunt, Gothi quoq. in Orientem sibi parare
 Regnum cogitabant, jamq. penetrarunt in Thraciam, inde in alias Ori-
 entis partes transiituri, Valens antequam collecto exercitu obviam illis iret,
 baptismum suscipere voluit, ante id quidem, ac modo plane ex eorabilis
 ex Eudoxii enim Constantino-politani Ep̃i ariani manibus baptismum
 cepit, qui jam ante Imperatricem perse sua infecerat, nunc vero per eam
 Imperatorem velut Eva adamum per Dæmonem i. Diavolum, tam caute,
 et tam diligenter occasione baptismi usus est, ut Valencem iure iuram-
 do obstringeret, quod ariana secta ad mortem usq. ad hære, et nulla
 communionem cum Ep̃i orthodoxis et alijs habere vellet. Deposito hoc iura-
 mento Valens adversus Doctores profectus est, quibus Thracia feliciter
 pulsus rediit ad expleendam promissionem incubuit.

Primo impetum fecit in Melitum Ep̃um atheniensem, qui Iovinianum a
 patrii inter fuit, hunc itaq. in Armeniam relegavit, Pelagium in Arme-
 niam deportari iussit, de hoc Theod. narrat, quod ante Ep̃atum Ma-
 conio fuisse iunctus, sed ipsa prima nocte in Thoro nuptiali castitatem
 conceperit votum, idemq. sponte pervaserit, ac eam admonerit, ut
 se posthac non maritus, sed patrii haberet loco, qua convenienter ad tan-
 tum castimonie reliquarumq. virtutum gradum pervenit, ut Ep̃atu
 dignus habitus fuerit, hoc tamen in respiciens Valens in Thraciam eum
 misit, Post hoc S. Eusebii Samosatæ Ep̃um virum a zelo et miraculis
 celeberrimum in Thraciam, relegavit, ut ab Ecclæ sua quam longis-
 sime abesset, verum zelus ejus nec tunc quidem remiserat, et cum aliter
 non liceret, assumpta veste militari per Egyptum, Phœniciam, et Syria
 Ep̃os creans et presbyteros Ecclæ provida, quod argumenco ex ordinatione
 Ecclæ ea iure ordinario in prophytancum Diocesis suffieri possit, ac
 licita sit, cum tamen necessitas postularet, et in aliena quodq. esse licita.

Porro S. Eusebii relegatio contigit hoc modo: Exgredivit Valens
 Tabellarium cum Scilii decreto ad Eusebium, Samosatensem
 qui circa vesperam accepta Imperatoris voluntate iu-
 ramento obstrinxit nuncium, ut quid hac de re diceret, fecit ille,

fecit ille, et Tusebius in Ocellam profectus nesciens praedicti peritoloit, mandauit
 et stigma versus illos locos oculis viam aggressus est, cum uno camerum famulo, quem ex
 via remisit, ut sacros quospiam codices sibi adferret, quod et equi conatus fuisset et
 civibus epulum aperuisset, in fletum solui sunt, et navi concessa Oppum suum in
 sequi caperunt, et stigma venientes cernerunt eum, ne se desereret, sed lamostatius
 reuersus Oppatum rediit, et Tusebius eos consolatus dicit hanc esse Imperatoris
 voluntatem, cui licet iniussu interroganti penam obediendum est, iuxta preceptum
 Ti. cohortatus dein eos esse ad constantiam fidei, et ad diligenter adesse Arianam
 caueclam, ad quod illi responderunt, se cum ariano Oppo nunquam Commu-
 ni caruros, quod et fideles praestiterunt, nam paulo post Tusebio successit ex
 Eunomius, quem tantopere abominati sunt, ut nemo illi communionem veller-
 jungi, ipseque Eunomius abiectus, et velle potius in exilio, quam in tali Oppatu
 vivere. Huius rei clarum est exemplum, illud quo, cum in balneum profectus fuisset
 ibique quosdam fideles inuenisset, quos ad lavandum invitabat, nemo illum res-
 pondit, est dignatus putabat ille, id ob Oppatem reuerentiam fieri, domum igitur
 profectus est, ut balneum illi cederet, verum Arianam aquam utpote ab ariano po-
 lutam, illico dimiserunt, advenit hoc Eunomius, et seculum exortum ab ap-
 tales Oppatum genere, alio profectus est.

Eunomio sponte re Oppatu abroganti, surrogatus est Lucius, deque lamosa
 tenoibus despectus, concipit enim ut ille asino veheretur, pueri in foropi-
 la hiderent, qua intra pedes asini cecidit, pueri sub lata voce contamina-
 tam esse pilam clamabant, Lucius ergo experiri volens quid pueri facuri es-
 sent, eum remanere iussit, illi autem exenecto igne pilam per ignem projecie-
 bant, dicentes: eam hac ratione purgari, Luciusne facium hoc audivisti, illico
 in illius oculos viros desavire cepit, ac primo Evodnum Diaconum, et An-
 tiochum Presbyterum in Armeniam expulsi, adeo autem mirabilis reliquus
 erat huius Presbyteri, ut defuncto Tusebio dignus habitus fuerit, qui tan-
 to viro succedere, deducensque ad templum fletu genibus impositionem manu-
 um accepit, advenit autem quemdam clericos inter esse Iovinianum, qui tri-
 anorum heredi infectus erat, hunc I. Presbyter repulsi dicendū se non posse
 ab eo manus impositionem accipere, qui haeresi manus poluisset, ita Theodorus
 L. 4. a C. R. ad B.

Mulio major procella Edeosa servit, qua tota fere e Arianis constabat, atque
 haec fuit ratio, cur Iulianus contra Peras proficiscens non hac, sed per Iovianum
 iter tenuerit. Erat Edeosa Barres Oppus magna virtutis, et doctrina, qua
 propter totius Syriae, et Egypti doctos habebatur, dono praeterea miraculorum
 clarus, ut sola voce morbos curaret, hic ex mandato Imperatoris exiit locum sa-
 pius mutare est coactus, nam in primo loco magni propter miracula fidebant
 concursus, in Castellum igitur filo deportatus est, in Oppatu ad eum a Valente Lu-
 pus fuit.

Lupus fuit subreptus, tam nomine, quam re, quia virilem crudeliter de-
 pascibat. Fideles homini haeretico communicare nolentes, extra urbem con-
 venit celebrabant, quo cognito Valens, cum Modesto Praetori D. A. Gesto Celsio
 venit, et visa aversione fidelium a Lupo milites convenire iussit, qui christianos
 dispellerent, reluctantes vero cruciarent. Fecit cum militibus Modestus quod
 Valens iusserat, et cum jam jam proficisci debuisset, mulier quaedam per fora
 festinabat, transiens, cum puero, quem in ulnis gestabat, ille vero qui sibi ob-
 stebat, repellere, interrogata causam Modesto hanc dedit, re ideo properare, ut
 reliquis pro fide morituris jungeretur, eandem causam dedit interrogata cur pu-
 rum accepisset. Ex his Modestus intellexit omnes Celsenos ad moem esse paratos,
 nunciavit hoc ipsum Imperatori qui rogavit, ut oratione gratias ad suas par-
 tes pertrahere conaretur, quod ille efficere volens in hunc modum peroravit. Ibi
 tum esse paucos Celsenos Imperatori refractari, cum tot Provinciae obediunt, nulli
 ad hac de praesentibus respondit quidquam, aderant autem inter congregatos Tulo-
 gius, et Protagenes, ambo mirabilis clarique virorum alterum interrogavit Modestus
 cur tacuisset, respondit injuriam intulisse alii, si pro omnibus respondis-
 sem, nam non ad me sed ad omnes directo est oratio, tum Modestus illum so-
 lum allocutus est, ut Imperatori silentii causam aperiret, sed ille interrogatus
 cur Imperator cum Imperio sacerdotum iuceperet, Modestus hoc respondit
 incitatus scilicet inquit non hoc dixi, sed ut communicares cum illis, cum quibus
 ille communicat, rursum refutavit haec verba Protagenes dictis: honorare
 se Oppum illum, cum quo sibi communicandum esset, hac constantia Valens
 et Modestus concitati, plures ac 80 viros, in varia loca deportari iusse-
 runt, ut hac ratione non solum fidelium obscurarent, verum magis
 adhuc eorum, crevit estimatio, migrantibus enim ad exilium occurrebant
 fideles e diversis locis laudantes eorum in fide constantiam. Valens
 igitur contra naturae leges, Fracres a fratribus, filios a parentibus se-
 paratos, binos et binos agulare iussit.

Dulcius quoque cum Protagene pulsus in Aethiopiae regionem, ad aliquod
 orthodoxorum Oppum venit, hic cum duo viri viderent paucos ad preces publi-
 cas convenire, causam rei ab Oppo querebant, qui respondit omnes fere inco-
 las gentiles esse, alacres igitur ad eorum conversationem incumbebant. Pro-
 tagenes quidem cum eorum esset literarum, orando eum pro eis interpellabat. Pro-
 tagenes autem scholas publicas aperuit, quo multi parvuli paulo post conver-
 sant, circa quos Protagenes hanc methodum tenuit, ut res ad salutem magis
 necessarias et sacras litteras in daret, memoriam mandandos precipere, quara
 subinde ut unus e discipulis agrotaret, quem Protagenes nec vacatus accepit, et pro-
 missa oratione appetit, quam mane sanitati non restituit, vulgatum est hoc mira-
 lum inter gentiles, et agrotantes omnes ad eum deferbantur, sed Protagenes respon-
 se prius sanare in potest, quam baptismum suscipere, valetudinis causa gentiles id quod
 gentiles fecerunt

fecit, ut adeo magnus ad audientium numerus undiq. operam Protagonis discesce, neque
tamen ille e felici successu elatus est, sed potius, si quis ex adulteribus conversus
esset, cum ad colloquium pro suscipiendo Baptismo advenit, inde indignabatur, sepe
Eulogius, quod in orationibus suis frequentius turbaretur, Protagus autem ani-
mum ejus compotius dicens: Majorum animarum, quam orationis habendam esse rationem.
Porquam ambo tam variete diu in gentium laborarent conversione, Eulogius Oppatum
Orator accepit, Protagenus autem Casus misus est, ut pariter gentiles ad fidem per-
duceret. Theod. 4. c. 16. n. 19. fol. 26. c. 18.

Cæsarea in Cappadocia.

Nondum satis in Arianis sapienter sibi videbatur Valens, Basilium etiam, qui
fere ipso magister habebatur, apud se cogitabat, primum tamen illum imperare non
fieri ausus, ne ejus fortitudine alii quoq. fideles ad Constantiam animarentur, post
quam autem in alios Arianos deserviret, virum quoq. hunc sanctum ad suas per-
suadere volebat partes, Modestum ergo ad expugnandum Divi constantianum Cæsa-
ream missi, qui prescriptionem bonorum, monerem, ipsam intentabat, nisi cum
Episcopo Constantianopolitano communicare vellent, sed cum irrita hæc munda essent,
promissis eam impugnare cepit, ut nimirum Valens considerare gratiam, ve-
rum ad caduca hæc quæ promiserat Modestus, flexus non esset, sanctus, ut Mo-
desto responderet: hanc ejus orationem adoloscens, non vero jam senes dece-
re dicimare se gratiam Imperatoris, sed mori velle potius, quam a nomine
consubstantialitatis aberrare, quæ Modestus intendebat, vel silabam recu-
re, admiratus prius Constantianum, biduum ei concessit pro deliberatione, sed
respondit ille, talem se erat futurum, qualis hodie esset, rogavit, ut minas suas
impleret, Modestus hæc Valenti ex ordine narravit, qui nihil respondit.

Sed paulo post venit vindicta, Dei Valens enim ejus aggrare
graviter, et corpus ejus viginti dolore laborare capit, quare Valens Basi-
lium ad curiam suam accorere jussit, paruit Basilus, et si filium ex Orthodoxis
Episcopi manibus baptismum suscipere, permitteret, se ei sanitatem restitutum
promittit: Valens autem recordatus promissionem quæ ante baptismi suscepi-
tionem Episcopo Arianis promissa, filium ab Arianis baptizari permittit, recusa est
illico Dei vindicta, filius enim ejus paulo post obiit, tunc panice cepit
Valens, et profectus ad templum ibi deum dona obtulit, affulgere spes conver-
tendi Valenti affulsi videbatur, nam is ad colloquium Basilii venit, a quo ad
interiora templi deductus, fidei etiam mysteria exponi audivit, desiderat Demos-
thenes quoq. Cocorum Princeps, qui Basilium cum Valente laborantem inter-
turbabat, accedere autem, ut Demosthenes intermiscendum barbarum
comitaret, tunc hinc Basilus alludens ad Demosthenem jamum apud Idæos
oratorem rita

orator em redendo dixit, vidimus etiam Demosthenem, literas ignorantem, et cum neg. pos. in Basilium invahi cessaret, sic eum objugavit, ut quod tuum est, iustulorum condimencia cura, ac Divina ne contingat, sic impium hominem repulit, et a Valente, qui ejus eloquentia et virtute misitico capiebat, pacem sibi procuravit, verum non diuturna hac pax erat, nam Imperator paulo post Divi animum partium blandiciis, partium minus, pulsare cepit, sed cum pax era esset omnia, exiliis penam in eum delevit, cui dum de subscibere vellet, a lamus iterarum vicibus cunctis acramentum negavit, et depona illius involuta non re succubebatur, unde perterritus charcam diceretur, hac ratione Deus ostendere volebat frustentores omnes esse conatus, adversus eos, quos ipse protegit. Th. 1414.

Magis afflicti erant fideles sub Lucio Alex. Civitas hac erat in qua Arianos habereis primo pululavit, et ubi tot dissensiones inter Alexandrum, et Arianum erant, unde Arianus Oppos Alexandrinus vixisse, volebant, sed obscurabant Orthodoxi Epipi, nominatim S. Athanasius, cuius opera cum nihil heretici Alexandri moliri possent, cum Constant. apud Imperatorem calumniis apperebant, quibus nimium credulus Imperator deceptus, ad exilium condemnavit, Dem. 12 passus est sub Juliano, ac 38 sub Valente, sed tandem mors ejus secuta, sed cum gressu Alexandrina funesta accidit, cum de jam morti proximum egeret, de successo re cogitare cepit, qui tam fidelium salutem curare, quam hereticarum nothum nobis posse obistere, occurrebat. S. Petrus vii admirabili et fidelissimus, Athanasius in exilio Comes, Nicena item fidei defensor transiit, hunc igitur successorem in Episcopatu suo designavit. Mortuo Athanasio Epipi comprovinciales ad eligendum novum Antiochenum ut mos erat conveniunt, atq. cum jam Petrum ab Athanasio designatum intellegerent, illum cum populi tum Condensu Magistratus elegerunt, novus itaq. auctoritates summa omniuni agnitione ad Ecclesiam majorem deductus, ac in Arianis Epipali collocatus fuit, sed paulo post tuotus hereticam hanc concensens est, Lucius enim ab Tusodio sui discipulo ab Antiochia abductus in crudeli tirannide perterritus, de hujus Lucii crudelitate quam famosam adversus fideles exercebat, ante jam diximus, laborava sermone, ut oppresso Petro Epipali Alexandrinum ipse occuparet, favebat conatibus Palladius Pres. Egypti, et Petrum sub pretextu decreti imperiali, repta autem ex odio fidei crudeliter cepit insectari, ut Episcopatu cederet, Palladius eo militem omnem et gentilibus, et fideis collectum templo admovit, ac in balam irrupit, nil secleris exemplum ingrepi fuisse ac gentiles omisit, blasphemabant eum, et in Deum suum laudando obsecra cantabant carminas monachos partim contritione, partim ejecere, sacras virgines opprobriis et phanais dicerent impetere, vestibus item nudatas per publicas plateas circumduxere, et non pauci etiam ex illis sunt viri laici, divani vero qui scelus impedire volebant, aut rejecti, aut interfecti sunt: orberantur enim per capita, usq. ad mortem, unde multi illorum martyres sunt effecti, eorum cadavera sub capitali pena vetitum erat sepulture dare.

Accipit ad hac omnia inaudium quorundam facinus, Adolescentem sedumali indutium habitu in latere majoris ara collocarunt, ut inde congregati, saliendo et impudis gestulatio,

impuriſq; geſtulationibus, ſpectaculum præberet; quidquid toto corpore nudatum
in Throno Oppali collocarunt, ut illis illuderet, et ſicut Oppus res ſacras ex eodem Thro-
no, ita ipſe bacchi ac venenis delicias neceſſarias impuro ore doceret. Dum hæc ve-
lerare agerent venit etiam Magnus Comes numerorum militem ſecum ducens, ut ſe
teneret fideles, primum alio tutus eſſe Titianos, ut tempori cederent, et voluntati Impe-
ratoris. Hæc ut Ariani ſecura convenirent acta ſunt, dicebat inſuper veram quidẽ
eſſe Titianam religionem, red ear culpa vacare, ſi invicti Arium ſequerentur, nam
peccatum ibi eſſe n̄ poceſt, ubi libertas non eſt, hoc ſi facerent Imperatoriſ favorem, in-
minus carceres, ac mortem minabatur. Fideles reſponderunt, ſe neq; hiſ miniſ teneri, nec
favore Imperatoriſ prodere velle fidem. His concitatus Comes 19 Presbyteros partim, partim
Diaconos diu ante in carcere reſectos, navi ſine omni ſubſidio impetratos, Helonopo-
lim deportari juſſit, in hac civitate, prouti alibi ſeculimus, nefarium hunc abuſum
quo jure hoſpitalitatis filias advenit violandas offerrebant, lata Lege Conſtanci-
nus M. ſuſtulit, verum ſub Juliano idem scelus gentiles reſumpſerunt, quod ad hoc
uſq; tempus perſeſſerunt, Magnus igitur hor gentilium conversatione corrumpendos
eoſ relegavit, hinc lamentari fideles et eoſ exilium deplorare caperunt, ſed tantaſ
et magni barbaries, ut neq; plancum indulgereſ fidelibus, red viros, qui acerbis
illorum ſortem deplorabant, comprehendere juſſit, et prius variis tortos ad metalla in af-
ferimus Egypti montibus condemnavit. Hi omnes partim Presbyteri, partim Dia-
coni erant, ac nominatim S. Idorus Diaconus qui tum Roma a S. Damaso Papa cum
litteris communicatoriſ ad Petrum Athanasiſ ſucceſſorem venit, ut ejus comuni-
nem Alexandria exprecet, ad alios dein fideles fuſos eorum eſſe converſus, et quibz
multi tum carcerum ſqualore, tum alij ſuplicij, tunc enecti, ſub capicis tamẽ
pona cautum erat, ne quiſ martyrum cadavera ſepultura mandaret.

Lucius ac ceteri Ariani tragedias has cum gaudio ſpectarunt, imo Lucius non
contentus Titianide, quam Alexandria exercuerat, in Egyptum cum Magno Comite
venit, et Orthodoxos Oppos, aut in vincula conſecit, aut in exilium relegavit, e quibz
H. Oppi Neocaſaream deportati ab hystoriaſ referuntur.

In Syriam quoq; extendit ſe Titianorum fuſos. Conſugerant in hac perturbatione
80 Clerici Antiochiani, ut hinc Conſtantiopolim traſſicerent eoſ imperatore de Arianorum
crudelitate conquererent, viſ hoc Lucio in otuit, illico Arianos Oppos ad
monuit per eptas, ut hoſ intereſperent, ac Neocaſaream deportari juſſerent.

Convertit ſe dein ad Monachos, quorum actor fuit Antonius. Duo erant illo tempore
duſteriores, qui hac proſella a Lucio verabatur, Macarius nempe, et S. Idorus, ſocii
Antonij diſcipuli, qui in barbaram inſulam ſunt deportati, verum glorioſum hiſ ſcily
fuit exilium hoc, De mon enim qui ex idoli ſimulacro loquebatur ante, horum ad-
ventu inde excedere coactus, ſacrificuli obſedre filiam, et ex hac, ut paulo ante
ex Pythoniſſa de veritate doctrinẽ illorum teſtimonium tulit, dicebat inſuper ſe
toto orbe fugatum, in hac inſula receptaculum quaſiſſe, verum ad præſtandũ
horum duorum monachorum hinc quoq; ſe jam excedere coactum, terra dein
allipic puel,

allisit puellam, eamq. dimisit, quam manu prehensa leuauerunt, et integra sa-
nitate Ponentibus restituerunt. Vulgabatur hoc miraculum per totam insulam,
quod admirati gentiles vocabant Macarium, et Sidorum, ut fidem veram ipsi
anunciarent, quod tanto cum fructu praestiterunt, ut diuersi idolorum fanis Deo
veram Eccliam existerent. Theod. 4. C. 20, 21, 22, ubi haec exempla, & Plerique
referuntur. loc. 14. C. 24. loc. 26. C. 21.

Constantinopoli

Non secus Constantinopoli atq. alibi afflicti sunt fideles, celebris erat hae
Civitas, a martyrio 80 illorum Clericorum, qui Antiochiam venerant, ut
inde Constantinopolim ad Imperatorem exponerent, sed fraude here-
ticorum Neo-Constantinopolim deportati sunt, unde tandem Constantinopo-
lim profecti accusationis libellos porrexerunt Valenti, verum ille commotus, cum ab
Arianis praecipuus esset, quarelas eorum non modo non audiuit, sed eos navigio sine
velis et remo imponi iussit, ut sic libere in mari jacerentur, aliud praeter ea navigi-
um haereticis plenum adiecit, qui ignem Arianorum navigio subiecerunt, sic in me-
dio mari 80 viri ceciderunt. Theod. 4. C. 24. loc. 24. C. 20. loc. 11. C. 24.

Antiochus pro ceteris indementiam Valenti experti sunt, hic enim diu existens
amplissimum eos persequendi campum nactus est, omnibus aliis Iudeis ac Gentilibus
libere religionis exercitum permisit, solis Catholicis denegavit. Constat enim ex
Theod. 20. et vocare, pama sub illo fuisse aperta, sacrificia Diis oblata, et sacrificia
los privilegij antea, Idcirco autem indultus hae gentilibus, Arianis vero nega-
vit, ut hac ratione coactos saltem, ad idola ducere traduceret, sed non obstitit
quod incendebat Valens, Ariani enim sui Eccliae privati extra urbem eccus celebra-
bant ac inde imperatoris fusi dispuisi, ad montis cuiusdam radices se receperunt
Flavianus et Diodorus illustres viri, de Episcopis exhibuerunt, ac per miltia
radices montis pullos Arianos in ripa fluminis congregauerunt, ac tandem hi
quoq. abire iussi in campo convenerunt, ubi antea militare exercitum habe-
batur, Diodorus eos ad Constantiam in fide hortabatur, cum in eloquentia
esset clarus, sed Flavianus cum magis eruditus esset, materiam concionum
e variis scriptura locis suppeditabat Diodoro, ex quibus haereticum Arianum con-
futarer, hic duobus tertium se adiungit, & fratres Monachus, sanctitate et mi-
raculis clarus, contigit autem ut dum ad Antiochenos Arianos proficisci vellet,
illam plateam faceret illi transiendum, quam Imperiale palatium respicit, has
observatus est igitur ab Imperatore, cum ipse relatione aliorum didicisset, hunc
esse Monachum, illum a cuius nutu Antiochenus populus penderet, interrogavit
eum quoniam pergeret, respondit fratres se ire ad eum, pro illius regno exora-
ret, ad quod Imperator, melius fecisset, si illud in monasterio praestitisset, re-
posuit ille iterum, superis hoc esse consilium, quod ipse hactenus secutus esset,
sed cum Eccliae Dei ob persecutiones immineret periculum, arbitrari se plus, ratione
hac Eccliae prodes,

Ecce prodeste posse, quam in Monasterio orationi vacando, addidit his eleganter similitudinem dicens: quid faceret puella in domo patris in thalamo constituta, si incendium in ea ordiri adveniret, respondit ipse sibi prudens puella incendium amovere quantum posset. Tu vero ignem domui Dñi mei iniecasti, meum igitur est conari illum extinguere, obtruncat ad hoc Imperator, sed illo tacente unus e cubiculariis se cum pervicacia obduravit, quomodo ausus esset contra reverentiam Imperatoris talia proloqui, verum non diu multa ejus pervicacia mansit, nam delirare incipiens paulo post cum Imperatori balneum apparet, in illud precipitatus incipit. Theod. l. 4. c. 27. ibi. l. 4. c. 28.

Fidei Propugnatores.

Ubiorem notitiam eorum, qui fidei in defensione laborant, alibi dabimus, nunc tamen duorum laudum constantis animus referendus est, ex laicis hystoriarum Comes dea trinitas, qui a Valente bello profectus illud feliciter persequitur, hinc eum summo laudat, concessit, ei libertatem quidquid vellet persequi, ille vero supplicem libellum Imperatori porrexit, quo etiam tantum Eccliam Antiochenam conecdi petiit, hinc ejus petitione, concitatus Valens, libellum in sua tra. dicepsit, dicens ut aliud aliquid postulareret. Terentius vero fragmenta colligens se jam obtinuisse quod petierat respondit, alter erat Trajanus Magister militum, qui adversus Vothis missus, ab iis licet optimi duci partes implevisset, victus est, ad quem Valens indignatus in Trajanum quasi recordia sua horum victoriam concessisset, graviter invecit, Trajanus non recediam suam, sed Imperatorem in causa fuisse, qui Christianos oppressit, ita duo in malitiam Imperatori approbaverunt. Theod. l. 4. c. 33.

Ismaelitarum Conversio

Illata Ecclia damna compensavit ex parte Ismaelitarum conversio, hi erant populi Aegypti ac Palaestinae concernunt, qui olim Saraceni etiam dicebantur, erat tunc deusorij gentis illius Regina Maria, quodam quos bellum inferre ausa fuit, inde in pugnam ipsa cum exercitu descendere non dubitavit. adstant ea tunc Belliducos, quam etiam Valens tanquam imbelli, sed paulo post heroico ejus virtutem summo experti, nam Valentis exercitus ab ea victus, fugatus coactus est, hujus victoria occasione Maria ad Valentem legatos misit, qui pacis foedera conficerent, expe. erant, ibi Moysen Monachum, pro Epopo gentis suae, Valens jam gemina expertus vires, ut rig. libenter assensu potulato, ac Moysen antequam ad Ismaelitas transiret, Alexandriae conseratundum transmissit. Lucius Arianus tunc ibi Episcopum gerebat, a quo Moyses imperatorem manu accipere noluit dicens: non posse se ab eo spiritum s. recipere, qui eo careret, et a cuius ecclesie nemo probus tutus manere posset. indignatus ad hanc eandem, ut jam Moysen interficere voluerit, nisi populi cunctis seditionem, tandem in dignationem aliqua ratione premens Moysi conservatores quos vellet designavit, a quibus ordinatus ad Ismaelitas profectus est, primusq. illor. Apoly extitit. Theod. l. 4. c. 36.

Valentiniani Mon.

Sarmata europæ populi romanorum limites vastabant, quibus collecto exercitu occurrere decrevit, Valentinianus, illi interim legatos ad eum misit, qui pacem postularunt, hi cum coram Valentiniano adducti fuissent, vel imminere indignatus esset, quod ipsi Sarmatarum nobilissima viros adeo effrent, deinde cum inee roganti respondissent se legatos esse nobilissimos gentis sue, tantopere inflammatu est, ut cupiens rem omnis sanguis efflueret. Imperator Valentinianus noster, qui occidendi Imperium, nam sapientes omnia instituit, et Ecclæ pacem conservavit, ut adeo Ecclæ in occidente ab omni heresi esset libera. Anno 336. optime imperavit. *See L. 6. C. 36.*

Post Valentiniani mortem uno anno Valenti quoque, sequitur, Migratio gentium illi exitum tulit, nam solhi sedibus suis egressi sunt, ad Terram fluvium conserunt, unde per Hunnos publi venerunt ad Valentem, rogantes, ut ibi in oriente habitandam terram concederet, prout Imperator, et partem Thracie illi assignavit. Puro autem erant gentis huius Principes, Phrigitum et Aethanaricorum, quos inter paulo post bellum exarsit, et Phrigitum ab Aethanarico sedibus suis ejectus fuit. Ita destitutus auxilio Alphilam Oppum Seneciam Imperatorem misit, auxilia petiit, qui Constantinopolim veniens, firmam spem habere jubebatur auxilii ab Adrianis, modo Adrianam seccam amplexeretur, Alphilam sive spe auxilii, sive quod veram pueram religionem, quam tot defenderent Oppi, Adrianis factioni adherere, sieg, ad Adrianum apud Imperatorem Adrianis, auxilia ab eo accepit, quibus adjuvus Phrigitum et Aethanaricum profligavit. reversus Alphila ad suos, paulo post Adrianum virum ipse gere capie, cum, Paris instat haberetur, facile illud omnibus ingratum. Aethanaricus contra, omnes Adrianos ad mortem damnavit, ac ne ullus effugeret, si mulierum quoddam per castra ferri iussit, quod qui adorare nollet obstruncatus est. Aethanarico sic Adrianos persequenti reconciliatus est Phrigitum, et ambo junctis viribus Valenti bellum intulerunt, et jam late Thraciam depopulabantur, tum Valens Trajanum contra eos expedit, qui tamen a Bothis fugatus infelicem belli exitum Imperatori retulit, cui adhuc Valens parum tribuebat, sed conviviis et spectaculis indulgebat, tamen jam Constantinopoli hostis imminerent, quare orta populari seditione Valens proditorie Paria inelamabat, quibus concitatus egredi et cum hoste ipse confingere decrevit, minatus etiam indamabat Isaacum Monachum, barbaros vinci non posse nisi Adrianis Ecclæ redderetur, quod audiens Valens, eum carceri mancipavit, verum etiam inelamavit Isaacum, non reddidit, nisi Ecclæ reddideris. Hæc Valens nihil pensans adversus Bothis profectus est, qui ut in invidias Romanos conficeret, fugam simulavit, eoque donec in Thracie finibus ad munitum quempidam se recepisset locum, hic Adriani obvienti, tanta in eos cæde grassari sunt, ut delicto majori ex parte exercitu, ipse Valens fugere sit coactus, inter fugiendum recepit se in agrum quam

pian gadam,

quampiam gazam, feno plenam, barbari eum insecuti sagittis primum con-
foderunt, atq. succensa gaze combustione, ita Valens impietatis suae pœnas de-
dit, postquam annis 16. imp. irasset. Theod. L. A. C. 37. 36. 37. 38. l. 6. C. 30.

Pratianus & Valentinianus II.

Iam anno 367. Valentinianus frater Gratianum Augustum proclamavit, eūq.
in Imperii socium adscivit, hinc defuncto Valentiniano Gratiano Imperium
debatur, milicariibus nihilominus suffragiis Valentinianus quoq. idus augu-
tus est proclamatus frater Gratiani, quod tam Valens, quam etiam Gratia-
nus egre tulerunt, non quasi inviderent Imperium, sed quod se inconsultis
militēs suos sibi eligendi plenum arrogassent, sed dein ut utq. electionem ratam
habuiss, et Gratianus quidem occidens Imperium cum eo est partitus conseq-
sa simul ei potē Valens morte Africa, et Asia. Theod. L. A. C. 37. 38. l. 6. C. 36.

Statim initio Imperii horum duorum Principum cura erat legem ferre, qua om-
nēs Ecclē pastores a Valente pulsi revocarentur, et Arianis adhibitis suis quas inju-
te usurparunt, pellerentur, necessarium istud omnino erat, omnes enim Orien-
tis Ecclē excepta Hierosolimiticā Arianis possidebant, mandatum hoc utiq. exe-
cutioni dabatur, et pulsi Arianis Oppi Orthodoxi suas capēs ibi erunt cathed-
ras, quemadmodum Melchius Antioch. Ep̄pus, Eusebius Samosatenus, quorum
ut utq. diversis in locis, etiam sua jurisdictioni n̄ subditis, plurimos Ecclē mi-
nistros ordinaverunt, ac Eusebius quidem Eulogium Odesense urbi Ep̄pum, hic
Eulogius Protagenem Carrii Ep̄pum ordinavit, ut infideles ubiq. ad fidem illi
converterentur, sic in pluribus civitatibus extra suam jurisdictionem potius
i. Eusebius permittente Melcio Ep̄pos, ac Presbyteros constitavit. Et eod. dicit.
ad 4. 302 L. A. C. 37. 38. l. 6. C. 36. Alias Gratiani leges in Cod. Theod. videri est.

Compressis Arianis cum Imperii hostibus laborandum fuit, Docti enim tam
victoria de Valente super relata, quam militum suorum suorum copia freti, Ori-
nem Orientem sibi subiacere meditabatur, Gratianus igitur de medio, quo eos
a Rēis limitibus arceret cogitare cepit, ubi iis bellum inferre decrevisset, celebrē
ex Hispania Theodosium evocavit, ut eum Magistrum militum crearet. Erat hic
tione hispanus, magnus orthodoxae fidei defensor, et simul a bellica fortitudine ce-
lebris, cuius in hoc quoq. bello egregia dedisse specimina, tanta enim vi in ba-
baros est invectus, ut illi suis stationibus perturbati, resistere amplius n̄ valer-
rent, Theodosio, et magno suorum numero amisso, ipso trajecto residui a cōde
residerunt, relata hac victoria Theodosius ipse ep̄s nunciū esse voluit, sed au-
te adventum ep̄s invidi animum Imperatoris preoccupavit, dicentes Theodosi-
um adeo victorem n̄ evasisse, ut potius fuso exercitu ipse quoq. sit interfectus.
Cum haec spargi Theodosius intellexisset, ad Imperatorem venit, rogans cum,
ut si de victoria dubitaret, exmitteret quosdam ad locum pugnae, qui Impera-
tori istud certum referrent. Prædictū hoc Gratianus, interim vero Theodosius
celebre son-

celebrae somnum habuit, vidi nimirum a S. Meletio Clauudem Imperialem, et auram capiti suo imponi coronam, quod cum amicis enarrasset, superius ei Principatum nasci nati sunt: somni predictio evenerit suo fuit comprobata, neque enim qui missi erant, cum victoriam et barbarorum cadibus et spoliis enarrasset, in praeium quod tantum periculum a Rmo Imperio propulsasset, in Imperii locustatem a Traiano fuit assumptus, simulq. Orientis Imperium et Myricid ei tradidit. Theod. l. c. 102. l. r. c. 14.

Traianus et Valentinianus Occid. Theodosius Orientis Impf.

Contra adhuc Romano Imperio pax integre fuit restituta, Alemanni enim Germania populi Vallia fines vastabant, et reliquos Gothorum per Thraciam rursus irrumperere tentabant, collecto itaq. exercitu utrumq. hunc hostem Imperatores coepresum. Alemannos quidem Traianus et Vallius, Gothos vero Theodosius expulsi, et victor Thesalonicae venit, ubi graviter agrotans advocavit Aetholium, loci Episcopum, aeq. ab eo baptismum suscepit, quo hinc deinde et Eppe quamnam fidem tenere, qui summo Theodosio gaudium Theodiam se tenere respondit, rursus quod fidem reliqui Orientis Epopi tenerent, quod si, respondit V. Aetholius, omnes Myrici, et Macedonia Epopi Catholicos esse, sed reliquos variis erroribus scindit, magno dolori respondit hoc Theodosio fuit, decessum igitur edixit, ut omnes sui subditi eam religionem sequerentur, quam S. Petrus olim tradidisset, Nicena synodus stabilivisset, et hoc etiam tempore Damasus Rmae Urbis Epopus ac Petrus Beza servaret, qui hinc fidei adhererent Catholicici dicebantur, alii vero haeretici habebantur, scilicet, et infames esse, ac supplicio afficiendos. Theod. l. c. 102. l. r. c. 14.

Hoc suum decretum primo Constantinopolim transmisit, duplici et causa primo quod intelligeret ibi Arianorum esse receptaculum, ac praecipua eorum capita latere, 2o ut inde tanquam sede imperiali facilius in vicinas Provincias emanaret. Demophilus tum ibi Arianorum Epopus erat, qui omnibus Ecclesiis Catholicos constanti spoliavit, et in ipsos fideles exindelem Pirandam exercuit. Eo tempore Gregorius Arianorum Epopus erat, qui videns tantum diferim in fidelibus imminere, et sicca de la sua Constantinopolim se contulit, et in privata quadam domo, quia nullas Ecclesias habebant Catholicici, eorum cum paucis fidelibus celebravit. In loco eo tunc lesive celebri Basilica aedificata, quae B. Virgini dicata, Prægo vocabulo Anastasia seu resurrectionis est vocata, alii censent, ideo quod fides Catholica Constanti nocte, pene mortua, opera Gregorii ibi resurrexit, alii et verosimilius censent, ideo, quod ibi praenans quidam mulier, quae et alio quens, una cum felle et tincta erat, praestus fidelium requiritata sit. Cum itaq. Theodosius Arianorum praevallere audiret, Demophilo edictum transmissit, ut vel fidem Nicenam recipere, vel egularer. Demophilus omnibus assensu in templo congregatis, recitavit hoc Imperatoris decretum, hortans eos ut mori potius quam ad

abnegandam

abnegandam rectam induci velint. Insuper iubebat eos iuxta sanctionem Theodosii una secum egredi, ac eorum urbem congregari, ubi collectam cum iis in Petuit, utrius seu abusus gotus, illis de verbis, si vos persecuti fuerint in una Civitate persecuti fuerint, fugite in aliam. Porro Theodosius convocatus non in Civitate, sed in suburbanis celebravit, huc congregata sunt principum Anorum, Capta, videlicet erat hic quos, cum omni samocatenus antea Oppus, qui quum disputatione alia pateret, et nec ab Ariano separans, novam conflavit heresim, ejus erroris alibi referimus, propter hanc discrepantiam Eunomius, sicut ac Demophilum inimicos suos fecit.

Theodosius audiens hunc Eunomiam a disputationibus celebrari, cum eodem de veritate fidei congruere cupiebat. Sed Theodilla Ama confux ei hoc consilium diversa, prohibens eundem sublecularum sui ingratia, et illi ad erroris suos perire hic posse, hanc prudens Theodilla cautela Theodosium semper in fidei firmum servavit, tamen aliqua commiserit, quod monendum totidem in eo fidei ostendebant, et si haereticum cum quod Eunomius ad sua partes pertrahere valuerint, ibi, l. 7. c. 4.

Passabatur tunc Ariani, et Apollinaris, Ito dixit, quem abrogantes Theodosius rem pium, I. a Patre, et filio procedere negantes, quos Theodosius ut ad unitatem fidei revocaret, Ito Oppos sua ditionis ad synodum Constantinopolitanam evocavit. Circa idem tempus Roma etiam Damasus etiam de eodem negotio concilium habuit, utrobique perit naces damnati sunt, quod indicant eandem synodales, I. a Damasus duas quam Theodosius ad Damasum, et autem Concilium Constantinopolitanum Damasus, sicut Theodosius congregavit, quia tamen de eadem re ad synodum Romanam tractabat, eadem in unam synodum coactus, ac 2. eum. Constatuit Theod. l. 6. a. c. 8. ad 11.

Maximus Tyranus, Gratiani obitus.

Circa annum 383. Gratiano optimo sane Principi summo oculo damno et ingenti luctu. Etiam iminebat, Alemanni et tunc Gallias vastare ceperant, quibus ipse Gratianus 24 tantum annos natus, cum paulo ante uxorem duxisset occidere decessit. erat cum in Britannia Maximus quidam, qui in spem obtinendi Imperii veniens de tollendo Gratiano cogitare cepit, negotium hoc comisit Androgato, quod ille hoc tempore, quo Gratianus cum Alemanni bello implicatus erat, posset, Gratianus tamopere, uxori amore implicatus erat, et captivus eum ad castra quoque comitari debuerit, hoc scitans Androgatus, dicit uxorem, hinc castitatis pro pingvare, nihil doli subesse putans, in obviam Gratianus, cum per flumen transiret, ab Androgato captus, et interfectus est. Theod. l. 6. c. 12. tot l. 7. c. 13.

Valentinianus II. occidentis, Theodosius Orientis Imperator.

Sublato sine herede Gratiano, totus occidens ad Valentinianum ejus fratrem devolutus est, hic cum Faustina matre in Italia tum degebat, erat haec Juliana heresi infecta, erroris

errores tamen nos ob Valentinianum huius propagare non est causa, tum etiam ob Valentinianum strenuum fidei defensores: modo igitur, sub laevis huius Valentinianum quæstionem ob juvenilem ætatem facile flecendum putabat, eo induxit ut fideles ac nominatim Ambrosium mediolanensem Episcopum persequeretur, cum enim Valentinianus a matre induceret, lata lege omnes sub ditionis subditos fidei huius di Ariminensis adherere iussit, Ambrosius se ei opposuit, quare Valentinianum Iustina querelis suis cum exasperavit, ut milites mediolanum mitteret, qui Eccliam arianam mediolanensem auctoritate Imperatoris traderent, Ambrosius nisi invitus ex Ecclia extraheretur, se nunquam id facturum respondit, trans in portam, de, milites igitur per præcis portis in Eccliam irruerunt, simul Ambrosium in exilium abduci curant, quam nisi Mediolanenses potius mori quam suam civitatem præfulem volentes, obsecrarent, reversi quod milites rem Iustina narrasset, et ordine, illa concitata magis urgebat, ut dato decreto orthodoxis omni religionis interdiceret exercitium, et Ambrosio ob perniciatiam exilii penam decerneret, quarendus jam erat, qui decretum scriberet, Iustina in Democritum strenuum quandam defensorem fidei oculos incidit, sed ille muliebrique favores respuit, et militis cingulo ad ejus pedes abiecto, militiam deservire malle se dixit, hoc scelus committere, alium deinde, qui animam et salutem habebat penalem, ad hoc induxit.

Intra cum hæc contra fideles molitur Iustina, nunciabat ut filii Isaziani magister per Valentinianum, quod adeo fuit afflictum, ut nec vindictam sumere vellet de Ambrosio, nec de vulgando edicto cogitare, ad hæc magnum periculum imminere Maximo Tyranno, Occidentis Imperio inhiantem, qui ut apparentem aliquam causam haberet ingerendi belli, se fidei defensorem simulabat, admonuit igitur Valentinianum se cogi ad vindicandam fidem, quod vero hæc simulatio animo fecisset, patere eo, quod nec ponendi tempus Valentiniano concessisset, sed trans Alpes mox de bellaturus Valentinianum, sic huius motibus perturbatus cum matre, et Probo Prætorio Praefecto, Theolonicam fugit, Theodorus cum hæc intellegere, ipsam ad eum deducit, significans non mirum esse, quod ipse ditione sua sit privatus, qui prius, etiam nos Eccliam privasset, Maximum ex opposita parte felicem esse, alteram verum Theodorus addidit Optam, cum eum Theolonica comitatus, cognovisset, in qua cum hortatus, ut casum suum agnosceret animo, operam suam deinde pollicetur, quod in portis suis brevi se retineendus; deprecat, promissum suum Theodorus nam interfecto Maximo, ei principatum reddidit, Theod. L. 5. C. 12. L. 2. C. 14. Pulchrum hæc occasione grati animi testimonium exhibuit Theodorus, quod memae beneficii a Gratiano accepti, Occidentis Imperium licet sibi reservare potuerit, non fecerit, sed Valentiniano Patri Gratiani reddidit.

Alterum quoque præclarum monumentum indolis huius reliquit Theodorus, modo enim adversus Maximum bello, magna pecunie vis congregari debebat, unde

involuta

involuta tributa inebus Antiochia potissimum sunt imposita Antiocheni hac re in se-
ditionem versi, primum ex Magistratu interfecere aliquos, Theodosii raxuas et Pa-
cilla conjugis ejus deiecerunt, Magistratus a principis seditionis capitebus capi-
tales penas ecegit, verum non operta tunc Antiochia in aulam Theodosii rei fama per-
venit, non contentus Theodosius, quod penam seditionis Principes tulissent, ipse ve-
nit cum incolis defendendam decrevit, episcopi privilegia laodicam jam dudum Antio-
chena ubis simulam transferenda, ut ipse executioni daretur, duobus palatii
magistris comisit, hi venientes Antiochiam praeterea decreto Imperatoris totam ci-
vitatem metu implerunt, adeo, ut ipsi etiam Macedonius monachus, illi literarij
quidem, sed virtute et sanctitate remoti etiam Provinciae notus et sua solitu-
dine exilus Antiochiam venerit, dum hic ante palatii magistratos consistere
unum apprehensum ex equo descendere iussit, ille vero ex squalido habitu vilem
hunc existimans, eum a se abegit, sed cum ejus sanctitatem ex civibus co-
gnovisset, ambo ex equis descendentes, ad pedes se monachi Macedonii abiecerunt,
eumque deprecati sunt, ad hac ille Imperatori similia fere nuntiavit: O Impera-
tor noli indignari, ob deiectas imagines tuas, si tu ob injuriam istam talem
penam in Antiochenos statuis, quid faciet Deus ob injuriam, quam vivis ejus
imaginibus, inferre medicatus hac relatione mitigatus est aliquantum The-
odosius, neque tamen adhuc eadem spirare desistebat. Erat Antiochia I. Joannes de-
mus, eo tempore, qui hac occasione celebres illas dixit ad Antiochenum popu-
lum homilias, in quibus exagerat delicti hujus gravitatem, affirmat iustum
esse Imperatoris iras, ultimo hortatur ad penitentiam, et ecorandam Dei misericor-
diam.

Potmodum flavianus loci Oppi legatione ad Theodosium pro gregis sui salute
functus est, Constantinopolim veniens advertit moris esse, ut prudenti Prin-
cipi carmina ad oblectandum canerentur, pia igitur fraude cantores induxit,
ut lugubria quodam cantarent quibus Antiocheni in publicis conventibus uti so-
lebant. His carminibus adeo est commotus, ut ad Antiochenos scripta epistola veni-
am eis concesserit, et in priorem favorem receperit, addidit nihilominus quidrelax-
quod Pacilla conjugis suae statuas deiecerint, qua re poce mortua in Antio-
cho nihil peccare potuit. Theod. l. 5. c. 20. Theodoretus, Socrates, et Sozomenus ad-
vertunt hanc Antiochia desolationem fuisse, post fatali Eugenii Tyranni, sed de-
tissimus Valerius in notis ad eundem scriptoris antiorum dicit, nempe occasi-
ne belli cum maximo, quo tempore hae tributa Antiochenis sunt imposita.

Dei vero Macimo ad Orientem transit Theodosius, quo plures Oppi venerant eius
victoriam aggratulati, inter ceteros erat Amphitrophius Theodosij Oppus, qui
ab Imperatore

ubiq; in operarios inquiri iussit, erat autem in loco nudis quidam, nec lapidei
 daria, nec ullius artis peritus, qui s. Marcellum ut sibi opus committeret, rogavit,
 et conueniente eo saxum diuere cepit, tres erant in eo columnae, quas quia
 ligni tantum intebantur, prope basim succedit, et secunda ligna obitaria succedit,
 sed dum in qui in delubro morabatur, in ignis impeditur, igitur s. Marcellus
 ligna benedicta aqua aspersit, et sic ipsae succubae tres columnae conuersunt,
 totumq; edificium deum adorantem trahebant, tunc Peniles in latrunciam
 effusi caudabant eum, quod ipse eos eadem a superstitione liberasset. Theod.
 l. 5. c. 21. foz. l. 2. c. 15.

Quod s. Marcellus Apollonem, id est Theophilus Oppus Alex. in alijs locis fecit, sic Bactri
 forum deo deo constorant, in Aegypto quoq; uigebat gentilium supersticio,
 et plura uidebantur delubra, in quibus simulacra deorum tali artificio constru-
 ta erant, ut in suis molis, intus cava essent, ac posteriori parte parietis affixa,
 et his sacrificiis uata oracula redentes, gentilibus illud ebant. s. Theophilus Alex.
 pos. s. Athanasius Alex. Oppus omnia Aegypti idola conuertit, ac sacrificulorum im-
 poturam patefecit: celeberrimum sanum erat Serapidis, in quo molis inq; onis
 tanta erat, quam qui decedere auderet: hac erat gentiliu persuasio, terra
 abscondenda esset, itaq; s. Theophilus proxime adstanti militi p.cepit ut securi
 Serapidis caput deiceret, quod ubi miles fecisset, magnum clamorem gentiles
 ediderunt, putantes omnes statim hanc terra absorbendos, sed nihil tale ac-
 cidit, statua enim ad securi ictum corruit, et in casu a reliquo corpore an-
 sum est, nec aliud quam nudos muros ostendit, reliquum uero corpus combus-
 tum, in praetorfluentem abiecit, et hoc erat opera Theophili, in extinguen-
 da superstitione gentilium.

Theodosius incrimin ad comprimendam haereticorum audaciam se conuertit,
 quae tanta erat, ut a tempore Constantii sum receptaculum Constantinopoli
 haberent, ubi in Arianos adeo sunt grassari, ut nullam in Ecclesia relinquerent
 erant praecipua haereticorum capita, Lucius, qui pluribus in locis crudelitatis
 sua reliquit vestigia, et Eunomius a disputationibus celebris, qui de hae-
 resim ab Arianis haerem fabri cauit, hunc Theodosius Constantino poli e-
 cit. foz. l. 2. c. 17. foz. l. 2. c. 10, 20.

Theodosius prius decreto quo Penilibus publica sacrificia interdicta anno 391. no-
 rum addidit, ac privata etiam, et quaecumq; superstitiones capitali poena stae-
 it plectendas unde gentiles partim vi legis, partim necessitate conuertebant,
 multi quoq; ex haereticis fidem amplexi sunt, asipientes occasionem egressa ha-
 reticorum dispensatione, nam ipsi etiam Arianos et uno capite nati, in plures he-
 tes, quales erant Arianorum, Apollinarium, Macedonianos, et Eumenesianos,
 scissi sunt, unde sagaciores ueram hanc diuersam sectam esse non posse, infensumq;
 plures orthodoxi facti sunt, pater igitur Theodosii pietatem Eccle. multum profuisse.
Calcerum

Ceterum res mira tempore hoc accidit, Nilus enim hoc año quo decretum vulgatum erat, solio tardius exundavit, unde Pencilij Theodorum calumniati sunt, quasi Dei contemptum sui ratione hoc ulciscerentur, sed vanam hanc fuisse calumniam paulo post apparuit, Nilus enim alius quam alij intraivit, ut jam Alexanderi ceteriq. populi contrario metu turbarentur, sed tam ex hoc, quam ex prior metu liberati pencilij, crediderunt se esse Deorum metu, sed ex veri Dei omnia moderantis gubernatione, nili condemnationem annuam pendere, et ut eos refert ipsi quoq. inanitatem Deorum explosissent, dicentes nilum jam senem eminsisse.

Idem eos narrat capite insequenti celebrem Joannis capitis translationem. Bap., nam cetera ejus reliquia Sebastia combusta sunt, caput vero Hierosolimis aservabatur, usq. dum hinc in Ciliciam Macedoniani quidam haeretici traymijissent, inde rursus Valens Constantinopolim transportare, et in Beta collocare cogitavit, successu refutito, jamq. ad vicum Coroli perventum erat, verum hic e loco quo transeundum fuit, mule se loco movere volebant, quod prodigium cernens Valens ibi s. Caput reliqui jussit, constituens mulierem quandam et Vincencium Presbyterum Macedonianum qui sapienter quis invigilarent, sed paulo post Deus illas haereticas eripuit, Theodosius cum vicum illum transiens illas Constantinopolim secum auferre statuit, quid cum advenit mulier macedoniana, in lamenta soluta impedita stabatur, Princeps vim mulieri adhibere nolens, blanditus illam delinire conabatur, eog. deduxit, ut amaret, sperans nova lyceana haud loco esse movenda, ac deus venit, nam alia ratio fecit pro Valente, alia pro Theodosio, ergo ut erat indutus purpura Theodosius, sacris obvaluit reliquiis et cum illij proficisci capite, quod videns matrona rursus in planctum soluta esset, nec Theodosium, licet ab illo rogaretur, ut transiens Constantinopolim ibi sacris reliquiis ministraret, secuta fuit, sed in vico remansit, sacris virgibus deum preposita. Vincencius Presbyter autem Constantinopolim cum imperatore venit, ubi conversus sacro capiti sua servitia ut ante prestitit, occasio conversionis Vincencii erat ipsa s. Capitis translatio, hic enim persuasus erat illius fidem veram esse, qui illud loco amoveret, cum igitur Theodosius Constantinopolim incederet, ejus religionem esse veram intulit, Collocatum est dem caput in Basilica s. Joannis Bap. extrinseca. loc. p. 7. c. 10. § 21.

Eugenius Tyrannus, Valentiniiani 2ⁱ Obitus.

Anno 392. accessit interitus Valentiniiani 2ⁱ abrogata militis magistri jussibus, ab hoc enim subornati aulici ministri Valentiniianum collofunt injuncto interemerunt, licet nonnulli dicant eum propria manu interfecisse, ob quod postea

porcum tum

eo, quod propositum suum licet Imperator esset, obstrictusque quibusdam eo
 qui non posset, quidquid hic forma fuit egregia, et iudiciumque diuinitatis
 let, rerum gestarum gloria, Valentianum patrem superasset, nam, et si
 fuisse matrem fraudibus haerere fecerat, impetumque hanc rerum parti
 bus plus adeo foret, quamquam tamen per Theodosium imperio, et statu
 eius est, videretur, et religionem Paternam serio amulari studuit.

Ubi jam obitus Valentiani vulgabat, Eugenius, imperioque Ethni
 corum pollutus imperium inuasit, cupiebat hic patricii sortem futuram
 suam dicere, celebri erat vates Flavianus, vir ordinis Senatorii, hunc
 consuluit Eugenius, qui felici et efficax de victoria de Theodosio huius
 finem religionis etiam promissa, his consensu exercitum numerosum con
 tra Theodosium constituit, quod cognito Theodosius nimium agebatur, u
 trum in Oriente Eugenium expectaret, aut in occidentem aduersus eum
 debeat proficisci, atq, ille quod de successu praelii coram fieri voluit, sed in
 superstitioso, ut Eugenius, sed et viuis simis, qualis erat Ioannes Monachus,
 comisit igitur Augustum, ut Ioannem ad Palladium dediceret, aut si venire
 recusaret, quid facio opus sit, equiret, quem res eorum fortuna esse
 requireret, Ioannes venire recusavit, nuntiavit tamen Theodosio primo
 praelio de vincendum, sed in secundo vicissem evasurum, et Tyrannum
 interiturum. hoc Ioannis vocatima animata, et Theodosius, in occidendo
 profectus est, et in primo praelio causa maioris parte exercitus victus est,
 ut adeo Decep. Eugenium mecum tenes bellum ad ver sequens dispetere
 ferunt, sed Theodosius respondit probrosum esse hoc consilium, cruciasti
 quem in suis castris presteret, ne imaginem Iovis, quam Eugeniiani tra
 serbant eedere videretur, ceterum ne spes temeraria esset, plus et nocte
 in oratione contumebat, visus est semel duos equos sibi habere ob
 os, qui certam victoriam promittebant, dixerunt, autem se Ioannem
 et Philippum esse aplos.

Vincitur Eugenius.

Interea unus e militibus eandem visionem habuit, qui eam Tribuno
 patefecit, hic posmodum duci, seu Imperatori narrauit, tunc Theodosius gratia
 deo gratias agere quod alteri quod belli felicem exitum per visionem significaret, ne
 solus pro arboratu hoc fuisse videretur, igitur eam variis Ioannis, quam
 visione hac plene animatus spe plenus Davini auxilii descendit in praelium, Eu
 genius quidem in pugna non aderat, sed in colle quodam in solio sedebat, nil
 de victoria dubians, imo cum Theodosium in pugnam descendisse audivisset,
 dixisse fertur, Theodosium sibi gratias moriem accelerare, sed nimium quantum
 spe sua frustratus est Eugenius, nam milites ejus primo statim impetu turbati
 ordinibus

ordinibus, in fugam coniecti sunt, et ad eollem illum in quo Eugenius se
debac Theodoriani penetrarunt, quas ubi vidisset Eugenius, putans eos
victoria nuncios esse, interrogavit, num victum? hoc enim volebat, Theodosi-
um adduxissent, de vero milites responderunt, se ipsam potius victum ad
Theodosium perducuros, vincentis igitur tractatis ad castra Theodosi
qui Tyrannum violentam primo Valentiniani subactionem, deinde injusta
Imperii in vaporem exprobravit ac tandem capitalem de eo penam im-
posuit. *loz l. 7. c. 22. 23. Theod. l. 6. c. 24.*

Theodosius Magg. Solus.

Devicto Eugenio Theodosius Mediolanum venit, in Italiam, ubi Ambrosius in
apostolico tholo plenus apparum gerebat, hic de parata ante Theodosianicam
um eade, edocuit cum fuisset Theodosium mox solito Oeciam Mediolanensem
ingredi cupientem ab aditu prohibuit, exprobras crudelitatem, monensq. ne
omnia sibi licita existimaret eo, quod Imperator esset, inter cetera quae ma-
gnanimitatem Praeulit commendant, haec etiam verba erant: Quomodo sacro
sanctum Dñi corpus ejusmodi manibus excepturus es? quomodo preciosum
sanguinem admocurus es oī, qui verbo furoris tui, tot hominum sangui-
nem effudit, tunc Imperator plene rogabat Ambrosium, ut sibi veniam
adiung. ad Oeciam concederet, sed ille nervum Oeclesiasticae discipli-
nae relaxari passus non est, neque igitur illum haec dicendo, Thaccede
igitur, nec posterioribus facis, peccatum augere velis, accipe vinculum
quod Deus omnium Dñus sursum suffragio tuo comprobat, hic per
vinculum et communicationem intellexit.

Stupefactus adhuc imperator ad haec cum respondere nihil posset Ambrosio
obtemperans inter lacrimas discessit, mansitq. extra communionem Ecclae usque
ad natalem Dñi qui post 8 menses accidit, tunc rursus in lacrimas sollicitus
infelicitatem suam ingemabat et cum causam ploratus quaerit Rufinus dice-
bat: Tu n. plangis, quia dolores meos non sentis, Rufinus ergo miseratus sortem
Theodosii, promissa quod accedere velit Ambrosium, eumq. imperatori recon-
ciliare, ad quod Theodosius repavit: n. pervadebis Ambrosio, novi equitatem
tentis illis, nunquam ille imperialem reverentiam potestatem Dei legem viola-
turus est, cum in acrius intaret Rufinus eum dimisit, addens se illico scitu-
rum perire Rufinus, sed nequam cultu eo quod nocet Ambrosius eum precipue
autorem cedit illius fuisse, sic turpior pulchus renuntiavit Theodosio obfirmat
esse in sententia Ambrosii, ne igitur in manifestum se infamia poniculum
conficere

coniceret, jam in medio foro erat Theodosius cum nuntii ad eum apulere,
neq. tamen reversus est. sed continuavit iter ad Ambrosium, hic cum in la-
latorio templo considerat, et cum Theodosium appropinquare cerneret putans
eum etiam ingredi velle, ne id tentare admonuit, et si violente agere vellet,
se prius addendum cedibus Theopalonicensium dom Theodosium ingressus.
Tunc Theodosius supplex accepit dicens, a te peto ut vinculis me absolvas,
et comuni Dni clemenciam consideres nec mihi ocludas januiam, quam
cunctis gentibus Dnus concessit, cernens qđ veram esse Theodosii peniten-
tiam, eum tandem absolvit ea ratione, ut legem ferat, latam mortis sen-
tentiam non esse executioni dandam, nisi post 30 dies, postquam delibe-
ratum est, et si sententia injuste esse lata ea rescindatur. Theodosius
salutare consilium secutus, statim legem hanc scribi iussit, et propria
manu consignavit, sic excommunicatione solutus, templum ingressus,
ubi peculiare humilitatis exhibuit specimen, toto enim in terram prostratus cor-
pore, illud Davidis uberes inter lacrimas ingeminabat, ad hanc passionem
to anima mea, saluum me fac Deus meus, post hanc sacram Euchari-
stia suscepimus inera probitatem progressus est, ut facere volebat Constan-
tini et Nectarii indulta, interrogatus ab Ambrosio quid ibi veller respondit: se
pro sacro Dni corpore accedere, rursum agit, in locum sacerdotibus illis
accessibilem ingressus esset, graviter eū redarguit dicens: Purgura impo-
torem nō sacerdotem facies eumq. inde cepte iussit, Theodosius ergo extra
cancellos eucharistiam sumptis, et hęc verba alie sibi impressit menti,
cum itaq. Constantinopolim reversus rogaretur a Nectario ut inera cano-
los separatus ab alij Corp. Dni sumeret, respondit: Vix tandem doctus es
quid discriminis esset sacerdotem inter et principem veritatis magister tu
vix tandem invenit, unū enim Ambrosium novi, qui Opp. dici mereat,
Theod. l. 5. c. 18.

Obitus Theodasii M.

Duobus annis post victum Eugenium, seu 395 v. Mediolanum venit
Theodosius, ibiq. graviter agrotare cepit, tunc recordatus patricinii
Joannis adventu monuit sibi imminere, utrumq. igitur filium Arcadi-
um et Honorium iussit accersiri, et inter eos imperium partitus ite adium
Orientis, Honorio occidentis scriptis: addens iis saluberrima monita
ne unquam a recta fide discederent, post hęc Olybico, et probinis Opp.
obit. Anno Aetatis suae 395. Theod. l. 5. c. 19. 32. l. 6. ultimo. Idem. l. 6. c. 26.

Honorius Ce.

Honorius Occ. Arcadius Occid.

Defuncto Theodosio quemadmodum in testamento scripti erant filii ut successores patri in imperio, Honorius Occidentis, Arcadius Orientis utriusq. aem assignavit Theodosii unum et aulæ ministris, quos fidelissimos sibi existimabat, et Zenorio quidem Siciliensi, Arcadio autem Rufinum, & post Theodorum, loc. loc. utriusq. principem patris pueris simul amulum excipere, advenirent enim omnes victoriae triumphos patri non aliter, quam veris fidei, et solida pietati adscribi debere, interea Rufinus occultas spes conceperat occupandi imperium, filiam enim suam Arcadio offerrebat, quicquam tamen accepta Tudoria respuit, quare indignatus Rufinus, totos puerosq. in urbem evocavit qui orientem late populari caperunt, unde milites ipsos Rufini fraudibus factum esse animadvertentes cum intererant, in cuius locum Maxentius Eutropius, hoc felicia principia incitabant aseligendos principes, ut fides a diversis imperatoribus latas non solum confirmarent, sed etiam novas alias adjecerunt, hinc factum ut plurimi gentiliū principum legibus conformantes ad eandem transirent, Triplex enim haec sectarum Classis, Buzmianor, Arianor, et Macedonianorum de uno dogmate varis sententiarum occasio erat, gentilibus & haereticis fidem voram amplectendi. loc. l. 8. c. 1.

Nunc utriusq. principis Characterem consideremus, neq. Arcadius, neq. Honorius parvam amulari poterant sagacitatem, habetor. enim ingenii utroq. erat, unde factum est ut utroq. Eunuchorum regeretur consilio, et Honorius quidem licet sagacioris Arcadio erat ingenii, scilicet tamen consilii percutiebat, similiter et Arcadius parum Rufini fraudibus, parum Tudorici uxoris ambitione multa roquebat, qua in damnum Ecclae vergebant, maxime enim pugnabat Tudoria contra sanctum Chrysostomum, qui in exilium obitam pulsus fuit, uti superius in haeresi Originistarum adnotavimus, sed revocatus iterum fraudibus Eutropii et Tudorici relegatus, et in exilio mortuus fuit, sed factum est Deo sic permittente, ut postquam multa in exilium Ecclae parasset Eutropius, ipsemet in ea refugium quaderet, nam postquam ob factum quoddam iram Imperatoris in se concitasset, ad templum quoddam se recepit, sed de hoc alibi. ita nunc de duobus illis Principibus sufficiant, eorum enim res gesta magis ad seculum, quam ad eternam solummodo hic animadvertentem addimus, et qua habebat illor. ingenia cognere possunt, copiosissime ab illis leges latae sunt, prout nempe placet, Sicilioni et Eutropio, qui alias immutabant, alias abolabant, et novas statuebant, tunc tot leges inconstantiā animi arguunt, una enim eademq. locum mutari nunquam debet, quando ad circumstantiarum mutatio non despicitur.

Persecutio

Marcellinum tum commemorant, de Marcello autem Tacant. I. Hieron. vero, quicumque Subillius nomine martyrologium digigit Marcelli aut mentionem facit, praetermisit Marcellino praeter hos cunctis veterum auctorum tum commemorant, ergo videtur sub duplia hoc vocabulo unum cūiri.

Reveranda si hic in memoriam ea, quae de distinctionem ecclesiae et Anastasii diximus, copia Argumenta, quae ibi pro distinctione unius ab altero attulimus valent pro distinctione horum duorum, et accomodari possunt, cum propositio, nam sicut ibi notam Severianum exarimus et Gelasii Pontificum Liberianus Patricius, ergo et Marcellinus iure, et canone nihil legitur, et ipse horum quos distinctos annos testiones probamus, et praeter haec testimonia Augustini quos Epistola 55. 3. operatus sum. L. 2. 3. distinctos asserunt. Cum quo Meddori: et Eusebii scriptores huiusmodi minor illis adhibenda est fides, in re ad istam latinam pertinenent, quam scriptoribus latinis. Eusebio licet coequis scriptor nimum tum sequitur in commemorandis rebus Ecclesiae occidentalis, magis sollicitus de Ecclesia Orientali gestis.

Deo gesta Marcelli

Damasus Cardine ubi sequens de eo refert, quod rigorem penitentialium laborum studiose conservaverit, nam occasione dicens persecutionis dicimus lapsorum copiam ingentem fuisse, et non tantum non decessisse sed delictum, sed liberos pacis, et quodammodo a martyribus episcopis, ac communionem Ecclesiae magis, cum tumultibus flagitantes, postea persecutione malo huiusmodi procul obliam ierunt, et I. quidam Cornelius Pontifex Romae synodum celebravit, I. vero Cyprianus Carthagini, ut lapsi ex eorum mortis articulo ante praetam canonicam canonicam penitentiam ad Ecclesiam non admittentur, quod statutum confirmatum etiam fuit ab Iulio Pontifice, sub ergo praedecessorum insistens vestigiis, I. Marcellus, arctissime disciplinam circa lapsos observavit, nec imitatio, nam sub id quod, tempus ingens erat lapsorum numerus impetrante ipse Diocletiano et Valeriano, ut ergo tam lapsi medellam adferret, tam alios a lapsu praeservaret a pristino rigore neutiquam discedere voluit. I. Damasus eodem loco commemorat quod iustu Martini in episcopium pulsus fuisse, adit autor libri pontificali, igitur non est quod omnes hi tituli parochiales ecclesiae fuerint, sed probabiliter erant martyria, seu templa, ubi Martyres sequebantur, rei huius fundamentum in Concilio Laodicensi habetur, ubi martyria viculorum nomine appellantur, iustu dein Martini ad Catafulum, seu stabulum publicum, ut peccatoribus serviret damnatus est, sed Clericorum solertia noceat inde eductus in lucina edibus

sequebat,

degloriar, quas adeam dein consecravit, ubi missa sacrificium peragebat, quod Odes in amplam dein Basilicam excrevere, ad cuius titulum unus eorum Cardinalium ordinatur e sacro Collegio, nempe ad titulum S. Marcelli. Sed hoc recentius dein acta sunt, Cum Magentius hoc resciperet illas ipsas Odes in stabulum convertit, et peccorum ibi curam gerere sacrificiorum reclusum habere iussit, ita sacrum usque jam in odore exanimi obsequio fanatas Odes sacras iam furore peccatum consumperunt, post 4. reseduntque annos et uno mensem.

P. Tusebins.

Cetero anno 309 Marcello suspectus esse Eusebium, circa quem eadem
 tur quæstio, non videlicet collocandus sit in serie Anorum Pontificum
 nam Theodori S. R. O. eodem modo uti L. Marcellum eximit, sed eadem
 oēs rationes pro huius pontificatu stant, quæ pro L. Marcello: nam in
 illius cathalogi recentissimi Anorum pontificum, sed etiam alii scriptores
 plurimi eum in serie Anorum pontificum collocant, L. Gratianus, Malverianus
 L. 93. L. Augustinus Epistola 62. aliiq. recentiores, et ita asserunt, in his
 ria L. 6. Et Controversiam circa Baptismum hæreticorum inter Stephanum
 Pontificem, et L. Cyprianum exsoluimus, hæc quæstio longiori dein
 tempore segulta fuit, sed Eusebii sententiam Stephanus secutus post
 ea satione præcepit, ne illius ex hæreticis ad Ecclesiam rediens relap
 sis eius, ut ad commemorat L. P. qui simul docet, eum pariter Græcam, mæ
 ci filium fuisse, duo præterea adritur L. huius Pontificis, primo quod L.
 Eusebium versellens in baptizavit, qui nulla dein pro fide catholica
 perculit, nam in concilio priano, mediolanensi, propter defensionem L. Atha
 nasii in exilium missus fuit, Baroniis ipse hanc sententiam amplectitur
 innotuit acri Eusebii, quæ quia pro spuris a pleriq. reputantur, dubio sunt, ac præ
 Baroniis etiam opinio, quæ tali nititur fundamento dubia esse debet, Baronius min
 vero simile est, quod Gratianus in sua collecta decretorum refert, quod videlicet
 sub huius pontificatu crux Antica inventa fuisse, et propterea Jesum in senten
 tia sua cruci ab eo fuisse inscriptum, sic enim arguo: si temporibus Eusebii
 Crux Antica decreta fuit, sed primo sub Sylvester pontificatu tunc utrumq. illud
 falsum esse debet, sed ica est quod Crux Antica primo sub Sylvestero inventa fuisse,
 ergo Major est certa, minorem probò ex occasione edificationis templi Agul
 chri sub Constantino M. quando L. Helena mater ejus ad sacra loca invidiam
 perrexit, quæ profectio contigit post Concilium Nicaenum Oecumenicum primum,
 ad hoc etiam ipse inventio crucis post Concilium illud accedere debuit, uti ut
 nus in V. C. falsum, igitur est, quod a Gratiano pro vero vendicatur, mortuus esse
 anno 307. post duos septenis annos et 7 menses.

Eodem ad Suffectus ē S. Melchiodes Africanus. Antequam post Constantinum M. Eccl. par
 reddita fuit, dicitur hic Pontifex gratiam apud Magentibus inuenisse, cum enim moris esset
 sub persecutione apud gentes, ut templa et Cemetoria fidelium pisco caderent
 Magentius scripto dedit, ut oīa Melchiodi redderentur, sed multo felicitiora ipso
 ra manebant S. Pontificem, anno enim pontificatus 2° obtinuit illis eorūdem con
 stantinus M. cum Licinio, devictis Magentis, ac Maximino Raja, quo ipso
 re gravissima illa decennialis procella dispulsa fuit, revocari ab exilio An
 tistites, et fideles ceteri ex epel unciis, ac latibulis suis redeuntes semet ip
 sos ingenti cum læticia amplectebantur, exierunt ubiq. sunt locos magni
 ficentissimi Basilica, ad quarum dedicationem undiq. conveniebant
 Epī, sed tametsi ubiq. Eccl. pax redierit, intransitum tūm illi instabat bellū,
 quod Donatistæ heretici schismatici excitarunt, hac occasione demor
 tus mensurio Suffectus est in Oppatu S. Cæcilianus, caput electioni
 perditici quidam hñes se opposuerunt, criminantes S. Cæcilianū, quod
 traditus in persecutione fuerit, et etiam a traditore oppo fuisse no
 minatus, convocato itaq. Carthaginensi conciliabulo ex 70 flumidid
 Epīs, cum Oppatu privarunt, et magis ~~illam~~ ~~antiquam~~ Majorinam
 quendam Lucilla superba famula substituerunt domesticam, schi
 matici adiecerunt heresim S. Cypriani sententiam circa hereticos
 baptisma peritiam defendentes, his non contenti lacebarent Con
 stantino Cæcilianū et accusarionis libellū. Simulatio Episcopi Prospero
 dederunt rogantes ut eos ad Imperatorem in Pallias mitteret, i adit
 ad hñe Constantinus, et libellum ipsum una cum Eplo ad S. Melchia
 dem misit, adjungens 2 Pallias Oppos. Marini, Pheticiū, et Meletianū
 et rogans ut Cæcilianū causam in Cæcilid in Concilio diceret, se
 cit S. Pontifex et Romā ipsodum celebravit, simulq. ad Cæcilianū literas de
 cit quibus ad Donatistas quoq. adiungit, ut decem ex utraq. parte Clerici
 Romam comparerent, venit ergo Cæcilianus cum accusatoribus ac de
 fensoribus suis, et discussa utriusq. partis causa absolutus est, Donatistæ
 autem repulsi et Damnati sunt, ut refert S. Augustinus in breviario Coll.
 titi 3. c. 18. § 34. paulo post obiit S. Præsul post 2 septiones annos et totidem
 menses anno. d. V. 314.

S. Sylvester.

Rufini filius Patria Amūs eccle. authore S. P. licet S. Melchiodi, ita huiusq.
 Donatistæ Regni facerent, in Concilio enim Romano Damnati Imp
 torem appellavit, qui istud inigne quidem tulit, ut tamen magis illos com
 pescoret prelati 100 opposu. Synodum indicit, quo S. Sylvester A. Legatus misit
 duos Presbiteros, et eorūdem Diaconos, hic autem atrociter est Cæcilianus, Dam
 nati vero Donatistæ et non item de schismate, sed etiam de heresi convicti.

Aliud prologo

Ex adverso exigui roboris est contraria sententia, nam acta Sylvestri spuria esse et una alterave suppositionis nota videbimus. Narratur in illis Constantinum M. reportata de Maxentio victoria Adrianis addixitum fuisse, sed paulo post ad gentilium defectus, et apertam persecutionem contra christianos inchoasse, ita ut Sylvester se occultare debuerit, adeo lepra percussus fuisse et concilio deum medicorum gentilium balneum et humanam aquam radum illud jamjam parari debuisse, sed Christus per visionem nocta admonitionem ut baptesmum susciperet, et Sylvesterum revocaret, sic liberandum a lepra. hæc vero o. S. Petro et Paulo ei dicere fuisse referuntur ibidem. ad hæc referunt eadem acta Sylvesteri, et Helenam Judicem seculi adieciam fuisse, imo concilium evocasse ad quod summi sacerdotes beatus evocatus fuit cum alijs, sed le. fabulosa est hæc Constantini M. ad gentilium defectus, quis enim pervaserit sibi sum jam medicorum in fide christiana erudum ad idolorum cultum descivisse, et persecutionem in christianos aspicere, qui cum adhuc gentilibus esse christianis perperit, doctus videlicet a patre suo, qui licet maxentia templa dirui iussit, vivitamen Dei templi persecuti, sed fecerit hoc Constantinus cum illud proximis scriptor gentilibus, qui nil in laudem gentilium protulit, neglexisset, atqui nec hic nec ulli aliorum ex coevis illud commemorat, ergo. Præterea de Helena quoque necum meminit, quia isus pariter nulli antiquor scriptorum nulli commemorat, et eorum est tumidus sacerdotum potestati eversione templi Hierosolimitani apud Judæos defecisse, nam lege vocatum erat Judæis alibi, quam in hoc templo sacrificia offerre, cum ergo illud eversionem fuerit inane fuisse etiam hoc officium, cum itaque una parte factum iudæi sit et testimonium, aliud vero erroribus scateat, plurimique iudæi testimonio firmiter adhaerendum erit, alia argumenta non magni sunt roboris.

Item quætionem non interit in dubium vocamus, quia veritati non innititur duo levia argumenta adferunt contrarias sententias: le. quod in veteris imaginibus cum corona pingatur Sylvester, et monumentum aliquod profertur ejus donationis: sed utroque nil probant, quia corona illa non significat temporale dominium, sed potestatem, et quia Romanos pontifices, plebsque solabant in signum libertatis, corona prætoris adjuncta ad designandum in cordiale dominum et ægale sacerdotium. Quod instrumentum donationis attinet, hoc confectum est, si enim ad tempora Caroli M. Anni PP. nunquam executione dominium temporale in Romam, sed semper penes Imperatores erat, eorum esse non fuisse adlatum temporale dominium a Constantino M. Sylvestro in Urbem Romam, sed ita est, quod nihil politici juris exerceant, Anni Pontificis in Urbem Romam ad tempora Caroli M. ergo verum non est et. Major patet nam si dacia fuisset in potestatem juris, tunc dominium temporale in tribu,

„et exigendi,

tribuitis erigendis exercuerunt, prout hodie fit: Minor etiam clara est, quod-
 enim historiam politicam Imperatorum inspicimus, seu duplici ordinis
 erant Imperatores, seu unus tempor eum urbe hac disponebant, ergo Roma
 hic hae confecta est a grecis, in contemptum Ecclae Rnd. Sed in con-
 tificatione anni 12.

S. Marcus.

Anno 336 successit Iulio Cesare teste A. L. P. a quo prisci filius Patria Ro-
 manus esse dicitur, sicut alias diximus Theoricum legimus se gestis,
 in commemorandis Rndis Pontificibus ita hic quoq. valem experimur, nam
 hunc quoq. de serie S. Pontificum eximari, sed idem argumentis contra-
 rium videtur, quibus prioris unctionem probavimus, nam praeter auto-
 rem A. L. P. Augustinus ep. 53. 52. I. Hieronimus in Chronico ad annu
 336 optatus A. Rufinus in historia Ecclesiastica L. 10. C. 12. I. A. L. C. 10. illius ma-
 gnam faciem, patet ejus gesta a veris contignari, A. L. P. dicit ab illo
 statutum fuisse, ut oppositio pallii uteretur, solebat enim consecrare
 pontificem, quod non ita accipiendum, quasi solus hoc munus exerceret,
 quia S. Marcus non denegavit ab necessarios, suam consuetudine, quod
 ut per comprouinciales omnes si fieri possit, aut ad minimum per tres Ponti-
 fices A. L. P. ordinaret, censere autem pleriq. hos 3 praecipuos fuisse: Oricum,
 Porcensem, et Valerianu qui in suburbani A. L. P. Urbis praesentibus Episcopus ob-
 tulerant, propter hanc qd. prerogativam Marcus Oricensis privilegium ha-
 concessit, est autem pallium hoc indumentum, quod Romani pontifi-
 ces uti conuenerunt, ad significandam Ecclesiasticam potestatis similitu-
 dinem, successu temporis privilegium hoc ad Paeniaschal, Carinaces, Macro-
 politas et tandem ex privilegio ad Oppos nonnullas Praeses quas egantur.
 Forma autem pallii hae est: circulus ex munda alba lana contextus, in
 quo 4 cruces colitis nigri disuntur. Ex hoc testimonio A. L. P. existimare
 S. Marcus primum hoc pallii usum fuisse, alii dicunt a S. Lino conuenerunt
 hanc introducant, alii ab alijs, cum itaq. res ista in dubio sit, nos quoq.
 nil certi statimur, aliter quod de eo idem A. L. P. commemorat est istud
 quod lege videri, ut symbolum fidei Nicena publice in missa decante-
 tur, sed non est conuenerunt inter auctores. Sed mensibus 8. c. diebus 18.

S. Iulius.

Anno 337 successit Iulius eo ipso ano, quo Constantinus M. facit cepit Praes-
 lencia ejus merita in Ecclesia ejus septem illud erat, difficillima tempo-
 ra, in pontificatu vixit, tenente nempe orientis Imperii cum Constantio, qui
 ab Ariano illo praesepso, partim ab Eusebio eunucho suo peruersus, Ecclae

Arianorum propugnatores se exhibuit, et multum in Oppos Orthodoxos prece-
pue in S. Athanasium exarsit. Hunc sanctum virum Constantinus M.
Treviros in exilium misit, sed sub vicia ericum revocari cum precepit.
Obstante licet frustra Eusebio Nicom. Post fata Constantinii M. Constans
patri sui mandatum executioni dare non volebat, sed Constant. I. Acha-
nasium Alexandriam ad capiendum Episcopum remisit, verum nova cum proci-
la excepit, Ariani enim occasione dedicationis Ecclesie Antiochens. concilium
celebrarunt, I. Athanasius denuo multis calumniis oneratur, maxime hoc ti-
eagerantes, quod ab exilio, ad quod a Concilio Oppos. missus erat non expe-
tata novae synodi sententia, sed sola imperatoris Iuliani consensu rediit
in eodem concilio subsisterunt ei Gregorius Capadocem, hominem innocen-
tum, cuius crudelitatem veritas Athanasius, progam arguit, et Romam ad
S. Iulianum Pontificem pervenit, secuti sunt cum alii quoque principes, qui
eandem cum illo fortunam subverant, uti Paulus Constantinopolitani,
Arcepias Padenis et Iulius, hos omnes benigne suscepit, eptam dein ad hoc,
nos dedit, quod illi eos oburgant, quod iniquam sententiam illi
vero politice rescripserunt se quidem agnoscere, primatum eius, hoc tamen
transpiret, fide, quod cum Athanasio communicaret in conspectum Concilii An-
tiod. minabantur se ab eius communionis se receperunt, et se ex eo hoc
relicto Iulio per undecim menses, et. Iperans eos ad Romam synodum
venire, in qua causam Athanasii et aliorum tractare sciret, sed cum
videret non veniuros amplius, occidentalibus Oppi synodum indicit,
in qua Athanasius cum aliis in censu fuit declaratus, et suis rebus re-
sponderet, eptam dein ad Constantium dedit, in qua eum rogavit, ut Oppos hoc
suis Ecclesiis redderet, sed animus Constantii preoccupatus preces I. Pontificis non
audivit, scripsi ergo aliam ad Constantem rogans, ut interposita sua qua
fratrem Constantium auctoritate efficeret, quatenus concilium ex decedentibus
et orientalibus Oppi cogitaret, et pag. Ecclesie redderetur, fide estq. Niro
na vindicaretur: Constantis ergo ad fratrem literas misit, sic facerem, est, ut
Iordanem in thirico timicantem urbem Oppi pro loca concilii assignaret
ad evitandas iurisy, patri Opporum itineris molestias. I. Iulius legatos suos
omnia summa cum dignitate praetexta sunt, Oppi Ariani qui se a consorcio
Orthodoxorum separarunt, et Philippopolim concesserunt, a patribus damnati
sunt, sancti vero Oppi Arcepias, Marcellus, Paulus, Lucius in oboles declarati,
fides Nicana vindicata, Redi Iulius Anus 16. menses 5.

S. Liberius.

An 352 successit. Li turbulencia erant I. Iulii tempora, propter facinorosa
Arianorum, multo magis calamitosus erat I. Iulius pontificatus, praesidi
hoc sagax liberius, ideo munus I. Pastoris decretauit, sed potius quasi con-
tus oneri numeros subiecit, consueat hoc ex eius eptla ad Constantium, in qua
eius agendi

epus agendi rationem audacter improbat, et ad declarandam quodammodo
 suam innocentiam dicit se in vicum electum fuisse, et hoc munus subespisse; tunc
 aut conabatur animum huius pontificis pervenire, maxime vero in eo, ut de hanc
 in condemnationi subscriberet, nam praecipuus eorum scopulus hic f. vir erat, ad
 quem ubiq; impingebant, et omnia illorum molimina in vicum reciderunt, novit
 enim propter dilectum V. Athanasium condemnare, nil esse aliud, quam fidem perdere,
 legatos dein misit ad Constantium, et Eusebium viceret, et huiusmodi legatos
 emens, et lucium Calaritanum rogans, ut Mediolani concilium indicere, nomi-
 na ille, Oppos. convenire permittit, non quidem Mediolani, verum a relais in
 Gallia, quod postea devictos Graecos, Imperatorum sedes erat, transmissit eo lega-
 tos, Liberius, ipse Constantius praesens aderat, sed quia Arianos praevalebant, dam-
 natus est Athanasius, cui damnationi ipsi etiam pontificis legati ex metu divini
 p. subscripserunt. Postquam hi Romam redierunt, indoluit f. Pontifex, ob suorum
 legatorum pravaurationem, alias ego, litteras ad Constantium dedit, ut Me-
 diolani convenirent Oppi, sed factum est per nequitiam Arianorum, ut moras
 Constante, Constantius archandus omnium iustiarum causam esse, nec quis
 venire auct horete, quam Athanasio puppeum procuratore exilium, hoc factum
 est, ut quod Liberius pace Eccl. constituerat, id in perniciem fuerit converten-
 tes, comparuit Mediolanum ipse Athanasius, ad erant Legati Pontifici, sed Imperator
 armata manu cinxit locum, nominem ex urbe egire permittens, nisi subscri-
 beret condemnationi Athanasii, multi igitur partim ex metu, partim ex re-
 dio subscripserunt, illustiores tamen gradules adduci non poterant, uti hi
 larius Pictavianus, Maximus Trevisensis, Eusebius Vercellinus, exulare pro-
 perea iusti.

Nihil etiam pretermisit Constantius ut animum Liberii expugnaret,
 diu cum illo collocatus est, sed quia nihil se proficere vidit, Dorem in
 eam cum deportari iussit, ubi biennio multas, perpestus fuit, Arumnas
 haereticorum facione intrusus, est ad Pontificatum felix, qui Arianorum
 communionem sedatus erat, sperabat enim opus Pontificatum libe. propinquum, ut
 etiam Eccl. Arianorum communionem gloriam possint, sed secus evenit, et illi sperabant,
 tamen enim Arianus et populus communionem Felicis aversari suspensa, ille tamen
 nihil egie quod digne dignum, fidem enim Nicenam constanter professus est, et
 fuit occidit Liberius, quod humana passus est, animo enim facit condemnationi
 subscripsit Athanasio, similiter ex formula fidei huiusmodi quod quidem ab haereticis
 composita fuit, nihil tamen aperte contra fidem continebat, contra fidem Catho-
 licam, licet sensus illius variol in partes trahi potuerit, his facit promissum
 libe. Liberius, ut Romam redire permittus fuisset, et pristinam fidem fultis Felice
 obtinere, sed sub ipa maxima tristitia omnes Catholicos affectu adeo, ut ne
 communicare voluerint, contenti nonnulli Felicem ad hoc tempore fuisse Pontificem,
 quod illi

quod illi communicarent fideles, quod si oritur an Felix fuerit pseudo velve
aut bonifex, sed hoc incertum est, quid in utramque partem verosimiliter dicitur,
placuit, ut prius puerum mentis libertatem reseruent et per uicaria ducti
Athanasio rursus communicari, et cetera firmiter ad formulam anno 399
Arimini probatam damnauit, ob quod deus Constantius in illa Aede etiam
ut in suburbanis cœmeteriis ad mortem usque latere debuerit, uivendi finem
fecit post annum 385 sessionis 15. mensis 4. si totum tempus, et illud quo Felix sedet quicquid.

Damasus.

Natione Hispanus patre Ammonio natus ad 267 successit, et licet quantum ad tri
anorum hæresim pertinet, pacatiora nactus sit tempora, sedente in throno
Valentiniano & nihil omnino lucuosus erat et huius pontificatus, propter
Ursicini schisma, erat homo ipse Diaconus Roms Ecclæ, et cum Episcopo non
pontificem attingendum convenissent, paucorum uoca pro sede Aina necesse
fuit, adherentem majori, et Nobiliori parte Damasus, qui canonicè dicitur electus
fuit, unde hæc res vehementer Ursicinum, honorem suum, nec uolens ipsem
suam sequebatur, sed profectus est in Oceanum, licentem dictam, ubi per quendam
ante seducos Episcopus creatus est, Circa ipsa in quas secta fuit parcella, majori
Damaso adhaerens, ita quidem, ut reliquas Ecclæs Damasus, sicca onem Ursicini
admiraret, ubi convocatis suis schismaticis conventus suos celebraret, hæc dispositio
crevit adeo, ut ad pugnam decentem fuerit, multi in eadem Ecclæ partem decessi
partem vulnerari sunt, ita ut Amianus Marcellinus scriptor Ecclesiasticus 15. ubi
hæc fuisse refert L. 27. c. 3. notendus etiam 1008. L. 4. c. 29. 102 d. 6. c. 23.

Non comendat hic Ursicinus mores Damasi improbare capere, de adulterio ad
accusans more hæreticorum, qui tunc etiam homines infamare solent, si
cui olim constabat Ariani Eustachium Anciochi, & Athanasium et alios, re
rum fidem non invenit, postea enim erat omnibus Damasi virtutes
Theod. L. 1. c. 17. illum plurimum virtutibus insignem appellat, locustas a peculati
fidei constantia laudat, Hieronymus Epistola 48. alias 50 ad Damachum Ecclæ
virginis virginem appellat, apparere ergo idcirco, hoc ab Ursicino factum, ut ab
eius communionem alios recitaret, et sua factioni adungeret. Malum hoc
non tamen Ecclæ pacem, sed etiam publicam tranquillitatem turbavit ob
seditiones et cedes que hac occasione parate sunt, postquam illud
aures Valentiniani delatum fuisset, Ursicino se opposuit, et litteras ad hæ
reticam Urbem præfecit, ut omnes Ecclæs schismaticis admiret,
Ursicino procul ad Pallias mitteret, ejus aspectus inde eferte jubere,
implevit hæc ita præceptatus, sed paulo post rigorem hunc senectutis
lenitate temperavit Imperator, et asceles Ursicini aditum ad urbem con
cessit, sub hac tamen conditione ne quid perno simile tentarent, nisi
ponas longe majores exprobris uellent, ipsi etiam Ursicino aditum ad Urbem
concessit

conceptis, hac tamen conditione, ut ad 100. ab Urbe lapidem conferret, proinde
 enim sagax Princeps si Urbedi Urtem ingredi licuerit, pristino se umbrat
 redeat, hic sapienti Valentiniiani condilio sit tota quiescit
 Verum motus Valentiniiani & et succedentibus in Imperio iustitij Ariaspi
 et Valentiniiani II huiusce reoridit, videntes enim schismaticos hos duos Prin-
 cipes imitatus adhuc epe deatij sperabant se posse eos sibi reconciliare
 occasionem ergo per Urbinem factionem arripere tentarunt, hinc is, qui in schi-
 mace ordinati erant, et aliquas Eccl[esi]as per vim occuparunt, licet damnati ex-
 noluerunt dimittere, anno igitur 378. Damasus Roma synodum convocans
 Ep[iscop]am deinde synodalem ad Gratianum et Valentiniam II deda, in qua hos
 Principes rogavit, ut mandatum Italid darent profecto, Orato. ii, volat
 teri alicui in majori posito dignitate, qui cogere schismaticos se sistere
 Tribunati Pontificii, quod si remorior ab Urbe locus esset, Metrop[oli]ta
 hac facultate uti posset, si vero contingeret ut ille ipse schismaticis, fac-
 teret, alii Ep[iscop]i plenam circa eos sententiam possent ferre, Religiosissimi
 Principes synodi equitima constitutioni, ac petitioni auerunt, leges
 constituerunt quod in Cod. Theod. habetur, qua iudicii Eccl[esi]astici hac in
 materia normam prescripserunt, cuius executionem Aguilino Urbis Vice-
 rio remandarent.

Animadvertendum hic est, quod Principes Laici in causis mixtis seu illis
 quae quidem ad ius Eccl[esi]asticum pertinent, sed si etiam cum regimine po-
 litico conjunctae habeant ius leges condendi, nam si non habuissent, neq[ue]
 Damasus cum synodo rogasset, neq[ue], etiam duo illi iustissimi Principes, ita
 tale sibi arrogassent, cum ergo et synodus id ab illis postularit, et illi pre-
 stiterint, manifestum est, in causis mixtis Principes Laicos habere ius
 condendi leges, nam quod in rebus Eccl[esi]asticis tale ius pure non habeant,
 patet ex pluribus exemplis in vita Constantini M. Theodosii, et aliorum
 Religiosorum Principum. Acquiruntur autem necessario causae tales,
 quae non tantum Eccl[esi]asticae, sed etiam politicae, statum concernunt,
 qualis certe erat causa Urbinis, in cuius factione pax respublica per-
 cedes aliorum saepe turbata fuit, atque ad Principes Politicos spectat,
 ut quodcumq[ue] perturbata tranquillitatem publicam, illa solvantur, ergo
 cum schismatici talia fecerint, ad illorum regimen pertinebat talia
 lussere, unde tametsi partialis, causa fuerit, tamen iudici cum na-
 tali Alexander inferunt quod ius illud illis competere.

Cum Urbinis adverteret rem nec sic succedere, Iulianus haereticus quos vidit
 potentes, ius se adiunxit, sed ne malum graueretur, Ep[iscop]i aquileienses congregati
 in synodo obriam iore, et Ep[iscop]am synodalem iterum ad Imperatores dedant,
 ut schismaticorum audaciam comprimerent, fecerit illi, ac postea respice
 quiescere

quiere, ad sui cui usq. tempora, ha. 388 acciderunt, quo concilio Constantinopolitanum Oecumenicum II celebratum fuit.

Redata ha. tempestate cum tranquillitas redisset, I. Damasus corum se ad comprimendas haereses dedit, in concilio ergo Romano condemnavit Apollinarem Abdicem in Syria Oppum qui dicebat quod Deus per tota natura humana non habuisset animam rationalem, sed illius oculus Divinitas subierit, jam prius ab Oppi Orientalibus condemnatus erat, qui eplam ad I. Damasum dedimus, accusantes simul ejus discipulum Timotheum, quem una cum magistro communione Oecle privavit, Damasus, deorsus eplam ad Orientis Oppi, non fuisse necessarium ejus judicium egrediendi, cum jam ab illis condemnatus fuisset.

Pore hac Macedonium Beldo Oppum Constantinopolitanum a quo I. Paulus excommunicatus fuit, condemnavit, Traje ejus haeresis ex Ariana docebat eum I. spiritum Patris et filio esse minorem, nam sicut illi filium Patre minorem ita ille I. spiritum verum minorem asserbat. In vita Theodorici M. adulnus, quod ille Theodorici legem edidit ut omnes subditi eam fidem tenerent, quam Theodorici predicassent, et concilium Nicenum praedicasset, cum dein redisset haereticus maxime in Oriente grassari, 180 Oppi Orthodoxos vocavit, circa quod tempus ipse etiam I. Damasus domo concilium in eadem causa celebravit, nempe adversus Apollinarianos, et Macedonianos utrobique eodem modo condemnati sunt, unde factum est, ut tametsi concilium orientale Constantinopolitanum in seio Damasco convocatum fuisset, tamen in Oecumenicum II coaluerint, nam ad concilium Oecumenicum non aliud requiritur, quam consensus tam Orientis quam Occidentis Opporum cum ego in causa eadem in raros concilio idem fuerit sensus Opporum, manifestum est Oecumenicum fuisse.

Hoc adhuc celebre est ejus in vita, quod I. Hieronimus usus fuerit in conscribendis libris Ecclesiasticis maxime Synodalicis, ut ipsi Hieronimus testatur in epla 123. ad.

Denique hoc Pontificatum ejus vel maxime mobilitavit, quod per I. Hieronimum novum testamentum praecipue 4 Evangelistas e graeco in latinum vertit, uti idem testatur in epla: scriptis: testatur epl. ultimo. verito haec in una conjuncta I. scripturam efficit, ita ut haec versio a temporibus Gregorii VII ad concilium Tridentinum viguerit, ex qua haereses confutata sunt, ipsum concilium Tridentinum antiquam hanc vulgaram authenticam declaravit, sub thematate prohibens, ne quis in iuramento quidquam auderet, sed in omnibus partibus suscipiatur, uti hoc habent in ejusdem concilii sess. 4 de libris, extradubium ponit Hieronimus, in C. S. Cap. 103. ubi I. Pontificem elegantius innuit virum, et qui multa in eo scripta appellat, vitam ad rem usq. deat protraxit, nam 80 fere decessit, cum per annos 12. m. 2. d. 26. pontificatum obtinisset. Testante id Ambrosio in hunc modum: pope octogenarius sub Theo-

dosio prin.

sub Theodosio Principe mortuus est. per annos 17. m. 7 d. 16 quam Rōna Ecclē
sacerdos Dei fuerat electus. Ambrosius Ep̄la 17. § 10 Tom. 2.

Syricus.

Anno 383. s. Syricus successit, nec hujus initia turbacionibus carebant. Ille
sicinus enim qui putabat posse se occasione novæ electionis Pontificij Antica
thēeram Petri occupare posse, novos concitabat tumultus, sed regressi sunt ejus
copas, et Syrici electio canonica prevaleuit, erat hic pontifex Syriacus
huius patriæ Romanus, usum fermaxarum communicationis diligētiissime rectum
ut adeo, ut cum omnibus Orthodoxis Ep̄is communione per ejusmodi litteras
foveret. Teste Optato Mil. Pr. ca Parmenianum § 2 scriptis decretalem ad
Hymasium Tomakonensem Ep̄um, quam 10 capitibus complexus est: ut qui
bus disciplinam Ecclesiasticam pertractat, et hōc est Ep̄ocha, unde decreta
les litteras Pontificum authenticas numerant scriptores, nam licet multas
Ep̄las decretales ante hunc Pontificem sub variorum Pontificum nomi
nibus habeantur inferre decretis Gratiani, seu juri canonico, comu
ni tamen opinio est omnes Apocritas esse, cum autem hęc questio nūq̄
tūta sit, et tutius exprobrat Ecclē Romanā quod illarum auctoritate
reſiciat opera, precium est, ut fundamēntalia argumenta proferamus,
ex quibus ut appareat illas omnino Apocritas esse.

1° Hieronymus refert, quod illi Ep̄li decretalibus commorantur illo, ante
sæculum 4um gesta fuisse, quæ non nisi 7° vel 8° sunt, ergo manifeste pa
ter eas non esse genuinas. Hinc probatur, quæ mentio concilii Tolosan. 4^{ti}.
sit mentio Gregori VII quæ sæculo 10 & 8° acciderunt, ergo ad illo quæ huj
sæculi primo gesta sunt, ante sæculum 10 in illis decretalibus facca
memorantur manifeste ostenditur eas Apocritas esse.

2° Dionysius Ep̄ignus vir, de Ecclā occidentali meritisimus, ad preces Laurēntii
Orsaberii Rōm diligenti cura decretales Ep̄las ex scriptis Archivii Romani
collegit, atque non obstantia hoc nullas pro authenticis ante Syricum adno
tavit licet vigeret sæculo VI sub Justiniano Imperatore, quo tempore fa
cilis poterant deſegi, sed hoc ipso Ep̄la decretales ante Syricum sub nomine
variorum Pontificum editæ authenticæ non sunt, ergo et multo minus
rum auctoritas his temporibus deſegi potest.

3° Dum de Ep̄is sæculi 3ⁱⁱ egimus, commemoravimus præcipuam eorum cu
ram fuisse, ut varia circa lapsos, et publicas penitentiis constituerent, sic
Cyprinus, s. Dionysius Alexandrinus, s. Gregorius Naumatus, atque
in Ep̄lis nec de longe sit mentio disciplinæ circa lapsos, et penitentiā
publicam, ergo verosimile non est, eas Pontificibus esse scriptas, si enim pri
vati Ep̄i tantum in his duobus disciplinæ capitulis constituerunt, quan
to magis id fecerint Romani Pontifices si ab eis editæ fuissent.

Ut omnes ha. epla. unam eandemq. scilicet nationem, et quidem barbaram prae-
 ferunt, sed nemo sibi persuaserit, eos diversos Pontifices quosdam fuisse, gen-
 tia vigebat, ergo epla. illa decretales omnibus in et auctoritas sunt, rejecten-
 do, exceptis iis, quarum mentionem S. Patres faciunt, ut s. et hancusq.
 Iulii et Liberti Pontificis, s. Hilarius, concident, et aliorum illas, ergo re-
 cinunt, quarum mentionem sancti Patres non faciunt.

Hanc Syriaci decretalem ad Hymenium Tarakonensem episcopum datam
 in reflexionibus commemoramus, cum contineret capita circa doctri-
 nam Ecdesiasticam.

Sedulus quoq. erat s. Syriacus, in opprimendis haereticorum ausibus, in
 condempnatione Iovinianum, qui d. v. d. Virgineum abrogabat, et
 s. Aug. s. c. 2. contra duas eplas Pelagianorum. Sed multo magis
 Manicheos egit, erant ex his Syriaci multi hoc tempore Romae, hos ego
 Urbe expulsi, et si quis converti volebat, non alia ratione converti
 admodum erat, quam ut in monasterio tota reliqua vita penitentia
 ageret, hinc se colligimus, ha. temporibus Syriaci monasteria fuisse
 in Occidente, quod in Oriente jam sub persecutione Diocletiani ab
 Antonio M. initium acceperunt, in Occidente ea forte occasione
 captasunt, dum s. Athanasius Romae existeret, s. Antonii M. vitam
 edidit, se fuisse quidam peccata, quod totius vix tempore expia-
 ri debebant, excepto tamen semper articulo mortis, in quo sacra
 Synaxis Eclae nunquam negavit, simili et condempnavit Pri-
 cillianistas, qui in Hispania exorti sunt. Scit annis 12. menses s. d. 12.

Critici s. huius Pontificis lenitatem erga Rufinum reprehendunt, et se
 gnem fuisse in comprimenda Origenistarum haeresi dicunt, causam hanc
 dunt quod Rufinus in Occidentem redeat, eulens secum Origenis libros
 Peridaschon, ergo, licet perfide et latino in gradum vererit, nihilominus
 tamen fidem apud Syriacos invenit, et non tantum permittit, et redi-
 re Aquileiam, sed etiam liberat ab eodem s. Pontifice accepit comuni-
 catorias, quod illum inimum in propaganda haereticorum etiam in Occiden-
 te iuvit, dicunt ergo, quod magis debuisset inquirere se exhibuisse
 turam, sed s. H. ex: cum vindicaret dicens, nunquam se exhibuisse
 cum haereticis benevolam, dum illum talem cognovit, verum ex
 mabat ille, dum literas Rufinus dedit, comunicatorias, omnem quod
 esse candorem, ac s. nec putabat virum tam celebrem, qualis cum
 missus erat in haeresim degenere posse, non ergo ut haeretico, sed ut
 orthodoxo literas illas comunicatorias dedit, certe si scripsisset eum
 haereticum, non minori constantia se ei opposuisset, ac Ioviniano, et alij.

S. Iovinianus

S. Anastasius.

398 Suffectus est, qui multij meritis inclaruit, nam pater insignem doctrinam, pietatem sciens, ac puritatem collebat, dyptistinam Eclesiasticam diligentissime custodivit, erat Mazamii filius Rufus. Inter gesta illius hoc esse præcipuum, quod Origenistarum hæresim in Occidente condemnarit. Jam in sæc. 2° diximus, Rufinum Prothesperum Aquilejensem cum Melania nobili matrona in Palestinam per Ægyptum profectum fuisse, ubi in Monasterio interius Origenistarum imbutus erroribus rediit e Palestina libros Periarcho in occidentem secum tulit, quos saltem a greco in latinum vertit, cujus postea fatalis ab Hieronymo convictus fuit, advenit etiam Romam, unde S. Hieronymus de eo dicit, quod postquam nam nam secum hæreticis moribus seu libris secum tulit, ita iniquiter se gessit, ut nec minimam suspensionem hæreticos de eo haberent, unde S. Iulianus etiam ei communicatorias dedit litteras, et aquilejsam in partem suam redire permisit, nequissimè dein conatus, ut ad propagandam hæresim converteret, adjuvante cum Roma Melania matrona potente, quod cum S. Marcella advertisset, S. Anastasius accessit, eiq. molitiones has exposuit, statim ergo litteras ad Rufinum dedit, quibus illum Romam ad synodum vocabat, ac ille fortissimè protestans exasperationes, venire temere ceteris conscientijs recrare, et solum professionem fidei misit, cumq. Sanctus Pontifex observasset, cum non alia de causa emanare, quam ut Episcopum iudiciū effugeret, eum absentem condemnavit, et ita factum est, ut quemadmodum per Theophilum in Oriente, ita in Occidente per S. Anastasium Origenis suppressi sint, cum jam acce idem Pontifex libros Origenis Periarcho condemnasset in synodo Romana, postquam epistolam synodalem a S. Theophilo accepisset, misit etiam ejusdem synodi epistolam ad S. Simplicianum Mediolanensem Episcopum, in qua S. Theophilum cæcū suum nominat, et variè exornat laudibus, sed hæc tandem gesta est circa annum scilicet 402. teste S. Hieronymo Epistola 127. alias 67. ad principiam S. 10. sed Rufinus non tantum Origenistarum hæresim propagavit, verum etiam Pelagianorum qui docebant Christi gratiam ad opera bona non esse necessariam, at hoc aperte, habebat enim ille discipulum Pelagium, hunc errorem illum a Rufino accepisse indubitate, quod idem Origenes in libris Periarcho docuerit, sed antequam H. M. P. diebus 13. censeat vero S. Hieronymus breve tempus seipsum a Deo propter eximia merita concessum fuisse, scideo tam cito turbamur ne Urbis Romane eversionem quæ sub initium sæc. 5ⁱ accidit suspicari speccaret, Potius enim qui jam cum Valente de Imperio decedant.

Sub Africo

sub Africo Rege Italiam depopulati sunt, capta etiam ac diruta hinc
Roma, ideo ergo sublatum ait Hieronymus, ne velut aliter forent
cogeret Deum suis precibus ad parcendum populo, quod testantur
tam S. Optatus Mil. quam S. Augustinus epla 62. § 2. & 3. quorum gri-
mus seriem Pontificum a S. Petro ad sua usque tempora finivit in
Lyricio, alter in hoc S. Pontifice Anastasio complevit.

Schismata ac haereses saeculi 4^{ti}

Schisma Meletianum, ortum est circa annū 303. quo tempore iam
imminerebat persecutio a Diocletiano, & Galerio. Erat tunc Alexandria
pater S. Petrus, vir zelus apostolici, & disciplinae Ecclae custos diligenti-
simus, qui sub Maximino Daza Martyrium consumavit, eodem tempore
erat Oppus Nicopolitanae Melitius, superbus et inflexibilis homo, accus-
tus de multis criminibus, praecipue vero quod idoli sacrificasset sub
persecutione fuit, S. ergo Petrus amplam synodum Alexandriis convo-
cavit, ad quam Meletius vocavit, adduci accusatores comparuit etiam
Meletius ipse, et apparuit eum omnium criminum reus esse, praeter
Apostasiam, quare iuxta canones Oppus excommunicatus fuit, et alter loco ejus
affecit. Meletius parum parum sollicitus fuit, ideo nec descendit, nec
nec poterat, nec ad amplius concilium provocabat, neq. etiam centum
hanc humidi animo tulit, multo minus delicta sua expiare sibi
videtur, sed ne videretur damnatus, verum propria sponte a Petri com-
munionem recepit, privatus cum suis conventus celebrare coepit,
S. Petrum de criminibus variis laxare non erubuit, idem autem
in S. Achilam Petri, ac Alexandrum huius successorem, ut ego
ipse innocens videretur, alios tali modo opprimere conabatur, data
vita. hoc Schisma per 24 annos usque ad Concilium Nicaenum Ge-
mericum tunc intra quod tempus Episcopi ordinati 28. prohiberi. A Dia-
conis 5. postquam autem haeresis Arianæ suppressa fuit, in Concilio Nica-
no, cogitatum est etiam de modo schisma hoc exringendi, et de-
cretum est primo quod ipsum Meletium, quoad Episcopi ab eo ordinati
et alios de Clero, quod primum adinet, sic Meletius, proprium fuit, ut in
civitate sua Nicopolitana in pace maneret, solo Episcopi titulo contentus,
a munij vero Episcopali, praeterim vero ab Episcoporum ordinatione pe-
nitens abstinere, tunc enim patres, dum Meletium in gentibus, tunc
hanc ergo ne plures Episcopi ordinando, factionem suam fortorem effire-
ret, quoad Deus vero statutum fuit, loci illius ubi solus Meletianus Episcopus
esset, si idoneus esset, S. Alexandro Alexandrino Episcopo indicaretur, non
tantum nomen, sed jurisdictionem etiam obtineret, subiacenti duo Episcopi

Episcopi

epi. unus Catholicus a Petro, vel ab Alexandria constitutus alter Catholice Melitarius omne jus concederetur. Melitarius vero ab his calculato illius nihil jury obiri cret. hae. Natura habetur in ipsa Epistola synodali Concilii Niceni, quam refert Athanasius Apolog. 2. Tomo 2. par. 777.

Postquam Alexander ex concilio Niceno Alexandriam redisset, aulici sed Epistolam synodalem concilii, advocari deinde curavit Meletium, cui decreta concilii proponit, singula cathalogum exhibere iussit, in quo omnes ab eo ordinati continerentur. sapienter hoc fecit. Praesul, providit enim quod si neminem dissuadet plures ordinare posset, interea Meletius scilicet, et si rationem reddere suberetur dicere, prius illos fuisse ordinatos parum magis deest concilio, et Ecclesiam omnes restituit, et denique in quibus ab eo ordinati essent, a Praesbyteris & Diaconis coniciebantur exhibuit, sic ut esset extimetur fuit hinc schisma, sed non permania in obedientia usque ad mortem Meletius, sed cum se magis proximum videret, Joannem domesticum suum, ut verosimile est, Alexiphilii Episcopum suum successorem designavit et schismatici caput praefecit. Majores exinde orti sunt tumultus, nam Arianis in Aegypto omnia potius habebant, hi ergo schismatici hi se adjuverunt, unde Arianis etiam Meletiani in Aegypto dici vident, et licet Meletiani in dogmate non erraverint, adeo cum Arianis in fide discrepant, tamen quia utique viderunt magnum cleri Alexandrini apud populum estimationem, in eius oppressionem consenserunt. 102. l. c. 21.

Tama huius rei ad Caelum sic comedit: Ariane secta corripitur personis, quod debet ille ex animo, quod non magis vires factioni ad assequi videret, optabat ergo ad illos praecipue vero ad Joannem dedit, in qua magnis pollicentiis iubens eum, ad suas partes pertrahere aditus est, hortabatur eos, ut Athanasium et alios Orthodoxos Episcopos opprimerent, in sidium locum, non dum, et omnia quae ad constandam columnam videbantur necessaria suggereret, sed hae suo loco fusi, post hanc conjunctionem tam pervidentes facti sunt, ut legationem ad Constantinum M. mitterent, fuerint, qui duos praefecit Episcopos, et unum Anachorem qui imperatori perveraderent Alexandrum, et alios ex Clero Alexandrino turbamur causam, et originem praecipuam esset, accepit Imperator honorifice legatos, sed decreta Niceni Concilii servari precepit. Cusin. 11. c. 2. 6. 22.

Schisma Donatistar.

Majores motus Donatista in Africa excitantur circa annum 311. et magis simul turbis longissimo tempore sedam praecipue africanam prostrindus. Origo autem schismatis hae fuit: P. Cipriano in Episcopatu Carthaginiensi

successit

Successit Lucius, hunc vere Mensurinus qui difficilem episcopatum nactus est, dei
 vultu Romae Marcentio in Tiro, contra Iulius Ariaridem famulos libellus
 Carthagine prodit, Proconsul Africa habuit suspicionem contra Felicem
 Diaconum, diligenter quod cum inquiri iussit, sed inveniri nullo modo po-
 tuit, existimabat quod a Mensurino cum in tuto positum esse, varietate
 Imperatoris crudelitatem si istud si innotesceret, rem totam ei persterneret
 et simul significavit Felicem Diaconum libelli autorem esse, verum tem-
 turio in tuto collocatum ita, ut reperiri non posset, Imperator rescripsit,
 ut si Felix apprehendi non possit, ipse Mensurinus Romam transduceret,
 Proconsul itaque mandatum Imperatoris episcopo proposuit, provido tamen Praefecto
 ut Roma non redeat, cum autem bella Carthaginiensis ingens praedon
 et auro et argento sacra vasa haberet, ne illa a Gentilibus diriperent,
 Plenum illorum conscriptis, et mulieri cuidam per ac deligata
 didit, ut si forte Roma non rediret, Successori suo traderet, ipsa vero
 sacra vasa Praefectis quibusdam de quorum fide minime dubita-
 bat custodienda reliquit, sed ita feliciter negotium suum Roma conse-
 cit Mensurinus, ut a Marcentio absolutus fuisset, verum in itinere paulo
 post ex morbo decessit, sedata dein in decedente persecutione episcopi
 provinciales consenserunt pro eligendo Successore, quorum, ac populi
 votis vis tanquam cedere non possent, Caeilianus Mensurini Diaconi sus-
 secutus est, et a Felice adtingente episcopo consecratus, Pater multorum
 chorum sibi a Mensurino traditum Caeilianus dedit, qui dein a Praefec-
 tis illis sacra vasa repetiit, sed non erat illi animus tam pingue
 praedam e manibus dimittendi, ideo negavit se quicquam acce-
 pisse, et ut nequitia sua causam aliquam praeterirent, Caeilianos in
 Caeilianum adversari coeperunt, hi se adiunxit B. deus et Celerinus, qui
 Carthaginiensis episcopus spe exiderant, donatus item a casis igitur
 dicitur, qui iam sub mensurino schismatis initia fecit, cum ducilla
 potente familia, quae iam prius Caeiliano infensa fuerat, propter
 quod illam cum vite quadam B. Eucharistiam suscipere vellet, sed
 prius B. Martyrum reliquias exosculata fuit, reprehenderit.
 Cogitarunt dein schismatizantes quomodo Caeilianum episcopum privare po-
 rent, igitur secundum Anglicanum Numidia B. indicem, cum collis
 episcopus Carthaginiensis evocavit, ut synodum celebraret, erat secundus
 de offensus Caeilianus propterea, quod ab eo pro sua consecratione non
 fuerit invitatus, sed inaniter hac apprehensio, si enim deceret
 B. deus conversionem consideramus videlicet per alio non quam
 per Comprovinciales episcopum fuisse consecratum, tales autem Caeilia-
 no ita episcopus Africae proconsularis, cum ergo secundus non faceret
 Caeilianus comprovincialis, nec potuit illius esse consecrator, In hoc
 igitur

comocus est, ut dixerit: perijci me iudicium in terris, qui ipse iudicium
 dei expecto: hinc patet alitius constantium in negotiis bella stetit, se inge-
 rendi animus, ne tamen factionem excitaret, hic et in hoc in
 opicio dedit, et ad Melchiodem Pontificem in qua voluntatem suam
 declarat, ut synodum Romae celebraret, et causam hanc dirimere
 supplicem simul libellum seu quodrimonia Pontificum transmissit,
 ne dedit etiam ad Caeciliano et Donatistas epistolam mandans ut ad
 diem. Con. 844th anni 313 Romam venirent, et utrag. pars 10 ex Clero
 eam adduceret, ex Epola Aug. 161 & 68. ad Constantium. Optato Miles.
 l. 1. p. 44. et in Epola ejusdem Constantini M. apud Euseb. l. 2. c. 3. &
 Aug. in Brev. Coll. Dist. 5. et Epola 68. opt. Mil. l. 2. c. 3. p. 44.

Concilium Romanum. Pauci mandatae Constantinus venerunt
 venerunt 10 epopi cum Caeciliano, et 10 alii cum Donatistis, et quia rogantur
 Donatistae ut causa in Italia discutere, altem ex parte Imperator illi
 assensum voluit, Tres nempe Gallicanos epopos materum Agripinens
 Rheietum Augustodunensem, et Marium Melitensem, Romam ad hunc
 dum missa, in qua indubie primum locum obtinuit Melchiodes, huius
 laceri aspidem et Gallicani epopi et sic ordine alii 15 qui in hac sy-
 nodo aderant, his rite ordinatis synodo initium factum fuit, exami-
 natus libellus a Donato oblatus, ac schismaticorum quidam quidam
 laudatur et a notario in ordinem redigebatur, ac de rebus decisim
 pensati fuerunt.

Die prima Donatistae libellum, qui totius Ecclesiae catholicae nomine in-
 scriptus erat, protulerunt, et persuadere volebant illum conceptum
 esse ex consensu populi Constantiniensis, tamen nullus praeter Dona-
 tistas subscribens fuerit, sed consilio Melchiodis libellus non est acce-
 ptatus, ut legimus, nam nemo accusare simul et testari potest,
 libellus autem utrumque hoc praestare volebat, rejectus ergo merito fuit,
 propterea quod non probatur esse, ut cuilibet populari rumor, fides
 habeatur, sed teste prius singularem examinandos, urgebat ergo Donatus
 ut testes produceret, fuit illi, multos eum secum adduxerat homi-
 nes, sed illi praeter opinionem congruam veritati testimonium ferentes
 facti sunt, se nihil unquam mali contra Caecilianum audivisse, sic die
 prima Donatus confusus est.

Die altera Caecilianus ipse Donatum accusare et Episcopum, quod schismatici
 semina jam sub mensuris jecerit, complures captivos in persecutione
 rebaptizavit, et simul in lapsis ordines iteraverit, quod denique adductus
 contra se testes non produxerit, primum negare Donatum non poterat,
 quia id omnibus notum erat, ad qua respondit paula se post testes pro-
 ducendum, et cum ad idem promissum, tertia vice ille ipse ex concilio
 emanavit, ne qui tanta iniuria alium accusaturus confesseret, ille ipse ob Crimina
 de quibus convictus est rebaptizationis nempe et iterationis sacrorum ordinum condemnatus.

Die xix Adversarii velut Achilem produxerunt, acia nempe Concilii Carthaginensis 70 nempe Numidius episcopus cuius fidem ut elevarent dicebant, oppositum omnes africanos esse, et quidem congregatos Carthagine, ubi Cæcilianus factus erat, ubi nota essent, sed Concilium ipsum Roma non admittendus pro legitimo, propter res, quod Cæcilianus absens condemnatus fuerit, cum autem dicerent schismatici eum vocatum fuisse, sed ex contumacia venire renuisse, Cæcilianus ipse pro se defensionem attulit, videlicet non debuisse se ad illud concilium comparere, in quo iudices sui erant inimici, pecuniis corrupti, præterea excommunicati ut patet in quo iudices sui erant inimici, pecuniis corrupti, præterea excommunicati ut patet in quod adduxit quoque minas mortis, quas sibi purpurarius episcopus intulerat, dicentes, imo adduxit quoque minas mortis, quas sibi purpurarius episcopus intulerat, Quod ultimum accusationis caput adinet, nempe ordinationem Cæcilianii a Felice nec dignum consebatur discussione ex hac ratione, quod quod negotium hoc fuerit nimis arduum, et quia inutile, primum patet: quia non aliter poterat res ista cognosci, quam si ad faciem loci iudices emitterentur, qui tam recte et minarent, quod ab eis ingentibus sumptibus, et longiori temporis mora fieri poterat, vel enim Roma in africanam inquisitores mittendi fuissent, vel et si per ea Romam nonnulli proficisci debuissent, qui rem totam plane haberent, per ea quædam præsumptum fuisset, sed illa incommoitates vitari non poterant, sed etiam fuisset multo, quia Felix ille Africanus nondum exacerbat, sed etiam fuisset multo, quia Felix ille Africanus nondum exacerbat, crimine objecto convictus, sedem Ergo episcopalem retinuit, id eo, etiam rite, munia episcopalia exercere potuit, neque enim ista sunt acta ejusmodi episcopi, quin Episcopus equaretur, consequenter tametsi evincere potuissent Donatistæ, quod Felix traditor extiterit, per hoc tamen ordinatio Cæcilianii irrita debita, hanc non potuissent, his omnibus bene libratis tandem sententia lata est, absolvent Cæcilianum, damnari vero Donatistæ, et ut calumniatores repulsi, refert S. Optatus, Milévitanus, hanc esse prolata a S. Melchiaro tunc tunc, cum confiteretur Cæcilianum ab eis, qui cum Donato venerunt, iuxta professionem suam non accusari, nec a Donato convictum esse in aliqua parte constitit, Communioni Ecclesie in egresso statu retinendum esse censens, et c. Ca. p. 44. videndus etiam Aug. eplo 182. & 62. ac in lib. coll. di. et vis. C. 18. qui in citata prima sententia S. Melchiaris dilucidat.

Concilium etiam sollicitum fuit, ne schisma denovo recrudesceret, idcirco Donato prohibuit ne in africanam rediret, et ideo etiam ipse Cæcilianus Roma decensus fuit, verum Donatus præter interpretum, ut sibi in africa redire liceret, fidem suam interponens, quod Carthaginem non esset rediturus, sed in africanam pervenit, illico etiam Carthaginem ingressus est, quod inaudiens Cæcilianus illico Carthaginem advolavit, ne fideles ab eo pastore lupo rapaci Donato obficerentur, et ex eo tempore priores diffensiones recrudescunt. S. Augustinus, Optatus Mill. Loc. citari, Tantum ab,

Tantum absuit ut homines schismatici contemni sine sententia. I. Melitadiis, ut po-
tius tumultibus miscere omnia caperint, habuerunt illi etiam in Imperatoris ausu
facioni sub addictos, quos stimulare non desisterant, ut Constantinum urge-
rent, ut Caecilianum ab Episcopatu removeret, sed ille idem eundem reperit quod
nem in concilio esse definitam, at illi dicebant non esse aut ostendit tantum hoc
concilium, quia pauci iudices nempse 15 tamen adfuerunt, praeterea Conve-
nisse eis in loco obscuro ac prohibito omnia consilio immaturo, ac praecipua
eo quoniam rem bene discussisset tractasse, addebant caput accusationis ordina-
tionem nempe Caeciliani a traditore nec quidem in examen adducum fuisse,
ut igitur Imperator ab illorum molestis urigionibus se liberaret optavit ad
Vicarium Praetorii profectum dedit, ut rem Publicam Apeugitanam exco-
ret, et inquisitionem hoc super negotio faceret diligentem, Vicarius ager tum
decumbere vices ergo suas Amiliano officio praesentibus comisit, qui eo profectus
ex plurimum fatione, praecipue vero ex eorum, qui sub persecutione Diocletiani
in magistratum ibidem gerebant cognovit, nil ejusmodi esse eorum de Felice,
verum suspicionem esse contra ingentium loci notarium, quod epistolam certam ad
teraverit, aditus ergo fuit ad iudicium ingentius, et cum nollet factum confiteri
tormenta illi pro Consul minabatur, ille ergo rem serio agi videns factus
est se repta interpolasse epistolam illam, ad praefectum ejusdem amici sui, quare
ut iustas de eo penas sumeret, qui officium publicum tanto crimine contami-
nasset. Absolutus est ergo Felix ipsius Pro-Consulis iudicio, calumniatoris vero
cum confusione abire debebant. Optatus Mil. l. t. pag. 45. Aug. epla 76.

Concilium Arelatense. Foris jam confusi atque convicti Donatistae rubore utique
fundi debuerant, sed tantum abesse ut saniora amplexi sent consilia, ut potius no-
enum conquerebantur paucos fuisse, in Romana Synodo iudices, cum tamon nego-
tium hoc magnum esset, et ampliori concilio dignum, Imperator, tot illorum Impos-
tunis clamoribus tandem fatigatus, annuit, ut Arelata in Gallia epi conveni-
rent, in duobus, igitur, conciliis Donatistis condescendis, se quod novam synodum con-
vocare juberent, id quod illam in Gallia celebrari preceperit, quod jam in libe-
lo illo supplicis, et accusatorio schismatici postulaverunt, epistolam igitur ad Abba-
viem Praefectum Africae dedit, ut Caecilianum et Donatistas ad Concilium
venire juberet. Simul circularias dedit litteras ad Episcopos invitans eos ad syno-
dum, et ac adhuc ad Cretem quam dedit Syntaxis Episcopum ex qua constat, quod
Italiis Episcopos ad hanc synodum invitaverit, apud Euclium l. 10. C. 6. H.
et ne praesules vinearum difficultate decernerentur simul rectoribus provin-
ciarum significavit, ut illis, vehicula publica, et annonam cum pecunia nece-
saria ex aulario publico suppeditarent, in circularibus autem optatus etiam nu-
merum

num erum personarum, quem secum accipere possent ep̃pi significavit, ut praedicti nosset, quantum illis ex auro et pecunia dare debeant pro itinere, et nerunt ergo praesules numero 100 circiter, et Aethiopia, pro-consulari, Mauritania, Numidia, Britannia, Hispania, Gallia, et Italia, s. Sylvestri in cuius Pontificatus annum primus hoc concilium incidit venire non potuerunt, missi quoque legatos suos, vel Presbyteros, Claudium, et Victorium, praedictum Diaconos, Augustinus Caeilianum, quorum caput Donatus a capis nigris fuit, ac iusti sum do promere capita accusationis, propter quod Caeilianum ep̃pato Carthaginiensi indignum iudicarent, necesse illi fabulas referere capere, quod nempe a Felice apostung intano traditoris ordinatus fuerit, quod ad huc s. Mensuri Diaconus in persecutione fideles s. Martyribus in carceribus detinens cibos aut spirituale solacium afferentes flagello repulerit, id nihil horum probare poterant, imo crimina illorum conficta esse patuit, et Confessione Ingenii notari, qui Constantini iustu ad Concilium adductus fuit, praedictis manibus erant acta omnia, in hac causa prociue synodi Romani deprehensa sunt omnia secundum dignitatem leges perfecta esse, absolutus est ergo iterum Caeilianus, et cum honoris dimissus, Donatus vero rursus repulsi. Aug. epla 68. & 168.

Prusquam autem domum reverterentur ep̃pi 20. Canones ad disciplinam oeclesiasticam pertinentes composuerunt, et simul itacuerunt baptismum legitima forma ab haereticis collatum iterari non debere, quia Donatistae praeter schisma etiam hunc errorem docuerunt, et hoc est 22. Concilium in quo controversia de de Baptismate definita fuit, post hoc data est epla synodali ad Sylvestrum Papam, qua illi significabant se optasse, ut ille ipse hunc iucundo spectaculo interfuisset, dum omnes objectiones schismaticorum veluti Araneorum tela diffusa sunt, Confuso hoc de re acta synodalia.

Tam vix ipse aliqua restabat Donatistis Triumphandi contra s. Caeilianum, sed tamen inquieti homines pacem diu non conservarunt, paulo post ad Imperatorem ipsum Tribunal alicum appellarunt, unde exacerbatos adeo est constantinus M. ut in hac verba proruperat: O rabida furoris audacia, licet in causa gentiliu fieri solet apellationem interposuerunt. Optat. Mil. St. pag. 44. imo mandatum est ad Proconsulem Aethiopia dedit, ut tales seditionis homines vinecos ad se in Gallias mitteret, sed quia Clementer nimium indolis fuit, indulgentia ductus erga schismaticos penam ex non tunc remisit, sed etiam ad causam illorum discutendam animum adiecit, unde illi non tantum non sunt emendati, sed etiam in pejo.

sed etiam in peiora semper degenerarunt, animadvertendum tamen est non esse
timasse Imperatorem posse se terminare negotium Ecclesiasticum, alioquin alias
jam in foro Ecclesiastico definitum, nam ipsemet professus est se non esse iudi-
cem in tali causa, dum nempe libellum accusationum ei obtulerunt Donatisti,
tunc id eo dixit: petitis a me iudicium in terris, qui ex ipse expecto iudicium Dei,
sed tamen eos ad Tribunal suum admisit, ut qui ipsam auctoritatem contem-
nerant, saltem Imperatoriam Majestatem revererentur, et penas intelligerent,
mequerent, deliberavit deinde quid sibi proferendum sit, utrum ille ipse in
persona sententiam dicere debeat, an vero dare potestatem illis eligendi
tibi iudices quos vellent, qui vices Imperatoris obissent, tunc huius mentis
erat, ut ipsemet in persona Domi jus diceret, sed deinde alterum elegit, vult
quia vidit tandem esse, pertinaciam haereticorum, ut rursus ad personam
Imperatoris appellatum essent, sententiam vero mutavit, et Domi sententiam
decretoriam illis dicere statuit, ipsam ergo tam ad Caecilium, quam etiam
ad Donatistas dedit, quia eos Domi evocabat, venerunt illi ad Do-
natistas, sed Caecilianus incertum, qua ex causa non venit, Schismatici ergo
hac occasione usi dixerunt eum ob conscientiam Criminum non venis-
se, hortabantur itaque Imperatorem, ut Consummationem tandem Episcopum praeberet
sed Equitatis Imperatoris hoc consilium non admisit, verum tempus prolon-
gavit, et ad Caecilianum litteras dedit, quibus mandavit ut Mediolanum,
quo ipse profecturus erat, quando eius veniret, videntes ergo Donatistas
Imperatorem Caeciliano magis favere, occulte ex aula fugere, ac in
Africam redire coeperunt, quod cum observasset Imperator eos custodi-
ni precepit, et Mediolanum secum inter milites perduxit, Caecilianus ac-
cepit Constantini M. Epistola duplicato itinere Mediolanum properabat,
Princeps igitur in consistorio Imperiali sit locus in quo Imperator
sententiam dicere consuevit vocabatur: consedit, vocatis Caeciliano
et Donatistis, habuit pro manibus acta Synodi Antiochenae, Concilii Carthagi-
nensis ac inquisitionem Emilianii proconsulis, omnia maturo con-
silio librans, animadvertit non potuisse Schismaticos probare ea, quae
Caeciliano obijci ebant, illum igitur innocentem, Donatistas vero
calumniatores declaravit, et sententiam illis imposuit.
Quis non putasset jam tandem a tumultibus Ecclesiasticis Schismaticos, sed
nichil minus, quam ipsum cogitabant, nam qui Episcopos non curant, etiam
Imperatorem ipsum calumniis afficiebant, quod in auro consilio, ac a-
paritionis Caeciliani partium circumveniens sententiam tulisset, hinc appa-
ret quales sint haeretici ac Schismatici, qui per novas appellaciones et al-
tius querunt, quam approbationem haereticos, ac Schismaticos sui, et si quis
minus for-

minus faventem sententiam ferat, talem calumniis lacessunt, uti hic fecerunt ipsi Constantino, cum tamen ex lege Dei contrarie obediendum esse principi, etiam iniquo. Aug. l. 1. c. 8. quem Donatista ^{sum} huius sectae habebant episcopum.

Ex post haeretici eo suorum conatus converterunt, ut sectam suam late propagarent, non contenti copiis, quos in Africa habebant episcopi, Romae quoque episcopatum figere volebant, ut impudicis modis facilius imponere possent schismata, quod durasse semper per traditionem et imitari novarum haereticum, qui adversus I. Cyprianum felicissimum Diaconum Carthagine episcopum construxit Romam vero Novicianum contra Pontificem Cornelium comitatu. Donatistae enim postquam damnati fuissent, episcopum suum Victor, qui Sordiensem ^{hunc} Romam miserunt, sed nec se illi persuadere poterant illum esse legitimum Urbis Romae episcopum, neque ad communionem cum illo Pontifice pervenire, neque aliquam ex basilicis licet etiam tum Romae fulsere obviare, sed coactus est Victor Sordienensis cum suis extra urbem in specu quodam conventus ecclesiasticos cum suis celebrare, unde postea Donatista montes Romae dicebantur. Post hunc Victor, ad eundem episcopum alio alique miserunt episcopos Romam sub Tyrreio, sub Athanasio, reser. Aug. circa quos hunc modum temerunt, ut semper tales mitterent, qui doctrina et ex aeterna sanctitate erant illustres, talis sub Athanasio erat Macrobiius, ideo autem hoc fecerunt, ut Romam omnes tam doctos, quam sanctos esse existimarent.

I. Augustinus ex epistola ad Verinum argumentum adversus Donatistas, depromit quod episcopi, episcopos illos non posse dici I. Petri successores in hunc fere modum: ille debet dici legitimus episcopus Romanus, qui per continuationem a I. Petro successionem episcopatum obtinuit, atque talis est Athanasius, non autem Macrobiius. Probat antea: statuendo elenchum a novum pontificem a I. Petro usque ad Athanasium, dicit episcopos Donatistarum recitantes omnino esse, statuendo iter novum elenchum collocando Macrobium Eusebium, et ante hunc Bonifacium, ante ipsum vero Victor, qui Sordiensem, ultra quem non possunt episcopos suos numerare, inferri igitur legitime episcopos Donatistarum, non esse legitimos episcopos Urbis Romae. Victor autem Sordienis non nisi tunc Romam advenit, quando exilii penam Constantinus illi relaxavit, seu anno 311. De I. Aug. epistola 132.

Leges contra Donatistas

Cum tot fuissent excessus Donatistarum legibus nonnullis erant comprimendi necessario, huius Constantinus M. tametsi Princeps mitissimus alias, in
coram

in eos animadvertit, cum enim Mediolani sententia illius obtemperare
 nolissent, capitis penam in eo decreta, postmodum paternitè ducens
 penam hanc audentiam mitigavit paulo post, et solummodo Basilicæ
 illi adimi iussit, data hac de re epistola ad Verinum. Et hac Constantini M.
 agendi ratione apparet illum nimium indulgentem fuisse erga schis-
 maticos hos, ac per hoc non parum molestia ecclæ causasse, cum enim
 viderent schismatici semper sibi penam ab Imperatore mitigari plus
 semper ausi sunt, quam antea iterum Clementem se inventuros Principem
 Aug. 22. cā epistolam Basiliani. Item libro cā Donatistas post sibi collatione 633.
 sed multo majores tumultus anno 418 in Africa excitavit Donatista, ma-
 tuo enim Constantino Africa filio Constanti cessit, princeps hic piissi-
 mus patris pietatem imitatus multum indoluit quod schismatici tam
 longo tempore ecclæ communionem scilicet perseverarent, Paulum ergo et Ma-
 carium in Africa misit, usque copiosam pecuniam dedit, ut eam pauperibus et cat-
 holicorum eccliarum dispendiis, occultum autem Principis conditum erat ut schis-
 matici visa hac Imperatoris Clementia ad eam redirent, illi commissum sibi
 negotium impleverunt, sed Donatus secundus a majorino sedes hæreticorum
 non autem ille, qui a casibus ingratissimis appetantur, inderet, aliquatenus Impe-
 ratoris mentem calumniarum ergo constare volebat dicens: hos a Princi-
 pe missos esse, ut persecutionem moverent in Catholicos, quo nomine
 aspectus suos intellexit, et addebat eos aculisse scorum imaginem superciliis
 ut illius usu in missis sacrificiis Catholicos deciperent, unde ejusdem crimi-
 nis neos dicebat futuros eos, qui illorum missis interfuerint, ac si idolatros
 manducassent, sed falsitas Donati calumnie brevis apparuit, cum enim
 ipsi Carthagine missæ sacrificiis celebrassent, pari pietate omnia por-
 tribuissent, ut alii fideles episcopi, cum auxem populo Orthodoxo donaria dis-
 tribuissent, acceperunt etiam Donatum, at ille superbe eos excepit, et quod
 illud ad unionem hortari fuissent, respondit: Imperatorem nihil habere pa-
 ris in Eccliam; hinc apparet schismaticorum, et hæreticorum contumacia
 superbia, et perverbia, nam et hi non tantum condemnationibus Impe-
 ratoris preverunt, sed etiam Constantini M. ac ipsum etiam Constantium
 Imperatorem contempserunt, ut adeo, nec Ecclesiasticum, nec politicum
 horum revererentur, legati ergo se infecta Carthaginem reliquerunt
 et Bagam versus iter sumum Numidiam versus iter suum instituerunt
 Donatus Bagam episcopus cum legatis venire audisset, rusticos, et cum
 cum celliones agonisticos nuncupans convocavit, et periculum seculi
 sui imminere significavit, ad arma igitur omnes evolarunt, et Paulus
 ac Macarium Bagæ obrederunt, qui cum sibi periculum imminere viderent,
 munciarunt hys

nunciaverunt Sylvestro Comiti, ut ibi milices auxilio mitteret, fecit ille, et paucos quosdam pro custodia transmissit, non ut per eos alicui vim inferret, sed ut illi vim a Donato ep̄o dispositam protiberent: milites hi cum Bagam venissent pessime excepti sunt a Donatistis, nam vesati, imo pulsi eceram fuerunt, reversi itaq; ad socios evasarunt ibi illatas ab hæreticis iniurias, omnes itaq; adeo commocuerunt, ut illico Bagam properantes ex ruralis partim irruerant, partim vulnerarent. Ep̄i schismaticorum in his turbis fugam arripuerant, sed tum moerem aliqui non evaserunt, inter quos eceram erat Donatus Bagajanus, qui se ad puteum precipitavit et Marculus, qui se de ruppe deiecit, multi hæ ipsa turba erant occasio ad Eccl̄a communionem redeundi, tamen etiam autem orthodoxiulat enus mali huius causa fuerint, Donatistæ tamen orthodoxos authores dicebant eodis, et Paulum, ac Macarium persecutores vociferabantur, illos qui ad Eccl̄a communionem redeunt dicebant, non fecisse ad animo lincere, occisos autem Martyres inter computabant, tametsi ipsi causa mortis sue fuerint hæc. ex Optat. Mileo. l. 3. Parm. s. Augustinus contra Iovinianum l. 2. c. 27.

Hoc tumultu ad Imperatorem perlato pona coercendos censuit schismaticos, et ut politicam etiam Augusticam gubernationem recum in Africa redderet, pona exilio in eos decrevit, omnes ep̄o et Africa pulsi sunt, ac in exilio posuerunt usq; ad Juliani tempora hic enim cum solos Catholicos persequi decreverit, illos redire permisit, qui tanta dei crudelitate in Orthodoxos desavenerunt, ut gentiles superarint. de hac sententia scribit Optatus Mileo. l. 2. pag. 54.

Anno 375 Valentinianus Imperator qui Juliano post Iovinianum successerat legem tulit, ut ep̄i schismatici qui hæreticos rebaptizarent a suo munere removerentur, verosimile autem est Valentinianum legem tulisse in eos hanc, ob memoriam crudelitatis eorum sub Juliano. de hac habetur in Cod. Theodof. Libro primo de Aed. Tit. Ne Sanctum Baptisma iteretur.

Anno 377 Gratianus patris vestigia sequutus ad Flavianum Africa Vicarium dato rescripto illi eccl̄as omnes adimi et Catholicis restitui iussit, tametsi legem hanc ante illum jam Constantinus M. tulit, tamen sub Julianus Apostata multas eccl̄as per vim rapuerunt. in Cod. Theodof. leg. 2. Tit. ne Sanctum Baptisma iteretur.

Anno 394 sub Africa Papa, cum schismatici isti ab eodis tumultibus assistent et canonicis orthodoxos opprimere, Imperante Theodosio M. inera se schisma excitaverunt, et in duas partes scissi sunt, ita ut Carthagina esset unus Catholicus ep̄us, et duo Donatistarum, hac autem ratione scisso hæc contigit, Pammeniano 2º Donatistarum ep̄o defuncto, hic enim erat Majorinus a Donato de casu nigri ordinatus, 2º erat Donatus diversus a hunc nominato,

nominato, ³²⁴ Parmenianus; hoc inquam defuncto maior pars Schismaticorum
 adherit Primiano, minor Maximiano Diacono, quem etiam illico per se facti
 omnes, ubi epopi consecrari fecerunt, utroq. poterint pro recinenda dignita-
 te decertabat, unde apud etiam a suis hijs epopi nomen acciperent, sic
 qui Primiano adhaerunt Primianiste, qui Maximiano Maximianiste
 dicuntur. Maximianus nihil moratus contra amulum suum concilium apud
 Cavernas Iuzur, et 50 epopi sua partis convocavit in quo Primianum excom-
 municatum epopatu deposuit, et ab omni honore repulit ob certas causas, inter
 quas erat etiam haec, quod per incestuosorum receptionem eorum fororum
 suos inuellerit Schismaticos; polluisse, quod sacerdotem fortunatum nomine in
 cloacam conieci fecerit, cum agnoscantibus baptismo abstulisse, etc. sed infamia
 hac videbantur adversus tam potentem amulum igitur aliud concilium Caba-
 rum celebravit, quo supra 100 Schismatici epopi conuenerunt, in quo prioris
 concilii sententia esse confirmata, uti hae constant ex Aug. 24 C. 6. contra
 Crescenium. Prioris vero concilii acta praecipue causas ob quas damnatus
 fuit, Primianus idem Aug. habet enarratione in psalmum 36.
 Sed nec Primianus indormivit, ne autem per multas ambages agere videntur
 350 sua factionis epopi convocavit, et Bagai civitate Nivindis concilium
 celebravit, Maximianum excommunicavit, et deposuit, partem illius Chere-
 Dathan, et Abiron esse iussit, et illius ordinariorum exautoravit, et alios lib-
 titavit, ad sedis vero ipsius tempus centum constituit, sine poenitentia ad
 suas redeundi partes, hoc vero elapso poenam in eos decrevit, superantem
 quid em hi epopi numero ad versam partem, sed tamen si inter utroque
 extincta non est, Primianiste ergo contra Maximianistas fraude usi
 sunt, catholicos nempe se esse mentiebantur, ut favoribus eorum le-
 gibatur contra hereticos et Schismaticos, uti possent, praestare illa qua
 jubebantur Schismatici suas Catholicas Ecclesias reddere, profecti ergo se
 ad pro-Consulem, cumq. rogarent, ut Maximianistis Schismaticis Ec-
 clas adimere possent, hi Schismatici legibus contra se latis in suum
 lunt usi commodum.

Sed quemadmodum fieri solet ut impii in idem conspiciant tandem con-
 diam miverunt ea lege, ut Maximianus sine baptismo cum alijs recipere
 recur epopi, imo si illi epopi pristina dignitate reuenerentur, si faceret
 hoc Schismaticorum accuratius inspicimus, videbimus ingenii illorum de-
 bilitatem fecerunt enim contraria docerunt sua, dicebant enim Eccliam
 Catholicam apud solos Donatistas esse, et baptismum ab haereticis collatum
 iterari debere, ideo autem dicebant Eccliam Catholicam apud solos Donatis-
 tas esse, quod illa ubiq. extincta fuerit per contaminationem Caesariani
 excepti, illi Africa locis, in quibus illi degerent: jam si confiteriamur
 illam illorum doctrinam cum facis manserunt videbimus contradic-
 tionem, si enim apud solos Primianistas erat Ecclia Catholica, et eversa est,
 lam collatum

et egera illam collatum baptisma nihil valebat, quomodo illi Maximiani q
seclas sine baptismo recipere potuerunt, item si Caecilianus deos contami
navit eelam catholicam, ut illa extincta fuerit, quanto magis eos contami
navit receptio 12 illorum epporum, ut hoc ipsum illis Optat. Mil. et Aug.
pluribus locis obijciunt, Augustinus maxime L. contra Gaudentiu. C. 39.

Cum ex hac Schismaticorum agendi ratione maximum in eos desumi poterat
argumentum, pro Catholicis, epi Africani in Concilio Carthaginiensi congrega
ti dederunt eplam ad proconsulem, ut omnia Schismaticorum acta inera se ex
tabulis publicis desumantur, ad formandum contra illos invincibile argumentum.

Eodem 294 anno Theodosius legem tulit, qua praeiumentibus haereticos rebaptizare
10. ann. librarum multam imposuit, cuius legis occasio videtur fuisse in scripto
Maximianitas et pristinistas discordia, quam etiam ratam habuerunt Hono
rius, et Arcadius, postquam Theodosius anno 295 facit cepisset. De lege hac Aug.
epla 50 ad Bonifaciu Conitem.

Circa initium saeculi 4. Honorius ad leges a patre suo contra Donatistas laeas
hanc etiam adiecit, ut quisquis baptismum legitima forma collatum itera
re auderet, ejus facultates ipso hoc facto fisco caderent, incapax esset heredi
tatis, et legalium, sive per donationem, sive alio quocunque modo. Leg. hoc
salutaris omnino fuit, licet dura, ut Schismaticorum audacia infraingeretur,
cui sancienda dedit occasionem Donati Crippini calamitatis epi ne
quitia, qui colona agri fidei per vim rebaptizavit, qui excessus postqua
ad Honorium portaretur fuisset, legem supra dictam contraxit.

Anno 410 circiter mitius in Africa actum fuit cum Donatistis, quando sta
tus Imperium arriguit, qua occasione uti Donatista libellum supplicem dedit
ad Honorium, ut liborum religionis exercitum illis concederet, imperator ne
cessitate adductus, illis concessit, metuebat enim ne si eis denegaret, faccio
ni Aali se adungerent, sed cum Aitalis oppressus fuisset, epi Carthagine
collecti Imperatori supplicem obtulerunt libellum, ut Donatistis eaus publicos
prohiberet, annuit ille patrum votis, et Schismaticis dato rescripto eotum
omnes interdixit, dicens: indulgentiam illam subreptis ab ipsis obtrunc
fuisse, in eos autem qui contra hoc suum mandatum agere praesumerent
publicationis bonorum, ac mortis panam decrevit. Habetur hoc leg. in
Codice Theodosiano et de haereticis.

Collatio Carthaginensis.

Eodem anno 410 celebrata est collatio Carthagine eo fine, ut tandem finis
diffusionibus ibidem imponeretur, ubi antea 100 annos initium sumpsit,
ut autem

ut autem ipsos Donatistas beneficiis demulceret, et res tota ex ordine procederet Imperator Honorius vires suas Marcelino Comiti delegavit, qui lubens legationem hanc suscepit, quia, vidit multa se bona praestare posse eccl^a catholicæ. prima igitur ep^{us} cura fuit, ut Tractaria, seu Encyclicas litteras ad Donatistarum primates et ep^{os} daret, quibus eos tractare de capitibus in præcipua dispendio num, et mediis reconciliationis cum Orthodoxis, ne vero vel simulacram aliquam emendi invenire possit causam, promisit omnibus vehicula publica et honorarii iustu, et simul sumptus ad vias necessarios. Augustinus in brevisculo Cal^{at}. Dicit 1° c. 14.

Paulo post aliam tractationem dedit, non jam ad solos Donatistas, sed etiam ad Catholicos ep^{os}, ut autem ipsos Donatistas beneficiis demulceret, mandavit ut omnibus qui se venturos promitterent, Basilicæ quas vi legis amiserant, restituerentur, præterea ut partium studium a se longe abesse ostenderet, quamvis solus ab Imperatore iudex fuisset constitutus, tamen libertatem dedit Donatistis, ut iudicem quem sibi vellent darent, deniq^{ue} ut impenem se ab hæreticorum calumniis redderet juramento affirmavit, se non aliter, lacrum sententiam, quam veritas ipsa exigeret, et hic erat tenor ep^{ist}æ illius referentis Aug^{us}tin^{us} in Cal^{at}. Dicit 1° c. 2.

Ibidem c. 4. alteram referi ep^{ist}am eadem occasione scriptam quæ potius rescripti publici formam refert, dum nempe jam ep^{os} conveniunt, in qua agit de loco in quo celebranda sit collatio, restitui tempore et aliis circumstantiis. Quoad modum ita sapienter decrevit ut is tantum ex una, et eodem ex altera parte adessent, ex quibus alii super dispensationum capitibus consultarent, alii vires agerent, notarios, alii vero id ipsum stylo soluto dedicerent, prudenterque hoc statuit Marcellinus, præcipue enim si omnibus acceptus concederetur, nem circa tumultum vires peragendam et nihil omnino definendum, ep^{os} Orthodoxi quoad omnia voluntati Marcellini acquiescerunt, imo decreverunt, si victoria Donatistis adjuncta fuisset, se procius partibus illorum accedere velle, et simul eccl^a omnes illi resignare, quod si vice Donatista idem præstiterint, adeo em^{er}it tunc erant Catholici, et tunc de causa sua veritate, ut existeret, se causam dare nullatenus posse, imo ita erant affecti Catholici Donatistis, ut cum illis tandem reconciliarentur, ut promiserunt illos qui ep^{os}ali dignitate fungentur apud Donatistas in eccl^a etiam catholica tales permansuros, non enim personarum defensionem, unica adhuc restabat difficultas, de civitatibus illis, in quibus erant duo ep^{os}: unus Catholicus, alter Donatista quem admodum Carthagine, iudicabant ergo hoc optimum futurum, si uterq^{ue} ep^{os} ad ea daret, ac alter legimus Cleri ac populi suffragis eligeretur, quod si tamen nihil verius cogitari posset ad demonstrandum verum ep^{os}orum Orthodoxorum solum, qui ep^{os}ali honoris iacturam facere maluerunt, quam occasionem schismaticos ad eadem redeundi negligere. Aug^{us}tin^{us} de Festis cum emerito Donatistarum Episcopo.

Sicut catholici in omnibus consenserunt Marcellino, ita Donatistae in omnibus repugnabant, praecipue in hoc, quod 18 tantum episcopi ad collationem sit conegit, dicebant causam hanc communem esse, ac proinde omnibus debere patere accessum ad ejus decisionem, Marcellinus igitur ut nihil tergiversationis illis relinqueret, indulxit ut quicunque vellet, venire posset, ita factum est ut 180 catholici, 159 Donatistae episcopi convenirent, inter catholicos praecipue erant S. Aurelius Carthaginiensis, Alipius Tagastanus, Augustinus Hippoensis, inter Donatistas vero Primianus Carth. Pseudo-episcopus, Soudentius emeritus, Pepilianus, inter Donatistas dissertissimus, cum advertissent schismati omnia parata jam esse, & nihil aliud restare, quam ut capita dissentio nis in examen adducerentur, quia sciverunt se vincendos querebant modum collationem evadendi, praeterea ergo hunc obviabant, quod cum impulsi et traditionibus sedere nolunt filii martyrum, pro quibus se Primianus cum suis affectis venditabat, Calumnias hujus fundamentum referebat ad Caecilianum, quod a Felice apertunitano traditore ordinatus fuisset, unde agebant Caeciliano communicandi Melchiae et alii episcopi, ejusdem autem criminis reus esset ille, qui illud approbat, cuius est, qui sceleris admittit, unde ex hac causa omnes orthodoxos episcopi vocabant Traditores, se vero filios martyrum ideo predicabant, quod per sanguinem martyrum in illis ecclesia catholica conservata, auxilium fuerat, sed nihil hoc scilicet exco- sacio illis profuit, omnes enim Imperatoris iussu compulsi sunt ad cele- brandam collationem.

Duo praecipua capita agitata sunt in hac collatione, 1^a Quarebatur an ecclesia catholica defecerit in toto orbe, et solum in Africa penes solos Donatistas pervereret, 2^a an Caecilianus reus a traditore fuerit ordinatus, 1^a quodvis est dogmatica, altera vero est facti, sed Orthodoxi episcopi prima disolverunt primum, tanquam fundamentalem, ac non potius adduce- mus primum, quia ad primam questionem influit: Antiquum ergo fabu- lam recantare ceperunt de ordinatione Caeciliani, sed validissimis intermentis publicis confutati sunt, producta sunt nempe acta con- cilio Romani, sub Melchiade, in quo absolutus fuit Caecilianus. 2^a ac- ta concilii Arelatensis, 100 episcoporum, in quo sententia concilii Amini confirmata fuit, de felice autem apertunitano producta sunt acta pro- consulis Africae Omitiani, in quibus Ingenius Notarius falsitatis con- victus fuit, denique producta est sententia ipsius Constantini M. unde contra tot manifesta testimonia nihil respondere potuerunt Dona- tistae, quod alterum decipum est doctrinam dei debere esse diffusam per totam orbem iuxta promissionem emitti, quod probatur et scriptura, et tra-
ditione

et Traditione, atque adeo cum nihil solide responderint Donatistas, et Marcellinus omnia fidelissime perlustrasset, tandem sententiam veritatem conformem protulit, vixisse esse catholicos, Donatistas vero, causa cecidisse. In hunc vero sensum circiter sententiam protulit Marcellinus: Donatistas a catholicis confutatos omnium documentorum manifestacione, tunc in. Breu. Coll. Aeci. ¹¹⁶

Tamen autem actu permanserunt Donatista in suo errore ingentem tamen praedicti collatio hanc oculis ecclesiae, nam illi, qui non ex sedicionis spiritui sed errore donatistici adhererunt, agnito errore suo ad communionem ecclesiae omnes redierunt, et pacifici per vim antea occupata, ac veritate legitime possessio-ribus restituerunt, verum illi, qui Primitiano adhererunt nullam occasionem praetermiserunt Marcellini sententiam cavillandi, neque hoc mirum est, si enim tam perducaces erant, ut concilio Romano Arelatense duo ipsum Constantinum M. sagillare ausi fuerint, multo magis id fecerunt circa sententiam Marcellini Comiti. alii itaq. dicebant illum catholicorum pecuniis corruptum fuisse, ac idcirco iniquam tulisse sententiam, alii vero illius fraude fuisse effectum, ut illi documenta publica, et quibus veritas apparueret non paterentur producere, alii denique nocu ab eo latam fuisse sententiam contra omnem iurum sententiam formam, et consuetudinem, sed tunc hanc mera esse figmenta affirmat et demonstrat ad Donatum in libro post collationem.

Verum perversi schismatici non quieverunt, quam exitum Marcellino Comiti procurassent, ubi quidem clarum, sed catholicis lucuosum, occasio autem in iusto ejus morte haec erat, Heraclianus quidam potens opibus, tyrannidem in Africa arripuit, et imperatori honoris obedientiam decretauit, verum de tempore post Marcinum Honorii ducem oppressus fuit, sublato Heracliano Marinius inquebat in eos, qui cum eo conjurassent, eorum capitali supplicio addixit, Donatistas itaq. acceperunt Marinum, et Marcellinum comitem accusarunt quod in exitum Imperatoris cum Heracliano conspirasset, Marinius nimium credulus, et necesse confirmavit, ut episcopi Africa legationem ad Honorium miserint, Augustinus vero Caeciliano Africae proconsuli scripsit, ut apud Marinum pro Marcellino auctoritatem suam interponeret, laus fecit ille votis, et accepit, sed nihilominus capitali supplicio affectus fuit innoceus Comes, interea legati ad Imperatorem pervenerunt, et causam adveniens sui excommuni, qui Marcellini innocentiam probe perspectam habens eum absolvit, verum eade jam nuntius Imperatoris pervenit in Africa, quando videlicet Marcellinus supplicio jam fuit affectus, quod cum inaudivisset Imperator, Marinum tanquam praecipitatum sententiae reus Ducis officio nudatum, omni deinceps magistratu carere voluit, Erat Marcellinus ipse vir praestantissimus, ut liquet ex Epistola ad Caeciliano proconsulem, in qua laudat ejus pudicitiam conjugalem, auctoritatem in decidendi litibus, sollicitudinem in suis officiis, quare cum ex odio fidei procurantibus Donatistis hodieis occisus fuit ab ecclesia Africana inter M. Martyres colitur, et ejus mentio hodieum in Martyrologio Romano extat.

Porro obicam: Marcellini excommunicabant Donatistae sacra collationis Carthagi-
nensis una eum illo interuisse, ea vaque annullare volentes quæstionem suscitavit.
an sacra hujus collationis valorem suum obtinere possint, cum venientia a con-
jurato lata fuerit, quod eum rescississet Imperator solenni rescripto significavit,
per mortem Marcellini plane non annullari sacra hęc, et tuncum valere
obtinere debere, ac si ipse Imperator collationi in persona interfuisset, et ipse
met. sententiam pronuntiasset, ac et ips. Donatistarum, motus existens
fuit, Aug. in Brevi coll. dist. 34 idem epist. 30. ad Bonifacium. et ad Donatistas
post collationem 259. item ad Cæcilianum Proconsulem.

Anno 411 Honorius legem tulit contra Donatistas, qua laicis mulctam pe-
cuniæ imponit, Clericis eandem ex illi penam, ex qua appareat schismaticos non
dum quævisse.

Anno 418 Theodosius II et Valentiniano III Imperantibus nova et severa san-
ctio prodidit, qua non tantum hos sed etiam alios hæreticos condecernbat,
ut refert Aug. libro de Har. C. 65. item in Cod. Theodos. lege 62.

Dogmata Donacistarum.

Ubi perveritatem horum schismaticorum clarius perspicimus dogmata illo-
rum breviter sunt recensenda, sciendum ergo diffinitionis induci, eos per schisma fecisse, cujus
ocasio fuit, quod Cæcilianum a traditione ista ordinationem dicerent, licet et jam sæpius
utriusque filij adjungit an et Cæcilianum innocentium declaraverimus, successu
temporis hæresim addiderunt, cujus 39. potissimum erant capita, 1° dicebant etiam
Catholicam per totum orbem defecisse, et in sola Donatistarum parte permanisse, et
ex hoc eum sequebatur Baptismum extra suam sectam collatum nihil valere, et
possecerunt etiam in dogma Arianorum, et filium patre minorem cenebant, quod pri-
mum adinet huic occasionem dedit alia falsa opinio, cenebant enim in Ecclia Ca-
tholica alios non reperiri, quem prædestinatos, et electos, et illorum autem sen-
tentia omnes, extra suam communionem erant impii, ergo apud se solos dicebant
Eccliam Catholicam esse, minorem sic probant: Cæcilianus consecratus fuit a
traditione, illi autem omnes episcopi præter Donatistas communicaverunt, et ipse etiam
Melchisedes pontifex, cum ergo ejus criminis, reus sit ille, qui admittit scelus aliquod
cum illo, qui idem approbat omnes episcopi præter Donatistas communicati sunt, et
in Ecclia communicati esse non possunt, quia ex prædestinationis et electi tantum
constat, ergo tam Cæcilianus, quam alii omnes qui illi communicant extra
Eccliam collocandi sunt, legitima est hæc sequela, sed ex principio falsissimo
deducta, dogma enim catholicorum est quod in militante etiam ecclesia reprobi
contineantur, ratio a Theologia assignatur: quia Eccliam oportere esse visibilem
non constare autem quis electus sit, et prædestinatus, nec quis pius et impius,
igitur in Ecclia dei sunt pii, et impii. Probari idem potest ex diversis parabo-
lis evangelii: in quo regnum celorum comparatur agnæ missa in mare, in
qua boni et mali pisces comprehenduntur, mali rejecti referuntur, boni vero in
vasa congregati. Item ubi refert in eadem area paleas esse, et tritici, et quidam

L. Aug.

S. Aug. dedit quod sicut in eadem area sunt pales, et triticum, ita quoque in ecclesia catholica sunt boni, et mali, non prius distinguendi, quam in iudicio. Abusi sunt quoque sacra scripturae textus ubi dicitur sponsa dei ab eo, macula, et ruga, nihil omnino omnes habere sequela recte. apud illos deditur ab eis, qui tantum apud se dicebant ecclesiam Catholicam propter crimen iraditionis ut agebant Pelicius, et perimixiani, sed ex illorum sententia pariter voluisti in illa contineretur, ergo tantum apud doctores, qui non sunt commaculati communione Catholicam permixti, verum dignum solidam hanc de ecclesie defectione sententiam tam in collatione Carthaginensi confirmatam fuisse, quod opinionem illorum circa Baptismum attinet illorum affirmabant ad hoc etiam collatum nullius esse valoris, resuscitantes opinionem de Cyprianis, sicut enim ille, ita in quoque illius auctoritate abusi reprobabant omnes ad suam sectam accedentes, sed Aug. qui se illis terrene opposit dicebat, etiam de Cyprianis hominem fuisse, adeoq. error abiecit, neq. fuisse ab episcopis compluribus illius sententiam approbatam, Et tamen non legat sententiam suam revocasse, tamen ut ait Aug. marcyii palam erroris sui abiecit, itaq. omnes iuxta illorum sententiam extra Donatistarum ecclesiam essent impii, et Baptismus ab impiis collatus iuxta illos nullius esse valoris, omnes ad suam sectam venientes rebaptizabant, hunc tot leges ad Imperatoribus dicitur, contra repapizantes hereticos, qui ut aliquam perorant in eis recedunt conciliarum, praesertim in eo, quod ecclesia Catholica tantum in Africa apud solos Donatistas permanserit, adeoq. Baptismus extra illorum communionem collatus nullius sit valoris, abusi sunt illo sacra scripturae textu: Indica mihi ubi sit sponsa in meridie, cum ergo Africa sit in meridie, ad se spectare verba haec existimabant, unde Aug. teste ecclesiam orthodoxorum meretricem appellabant. Aug. l. de haeres. c. 69.

Ultimus error, circa dignitatem filii erat, in quem tardius prolapsi sunt, nonpe circa annum 347. quando Sardicense concilium Aem. 2u in causa Achanasii, et vindicanda Arianorum fide celebratum fuit, Arianis enim oppo. qui non adierant videntes rem non vi, sed veritate agi, desperata victoria recesserunt fecerunt, et Philippopolim in Thraciam abierunt, ibiq. conciliabulum celebrarunt, in quo decreta concilii contra Achanasium firmarunt, Hozu Carduelensem, Sardicensem item episcopum, ac Syricium Pasam d. auctorarunt, contra deinde conciliabulum transmiserunt Donato Carthaginensi, pseudo-epo. qui illico Arianorum communioni se adiunxit, et ex hoc tempore male sum fuit de filio cogitare caput. uti refert S. Aug. in fragmentis. S. Aug. libro contra Cresconium c. 34.

Mores eorum quod attinet erant sceleratissimi, sic enim ad schisma Constanti tempore prolapsi sunt, illico basilicas per vim occuparunt, eos orthodoxos suis sedibus exturbarunt, et innumera sacrilegia, ac nequicias in templis dei etiam perpetrarunt, Refert S. Opt. Mil. l. 2. quod ancas in quibus N. Buchananis consuevatur, confregissent, et corpus Domini cum cambres projecissent, sed Deus

tantum

tantum crimen impunitum non permittit, canes enim in rabiem vorri, dū
 suos dñies loco panis vino aggressi, et non paucos discoperunt, idem oporat
 rat: quod sacri Chrysmatis et aliorum sacrorum liquorum vascula per fen-
 stras in subiecram rupe eiecerunt, sed novo miraculo Angelorum manibus
 illa in saxo colloca sunt, ut prater schismaticorum ipsam contracca non fue-
 rint, sed ulterius adhuc illorum se extendit materia, neq. enim fideles tanclm
 pualant esse comaculatos per Cœliani communionem, sed ipsa etiam tem-
 pla, sacrificia, altaria, ideo altaria congregarunt, et foras eiecerunt, unde
 Opt. mil. hæc referens eos redarguit in hunc modum: si nos peccavimus,
 nunquid deus etiam peccavit? quod altaria illius eficiatis, arguit illos de in-
 propterea, quod illa ipsa eficiant altaria, in quibus illi ipsi paulo ante sacrifi-
 cia obtulerunt, addit etiam Iudæorum quorundam convulsi, dicens: quem illi in
 Crucem legimus, hunc vos in altari crucifixi, si autem in altaria spendidi-
 erant, illa non subuebant, sed ligna eum radere, unde Opt. mil. si illa
 hoc factum, tanquam rem quæ cum illorum opinione non convenit, et
 sic argumencatur: vel sacrificium corporis illi de sua perrexit ligna alta-
 rium, vel non, si non tunc non fuit opus illa radere, si autem penetrant,
 sed etiam signa, de terram ipsam, non ergo concium altaria ubi Core, Dathan
 et Abiron torquentur seu infernum, qui sunt magistri vestri, delusserunt
 are, sed etiam terram profundissime spoder, donec decesseritis ad locum ubi
 Core, Dathan et Abiron torquentur, seu infernu, qui sunt magistri i vestri.

Insuper quia a Catholicis omnia esse polluta censebant etiam vasa sacra, paty
 et alia huc spectantia abluerunt, solo Codices sacros cum hi lavari non possent
 maculas permittentes, unde Opt. mil. utrum canena eos invenitur dicens: si
 vasa sacra a Catholicis sunt polluta, utiq. etiam codices, si ergo illa abluisti,
 cur non lavasti etiam sacros codices? mudo adhuc elegantius eos capis pro-
 pterea, quos aqua lustrali parietes abluerunt templorum, ut maculas o-
 tholicorum deleverunt, sic autem circiter loquitur: si per præsentiam nostram
 putatistis maculatos esse parietes templorum, et dolere illos abluisti, cur
 non lavasti compita, et plateas per quas transimus, et domos, in quibus
 habitamus, aut si per præsentiam nostram comaculati sunt parietes tem-
 plum, maculata sunt quoq. balnea, in quibus nobiscum fuisti, si ergo lavasti
 parietes, lavate et aquam si potestis: ridicula sic hæc ille et argumencatur
 ad confutandum tamen schismaticorum errorem perquam idonea. Deniq.
 moni jam in antiqua cœcla fuit, virginis sacra, sed per crimum alreßid
 nem, et vororum emissionem consuevit, uti patet ex Opt. mil. hæc illi
 ad redeuntis parietibus publice suspiciebant, et ad novam vororum emi-
 sionem adtingebant. Optat. mil. l. b. pag. 43. 48. 49. et alijs.

Hæc eorum pervera agendi ratio perseveravit usq. ad Constantini Princi-
 patum, sub quo novum crudelitate specimen dedere, occasione legatio-
 nis Pauli, et Macarii, uti supra recitamus: propter quod Imperator Cæsar in
 eos penam decrevit, in quo permanserunt usque ad Iuliani Apostatæ Princi-
 patum, qui

Principatum, qui illis reditum concessit, in credibili dein crudelitate prophanari coeperunt in fideles Africanos, et multo majori quam ipsi gentiles, Basilianos, quas prius Imperatoris decreto orthodoxi cadere debebant violence illis arripere Clericos verberibus afficere, non paucos crudeliter interimentes, et usq. adeo gradabantur, ut hanc illorum savitiam magisteratus ipse Imperatori significare debuerit. Ope. Mil. l. 6. pag. 64.

Tacea dein inter illos dissensione et reconciliacione, item post collationem Carthage nihil a pristina crudelitate remiserunt, Ideo Honorius Imperator capiti penam in eos decrevit, sed ep̃i Catholici licet Donatistas hostes suos experirent, memores tamen mansuendimiliti, pro iis apud Imperatorem supplicarunt, ut illi penam moris parceret, permotus itaq. eorum precibus ep̃li penam in eos decrevit, at illi hac Imperatoris lenitate nihilo meliores sunt effecti, nam praeterquam quod manus ab innocentium sanguine nequaquam continererent, super sic iniuste occisos nec sepultura honore dignos censuerunt. Aug. epla 69. Ope. Mil. l. 6. pag. 99.

Sicut alii haeretici, ita hi quoq. monachos acerrimos illius temporis fidei defensores ferre non poterant, dicebant itaq. ordinem illorum recentem invenitum esse, et in scripturis nullum illius vestigium reperiri, sed Aug. causam monachorum ep̃li ostendit, et ostendit statum huius ecclesiae nihil spiritum, imo vestigia illius oritur in scriptura reperiri, adducens illum psalmi versum, quam iudicandum est fratres habitare in unum: unde sic arguebatur: monachus venit a gratia provoxos istud vero a provos solus, vel solitarius oritur, ergo plures in eadem communitate stringende illos ad unionem charitatis vinculo inter se vivunt, ideo igitur inquit sagittatis monachos, et odio illos habetis, quia ab ecclesia communione qua in charitate conjuncta est descistis. Aug. l. 3. contra epla. Nepiliani. Expositione item in psalmum 132.

Sed non est mirum quod in alios tantopere saevierint hi schismatici, qui in se ipsos crudes exciterant, constat autem et Aug. quod complures ex illis nascenti sibi intulerint, existimantes se hoc modo martyrii palmam consecuturos, quorum multa millia refert idem Aug. et nos superius duo ex epla. adulimus, ubi de legatione Pauli et macarii loquimur, insert igitur. Doceor, ex omni nihil aliud deliquissent, tamen vel ab hoc solum ejici ex Africa merebantur. Aug. l. 1. contra Sautentius c. 28. legi etiam potest de hoc schismate Satalitiles. in syna. hist. eccles. sac. 4. c. 2. et Cardinalis Norisius, qui illud ex professo descripsit.

Haeresis Ariana.

Anno 314 damnatum est schisma Donatistarum in concilio Arrelatensi, sed anno insequente 315 longe major procella excepit ecclesiam; orta enim est Arian haeresis, qua totum orientem tumultibus, et seditionibus gravissimis involvit, unde quia complura in causa illius celebrata sunt concilia, de prolixam nobis suppeditat historiam, est autem origo ejus sequens.

Arius

Arius presbyter erat Alexandrinus natus in Libia resed. Epiphanius, jam illo tem-
pore quo & Petrus Alexandrinus sub Maximiano Daja martyrium consummavit
sua negotia monumenta dedit, nam Meletio schismatico se qua laicus ad huc
adjunxit, uti Jos. P. C. 14. describit in hunc modum: Meletio res novam adven-
ticio fuit, propter quod etiam cum illo, ab ecclia communione, rejectus est, cujus
parce, cum Deseruisse, a Petro Diaconus ecclie Alexandrina ordinatus est, et
rursum ab eodem ecclia ejectus, quando quidem cum Petrus fautores abdicasset
Meletio, hic Arius in hunc Petri agendi modum, graviter invecit, et quies-
cere nullo modo posset. Accidit ut Maximini iusta Petrus in carcerem con-
jatus fuisset, accessit itaq. ad illum Achillas, qui post illud oppatium Alexandi-
num gessit, hanc cum Petrus videret, in magna apud plebem excitatione
esse, laceratorem suto designavit. Celebre quoddam facit, n. refertur, an accit-
t. Petri, quod se non illis scriptis, nequa pro, in eam habentur, Deseritur in
illis, quod & Petrus rogavit Achillam, ne unquam solum ad communionem ecclie
reciperet, causam hanc dedit, quod illi deus verbe discipula, et lacerata apparue-
rit, et cum interrogasset, quid res hac sibi velle respondere, triid vestem
hanc sibi consudisse, quod res hoc sibi velle, & Petrus quod Arius subdole aliq-
ind. olis schisma, vel heresim molatur, cum aliquam jam tunc emendatio-
nis desperata fuerit, occubuit, agnus fortiter, pro Ario, Petrus et scripta Achil-
la illi, suffecerat, qui non plus, quam uno anno oppatium gessit, et licet pro-
misit, nunquam a se in communionem ecclie suscipiendum Arium, tam in ho-
mo vaserimus, simulata sanctitate tantum, effecit apud Achillam, ut non tantum
ad communionem ecclie, sed etiam Presbyterii honore, condecoratus fuisset.

L. Achilla successit L. Alexander, vir Zebi, omnino d. p. d. d. d. Arius vero eodem tempore
administer ab ac parochiam eccliam Panthaliam diceam, propter amplitudinem omni-
um, q. ejusmodi parochiales ecclie Alexandrinae erant, in hac sua ecclia sacram
scripturam explanavit, et quia per successionem L. Alexandri, exclusum se ab
oppatu videri, invidia, stimulat, moribus, ejus instigabat, sculo, ut calum-
niam contra illum, suscitare posset, sed tanta erat L. Prandis virtus, et in
conversando modestia, ut nec umbram culpa alicujus Arius in ejus vita in-
venire, potuerit, dimisit, igitur hoc consilio doctrinam illius, fugitare ca-
pit, sperans facile convinci posse Alexandrum, cum se in dialectica exercitio,
torem esse, sciret, illum vero rudem, et indoctum putaret, obula de illi
sequens occasio: Vice quadam Alexander populo pro concione misterium H.
Trinitatis, explanavit, dicens tres, in ea esse personas, sed equalis substantia,
dignitatis, et potestatis, quod cum Arius inaudiret, docere cepit, filium na-
tura minorem patre esse debere, hic autem istud probare conabatur, si pa-
ter genuit filium, tunc fuit aliquot tempus, quando filius non erat, si erat ta-
le tempus, tunc non est pateri coeternus, ex hoc principio absurdissima
quaq. deducebat, affirmabat enim, Aed libertatem, contradictionis inesse,
adeoq. vi naturae, tam bonam, quam malum, operari posse, a malo
vero ab,

a malo vero cum abstinere non vi natura, sed gratia dicebat, affirmabat ad illum creaturam esse, et non nisi virtutum, sublimitate a ceteris creaturis distingui, hanc doctrinam primo palam profiteri ausus non est, sed tamen in privatis colloquiis amicis suis conabatur persuadere illam, et re ipsa non paucis persuasi, quare cum videret rem sibi ex voto cadere, palam docere coepit, filium patre minorem esse, re ipsa autem omnia in eam perverso homini, quibus aliis facilius idem persuaderet, quod sentiebat, sic enim describit illum Epiphanius: erat Arius procerâ statura, corpore macer, vili tectus veste, Hypocritica sanctitatis, ne vero externa corporis compositione auctoritatem sibi conciliaret, praeterea mansuetos sermones allaquebatur omnes, et eloquentia pollebantia, ut sacros Virgines, Presbyteros, ac Diaconos non paucos in suas penetras et parces, ubi hoc idem fapit. Hec. 69. sic describit: Dulcis erat in colloquiis, persuadens semper animos, ac blandiens: quapropter valde cito ad virginatatem professus, in unum pertraxit, et fama est ipsum etiam Presbyteros et Diaconos abtraxisse.

S. Alexander cum laevis serpente errorem animadvertisset, statim eum comprimere, et tabat pui mansuetam mediâ, privatim cum hortabatur ne a Pocerina apparet, sed per hanc melior effectus non exsternus, synodum itaq. convocare statuit. Praeterea, ad quam advocatus est etiam Arius, et ratio non doctrinae suae reddere iustus, qui libere blasphemias suas circa Dei filium evomuit, et licet ea ex scriptura, quam ex Traditione condidit, esset, respicere tamen noluit unde excommunicatus ab officio Presbyteratus depositus fuit, eplam deinde ad inferiores episcopos dedit Alexander, praecipue ad Alexandrum Constantinopolitanum, in qua exprimitur origo haereticis Ariani, et simul confutavit, in fine commemoratur et communicationis sententia non tantum illum, sed etiam in ejus affectas praesentem in 9 Diaconos, inter quos praecipuus erat Theodosius Laica.

Verum nihil hac sollicitudine profectus Alexander, Arius enim longe majori conatu incubuit, ut plures manifestaretur affectus, idcirco totam Aegyptum, Libiam, et superiorem Thebaidem peragravit, est non abeg, fructu, praeter ceteros enim duo episcopi Aegyptii secundus Pentapolitanus, et Theonam Maritima illi adhaeserunt, sublevis quos Axiomediensis, qui antea B. erichensis episcopus erat, sed insano ambitionis spiritu peritus favore ut credibile est Constantis Augusti, vicinis Imperatoris, ut eius episcopatum suum mutavit, et Axiomediâ transivit, fautor Arii effectus pertinacissimus.

Itaq. S. Alexander novam concilium 100 episcoporum convocavit, examinata est causa arii, denuo de haeresi convictus, ac damnatus, denuo manus Presbyterii privatus, et una cum atheni anathemate confectus, epla deinde synodalis non jam ad paucos ut prior, sed ad omnes omnino episcopos Catholicos fuit missa.

missa, cum igitur secundo, jam re-damnatum eorumque, profugit et Egeio
 in Palestinam, ubi omnem operam in eo locavit, ut complures episcopos ad suas par-
 tes pertraheret, res ei ex voto cessit, non paucos enim sed usque ac inter cete-
 ros Eusebium Pamphilum episcopum Caesareensem, et Peropitulum Scythopolitanum.
 cum epistola synodali Alexandri ad diversos episcopos per laca fuisset, varie circa eam sen-
 sentire, alii qui eodem Orthodoxam veritatem propugnabant, et Alexandri belum lau-
 darent, alii vero Eusebium Nicomediensem sententiam illius sigillabant, quod contra
 Aequitatem Arrium presbyterii officio privasset, statum etiam ne causa sua in domo
 re videretur epistolam ad Eusebium Nicomedem: dede admonens eum ut veritatem
 patrum suorum susciperet, significavit etiam quod in Palestina copiosius episcopos
 nactus sit de hereticos, quos etiam nominatim recenset, uti Eusebium Pamphilum
 quem Eusebii Nicomedem compellat, ex quo colligitur, illos respiciam cogni-
 tionem aliquam inter se junctos fuisse, in eadem epistola reprehendit Alexandrum,
 quod sit in materia aequalis potius dicente, et simul Eusebium Nicomedem appellat
 Collucianistam propterea, quod cum illo discipulus S. Iuliani Martyris presby-
 teri Antiocheni fuerit, concitatus ab Arrio Eusebium Nicomedem epistolam dedit ad
 Paulinum Tyriensem, in qua silentium illi opposuit, quia episcopus hic indifferens
 adhuc erat, circa doctrinam Arrii. Insuper etiam epistolam dedit Arrio ipse ad
 Eusebium, in qua errorem suum variis scripturis et locis probare conatur,
 eandem sibi cum illo esse opinionem, mendaciter affirmat, quomodo enim id dicere
 poterat, qui antea in epistola ad Eusebium Nicomedem data eum reprehendit, quod si-
 lentium patrum aequalis esse teneret, Eusebium quoque Nicomedem epistolam ad Alexandrum dehi-
 in qua hanc causam agit, ut illum ex communicationis vinculo solutum ad ecclesiam
 recipere, uno verbo copiosissime hinc inde exarata sunt in hac causa epistolam
 ut solus S. Alexander in epistola in hac causa exarasse perhibeatur, haec et alias oes
 quas episcopi orthodoxi in hac materia scripserunt in uno volumine collectibile.
 Alexander, ut haberet, quae re se contra haereticos defendere posset, similiter et Ar-
 rius fecit, qui et scriptis complures literas, et scriptas a fautoribus suis in unum
 congregavit, quibus non tantum Arriam, sed etiam Eusebium et Macedoniam
 ne pro sui defensione ipsis sunt. Sed S. Alexander nullius precibus induci potuit
 ut praefero honori Arrium recederet, nihil faciens etiam Eusebii Nicomedem proli-
 lo preces, quare cum ille esset Metropolitae Ichnidis, congregavit synodum, et
 Arrium ad communionem suam recepit, data ei facultate munia presbyteratus
 exercendi, in hoc statu permansit haereticus ipse usque ad Constantini tem-
 pora, et Imperium, qui tum eum Ichnio bello implicatus erat, quo confecto, cu-
 i secessionem, et tum ultimum Orientis nuntiati fuissent, indoluit vehementer,
 nepote qui magis commodum ecclesiae Catholicae, quam a republica pro-
 na spectabat, cogitare itaque caput de remedio malo huic occurrenti, adven-
 tum apud Imperatorem Eusebium Nicomediensem, cui ad eum aditus frequen-
 patebat, unde potens precibus apud illum existeret, conabatur ille viam aperire, ut
 Arrio favorabilis sententia feratur, dicent Alexandri ambigione factum esse, ut
 propositum

ua propoſuerat preſbyteris illis andronis quoſque nem, qua inſeruit tantum ſubili
parcus, et ſcriptura nem inter eos exarata fuit, minimeq. pertinet ad dogma
fidei: Imperator qui nec catechumenus adhuc erat, facile ſe perſuadere poſſet
ignorans ipſius miſeria ſublimiora fidei. Etiam, acem itaq. ipſam adſeſſan
dum, et ſerium dedit, in qua reprehendiſſe alexandrum, quod ad epſalem modestia
per ambitionem recepiſſet. trium etiam duxerit, ut reprehendiſſe uerba, quod ne
ſumpſerit oppoſito ſe oppoſere, dicit in ipſis in eadem epiſ. quod etiam ſi
melius rem ealem callet, tamen ſilencio ſupprimere debuiſſet, ne eam male
ſequela orirentur.

Quia tamen per hanc ſuam admonitionem procellam nequaquam eſſe ſedatam
uide, litteras ad thoſum cordabonſem alexandriam perſeſſendas dedit, erat thoſi
uſque iſte vir celeberrimus, pluf quam ſa annos natus, qui epſatum per ſa iam
geſti, ex conſtantine in chriſtianis fuit, poſtea ille ſcribit, thoſus, effatus qua
concilio pluribus procerum niceno, exſtanti centi. Cum emiſſe conſueſſet, nomi
ne interſuit, tunc egiſſum alexandriam uſque, ut quam totius, inuenerunt
hunc compoſuerat poſquam eo peruenit convocato ſynodo ſuſtra impera
toris perlegit, ſed fruſtranei erant conatus ipſi, triuſ enim induci non poterat
ut blaſphemias ſuas retractaret, nec alexander, ut triuſ a communionem
reciperet, quod quidem nec popularis thoſus.

Sub idem tempus aliud malum diſcebat eccleſiam orientalem, principue uero ale
xandrinam, ſchiſma nempe colluſi. Proſcribit alexandrinus qui ſub preterito
quod aliter dno reſistere non poſſet, epſatum arripuit, et quam conſecrationem
ſuerit, iura tamen epſalia et ſunctiones ſibi arrogauit, multos autem diaconos et ſa
tyſeros ordinauit, quorum ordinatio nulla ratio fuit, utpote ſacra per preſbiterum,
qui poteſtatem ealem non habet, thoſus cordabonſis cum ſuſcepit omnia circa hanc
ſim tentafſet, drianam, ex hoc ſola capite felix dicit, poterat, quod ſchisma hoc
feliciter ſopiuſſet, nam colluſum ad preſbyterorum ordinem aduſſe, et aduſſum
illius inſitias declarabit, et ordinatio ab illo inſitiorum numero conſtituit.

Aliam quoq. in egypto inuenit cauſa difficilimam, diſcrimen nempe circa
celebrationem Paſche, moſi enim erat apud egyptios, ut eadem die Paſcha,
qua iudei ſolita celebrant, tunc nempe 14. quam conſecutionem ſerua
bant et traditione ſ. iohannis euangelifta, ſolebat igitur thoſus, ut ſe occidento
li eccleſia conformarent, cum in egypto iudicare rationi ut in egypto Paſcha
tum celebrare, dum alibi fideles luceni adhuc et maiori dedit, tunc ſed ſi
profecit, ad Imperatorem ergo reuerſus eſt, et illi expoſuit maiores hoſeſſe et
multum, quam ut pauci ſapi poſſent, decreuit ergo Imperator univerſalem
epſorum conuentum indicere, quod et fecit, ut illiſce narrabimus, hoc quo
ſub alexandro geſta ſunt circa hanc drianam, uſque ad concilium reſcribent
et c. 56. Theod. l. i. c. 24. ſol. l. i. c. 13. Oſiph. h. c. 6. de concilio autem per thoſum
celebrato ſol. l. i. c. 2. Euſeb. de v. c. l. 2. c. 63. uſque ad finem.

Concilium Nicenum ſecundum

Conſtantine Imperator cum canaſſe ſuos de concordia inter aſium, et or
thodoxos

et Orthodoxos irritos animadvertentes, ep̃pos Catholicos consuluit, quid in hoc negotio agendum foret, suaserunt illi ut universale concilium totius orbis ep̃pos cogeret, res h̃c sine omni adhuc exemplo erat, erant autem ante Imperatorem omnes Ethnicis, adeoq̃ non licuit tot ep̃pis in unum locum convenire. Constantinus igitur Encycli^{ca} ad omnium provinciarum ep̃pos dedit, ut Nicēam in bithyniam convenirent tractaturi de rebus ad Religionem Catholicam: maxime autem ad Arianam hæresim pertinentibus, quia vero noverat ep̃pos pro longo itinere sumptibus casore, sumptus ex araris publico, vehicula item necessaria omnibus dari præcepit, id eo autem Nicēam pro conveniendo loco elegit, quia ab urbe Imperiali non procul aberat, coga^{ba}bat autem ille ipse præsent adesse, ut oriculos fore, inter Catholicos, et hæreticos tumultus, componere posset, evolarunt magno numero ex Africa, Asia, et Europa parvulusq̃ ita ut concilium hoc speciem præferret illius conventus in die Pentecostes, cuius in sacris literis fit mentio, in quo omnibus lingṽs ^{et} ^{et} loquebantur, nam et hic ex omnibus nationibus præsent^{es} aderant, Con^{stantinus} en^{im} erunt aut^{em} ep̃pi Orthodoxi numero 313 non numeratis Diaconis quos quilibet et secum adduxerat, nec presbiteris, aut acolitis. *Sup. l. 3. c. 8. §. 102. l. 1. c. 17. Joer. l. 1. c. 8.*

Pleriq̃ Nicēæ ep̃pi huius concilii Confessionis gloria fuerint illustrati, non erant tamen ab hac special^{em} quorundam sanctitatem isthic exponit, ut videamus quam tam si ceteris fidem, et auctoritatem apud omnes habere debeat, tot loco, eorum orandis venit, s. Alexandri, ep̃pos Alexandrinus, Patriarcha Orientis, cuius acta jam in duplici concilio Alexandrino vidimus, vis ipse omni oritur genere illustratus erat, quos vel inde colligere licet, quod unus nihil omnino in illius vita reprehensionis dignum invenire potuerit, ut eum calumniari possit, sed ad doctrinam ejus fugillandam convertere se debuerit, s. hic Aristid^{us} adduxit secum s. Achanasium, adolescentem quidem, sed jam Diaconum principem, unde colligunt scriptores cum Archidiaconum, Eccl^{esi}a Alexandrinus fuisse, sed jam cum eruditionis famagnotum. Quos præcetera ep̃pos ex Egypto secum attulerat, Paramonem videlicet Harsula, et Daphnium Thebaidis sup̃rioris ep̃pos, best^{ie} vocat^{us} s. l. c. 3. 8. hic est ille Paphnuzius, qui plagas et vulnera pro^{pter} colubam, oculum enim de^{re}trum ejus habuit, et successos poplices, ad metalla etiam damnatus erat, sed per Constantini M. revocationem liberatus, ad monasterium quod s. Antonius fundaverat recessit, donec propter eximias virtutes ad ep̃patu^m evocatus fuisset. *Sup. l. 1. c. 4. sic virum s. describit:* sed in hoc tanta virtutum inerat gratia, ut signa per eum non minus, ac per ap̃los fierent nam et de mone verbo tantum fugabat, et egros sola oratione sanabat, sed et cæcis dicebat visum reddidisse, et paraliticos ad stabilitatem corporis revocasse, quem Constantinus M. in tanta veneratione et affectu habuit, ut saepius illum ad patetum evocatum complecteretur, et oculum istum qui ipse propter fidei confessionem evulsus erat, aliq̃ vulnere cicatrices ^{dom} cicatrices deoscularetur, Potamon pariter vuln^{us} erunt cicatrices ^{dom} divinitus testes habuit, quas in persecutione *maximini*

Maximini, propter fidei confessionem, acceperat. Idem etiam I. Spiridon episcopus
 Trimitensis in Cypro quem Aug. l. t. c. sic describit: eorum numero est quid
 adhuc eminentius fuisse dicitur, etiam Spiridon Cyprius episcopus, vir unus ex or-
 dine prophetarum, quantum etiam nos eorum qui eum viderunt narratione
 comprehendimus: hic pascos ovium etiam in episcopo potius permansit, quadam vero
 nocte cum ad causas fures venissent, et manus improbas quo aditum educendū
 ovibus facerent extindissent, invisibilibus quibusdam vinculis resecuti, usque
 ad lucem veluti traditi, Tormentoribus permanserunt, cum vero oves ducantur
 pascua matremus se ageret senior, videt juvenes abq. humanis vinctulis, po-
 dere in caulis discretos, cumq. causam noxa comperisset, absolvit sermones,
 quos meritis viderat, et ne is inanis cederet nocturna vigilia, totū inquit
 vobis o juvenes unum arietem, ne sine causa venisse videamini quem melius
 prece, quam furto quati visse convenerat, Aliud proterea miraculum gra-
 de eo idem commemorat, loco citato: filiam habuit dionem nomine, quā
 cum ei bene ministrasset, virgo defuncta est, ejus obitum venit quidam di-
 cens, se ei quoddam depositum commendasse, rem gestam ignorabat pater,
 perquisitum in tota domo, nunquam quod poteratur invenire, eo perisse
 bat tamen ille, qui commendaverat, et fleu ac lacrimis urgebat, vixit quāq.
 sua se illa curam exiitum; nisi commendata recipere restabatur, per motus
 lacrimis ejus senex, ad sepulchrum filiae properat, aeq. eam ex nomine invo-
 cat, tum illa ex sepulchro quid vis ait pater? commendatum inquit illi ubi po-
 tuisti? illa locum designans, ibi ait depositum invenies, regressus domum, rem
 sicut filia de sepulchro responderat tradidit repodenti. Sed et alia multa for-
 tur gesta mirabilia, quae et nunc ore omnium Christianorum, eadem narrat
 etiam Iocrates l. t. c. Proterea traditionum antiquarum erat et ena cisternus
 adeo, ut cum aliquem episcopus audivisset tolle lectum tuum et ambula,
 loco tolle grabatū tuum et ambula cum accipere videret dicens, anne prae-
 tior es tu illo, qui istud vocabulum adhibuit, quam autem hospitalis erga al-
 os fuerit inde patet, cum quadragessimam adhuc ageret, tū quidam ex
 alio loco ad eum comparuit, cui etiam apparari I. Spiridon precepit, reser-
 derunt domestici nec panem nec farinam in domo esse, p. adverte hic quā
 auctere ieiunaverint primi Christi ac ille cum caso nulla in domo esse, illa
 proparari iussit, et primus ex ea degustavit invitans hospitem, ac ille res-
 pondit se id facere non posse cum Christus esset, sed ille ipsum admonuit
 ut memor esset instructionis Pauli, qui ait: Christianis nihil immundum
 esse debere, hinc iterum patet licitum esse ciborum veterum usum, in
 causa Charitatis vel necessitatis. Iocrates l. t. c. 10. 12. Theod. l. t. c. 12.
 Apud eodem commemoratur I. Iacobus Niphibis episcopus, qui a tenera aetate
 sanctissimum vitae genus secutus est, de hyeme in Cavernis, de aetate in
 Sylvis de.

in sylvis degere, non alijs utebatur cibi, quam fructibus sylvarum, et herbis, sed inco-
tis, pro veste pelle caprina utebatur dignissimus ut epistatum Nisibis gereret, in quo
a vita sua genere nequaquam dimisit. Eleemosinas largas distribuit, hoc de eo
celeberrimum quod cum vice quadam ex via defleceret rogaverunt eum ob
vii cum planctu, ut daret illi Eleemosinam pro confratris sui sepultura, sed
gallaciter hoc, nam ille simulare tantum mortui dicebat, fecit S. Iacobus
libenter, et cum recessisset ad eis, illi invitarunt ad se simulatum mortuum,
verum ille loco non movebatur, accesserunt itaq. ad illum, et mortuum vide-
runt, tunc incertum iterum consecuti sunt errorem suum confesi rogantur
ut eum per merita sua ad vitam revocaret, fecit ille, et cui antea eleemosina
dedit erat nunc praes ad Deum pro eis vita fundens illum resuscitavit, tunc
patet fuisse jam in aeterno ecclia usitatum Deum pro defunctis exorare, quod
moderati novatores magno conatu evincere nituntur.

Muli quoq. alii vita sanctitate, et miraculi clari amplites ad erant, sed nobis
non vacat singulorum vitam referre, satis jam ex recensitis liquet illustrem
fuisse hunc eorum, propter sanctitatem victorū, qui in eo aderant.

Praeter Orthodoxos ad erant etiam Arianī epī numero 22. inter hos facciosissi-
mus Eusebius Caesariensis et Nicomediensis Theognis Nicanius, Theodas Mani-
marica quos tanquam primipilos refert Sozomenus Lt. 8. Ipse Imperator reli-
ta Nicomedia Nicam venit, praesentia illius abusi haereticis varios acce-
sationum libellos ei obtulerunt contra epōs Orthodoxos, verum ille omnes
hos libellos anulo suo obsignatos familiari pene se stanti custodiendos
tradidit, epōs autem cohortatus est, ut repositis privatis odiis, vera fidei ad-
servanda opera darent, die tacita praesentia omnes criminationum libellos
juramento assermans, se nec liaram quidem legisse, et sperantibus omnibus
in ignem eos coniecisse dicens: non decere ut epōrum crimina in laicorum
noticiam veniant, cum periculum maximum sic scandali, et lapsus alio-
mo Theod. Lt. 8. hae eum dixisse refert: si meis oculis deus averteri per-
petrantem viderem, facinus istud meo paludamento obtegerem, ne faci-
nosus aspectus eos ipsos qui ad cernerent ulla ex parte laederet, egregio
cerce documenta, ne crimina praetorum deventiant in noticiam.

Præides Concilii Nicani

Ut videamus ad quos pertineat in concilijs praesere referendi sunt huius Concilii
Aemenerici praesides, S. Sylvester Pontifex cum iam ob fractas vires, tum etiam
ob morbum ne in absentia eius occidentalem Ecclesiam perturbarent Arianī
ad concilium venire non potuit, sed in locum sui missi hōz in Corduba
in Hispania epōum victorem itēm, et Vincendum praesbiteros, deos autem
misit unum epōum et duos praesbiteros, ut epōi representaret Pontificem
et Patriarcham occidentis, praesbiteri vero Romanam eccliam, quibus
ortus inter catholicos ad quendam concilia convocare, et in ijs praesidere
spectet.

speciet, censet unanimiter ius hoc ad Pontificem spectare, quia ius hoc est potestatis ecclesiasticae, atque ad principes saeculi nullum ius potestatis ecclesiasticae pertinet, ergo hoc itaq, restat ut ostendamus Romani Pontificis dignitatem etiam in hoc concilio supremam fuisse.

Probat ut Horius legatus et subscripsit in actis synodi huius, etiam antea Patriarcham alexandrinum, s. nempe alexandrum, et Eustachium antiochenum, sed quia non potuisset se subscribere, nisi qua vicarius Romani pontificis, qui tunc praesens adfuisset, ab eo, dubio primum locum tenuisset, ergo. Min: patet: quia moris erat in concilio omnibus hactenus, ut epipi digniores priores considerent, sic Patriarcha alexandrinus antea antiochenus, Metropolitae antea suffraganei, ergo etiam in hoc concilio moris ibi servatus fuit, ut ille reliquos praecedat, qui dignissimus erat, sed Horius, quia epipus non potuit alios praecedere, ergo praecessit qua legatus summi Pontificis. Min: iterum patet, nam condubia erat tantum mediocri civitas in Hispania, adeoq, Horius nec metropolitae quidem erat, quomodo ergo si dignitas attendebatur in concilio alios praecedere poterat, nisi qua legatus summi Pontificis, aut si ille sibi hoc tantum arrogasset, quis sibi perinde erat, ut orientales epipi iurium suorum tenacissimi ipsius promissione, ergo eum factum sic, nihil in contrarium habentibus aliis epipi certum est, illum non potuisse aliter primum locum obtinere, nisi qua legatus summi Pontificis. s. Sylvesteri sub quo concilium celebratum fuit.

Patriarcha Dalmatius Cyzicenis epipus hoc in terminis affirmat, qui horium vices sylvesteri obtulit, ad non potest autem scriptor hic paritudo dici, quia quia et ipse, gradus erat, et a graecis interpretabatur, nec dubitari potest de hoc, et Vincensio Basiliensis, propter causam dixerunt jam allatam, ut nempe epipus vices patriarchae obtulit, praesbyteri vero Romanam eodem representent. Theodori L. h. c. 8. fol. 21. c. 17. quod vero Sylvester vices suas horio commiserit, ratio fuit, quia ille prius alexandriam emissus fuit ad faciendum loci, melius ergo perspectam habuit Arianam haeresim, quam qui, cumq, aliter epipus Occidentis, ac proinde ex rebus praecognatis optimum, iudicium ferre poterat.

Cum itaq, jam sacri Anticristiani convenissent, minoris prius remedia tentare coelebant, conveniunt itaq, ad privatum colloquium, advocatus est etiam Arius, qui summam doctrina sua referret, ac ille magna libertate blasphemias suas exornavit, et quomadammodum antea coram Eusebio Nicomediensi, ita hic quocumque lium patre minorem esse professus est, sibi Anticristianus nec audire volebat, haec blasphemias, sed aures sibi obcurarunt, et qui traditioni insistendum dicebant, retinendam esse circa filium Dei fidem abq, disputatione confababant, alii qui turbulenti ingenii, et gloria cupidi erant, permodum exanimis nem esse decidendam dicebant, tota ergo res ad disputationem devenit, poterant hic viri

hic viri docti ingenii sui speciem dare, inter quos ferebat Aethanasius, qui tanta vi haereticos urxit, ut nihil plane quod responderent haberint. 102. 1^a. C. 17.

Tam illusteris conventus fama ecclesiastici homines isthuc advolarunt, uti Sophisto gentiles in dialectica celeberrimi, partim curiositate adducti, partim iracundia permoti quod quaerere decretoariam sententiam contra idolorum cultum ferendam. Unus inter ceteros insolentior erat hunc ergo & quidam confessor aggressus est, qui licet zelosissimus verae religionis cultus fuerit, rudis tamen et latiorum imperitiae conatus ille fidem suam persuadere philosopho gentili, licet alii orthodoxi non parum indignati sine illi, metuentes scilicet ex malas sequelas, si a philosopho ad speciem vinceretur, nihilominus nullus ausus ex illum retrahere ob confessionis gloria. Cum & Confessor cerneret nihil se proficere adversus gentilem philosophum argumentando sic eam allocutus est. S. N. D. N. D. Xti audi. philosophus, et recita vit illi integrum symbolum &c. in fine autem interrogavit illum an haec diceret? Respondit se omnia credere cum autem socii obstupescerent eum interrogarent quid sibi haec verba vellent respondit: quamdiu inquit mecum disceptavi semper habui quod illi responderem, sed quando in virtute dei me est allocutus resistere non potui, hinc colligere possumus efficaciam fidei, quae etiam per rudes annuntiata, modo Xti virtutis cooperetur potentia cissima etiam corda vincit. 102. 1^a. C. 17. 18.

Sessio Publica

Cum in colloquio privato patres nil proficissent, neque par cum haereticis inita fuit, deliberatum est, ut sessio publica haberetur, ingitur 13. Kal. Julii Paulino et Juliano cons. 318 patres synodali et congregare in Palatio Constantini M. Ricca, locus vero concilii erat in Triclinio majori variis ornatibus inornato, et sedibus ordine collocatis, in quibus epopi iuxta ordinem dignitatum confederant, in silentio omnes prostolabantur Imperatorem, qui et venit auro et gemmis ornatus comitibus eum et militibus praetorianis, sed amicus qui illi fidem amplexi sunt, in gressu ejus pedestes, oculi in terram demissi, gaudium sumum de tot collectis epopis nulli tu ipso testabatur, venientes aspergere omnes, simul vero ac ad locum suum venit primam in medio conventu erectus substitit, ac cum parva illi quiddam sella ex auro preparata esset, non prius consedit, quam epopi amfuissent, idemq. omnes post Imperatorem fecerunt. Cui in V. C. 15. C. 10. 102. 1^a. C. 6. Theod. 1^a. C. 17. 102. 1^a. C. 18.

Confidentibus epopis et Imperatore S. Eustachius Antioch. epopus oratione praeco sermone concepta ex consensu patrum Imperatorem salutavit, Deo et principi gratias egit, quod epopi ex diversis provinciis in unum congregaverit, ut eligenti Catholici providerent: terminata oratione Eustachius, qui a dextris consederat Constantinus M. patres latino sermone allocutus est, vasis eis concordiam adhortabatur ut Christi causam in pace age-
rent

aque erant, et tranquillitatem Ecclesie per atrium turbatam restituerent
Cus. in V. C. Ls. C. H. Theod. Lt. C. 2.

Tantum valuit zelus principis, et adhortatio, ut omnes concordiam inirent
Ariani manserunt tunc advocati, ut dogmatis sui rationem redderent, ex
scriptura, et traditione, sed illi ut ante, ita et modo blasphemias suas in
Dei filium evomuerunt, et cum hæresi seam ipsa sepe pugnet, ita et hic
epi Ariani sibi invicem contradicebant, aliqui pudore confusi sunt, quod
blasphemias suas in tam sancto catu protulissent, epi vero Orthodoxi illi
vovebant ut absurda hæresi fidei Orthodoxam sequerentur, Impera-
tor ipse favores illis suos sponte erat, sed frustra erant omnia.

Postmodum Menasanes ephesinus, Patrophilus scythopolitanus, Theognis
Nicomus, Theonas marmarica, secundus Prolemadus, Cusebius Nicomeda
Mares Chalcedon: Narcissus Heroniadis epi confessionem fidei hære-
tica mente conceptam obtulerunt concilio sed patres peritæca fidei, for-
mula accensi ira in frustra discorperunt, licet alii his terribi Menopha-
tes, Narcissus, Patrophilus ne cathedras suas amitterent hæresi renun-
ciarunt, licet alii in sua sententia permanserunt.

Tum producta est epla Cusebii Nicom: ad Paulinum Tyriensem, in qua
dicebat non debere admitti filium patri Coæternum, ne consubstantia-
litate cogatur admitti, hæc rursum in frustra descripta est, in-
scripturam Cusebii ignominiam. His ita genis damnata est Arii opinio,
et adicus Alexandriam in perpetuum ei est prohibitus, a communione fidelium
unita cum aspectis exclusus, postmodum patres ad confitendam fidei
formulam animum adiecerunt, dicebant ut Ariani faterentur, filium esse
Deum, fecerunt id Ariani, dicentes filium esse Deum ex similitudine rei
homines in scriptura sepius filii dicuntur, ita illud psalmista: ego dixi
filii eius vos non vero ex natura, seu participatione substantiæ patris.
cum patres his nil effectissent volebant ut faterentur Ariani filium esse ex
Deo, ejus imaginem, illi similem, et ejus virtutem, sed hæreci ipsa quo-
ad suas partes pertraxerunt ex eo: quod et homines in scriptura dice-
bantur esse ex Deo, ejus imagines, et virtutes, quia ejus virtute effeci-
tunt, hoc in specie ex scriptura adduxerunt, videntes itaq. Patres se
hac ratione nil proficere, clarus locuti sunt, et cogebant Arianos
fateri filium esse patri consubstantialem, quod græco vocabulo opus
eros exprobrant. Hæc fuit vox illa, qua Arianos peremit, et ut Sylla-
rius ait vocem hanc fuisse entem qui hypostasis hujus seu hæreses ca-
pita uno ictu decurcavit, in hac continebantur omnia, quæ Ortho-
doxi de filio Dei senserunt, propter sereneam vocis hujus offensionem
1. Athanasius tot persecutiones, et exilia peritæ, hanc Ariani maxime
formidat.

formidabant, ut constat ex epla d. Eusebii Nic. qui vetabat filiam patri coeternum, ne etiam confutandam fieri cogereur, Ariani ad huc obstupescunt cum in sensum suum vocem hanc trahere non potuerint, adeoq. dicebant n. esse admittendam duplici de causa, quod nova et inusitata de quod in scriptura non reperiretur, secundam hanc rationem assignabat Eusebius Pamphilus, ne vocem, istam admittere cogereur, qui postmodum edocuit admisisse ut constaret ex ejus epla ad populum Caesariensem. Verum patres utrumq. hoc subrefugium intercludere ariani dicentes frustra eos reclamare quod in scriptura non reperitur cum nec eorum vocabula filium esse de non extantibus, fuisse tempus quo non erat in scriptura reperitur. Novam non esse, ostenderunt a Dionisia Romano pontifice, et aliotheo: epq. qui hac voce contra Sabellium usi sunt, ut unam naturam in divinitate et trinitate in personarum stabilitate. Theod. l. c. 2. 8. ex epla d. Eusebii Ant. et d. Athanasii.

Haereticis recipiendam hanc vocem negabant ex eo, quod in concilio Antiocheno contra Paulum, et Amphocetum congregatio damnata fuisset acq. Orthodoxi bene ibi praecipuum dicebant, nempe in sensu Pauli, non id in sensu concilii Niceni. Paulus enim dicebat Deum purum esse hominem, unde ep. eum urgebant, ut faceretur Atum esse Deum: Paulus quidem dixit filium Dei patri esse consubstantialem, sed ita vocem hanc explicabat: si ex eadem autem massa tria pocula construantur, erunt unum, ita etiam in divinitate trinitatis accidere dicebat, utrum pessime, nam tria pocula non sunt unum numero, sed specie, adeoq. ex sensu Pauli in tribus personis non fuisset una natura, recte igitur in hoc sensu condemnata fuit haec vox. Concilium Nicenum non sic accepit, sed in eo sensu, ut trium personarum unam naturam exprimeret, in divinitate adeoq. fuisse exigebat, ut ab omnibus recipiatur. S. Basilus epla 300. Cum sancti Patres rite dogma confiterentur examinari prius omnibus quod eorum consilio nature initio symbolum fidei edere constitueret pro Trinitate fidei, qua se Catholici contra haereticos tuerentur, provincia hoc demandata fuit Crio Cordubensi epq. legato d. Iuliano, qui etiam confecit symbolum, cui ea vocem quod 801. invenit, primusq. symbolo subscripsit, et post eum 318 ep. unanimi consensu, cui adnexa fuit tria damnatio in quem positi exilii statuit Imperator, N. Ariani ep. subscribere huic symbolo initio noluerunt, sed videntes Imperatorem exacerbatum ne exilio multarentur arii damnationi et exilio arg. symbolo fidei subscripserunt, s. tamen ex illis Eusebius Nicom. Theognis Nicenus, Marcellus Chalced. secundus Protonides et Theonas Marmarice subscribere noluerunt, sed iterum

sed iterum sed tres ex illis Imperatoris ministri cerniti. consenserunt, et Euseb. quidem Nicom: aperte rem infectuit, conabatur ille animum Imperatoris per Constantiniam expugnare, sed non potuit, adeoque ne expatium quem pace eccle potiores habuit amitteret, subscripti quidem symbolo fidei, sed vocem opusculos inuicem scribens spurcos quod non jam consubstantialem, sed patri similem denotabat, damnationi autem Arii nullo modo subscribere voluit, distinxit enim dogma ab Arii persona, et a facto, licet astute dogma admisit quidem, verum negavit hoc Arium unquam docuisse, quod patres de eo in concilio dixissent, adeoque dicebat se non posse damnationi innocentis subscribere, Duo ex iis Theonas et secundus propter perinaciam iusti fuit exulare, Astitit Eusebius Nicom: hodie dum sequuntur Iansenistas, nempe illius dogma a facto distingunt affirmantes propositionem Iansenii ab Innocentio damnatas quidem esse, sceleratas, et hereticas, verum Iansenium ita docuisse negant, ac eorum concilio Niceni acii aperte convincuntur, non secus eos agere, ac Eusebius Nicom: egere, Pamphili vocem spissos quam prima die non admisit Eusebius quid ea I. Dionysius Pontifex et alii Alex andrinus usque erunt tertia die admisit, omnes postmodum fautores et sequaces Arii vel in concilio Alexandrino, ita in Niceno anathemate percussus in specie Eusebius Alex. Dia. conus cum scelerato suo magistro damnatus. Act. 1. c. 20. loca. L. 1. c. 21. loc. L. 1. c. 8.

Canones Concilii Niceni, et synodalis epla

Dum sanctus concilius iamjam terminandus foret composita fidei formula ad edendos canones seu leges ecclesiasticas conversus est, nihil quidem novi excogitantes, sed antiqua statuta in 20 canones ut referuntur probabilior sententia, etsi nonnulli plures affirmant, nonnulli pauciores redelegerunt. Canonum pars eorum jurisdictionem, pars modum in ordinandis eppis, presbyteris, diaconis, pars illud ius oppositum privilegia continet, pars circa penitentiam publicam versatur, pars denique causam Novatianorum et Paulianistarum respicit.

His rite constitutis exarata est epla synodalis, principaliter ad Alex andrinum, vicinas Egypto, Thebaidi, et Pentapoli ecclesias, ubi nempe Arii heresis primum orta est, itea hae epla in tria capita dispesci potest, in 1° narratur historia, quid in concilio circa Arium actum sit eius errores refutantur et scriptura, et Traditione, adnectitur Arii et eius affectuum damnatio, in 2° prouidum est schismati Meliciano sit, ut Melicius, qui iuxta viam iuris veniam non merebatur nanctus in concivitate sua Nicopolitana solo eppi titulo tenetur

contentus, et nullam episcopalem functionem exerceret, et hoc ad ejus personam
ad ordinatos vero ab illo hæc sunt decreta, ut ubi duo essent epopi Orthodoxus
unus alter Meletianus, primus omnem jurisdictionem obtineret, secundus
absq. hujus facultate ad nullum officium se ingereret, nec potestas illi
liceret, eccles. ministros designandi, si vero moreretur epopus Orthodoxus
tam accidentibus populi suffragiis, et epopi Alexandrini approbatione succederet
Meletianus. Ipse præterea Meletia adempta fuit omnis jurisdictio, ne
homo schismaticus per plurium ordinationem vires majores acquireret, et
plures turbas ex citaret. In vi^o capite celebratum fuit circa celebrationem
Pasche, in Egypto autem die 14 Luna in quacumq. diem incidisset, Pascha
celebrabatur, de quo more collendo Aniceti, et Victorij conatus alibi reu-
limus, inde ens ergo videbatur motus iste concilio, quod per celebrationem
paschatis eodem tempore An. quod si An. interfectoibus communicare vi-
deretur, præterea non videbatur illis congruum esse, ut in quibusdam lo-
cis gaudibus Paschalibus forentur An. dum adhuc potior est pascha
indulget, rationum q. igitur ut ubiq. Equiliter Pnica nempe Luna in
immediate sequente ex Traditione S. Petri, et Pauli Apolorum Pascha cele-
bretur, et hic est tenor epla synodalis, quam fuisse refert Theod. Lt. c. 9. 10.
Lt. c. 9.

Epla Constantini M. pro firmitate decreti.

Sicut synodus conatum impendit, ut eadem fides ubiq. viget, ita etiam
Imperator e deo Religionis Ans, eplas pro firmitate concilii dedit, non
quasi juris sui piasset esse confirmandi decreta concilii, probe sciens hoc
non ad sacros principes, sed ad epopos pertinere, ut in plurimis exemplis in decursu
hystoria vidimus: tale est illud quod Donatistis respondit. Petrus a me judicatur.
Sed hoc unice intendebat Imperator, ut hæretici, qui decreta concilii parvi
faciebant penas temporales extimescerent, et ad obediendum decretis adve-
rentur. Tres autem in hac causa ab eo exaratas literas refert Cusebius primo:
dedit eplam ad omnes Orthodoxos epopos, maxime Egypti, Thebaidis, et Libie
ob easdem rationes, in quibus synodalis illud præcipue directo fuit, in hac epla
revertens Imperator, Ariano hæreseos initia, et damnationem, aut plene, et
absq. dubitatione questionem ex fundamento a 300 epopis esse terminatam,
quorum mentibus insidens spiritus sanctorum, Divinam aperuit veritatem
qua funditus eversa est hæresis, ex quo duplex argumentum pro Concilio
Œcumenicorum infallibilitate deprehenit.

Nam jam sæculo 16 causa in concilio Œcumenico terminata habita fuit,
infallibiliter vera cujus testis locupletissimus est Constantinus M. dicens
plene ut oportet, causam huius esse terminatam, sed metus oboriri potuit
an plene

an plene ut oportebat arii causa terminata sit, si concilii atheniensis decreta infallibilia jam saeculo illi agnita non fuissent, ergo cum id Constantinus M. scripserit ab alijs neq. accepit, unde legitime inferatur ab omnibus agnam fuisse hanc veritatem. Min: est certa: nam res quae rationem dubitandi dicit infallibilis non est, ergo quae non dat rationem dubitandi est infallibilis. *Unde Constantinus M. dicit 300 eporum mentibus spiritum i. infidelitatem divinam voluntatemque inspirasse, sed spiritus i. non potest errare aperire voluntatem divinam, ergo nec concilii decreta errori obnoxia esse praecant, arg. ad eos ep. in decedendo fidei quaestionibus conciliariter congregati orant infallibiles. At de sunt argumenta Constantini M. apud Eusebium in vita ejus dom. l. 3. c. 23.*

Alteram eplam ad omnes Imperii sui provinciales dedit, in qua proposita habebat Arianis perpetuam infamiam inveniendi vetans ne Arianis sed Porphyrianis nominarentur dicunt Porphyrium jam jam extinguendam idolatriam reficere voluisse, cum ergo Ariani saltem in re recte id fecerit voluissent, negandum est Deum, sed creaturam, et tamen illi adorandum esse censuerint, illos propterea Porphyrianos appellari volebat, adorare enim creaturam, est idololatriam in velle, item Arianis in concilio Alexandrino re damnatus libros conscriptis, inter alios fuit Thalia in quo molli, ac obiceno carmine divinitatem fidei exponebat, scusiliter, libros ejus Constantinus M. damnatos in concilio Niceno sanctis subiecit, qui vero illos occultarent, panam ut luere praecipit. *Euseb. l. 3. de h. c. c. 24.*

Teriam eplam ad omnes Imperii sui subditos dedit, potissimam vero ad Egiptum, in qua mandat ut decretum circa celebrationem Paschae ubiq. observetur, ad quod praetandum argumentis vadit fidelibus, et primo quidem indecolum aia parva servare cum Indigitis intersecutoribus apud quos nulla iam in veniat sanxitas, metum dum esse insuper ne morem hunc Arianos a se accepisse gloriantur, re discipulis discrepantiam in medium adducit dicens: non decore, ut in Egipto gaudij cum indulgeant, quando totus occident et alia tota tristitientur, hortatur denum ad concilii decreta integerrime servand. Euseb. de V. C. l. 3. a. c. 17 ad 20. item 3° epld apud Eusebium l. 3. c. 9.

Concilii Terminus.

Postquam hae tam sancte instituta sunt, tum a Concilio, tum a Constantino M. finis sacro conveni est impositus, qui congruit cum veteribus Constantini Imperij, quod cum Romani Imperatores agebant, magna solemnitas per totum Imperium agi indicabatur, unde Constantinus M. ut majorem solemnitatem conciliarer hoc anno Concilium institui voluit, cui eodem quoq. anno finem imposuit, omnes ep. *presentes*

splendido convivio in palatio suo excepit, magna hæc erat erga viros sanctos
reverentia, cum epi adhuc tum pauperes, et contempci essent, alii horum cum
eo considerant, alii secum, multi rei insolita admiratione defici, alii para
disum, terræquem ammirabantur, alii dormitare se arbitrabantur. Fine convivii
imposito singulos pro dignitate domus cumulavit. Præstibus præcepit ut pau
peribus, quæ largas de mensinas darent, omnes ad pacem et recipiendam fidem
hicanam hortabatur, ac primum valere eos jubens præcepit pro se et liberis suis
exeret, tum epulas commemoratas ad omnes provincias proximare de
cretum dedit. *102. l. t. c. 25. sup. in v. l. c. 18. 16. et 21.*

Epulum Theognis, et Eusebii Nicomedienfis.

Post 3. a Concilio menses accidit epulum horum duorum, qui palam fecerunt,
qua mente concilio decessu subterfissent, Eusebius quippe corrupto notario pæ
cunia cui Constantinus ad concilii custodiendam dedit obtinuit, ut nomen suum
et Theognis erat eret. postmodum sine omni metu confubstantialem impu
gnarunt, res hæc Imperatorem sumopere afflixit, adeoq. Eusebium ad se voca
tum reprehendit, quod alienum a fide Nicæna doceret, tunc Eusebius dixit si pal
tium hoc in duas partes scinderetur, nunquam admirarem duas illas partes
confubstantiales, ut neg. pater et filius posuit esse idem, et unum in substantia,
cum itaq. Imperator observasset, cum in errore pertinacem esse, ad gallia
eum in exilium relegavit cum Theogne subterfuit in locum Eusebii Nicomedi
enfiensis, in locum vero Theognis Cresco a corinthis fidei Nicæna propu
gnatoribus, epulam postmodum dedit Imperatori, ad hæc loca, in quod dolorem
suum significat, quod per Eusebii perfidiam ille cum Nicæna synodo esse
delusus, qui jam in concilio decessu subterfuit, se ab Eusebio per ami
cos, præcipue vero per constantiam uxorem suam ad partes Arianorum sol
licitatorem fuisse, antiquam etiam indignationis causam refert, quam ex
alio didicerat, quod Licinius adjuv. fuerit Eusebius in persequendis Arianis,
et Licinius contra se bellantem pæse armatus egrevit, propter causas
allatas dicit, ut nung. a se in exilium pulsum, mandata imp. erant, ut hos
epi benevole suscipiant, et concilii instructiones integre servent. Euseb.
Theod. l. t. c. 20. 102. l. 2. c. 21. 101. l. t. c. 8. potissimum vero de epula Constantiniana
ad Nicænos, et Nicomedienfes.

Ad Athanasium Alex. episcopum, et Arianos adversus eum molimina.

Paulo post celebratum concilium Nicænum S. nempe ex actis mensibus anno
326. l. Alexander episcopus Alexandrinus satis concepit. Ex synodo allatis decretis,
ut præscriptum erat cum Meletianis egit. 1.º a Meletio ad se vocato etas occu
patas recepit, et Olonchum a se ordinatorem sibi exhiberi iussit, paruit Me
letius mandatis, caveit, restituit etas, et Olonchum 28 episcopum a se ordi
natorem exhibuit, hi constiterunt, et controversia de celebrando Paschate ter
minata, plenus meritis, apostolicis, laboribus animam Creatori suo reddidit.
Ancogan.

Antequam autem moreretur videns se morti proximum et Adrianorum molimina
adhuc vigere. cogitabat de tali successore, qui vicia sanectate, et eruditione pos-
set, infra eorum animo concitibus hereticorum se opponere non alius cosus do-
tibus ejusmodi illis, quam Athanasius, qui jam in Nicæna synodo artem con-
fucaverat, et in quem e medio tollendum jam tum heretici conspirarunt. Ergo Ale-
xander prout quam episcopatus Athanasium inclamavit, verum ille intelligens quid tum
tendore profugit, et aliter quidam ejusdem nominis ad Alexandrum venit, septicatus
quid velle, sed s. episcopus suo silencio indicavit a se alium Athanasium vocari, qui
cum non comparuisset, et rursus. Tum inclamasset hæc addidit: Effugere et pu-
tas Athanasium non tamen effugies. Spiritu prophætico ipse cum fixurum
episcopum, et plurima ab Adrianis persequitur, quæ omnia e ventis comprobant.
Nam mortuo s. Alexandro episcopi provinciales conveniunt Alexandriam pro-
fecti, in eam ut de novo episcopo creando deliberarent, populum convocantes
qui Athanasium sibi dari episcopum petiit, hunc a ceteris electum, in literis erudicum,
anacho, etica etiam vita antea clarum aperuerant. Episcopi tamen morem trahebant,
in eo eligendo, ex eo quod juvenis esset, et tanto oneri ferendo impar videretur, sed
populus per aliquot dies ex eia egredi noluist, nec episcopos dimittere, antequam
Athanasium sibi episcopum eligerent, igitur episcopi in eia consecratus est, addit s.
Zomenius imprudenter Adrianos dixisse, quod s. episcopi Egypti, et Thebaidis jura-
mento se obtulerint non alium se episcopum elegerunt, quam qui tam Catho-
licis quam Adrianis probaretur, nihilominus b. vel t. contra jusjurandum egi-
se eligendo Athanasium, sed ab his tantum approbatum fuisse, sed falsa hæc
omnia esse patet.

Miram historiam refert s. de s. Athanasio cum nomen in cenere adhuc em-
te ad episcopatum fuisse designationem, mos erat in Alexandrina ecclia ut anni-
versarius s. Petri martyris dies magna solennitate recoleretur, episcopus illius ecclie
illustriores de Clero convivio eccipiebat, aliquos etiam s. plebe, accidebat. s.
Alexander post peracta sacra Hospitis expectare, qui cum tarde venirent
per fenestras ad mare versus prospexit, ubi vidit pueros sacras cæmomas
peragentes ut in eia mori erat pagi, jucundo s. primum spectaculo fuit Alexan-
dro, sed cum videret a pueris Athanasium episcopum ordinari eo plane modo, qui
in ecclia fieri non solet, ad se presbiteros vocari jussit, ut æque puerorum consi-
derent, postmodum vocatos ad se pueros interrogavit, quid fecissent, illi facere
noluerunt, sed cum ille instaret, facti sunt Athanasium a se episcopum electum
examinavit dein cum presbyteris, et Diaconis quomodo nondum baptizatos ba-
ptizassent, nam de hoc se fecisse affirmabant, et deprehendunt tam formam,
tam etiam materiam bene ab eo adhibitam fuisse, adeoque, si acut hoc baptis-
ma non esse iterandum, sed cæmomas tantum peragendas. Hanc histo-
riam assumunt heretici dicentes baptismum joco etiani collatum validum
esse, Alexander admiratus hæc de Athanasio parentibus ejus ad se vocatis narra-
vit illum in literis insinui curarent, quem postmodum suum notari, et archi-Dia-
conum fecit, et ad concilium nicænum seum accepit, ubi in disputatione contra Ari-
um qualis esset cognovit, s. s. C. 17. s. s. C. 15. Theod. l. 1. C. 26.

Arii Revocatio ab Exilio

Angelus vehementer Arianos ordinatio Athanasii probe sciens nil se profecturas in Aegypto ob eius zelum, et eruditionem, quam jam experti erant in Concilio Nicæno, omnem ergo conatum eo incederunt, ut Arius ab exilio revocari posset, et res illi e voto cepit, producente eam ad exitum Ariano presbytero, apud Constantinum Imperatorem, Arius itaq; ab exilio reversus fidei symbolum proponit, in quo obscuris et fallacibus verbis errores occultavit, quos variis sententiis cecebus in gravam partem assumptis legere conabatur, Imperatori dein obtulit, qui de hæresarchæ a sentia nihil cognovit, putans hæc omnia in sensu Orthodoxo ab eo sumpta fuisse, Arium dein apud se manere iussit, donec alia decerneret. *Soz. l. t. c. 25. 26. Soz. l. t. c. 16. 17.*

Pose duos a concilio annos etiam Eusebius, et Theognis rediit ab exilio imperarunt, anno nampe 328. rediens eorum hæc ratione contigit: Penitentia libellum componere, quem omnibus episcopis inscriberunt, in quo falso se insinulator dicunt de hæresi ariana, qui probe noscent indignos esse, ut episcopi presbyteri doctrinam sequantur, qui potius eorum fidem se qui debet, ajunt se non esse alienos a fide Nicæna, et voti episcopos abq; dubitatione subscibere, iniquum fore, ut cum arii innocentia per concessum ab exilio rediit declarata sit, illi in exilio maneant, qui propter illum lapsent, se non curare exilium propter Arium sed ideo loqui voluisse, ne rei exitum arerentur, ipsa hæc epistola ad Imperatorem quoq; devenit, qui gratulatus quod penitentiam agerent, et Nicænam fidem amplecterentur, ab exilio redire, et episcopis sedes capere eos permisit, unde Eusebius ejecto Amotione Nicomediæ. Theognis pulso Christo Nicæam rediit *Soz. l. t. c. 16. Soz. l. t. c. 23. 24.*

Arianos in Athanasium Conatus.

Cum hæretici sedes suas recepissent, omni conatu in id incubuerunt, ut Arius hæreseos caput Alexandriam redire, ibi amplius hæresim sparsurus, ubi ortu duxerat unde Eusebius calumniis primo Athanasium appeteret caput, eo quod esse juvenis, et hæresim odio haberet, et quod videret eo intrato hæreticos nil in Aegypto moliri posse, confinxit ergo eum a paucis episcopis electum esse, et qui dem juvenem oneri ferendo imparem, sed major erat Athanasii animus, quam ut his calumniis frangi posset, videns igitur Eusebius se hac ratione nihil proficere, epistolam ad Athanasium dedit, in qua eum rogat, ut Arium Alexandriam redire permittat, qui ab episcopis et imperatore, mœrens esset declaratus, sed L. Presul postulatus non acquievit, quamvis et minas Eusebii adderet, quod episcopi sede amovendus esset, igitur Eusebius Imperatorem accersit, apud quem ob fidei ejurationem hæresim magna pollebat gratia, eiq; persuasit, ut epistolam ad Athanasium mitteret, cum mandato recipiendi Arium. Imperator, peritissimus ario literas dedit, quas cum ille Athanasio reddidisset, cum ab ecclesia una eum affectu ejecit, rescriptis Imperatori se non posse hæreticum damasco

damnatum recipere. Arius jam tum in Aegypto tumultus excitavit, et Meletianum in suas partes pertraxit. Eusebius audiens aridum Alexandria ejectum imperatori persuasit, ut aliam eplam scriberet Athanasio, in qua mande ut omnibus paceret. Era seculi si ageret exilium et alia minetur, sed non est his terroris Athanasius. Igicur Ariani cum viderent Imperatori Charasippe Meletianos nuper ad eam reversos tres ex illis subornarunt, ut Athanasium de affectata Imperiali potestate accusarent, quasi tribuea jam toti Aegypto imposuisset sibi pendenda. Erant autem illi tres eppi Thmuis, Theodorus, et Calinius optime accidit Athanasio causa mala. Macarii presbyteri Alexandrini apud Imperatorem, qui eppum suum ab hoc crimine vindicavit, quare Constantinus vix adversariosum fraudibus eop a se repulit, et Athanasium ad se evocavit, sed antequam ad Imperatorem venisset, jam Eusebius Meletianus aliam causam conflavit, erat in Aegypto Phylomenus tyrannus, unde haeretici insinularunt Athanasium, quod magnum auri pondus illi dederit, ut Constantinum debellaret Athanasium veniens ad Imperatorem se purgavit, et in suburbani Nicomediae honorifice absolvens, in casus commendationem eplam ad Alexandrinos dedit Imperator, mirificas Athanasii laudes continentem, adversariosum item calumniab, et absolutionem sui eppi. Quod hoc calumniis ob Imperatorem cognitis cautiorem illum reddere debuissent, sed nimium ob Imperatorem erat illius animus ab Eusebio, quia putabat omnes eppos sincerose esse, unde nimica hae credulitas plurima mala Athanasio intulit. loci. Lt C 23. & 27. loc. Lt C 22. Theod. Lt. C 26. & 27.

Concilium Antiochenum Eustachii depositio.

Videntes haeretici molitiones suas frustratas contra Athanasium esse, eas converterunt in Eustachium eppum Antiochenum, virum celeberrimum, et in conversione sua inepitervibilem, acerrimum item sacrorum Canonum custodem eradicationis tanta, ut complura elucubraverit opuscula, in quibus haereticos virus refellit, et hic eppus nonnullos ex presbyteris suis inter quos Stephanus quorum doctrina suspecta erat a presbyteratu amovit, sed autem hic Eustachius contra omnes Arianos pugnaret, eosque, execraretur, maxime tamen contra Eusebium Pamphili debachabatur, quod fidem Nicenam corripisset, ac ille respondit se in omnibus confirmatam per conciliū doctrinā tenere Nicenam, neg. se esse Sabellianorum haeresi infectum, prout Eustachium, Sabellius autem docebat in trinitate non tres personae, sed unam substantiam vocabulo contineri, verum fuit omnino erat hae Eusebii calumnia et omnium Arianorum existimantium non aliam a Catholicis in Trinitate quā

verbaalem

quam verbalem distinctionem admitti, cum tamen unam in tribus personis substantiam tueantur, hic ergo scopulus offensionis erat adversus Eustachium quod Antiochenam ecclesiam occupare adlaboraverint.

Eusebius Nicom: homo vasserrimus, et Antesignanus Arianorum curam in se suscepit opprimendi Eustachium, cogitabat itaq. Hierosolimam ire ut videret basilicam S. Sepulchri, quae jam his temporibus iuxta Constantini, et Curia Mariani, ac Helena matris Constantini extructa fuit, antequam tamen proficisceretur Imperatorem accessit rogans ut sibi Hierosolimas eundi, ac locum sacri sepulchri inspicendi daret facultatem fecit hoc astute Eusebius, quia scivit nihil se Imperatori gratius praestitutum. Contra minus petitioni ejus non tantum libentissime annuit, sed intusper annonam necesseariam suppediavit. Sic iter dominante Theogne Sicanio ingressus est Antiochiam veniens accepit Eustachium amicum simulans, qui nullum dolum suspicatus eum humanissime excepit, sed non diu isthinc morari voluit Eusebius, in palestinae igitur profectus est, et visitata basilica eppos palestinae accessit, quoad moliri in animo habuit, exposit, rediit Eusebius Caesarensis Paisophilus Sythopolitanus, Acuius dido, et Theodorus Laodiceae eppi sub specie honoris et comitum dandi, re ipsa autem ut in suo conciliabulo Eustachium deponerent, sequebantur. Antiochiam cum venissent in pinace concilium induerunt, cui etiam Eustachius tanquam loci eppus et patriarcha praesentat, cum praebiteris sup. ignariis quod futurum esset, repente alii exire iussit mulier pecunia ab Arianis corrupta introducta fuit, ex cuius uberibus infans pendebat, quem se ab Eustachio suscepisse dixit, ille a tanto crimine immunem se esse probe sciens, obiectum sibi flagitii testimoniis comprobari petiit, dicens: ex verbis istis in ore duorum, aut trium testium, ita re veritatem ait illi quoniam nullo testes producere poterant, a muliere iuramentum ut deponeret postulabant. Catholici praebiteri obstitere dicentes debere testes in medium produci, equissime autem protestabantur praebiteri, iura autem non admittunt iuramentum, nisi semiplena adhibeantur probabilitas, argui hic nulla adfuit probabilitas, imo potius ratio habet in oppositum, ergo, sed non sunt auditi praebiteri, et mulier jurare est permissa, postea deponit Eusebiam Eustachium condemnandum, ac deponendum decrevit, sedem itaq. Antiochenam vacare proclamantes de successore eligendo cogitare ceperunt, dictum est superius hoc molitos fuisse Arianos, ut hanc illi partem ecclesiam occuparent, talemq. ex sua colluvie substituerent eppum, qui ex evinditione clarus et in gratia principis, simul rei contra Catholicos deinde agendi positus esset omnes apertissimum consensum Eusebii Caesarensis, qui et scientiis clarus, et Imperatori fuit gratissimus, ac simul omnia haereticorum arcana perspecta habuit, hunc ergo unanimi consensu Eustachio subrogarunt, scribentes postea ad Constantinum eplam, in qua mentis

„datus Eusebius

in qua mentiebatur Eusebium Cæsareensem suis ac populi vocis Antiocheno
 oppum electum fuisse, verum falsa hæc erat relatio, nam ex pars aliqua Antio-
 chenorum Eusebiana factioni adheruit, porro tamen Eustachius defendit, itaque
 ortis dissensionibus cives ad arma convolarunt, quapropter ariani eppi rem in
 seditionem veni videntes, Antiochia se subducesunt, et ad Imperatorem profes-
 si sunt, dicentes Eustachium de adulterio, convictum, ac de sede eppali depositum
 esse, mentientes insuper eum antiochensæ seditionis autorem fuisse, et Augus-
 tam Constantini Matrem opprobriis ab eo vice quadam fuisse affectam, his ac
 similibus calumniis animum Imperatoris percurbarunt, qui eapropter Eustachium
 ad se accerseri iussit, mittens insuper Comitem, qui eorum tumultus sedaret.
 Eustachius accepta Imperatoris nuncio fidelem populum cohortatus est, ne
 se unquam arianorum communione pollueret, quia admonitione tantum pro-
 fecit ut Antiocheni fideles Eustachiani dicerentur, propterea, quod induci non
 potuerint ut relicti ejus partibus Arianis communione jungerentur.

Cum ad Imperatorem prout iustus erat venisset Eustachius, datus est ei se de-
 fendendi locus, sed preoccupatus ab hæreticis Constantinus ad exilium in Niri-
 um eum misit, ubi Trajanopoli viciniam finivit. Terte Theod: 24. c. 28. 29. 30. 31. c. 32.
 Inhabavit in hac infelicitate Ant. exemplum qui calumnia patienter tulit, ideo
 neg. laboravit ut eppatum ex quo injuste exclusus erat reciperet. Sed meretrix
 illa vindictam Dei non evasit, nam paucum post tempus in gravissimum ma-
 ximegi. diuturnum morbum incidit, in quo peccatum suum agnoscens plurimum
 lacrimis fraudulentiam hæreticorum manifestam fecit, seq. mercede cond-
 cam crimen illud Eustachio intendisse professus est, falso tam en se jurasse ne-
 gabat, eo quod prolem illam ab Eustachio quodam fabro suscepisset. Theod: 1. c. 28.

Interea Antiochidæ contumabatur synodus, et Eusebius Cæsarensis suam deorio-
 nem ratam non habuit, vel quia videri voluit cupis disciplinæ ecclæsticæ, vel ex
 alia aliqua politica ratione in canone enim concilii sancitum Nicæni fuisse
 epporum translationes absq. gravi causa fierent, cum ergo Eusebius Cæsarensis
 sem. gessisset eppatum, egisset contra canones si eo deselico Antiochiam ve-
 nisset, aut vero fecit ex politica ratione, scilicet enim apud Antiochenos orat-
 fuisse seditionem propter depositionem Eustachii, ideo eorum se illis meretibus
 unde Imperatori rescripsi ut alium aliquem sui loco substitueret, factum
 hoc illius probavit Imperator, quod tam diligens disciplinæ ecclæsticæ custos
 esset, et gregarium quendam presbiterum commendavit, qui moratus nonni-
 hil ex eppus facius ut dicimus, suffectus est igitur Eustachio Paulinus, et
 hunc, qui exiguæ tempore vixit Flaccillus, qui etiam fuit Præf. concilii
 abuti Syriensis.

Cum ista hæreticis ex voto cepissent, alios quoq. sicos eppos in secari copie, Aclepariæ Patro-
 Marcellum Ancyranum, et Eutropium Hadrianopolitanum in Phræcia, quos pariter
 sedibus suis

eguerunt. Marcello obijcientes suspicionem hereseos, prout testatur Soz. l. 1. c. 24. Theod. l. 1. c. 27. I. Athanasius in Apologia de fuga sua.

His felicibus successibus ad Athanasium quoque impetendum animati Ariani non desistit enim Lusebius quodere modum, ut eum odiosum redderet Imperatori hanc ergo opportunam occasionem nactus est. In Mariotis Regione Egypti repertus est quidam Ischiras, qui etsi nunquam sacris initiatus fuisset, omnia tamen presbiterorum obibat munia, non enim ordinarius erat per catholicum epum, nec per Meletianum, quia in catholico quoque ordinatum a Meletiano non reperiebatur, Jacobo nihilominus ordinatum se fuisse a Colutho, verum proia meminimus dum Ozus Corubensis iussu Constantini Alexandriam misus fuit, ut recenser arces Alex. andrum, et Arrium inter componeret turbas, deprehensum est Coluthum verum fuisse nequaquam epum, ac ponde omnes ordinationes ab eo facta nulla fuerunt Ischiras tamen presbiteralia munia obibat, I. ergo Athanasius ut hunc abusum tolleretur, Macarium presbiterum suum ad eum coercendum misit, qui cum ad Ischiram pervenisset, illum egrosum deprehendit, hortabatur igitur parentes, ut ad al. ultiori seclere prohiberent, Ischiras secleris conscientia permotus, Neco mediam ad Lusebium fugit, hunc se presbiterum ecclae cujusdam in mari tude esse mendicus est, adiecit tempore illo quo celebrasset missa sacrificium iussu Athanasii venisse ad se Macarium, qui versis calice sanguinem Dni effudisset, altare cominisset, et eccliam ipsam solo equasset, postulabat itaque ab Lusebio auxilium, qui non tantum presbiteralia munia eum decere permisit, sed insuper eppatus sponsonit, si suam contra Athanasium causam adjuvaret.

Sed longe adhuc majus crimen eccogitarunt haeretici contra Athanasium, Arsenium epum Meletiana factionis pro materia novae accusationis parum precibus parum pecunia corruperunt, ut in ultimum Egypti angulum se recuperet, quo facto mortui hominis manum rescindentes hanc esse Arseni ab Athanasio desectam ut ea in artes magicas crederetur dicebant, duo haec calumnia publica infamia ferebantur adeo, ut ad Constantini quoque aures pervenerint, qua re commotus Princeps literas dedit ad Dalmatium fratris sui filium, Censorem, quibus iussit ut diligenter in rei veritatem inquireret, sed Athanasius neque esse deprehenderetur parem Crimini suo pariam lueret.

Dalmatius igitur Lusebium, et Theognem Arianum secum adduxit, I. Athanasius vero primo has calumnias parvi pendebat, conscientia enim recta tutus erat, probe simul novit Ischiram sacerdotem fictum toti Egypto notum esse, utpote, te illegitime a Colutho ordinatum, Arsenium vero per quinquennium a se non esse visum, verum cum adverteret Constantini animum hac re magnopere esse commotum, ipse etiam de sua defensione cogitare cepit, quare huiusmodi eplam ad omnes Egypti eppos, ut Arsenium exquirerent, Diaconum praecerea suum.

sum remisit, ut eum per Thebaidem inquireret, et re ipsa facie ejus conatibus
 Dnus audiret enim arsenium in quodam monasterio delitescere, illuc ergo as-
 sumpta militari custodia est profectus sed mature sibi consuluit Arsenius Na-
 vi enim conscensa secundo mih abcessit, Diacomis igitur eo non aperiens superi-
 orem monasterii comprehendit, qui Alexandriam perducere factus est Arsenius
 ibidem latuisse, scripsit etiam idem superior ad Meletium, ut cessaret Athanasium
 hac ex parte criminari, omnibus constare de vita Arsenii, quam epistolam Atha-
 nasis intercepit, putans eam precipuum ad revincendas hereticorum accusatio-
 nes fulcrum futuram, uti re ipsa esse potuit, non videbatur tamen quidquam accid-
 nisi Arsenius vivus hseretetur, quod re ipsa Athanasius apud Deum obtinuit, is enim
 ex Thebaide profugus Alexandriam venit, ac inde Tyrum Phœnicis Urbem,
 ubi Archelaus comes erat profectus est, Archædriam venia, Archelaus ubi Arseni-
 um Tyrî commorari inaudisset, oculus eum exquiri iussit, et ad se deduci, qui
 ubi deprehensus fuisset, se Arsenium se esse negabat, verum a Paulino agnatus
 coactus est comparere, hęc fabula quam ariani recuperari dilata est, Athana-
 sium rei gesta historiam Constantino perscripsit, adjecta simul superioris
 ante memorati Epistolæ, quæ percepta perscripsit, adjecta simul superioris
 Athanasii innocentia, simulq; magnitudine objecti criminis, contrariatus ejus
 adversarius prohibuit, ut a similibus impetoribus omnino abstinere. hæc
 loc. Et. c. 27. Athanasius in Epol.

Concilium Casareense.

Hæc ratione confutari heretici quiescere utiq; debuissent, sed nihil minus
 fecerunt, nam Meletium rursus intrigabant ut Athanasio nova crimina objiceret,
 ipse autem Euseb Nicom: apud Constantinum cum fautoribus egit, ut negotium hoc
 non Dalmatis, verum synodo committeret dirimendum, per vias Imperator, Con-
 ciliū Casares sub præsidio Eusebii, Pamphili celebrandum decrevit, quod rei
 præ fraudibus hereticorum celebratum est anno 335. Scripta quoq; ex ad Atha-
 nasium Epola, ut ipse tanquam reus se hseret, verum ille legitima usus excu-
 satione, quod omnes fere palmares sui essent inimici comparere noluit, no-
 nam igitur Athanasius accusandi naevi occasionem epistolam ad Constantinum
 dederunt, in qua Athanasium pertinacia, ac Tyrannidij accusabant Theod. Lt.
 c. 28. loc. 22. c. 25.

Synodus Tyri.

Sinisteram igitur his accusationibus iterum opinionem ingesserunt Imperatori
 de Athanasio, qui eos Tyrî in Phœnicia convenire iussit, idcirco autem Concilii
 locum mutavit, quia sibi persuasit iustam recusandi causam habuisse Atha-
 nasium propterea, quod Casares synodus habita fuisset sub præsidio Eusebii Pamph-
 li, infensissimo suo hoste, aut vero idcirco hoc fecit, quia voluit ut pacatij animis
 inde

inde Hierosolimam ad dedicationem templi proficiscerentur, quod paulo ante extruxerat, ne vero quidquam violence ageretur, Dionysio Flavio Comici partes suas ut oliret demandavit ariani autem ut fraudes suas in effectum ducerent non alios, quam Eusebii fautores, consequenter Athanasii hostes convocarunt. Theod. Lt. C. 28. 29.

Convererunt ep̄pi universim eo ex oriente; uerget Eusebii Pampophilus Scythopolitanus, Marius, Ursacius, et Valens in Panmonia, ep̄pi omnes velles anī Athanasii inimici, comparuerunt etiam Maximus cui ob fidei confessionem oculus exutus, ac poplites lacerati erant, Marcellus Ancyranus, ex Gallacia, Atelegas item amarus dñi confessor, rursus ad Athanasium scripta est epla, sed rursus ex eisdem causis comparere tergiversabatur. Scire enim concilii presidem Ariarium futurum, aut vero propterea, quod non diaconi foret custodiē, prout convenē erat in concilio, sed homines laici, et in foro seculari adesse soliti. Ariani igitur rursus ad concitandum latera exararunt, qui minaciter athanasio rescripserunt, nempe ut seiret se vincitum perducendum, si venire recusaret, sicut factum fuit macario, i. ergo Athanasius videns se non posse hunc conventum evitare negotiū deo commisit, et Tigrum profectus est. loc. Lt. C. 28.

Vix Athanasius advenerat, illico condeserunt adversarii, inter quos Eusebius Cæs. Athanasius utpote reus stare iustus est, adersant cum illo & alii ep̄pi, quos sed adduxerat, inter quos Potamon Eusebium sic allocutus fuisse dicitur: Mi te des Eusebi, et Athanasius itans a te iudicatur, quis tulit talia? dic mihi tu, nonne mecum fuisti in carcere tempore persecutionis? et ego qui deum oculum amisi, pro veritate, tu vero nihil mutilatum habere videris in corpore, neq. testimonium propter confessionem tribuisti, sed fecisti arvens nulla parte decurcata, quomodo discessisti e carcere, nisi quod promissisti, qui necessitatem nobis persecutionis intulerunt id, quod inefarium est tibi facturum esse, aut sane fecisti? Ep̄iph. hær. 68. Hæc ubi audisti et Eusebius indignatione quidem commovebatur, et surrexit, ac dissolvit iudiciū dicens si huc venisset, et contra nos talia dixisset profecto vera dicuntur accussatores petri, si enim hic Firmidum exeret, multo magis in partem vestra id fecisset. Cum tamen perreverasset, et sententiam, paratam, in Athanasium, tum i. Paphnutius arripens manum Mariani ep̄pi Hie. Hierosolimitani discessit ex loco concilii dicens: non oportere se cum essent confessores pro pietate tum oculos ep̄stos, tum pedum flectus debilitatos habere, Concilio nominum perdidit, ut communicare. loc.

Qui remanserunt ep̄pi Athanasii causam dicere caperunt & quæbant illi quid per perjurium ep̄pi factum fuit, utpote 50. ep̄pos Thebaidis per morem i. Alexandri nullum agnovisse ep̄pum, nisi qui rursus omnino electus esset, vnde hæc composita a b. velt. circumventis dolo oculis et manus fuisse impostas, vbi
salsa

verum falsa hæc erant omnia dicimus enim omnium episcoporum et populi
 iussu quoque successorem Alexandri Athanasium fuisse designatum, in eo populo
 per aliquot dies commoratum fuisse in ecclâ, nec ante episcopum dimittere volu-
 isse, quam sibi Athanasium episcopum darent. Transierunt deinde hæc fabulas Ichniæ
 et Arsenii, sed Athanasius diluit utrumque, nam de primo in Apoll. 2. sic habet
 Presbiter autem qui fingitur fuisse ille est totus rumoribus jam datus Ichniæ,
 qui neque ab eâ electus est presbiter, neque cum a Melitio constitutus presbiter
 nos Alexander in eccliam recipiebat, in eorum numero unquam habitus fuit,
 aut ab eo creatus: quo pacto igitur presbiter Ichniæ? aut quo tandem auctore
 constitutus? numquid a Colutho? id enim restat æqui Coluthum in gradu presbi-
 terii moriundum, omnemque ejus manuum impositionem rescissam, omnesque ab eo con-
 stitutos in laicorum ordinem reducos, atque sub nomine laicorum ad communionem
 esse admissos, adeo apud omnes constat, ut nemo ea de re dubitandum putes. Ma-
 carius præterea excusavit dicens nihil eum peccasse hunc enim missum esse
 se ad Mariotidem, ut comoneret hominem ne similia porro ageret, sed
 Ichniæ agrotavit tum ideo pascentes ejus ab eo communitos, ut filius
 a factis similibus prohiberent, dicebat insuper diem illum Dominicum
 non fuisse, quia tantum iis temporibus sacra symbola offeri consueverunt
 erat, denique neque calicem, neque aram neque homini laico comminatum, tal-
 so quoque se accusari circa Arsenium ipsum enim concientia stimulantem per
 terram se accessisse, communionem expetisse, ac scripto contestatum fuisse
 non id sponte a se factum, sed per Melitianos concertum, qui verbera sibi in-
 tentassent, ut hoc facere vellet, hoc ejus scriptum producit Athanasius
 et satis esse debuisse ut verbi illius qui calumniam conflavit, sed vero
 cantis postmodum facia sua accipere evissent, sed nihil profecit Athanasius
 apud homines iniquissimos dicebant enim rem uberius investigandam
 esse. *loc. 27. C 75.*

Frustra reclamante Athanasio delecti sunt legati in Mariotidem ut
 rem inquirerent circa Ichniæ, præstabatur Athanasius cum illis
 episcopis frustraneam esse dicens hanc legationem quod per triennium
 a quo Macarius rediit ex Mariotida sufficiens intercessisset tempus
 ad excogitandam fraudem, addebat quod si tamen mittendi essent, ta-
 les delegerentur, qui parvi studio non agerentur: a quibus neque
 hoc postulavit, sed Eusebius nihil simile agebat, delegit ergo & Macarius
 Athanasii hostes, inter hos Theogenem, Marim, Ursacium omnes Melitio
 nos, Athanasius in Apoll. Theod. 2. C 30.

Nihil isti de bono successu dubitabant, et de gremio suo miserunt
 Mariotidem, qui prævia dispositione facerent, Neppii videntes om-
 nia pro

omnia propostere agi aliam protestacionem interposuerunt, omnes episcopi de con-
spiracione edocuerunt, monebantque patres ut Dei iudicium reformidarent.
I. quoque Alexander episcopus Thessalonicensium ad Dionysium Comitem qui secu-
ritatis concilii invigilabat litteras dedit, quibus illi significavit omnia
per conjurationem agi, ut opprimeretur Athanasius. Dionysius peregrinus
episcopus adhortatus est omnes, ut a similibus abstererent, sed nihil profecit.
Theod. l. 1. c. 30. item Athanasius in Apolog. 6.

In absentia illorum qui Mariotidem iuverunt continuabatur synodus,
aliaque Athanasio capita delibanda proponebant, et sicut antea Eustachius
Antiochenus episcopus, sic et Athanasio fecerunt, nam Theodoretus cum adu-
lteri accusatum sic recenset: Inestimabilis illi Athanasius primo ma-
ne venit ad concilium ad quem accusandum primo introducebatur erat mul-
titudine libidinosorum, ac petulantium clamor impudenter se profectam esse virgi-
nitatem, sed ab Athanasio quem hospitio exceperat per vinum compressam, et
invicem stupratam fuisse, quod cum dixisset ingreditur Athanasius quem ac-
cusaverat praedicatorem, per quam laudato cui nomen Timotheus erat comitatus,
ubi autem a iudicibus Athanasio Imperatorem fuit, ut responderet crimini
obicitur ipse perinde ac si Athanasius non esset, atque Timotheus sic mul-
titudinem alloquitur, egone tecum sem aliquando habuisti, egone in tuas
ades ingressus sum? tum illa impudentius, petulantiusque clamare, digladi-
ari cum Timotheo, manum educere, ostendere anulum, ac dicere: tu mihi ab-
tulisti virginitatem, tu me capere, spoliasti, et alia quae impudentes
meretricibus propter lingua petulantiam, et exuberantiam loqui solent.
ad hunc modum igitur cum his qui fabulam recieverunt ignominie, et
iudiciis qui facinoris conscii erant pudoris iniusta est nota muliercula
la. Eduxerit est e concilio, Tum magnus ille Athanasius non est inquit
dimittenda mulier, sed inquirendum in eam, cognoscendumque quis haec
confixerit. Theod. l. 1. c. 30. Athanasius in Apol.

de Anani vociferant alia contra eum multo graviora restare crimina,
quod nulla dicendi arte dilui possent, de quibus cum probata fuissent
non aures, sed oculi iudicium facerent, quod cum dixissent capitam de
qua tam creber sermo fuit ostendunt, et manum sale conditam de-
ponunt, tum singuli qui eam conspiciebant, clamorem tollere, ac pars
contra vocatus vere admissum esse putabant, pars rem fectam falsum
esse sciebant, et ad senium adhuc occultatum latere arbitrabantur.
Atque vis momento temporis silentium fuit cum Athanasius cui in
men intendebaris, seiscitatus est ex iudicibus e quis inter eos ante
nunc moraretur cum a multis responsum esset se accurate hominem
nosse, cum introduci iubet, ac rursus sic seiscitatur: hic cine est ante
nunc a me quidem interfectus, ab istis autem quibus, post eodem affe-
tus contusculi

affectus concumelia, et degeera manu privatus: ubi vero assensum est illum ipso
 esse, Athanasius eum exuit pallio, et utramque manum tum dexteram tum seni-
 tram ostendit, dicens: aliam manum optines nemo quare, nam amplius
 quam duas manus ab universitatibus conditoris nemo accepit. Animadver-
 tendum est hic de Arsenio quod aliqui ex veteribus penitentia, quocumque
 Athanasium eum venisse dicant alii et verosimilius ab Archelao Comite
 ad hoc tempora detentum fuisse, quibus rebus in hunc modum patefacti
 cum oporteret et accusatores, et iudices qui facinorosi erant concilio propu-
 dare se in laqueos abdere, optareque ut reclusi sibi desisteret concilio tumultu-
 tibus ac seditione complere, vel se ipsum appellare. Athanasium eum ho-
 minum oculos prestigias felicitate, affirmare ceperunt, quoniam etiam qui
 eum paulo ante ceciderunt egerant, idem ipsi nominem dixerunt, macu-
 reg, agrediuntur. Verum quibus negotiis ab Imperatore dabatur ut
 paci, ac tranquillitati providerent, eadem prohibuerunt, nam Athanasius
 qui in cause disceptatione superior evaserat, hostibus manibus ereptum
 in scapham curaverunt imponendum, et sic ejus solam consuluerunt,
 qui recta ad Imperatorem profectus totam et tragediam ut gesta est e-
 narrat. Cum ergo nec hoc ex successerit addebant quendam episcopum
 ad Arsenium venire, ejus iussum a quo columna alligatus Arsenius flagri-
 cabatur, ac tandem domui supposito igne exincens esset. Hec Theod. l.
 c. 30. l. 2. c. 24. l. 2. c. 25. l. 2. c. 26.

Dum concilium tam nefarie continuatur missi illi 6 Ariani factionis
 eppi, pervenerunt in Egyptum: imo quod est absurdius Ichira accep-
 tore secum adducto Macarid custodit Tyrus inclusum non permovere
 in comitatu habere, quem antea sub preceps hujus criminis verget
 deorsum, raptarant, soli igitur Alexandria cum accusatore Ichira Ale-
 xandriam ipsorum conventumali sedali ingressi, assumpto uno gentili
 Egypti profecto Phylagrus in Marcotidem abcedunt, atque illic coram
 Athanasio, Piddis, catechumenis, quidamones de erepto calice comminuta
 ara, habuere, nulla admissa prohibere. Simul ad eundem facultate, quam
 quam multis id requirerent precibus, erant autem qui hac postulabant
 omnes tantum Alexandria civilis, tum universa provincie pres-
 biteri, petentes ut sibi ostendere liceret quoniam tebe Ichira, ubor
 nascer, et quale hoc Romanum genus esset, quod utiq; inique res eccle-
 este nemo non videt, non itaq; opus habemus ultro demonstrare illud
 in hac inquisitione injustitiam, quod vel inde patet, quod Orthodoxos
 omnes regulaverint, et alios etiam veris falsa testari, coggerint. Athanasius
 Apol. 2. l. 2. et hae omnia ad opprimendum Athanasium agerunt, nihil
 tamen adinvenerunt quod ei nocere potuisset, aliud enim in questione
 vocari non forebantur, quam Macarium non dominum eo die advenisse
 Ichiram agrum tum decubuisse, ac proinde fracti calicis putandum
 esse mendacium, nunquam se audivisse de sacerdotio Ichira, videtur
 hae Clerus

videns hæc Cletus Alexandrinus et Merotidis protestacionem aduersus ille
quendam inquisitionem ad synodum Tyriensem misit, aliam etiam ad magis-
tratum, locum dederunt, petentes ut Imperatoris causam seruari: legati eo quo
Athanasius abierat tempore Tyrum redierunt, perlece sunt tamen acta inquisi-
tionis, et licet in nullo reus fuerit, inueniatur Athanasius, tamen damnatus
est, et aditum Urbis Alexandrinae prohibitus, illico etiam data est epla ad Im-
peratoris, qua significatur depositio nem Athanasii, causas simul ad iungun-
tes to quod reus præ sacrilegi, et quod Arriani manum abrecaerit, et quod vi-
gini Dec sacra cum inuulerit, admiranda est, vel hinc hæreticorum temeritas,
et audacia, cum etiam Constantini nimia credulitas, qui his importuni
quas facile animo advertere poterat fidem habuit.

His itaq. gestis censebant ariani Melitani, et Nchira adiutorio conerant
Athanasium, præstito gratos se exhibere, melitani ergo in suam ad miserunt com-
munionem, Nchira vero episcopum ut illi Cusebius promiserat conferre voluere,
sed quia nullam vacantem habuerunt cathedram, Imperatorem acceperunt ro-
gantes, ut Merotidis etiam in episcopum erigeretur, sed ille contra iura Pærior
chæ Alexandrini, deniq. quod maxime operabantur hac occasione exequi coepe-
runt, ut nempe arii communione ecclesie sepeiterent, sed evertit deus illum
cogitatus, cum enim jam in opere essent Marinus Imperatoris notarius cum epla
Tyrum venit, qua iubebantur omnes conuenire Hierosolimam ad dedicationem
Basilicæ, i. Epiphani, cuius dedicationem et ipse iam exiuncta fuerat, di-
tulit Constantinus usq. ad annum 336. duplici ex causa scilicet ut magnus numerus
episcoporum conueniret, et ut finitio inter episcopos controversarum pacatis animis
omnia peragerent. Audita Imperatoris voluntate omnes, quo iubebantur
sunt profecti magna, sollemnitate præstita est deductio, continuum in ea, ut
anniuersario dedicationis die Catechumeni ibidem baptizati erant, quod alibi
in sollemnitate Paschali fieri conuevit. *101. 22. c. 25.*

Arii Receptio Athanasii Epilium.

Hoc negotio confecto epopi synodaliter conueniunt Hierosolimis, ut præcon-
ceptum negotium de restituendo ario deducere in effectum, oportuna illis
obtulit se occasio, eo enim tempore Arius cum Eusebio Diacono Hierosolimis
venit, scriptisq. ad Imperatorem symbolum fidei, callidissime confectum, nul-
lam in eo fecit consubstantialitatis mentionem, præcepta epla cum sym-
bolo Imperator putabat nil esse in eo reprehensibile verba enim utramq.
in partem trahi poterant, et quia homo laicus non multum in mysticis
fidei versatus erat, dedit ergo eplam ad episcopos Hierosolimis congregatos,
significans tibi videri Arii fidei formulam esse Catholicam, proinde
si exscrimerent epopi cum innocentem esse, reciperent illum in communio-
nem, si recus, tanquam penitenti eam non denegarent, hinc patet quod
Imperator in quætionibus dogmaticis iudicem agere noluerit, sed epopi
commiserit dirimendas. Hæc epla Ariani sumopere reuerenti Arii cum Eusebio
in Commisio

in communionem receperunt, scripserunt dein synodica ad Alexandrinam, aliaq. Egypti, Libie, et Thebaidis eas, significantes se magna animi iucunditate principis voluntatem intellexisse, dum suaderet quid recipiendum, ne alii membra linderentur, hortabantur dein epof totius orientis, vere fragentur Imperatoris voluntati. Et hac epla ipsa observare postumus, quam vilius animi fuerint Arianis, qui contempta potestate a Deo accepta non tancum a se quam ab Imperatore receptam dicebant, qui cum culpa vacuum existimabat. *Soz. l. 2. c. 26. Ath. in Apoll. loc. l. t. c. 22.*

Interea Achanasius Constantinopolim quarelas depositurus venit, accidit ut dum Urbem ingrediretur Imperator egrediretur, obtruncavit ad ejus presentiam Constantinum putabat enim eum vel Tyri, vel vero Thysos olimus commorari, simulacrum ergo adstantes interrogabat, quis iste esset, responderunt illi Achanasius, dum ab Arioni appetitum, ac tandem a communione recessitum, postquam igitur Princeps nec audire eum voluit, nolens communicare ei, quem ab Arione eipsum audivisse, hoc ipse Achanasius in Apoll. 2 de se ait. Qui cuius causa res ira adeo, ut post tot atroces minas et tam opere damnatas Iusebianis injurias inaudita causa et vestigio efluverit, et amisso iudicio quod in exprobratione erat nos in gallias relegavit, sed Achanasius in fracto animi vigore, ut ea libertate qua epum decet Catholicis fidei defensorem, adversus Constantinum adeo injustam sententiam ferentem non esse ventus divinus comminari iudicium uti Epiph. Har. 8. ait. Tum enim constantinus indignante Papa Achanasius gravem sermonem adversus regem proculis, pempte: iudicabit Dominus in eo me, ecce quoniam tu consensisti calumniatoribus modestia nostra. Postulabat gratie loco, ut suos accusatores Constantinopolim veni- re juberet, nam, causam Imperatore causam agere posset, iura huc erat petierat, fecit igitur Imperator, et eplam ad epof Thysos olimus congregatos dedit, qua non parum perculsi sunt, viderunt enim haereticis facile fieri posse ut mendacia sua palam fierent. Igitur tantum omnium nomine miserunt, nempe Athanasium, item Marim Chalcedonensem, qui ut iustam concilli constitutionem Imperatori pervaderent, novam efcogitanti calumniam, qua Imperatorem omnino comoverunt, quod nempe Achanasius impendere voluit annonam quotannis ex Egypto Constantinopolim missam solitam, quasi hoc fieret Constantinopolis in magno versaretur periculo, et re ipsa soparum phibitum vel ob solam hac in parte supplicium capiti damnavit, adhaec eondmendacia suspirabat tantum Achanasius, et hac ratione innocentiam suam testatus est. Unde mihi homini privato tanta potestas ut hoc profuturum possum, vtrum Iusebius ne publice quidem decreta calumniatoris munus, pejeravit Achanasius perquam opulentum esse, et sacis viris et authoritatibus ad hoc omnia praestanda habere, ut ita verosimiliter calumnia videretur. ad istum modum res accedunt per se, illi venter andof epof Lycophancas, sed Dei gratia plus in hoc negotio valuit, ipsa

illor, rec

Illorum scelerata malicia quæ Principis animum religiosum ad Clementiæ retraxit ut satis haberet Athanasium Trevisis in Gallias relegare, satis facile erat ipso exilium, quia Constantinus, Iulius, et Maximus loci oppotum misisse colebant. *Id. l. 2. c. 28. Athan. in Apoll.*

Concilium Constanti: Marcelli Anycrani depositio.

Prospero eventu adversus Athanasium efferebantur Lusebiani, unde conatus suos ad opprimendos alios episcopos converterunt, maxime indignati sunt Marcello in Cyro in Gallia episcopo metropolitano, huius causam jam in concilio Nyceno limitano venerandam assumptis sunt, accusantes eum te quod ad dedicationem Basilicæ sacri sepulchri Hierosolimam non venisset, et quod damnationi Athanasii subscribere nolisset, vocatus propterea erat ad conciliū sed distracti sunt in partes hæretici per episcopum Imperatoris qui jubebatur Constantinopolim venire, ut causa Athanasii in præsentia Imperatoris ageretur, hic itaq. captum negotiū ad exitum deducere conabantur, Lusebii enim Meom. Dichinia, et alii episcopos convocavit, assumpti sunt veteres odii adversus Marcellum causa, ipse quoq. tanquam reus ad iudicium vocatus, Asterius Ioptista Cappadocia ante gentiliū, sed conversus, Lucani præbiteri et Marini Aurochani discipulus erat sub Daga in Apostoli, am prolapsus, cum deum ad communionem frustra regi perisset, ad Arianos defecit, et licet eorum hæreses acerrimus esset propugnator, non est tamen in Clerum assumptus propterea, quia nolebant ariani per hoc sibi maculam inungere, nihilominus in magnis gratiis habebatur Asterius, unde etiam libri ex concilio eorum contra Marcellum scripti, in quibus varias contra eum decompromittit calumnias, quas omnes refutavit, Marcellus 3. elucubratis libellis, quo viso Lusebius Casare: Asterii defensionem suscepit, et cum Asterio librum defensoriū conscripsit, in quo Marcellum Sabellianæ hæreses reum dicit, et varias in eum calumnias modo hæreticis communi spargit, et imprimis quod Hierosolimam ad dedicationem templi non venerit, cum itaq. propterea mandatis Imperatoris repræsentatus esse vociferatus, deinceps nec ad conciliū admittitur excommunicantur, et sede episcopali deposuerunt, subsecutores in ejus locum Basilid, quandam magnam scienciam, a quo non modicus erroris sui defensionem sperabant, verum ille licet dux eorum esset magnas illis causavit molestias. *Id. l. 2. c. 35. Id. l. 1. c. 36.*

Varie sunt circa Marcellum veterum opiniones, Id. et Id. eum in Sabellii hæresim prolapsum dicunt, sed major videtur fides adhibenda Athanasio, qui certe rerum ejusmodi peritus erat, et fortassis etiam Constantinopoli præsens aderat eo tempore, hic autem Marcellum strenuū fidei defensorē Kiriana dicit, adeoq. ex calumnia saltem Sabellianis tam appellatum. Athanasius in libro de Synodo.

Alia etiam caa

Alia etiam causa erat celebrati Concilii constantinopolitani, ut nempe
 arianismum in Communionem recipere, digne eum occasione Concilii fuisse
 solimitanum vensse cum litteris Imperatoris, sed catholici arianis resistere
 tunc, quo minus in communionem recipere, unde magni tumultus exorti si,
 quos cum Imperator audisset Arium ad se vocavit, ut rationem redderet
 suo doctrinae et fidei formulam ederet, veteres eximiam arianos omnes
 modum quodvis in arianis constantinopolim vocarent, ac ibidem ad commu-
 nionem recipere.

Bo tempore quo hoc agebatur L. Alexander Constantinopoli gessit episcopatum,
 vis ab eruditione et zelo clarissimus et celeberrimus, cum hic antea
 videretur quorum molimina haereticorum tenderent, rogabat Imperator
 ut concilium impediret sed sic precibus ejus facili arianorum, quos et rogabant
 Alexandrum ut arianum recipere, alios etiam ignaros sua machinationis inservire
 tunc ut apud Alexandrum pro Antireceptione intercederent, sed is respondit fi-
 eri non posse, ut hominem a Concilio de cunctis damnatum in communio-
 nem ad recipere, ut super clementiam suam multum hominum millibus
 ne futuram docebat, id cum viderent Eusebiani ad minus conversi sunt, por-
 serunt enim si eum non receperit se effecturos ut episcopatu privetur. Alexan-
 der ex recenti Athanasii malo timere cepit, non quidem propter se, sed
 propter alios, advertit enim rem in ruinam tendere ad Deum igitur serio
 sibi confugiendum vidit, erat tunc Constantinopoli Iacobus Nisibitanus
 episcopus a miraculis clarissimus, hortabaturque populum constantinopolitanum
 ut pro miscela malo adferenda preces suas apud Deum interponerent, Alex-
 ander exemplo praeivit, jejunium eum incepit, et diu nocturne in oratio-
 nibus perseveravit.

Interim Eusebius persuadere conabatur Imperatori Arium Nicenam fidem pro-
 fiteri Constantinus ergo videns negotium hoc magni esse momenti, arianum ad se vo-
 cavit, ut scripto fidei formulam ederet paruit ille, et variis scripturae locis symbo-
 lum contexit, cupit si tenor verborum inspicatur catholicum erat, in pro-
 prium tamen sensum ab haereticis traheretur sic igitur arianum allocutus est
 Imperator: si verum dixisti, nihil aliud unquam sentisti jurare potes, si autem
 impia est fides tua, et tamen jurabis, Deus te pro juramento tuo condemna-
 bit. Respondit Arius se nihil aliud unquam docuisse aut sentisse. Alii namque
 arianum hac astutia usus fuisse quod duo symbola composuerit, ac secum ad Im-
 peratorem tulerit, unum illi porregerit, alterum autem sibi conservaverit,
 ac supra istud utpote haereticum juramentum deposuerit, quod quid si ta-
 lis est quod pejeraverit, aliud enim dixit, aliud autem in mente sentit, ista
 oratio: te contra Arianos. Ioc. L. c. 25.

Stupris Nefandi Haeretici Arii Mori.

Exhibita fidei formula Constantinus Alexandrum ad se vocavit, dicens: ne homi-
 ni penitenti auxiliares manus negaveris, Alexander non ignarus peccatorem ha-
 reticorum

hereticorum omnia eorum molimina Principi exposuit, sed is indignatus ta-
cere eorum iustitiam Eusebiani triumphabundi recepi sunt. volebantq. tri-
da die ad eam introducere, sed obstitit Alexander, in iracundiam igitur regi-
calumniis eum oppetere ceperunt. I. Alexander tota nocte ut diximus in
templo orabat, ubi cum Iacobo Nisibitano, Eusebiam interim assumptum
Anthem per vias Constantinopolis, statim circumduxerunt, volentes eum ad
eam postea perducere communioni restituere, sed divina ultio eum prius
excepit, adeo enim instabant precibus fideles, ut Deus pericionem illorum
misericorditer exaudiret, nam antequam in hoc triumpho primum consue-
miscere cepit, necessitate deum coactus in secretum locum recessit ubi
eum iusto diutius moraretur, accesserunt heretici, et deprehenderunt ingen-
ti strepore tacita alio cum intestinis impiam eum evomuisse anima,
et repente iuxta quod scriptum est, pronus factus medius erepsit, humig-
expiravit, unag. et vita, et communione fraudatus. Spectaculum hoc in-
geni omnes Catholicos perfudit solatio, quia agnoscerunt manifestam
dei vindictam, multaq. salutaris erat trii mors, qui enim ante decepti erant,
conversi sunt, deo nimium quod Deus ipse condemnaverit heresim ad-
versus se conflatam, et manifesto docuerit errantem, nunc constantinus
episcopus, ut compellat illam tamen esse ex se incommunicabilem ecclesiam, et ca-
lo alienam. Perinaces autem trii Catholicorum fraudibus mortem
anti adscripserunt, aut causam naturalem, Imperator tamen dei vindictam
esse firmiter sibi porrasit, et magis ad tuendam fidem Nicenam
eximulatus est, post hoc I. Alexander sacram synaxim cum populo ce-
lebravit, et deo de exauditis precibus gratias egit. 102. Lr. c. 29. 30. 100r.
d. t. c. 37. 38.

Alexandrianorū pro Athanasio preces.

Post hac Alexandrii cives multo majori erga Athanasium flagrabant deside-
rio, venerunt etiam ex Egypto monachi, qui a L. Antonio originem trahere
ad hunc constantinus iam antea epistolam scripsit, et se, prolesq. sua, Antonii
precibus commendavit, rescriptum Antonius epistolam, ac rogavit ne adversari-
orum contra Athanasium accusationibus fidem faceret, qui veritatis hos-
tes essent, sed constantinus etli nimium adversus erat Antonium, non susce-
pit tamen eoque animo epistolam episcopus rescripsit, illi ne hoc a se petenti di-
cens: licet fieri potuisset unus vel duo ex episcopis in concilio congregatis,
inimici illius fuerint, de toto tamen numero non posse post
Antonium Alexandrinum sacrae virginis supplicem libellum Imperatori pro
Athanasio obtulisse, sed commotus Imperator, fideles et Alexandrii
nos demencia arguebat, sacras vero deo virginis quiescere iuste
quod istud citra injuriam iuris ecclesiastici fieri non possit, ut
Athanasius homo seditiosus reciperetur.

Circa eadem

Circa eadem tempora, Ioannes primipilus, Melesianorum novotumulus Constantino poli exercavit, quod intelligens Imperator cum ex Urbe ejici precepit, gravissime ad parentibus Aethianis: Hinc pacem implacabilem fuisse Constantinum in eos quos putabat seditionis auctores, mirum proinde non est, quod in causa Athanasii tam durus fuerit, et ipso, enim hoc recidivum actu deceptus eum omnium malorum causam esse existimabat. *102. 12. C. 32.*

Redius Athanasii, ac Notae in eum Calumniae.

Tamen Constantinus nullis hactenus precibus fecti potuit, ut Athanasium redire permitteret in exilium tamen iuxta elementum se erga eum exhibuit, ut et quod baptizmate recepto, cum tibi morandus videret filios suos ad se accessuri iussit, quas ad invendam Mediam fidem, dum ut Athanasius in patria redire permitterent hortatus est, et hic erat factionis perniciem sub Constantino M. status, verum multa accidit haereticorum horum potentia sub Constantio ecclesiae luctuosior, iam superius notavimus a Constantino M. Testamentum praedicari aniano datum fuisse, ut filii venientibus traderet, hoc haereticis illico Constantio traditum tibi testamentum conoignavit, hinc faciem esse ut in minoram quam apud patrem nacebatur apud illum gratiam, tum quia nem fideliter praestitit, cum quia Constantius prout optabat Orientis in testamentum accepit Imperium. homini itaq. nequissimo cum quotidie in aula pacem nec aditus, ipse autem Constantium pulsare cepit, et adversus longe esse alienum a patris virtute, et fidei firmitate, postea tentavit Eusebium Cynichorum principem, pulsabat quoque animum Augusti, et tam huic quam Eusebio, perfriferum instillavit virus auri, hac ratione fecit ut aula tota erroribus inficeretur, hinc malum in urbem, in Constantiniam provinciam emanavit adeo, ut sorori tunc bellum dialecticum ubique vigere, et ipse mulieres de sublimioribus fidei mysteriis disceptarent, Occidens tamen, et Hyricum, nihil horum malorum sensit, Eusebii nihil erat gratius, quam favor Imperatoris, sic enim jurabant Athanasio verbum esse in prosperis interclusum, deliberabant igitur quem ei successoriem dare deberent. *102. 13. C. 1. 102. 12. C. 1.*

At Constantinus junior eorum consilia evertit, nam audita patris voluntate, ad Alexandrinum civem epistolam dedit, in qua significavit Athanasii exilium. *Theod. 12. C. 1. et Ath. Apostol. in omni Epistola, quae hic habet: Constantinus Caesar populo catholica ecclesia Alexandria salutem.* Neque vestram sacram mentem latere arbitror, Ideo Athanasium adoranda legis interpretem, in Gallias missum esse, ne quo tempore sanguinolentorum horum ferat, sacra eius capiti quam maxime immineret, implicatusq. malorum Colluctis aliquid intollerandum, et cum nullum esset remedium paceretur, ad hanc igitur feracem eludendam, tot faucebus hiantibus suberacis, ut sub in e ageret passus est, acque ita in hac Urbe commoratus est, ut omnibus rebus necessariis abundaret, *Fameli in sub*

tamen ejus reverenda virtus Divina ope fræno onera asperioris fortune vilipen-
dere. Jam cum imprimis videretur in Deum precari suisq. rebus hunc epum Dñy
notet, et pater Constantinus restitueret vellet, et humana sorte provectus ante
quam hoc vocum impleat requieverit, ego mihi convenire puto, ut suscepto
voluntate sua etiam memoris Imperatoris ad ipsum adimplerem, quod ille non po-
tuit, cum igitur Athanasius ad vestrum conspectum generaverit, tunc de-
bitum intelligetis, quanta apud nos reverentia fuerit, neq. id mirum videri debet
si quid hujusmodi in ejus gratiam fecerim ad hoc enim faciendum meam
mentem et vestri desideria imago, et species tanti viri instigavit, divina pro-
videntia vos servet dilecti fratres. Tunc Athanasio reddita est, ut tuto ei
regredi liceret. iter suum per Syriam inferens Alexandriam venit, cui pro-
pter fratrem resistere ausus non est Constantinus ab Orisodoxis magnos ex-
ceptus et gaudios, Clerus enim monachi et reliqui fideles, turmatim ad eum
invisendum cucurrerunt, et preces publicas ad Deum fuderunt, for. l. c. 2.
Postquam tolerasset exilium annis 2. et mensibus 6. Theod. l. 2. c. 12.

Hac occasione alii quoq. injusce opressi epi sedes suas reperierunt in Orien-
te, uti Alepas Paph. et alii tresp. Athanasio in Apoll. nihil usui magis
arganos, quam reditus Athanasii, sciverunt cum eo in Egypto existente
nihil se moliri posse, ex qua ratione jam in concilio Tyriensi la-
borant, ut quam longissime ab Egypto abesse, nunc igitur novis calum-
niis l. virum impetere tunc agresti, dicebant quippe eum de ecclesiasticis limitibus
in reditu fuisse transgressum quia dicebant epum per conciliū depositū
non aliter sedem suam repetere posse, quam per concilii legitimi restitu-
tionem, cum ergo Athanasius in concilio Tyriensi depositus fuerit, neq.
tamen per conciliū restitutus, dicebant eum violatorem epi discipli-
ne ecclæsticæ, sed non magni roboris videbatur eis hoc calumniar, varia
igitur confinxerunt crimina, uti quod Alexandrini cives noluerint inno-
ditu ei communicare, propter quod eum in illos atrociter scripsisse finxerunt,
ac morte etiam complures affectos mentiebantur, item quod pecuniam in-
usum pauperum et viduarum relictam, pro se acceperit, et uti alias memini-
mus hujus rei, erat certa summa assignata quotannis eis Alexandrinis
pro dote, hanc ergo ab Athanasio venditam, et pecuniam pro se conservatam
dicebant, quid quod in tantum temeritas adversarios exerevit, ut rebre-
niales litteras de hoc a Constantio experierint, et quo pater vitis imperato-
ris animus, adeo dusebianorum captus astutus ut mendaci etiam illos
causa patrocinari voluerit.

Epistolæ dein ad alios duos Imperatores Constantinū et Constantem dedere
et recensitorum criminum Athanasium reum agebant, sed fides usq. data non
est, sciverunt enim isti Athanasium vitum esse sanctissimum tum eundem quod
prius per Clerum Alexandrinum ad eos missum de veritate certiores facci-
sim, reference ad Athanasio in Apoll. videntes adversarii negotium suum
non usque

non usq. quaq. progredi, nec usum ad Pacificam. fecerunt. Iulius miserantigia
3. legatos, Macarium prothierum, Hesichium et Martirium dicit: qui in comissa
habebant, ut Athanasium accusarent, sed principia causa legationis erat, ut Pys-
tum adjuvarent contra Athanasium agentem in Roma prius, dem ad oppo-
situm motum volebant. Unus ergo optant habere a Iulio ad illum, ut vide-
re cur cum illo communionem fovere, hinc manifeste patet omnibus n-
latholicis tantum, sed haereticis etiam potissimum fuisse memorem vi-
si cum Pontifice Anio Communionem foveat episcopum tenere posse, proin-
de agnitum fuit ab omnibus episcopis Romanum caput eccle. esse.

Dum haec Roma ab Eusebianis aguntur Athanasius, quoq. eius detentionem, ce-
cepit, misit ergo quodam de Clero suo ad Iulium Pontificem, sed viz macarius
adventum illorum intellegit, concientia sceleris perterritus Roma aufugit, le-
gati Athanasii dixerunt Iulio Pyscum fuisse tum Anio discipulum, qui in
tantum a Alexandro epopo Alez. sed etiam a Concilio cum Anio fuisset, dam-
natus, Iulius haereticq. subiecit examini, et Pyscus omnia falsus est, unde
pudore domum recesserunt, rogabant tantum ut Conciliū in occidentem
induceret Iulius, ad quod se venturos promiserunt, et crimina adversus Atha-
nasium probacuros. Iustam hanc esse perieionem putabat Iulius, de qua itaq. priva-
tas ad Athanasium litteras, ut ad Conciliū compareret. Hec Atha: in Epist. 2.

Dum his turbis commoveatur Eia Alex andrina Constatinopoli novus sumul-
tus exortus est, anno 340. Alexander Constatinopolitanus epus in gravi
morbum incidit, quod cum advenit Clerus Constat: accepit Alexandrum ro-
gans ut mentem suam panderet, quem iudicaret aptum Abi successorem
respondit ille, si verum inquit, pietate speceratum aptumq. simul ad do-
cendum queritis, Paulum eligit, in hominem ad Res civitas gerendas, eccl-
sioridinem cum principibus habendam idoneum desideratū. Macedonius priorq.
obtinuit, sed Baronius animadvertit suspectam esse hanc doctriam, de Macedonio
commemorationem, quis enim sibi persuaserit, Alexandrum Paulo comparavit
macedonium, Eusebianorum studio, ipsum, haec certe non ignoravit, videtur
itaq. loci: et for a Sabino Macedonio ano scriptore id mutasse, quo tempore
Alez. gubernavit etiam Constatinopolitanam, prevaluerunt Catholici, hi ita
q. omnes Paulum elegerunt, e contra haereticus Macedonius, sed quia prava
luerunt Orthodoxi Macedonius licet licem aliquam intencaverit Paulo,
cessavit tamen, faccus presbiter eccl-ae Constatinopolitanae.

Cum haec agerentur Constantinus non aderat in Urbe, rediit ergo rem-
tulit egerime, quod sine scitu suo Paulus epus designatus fuerit, Con-
cilio itaq. haereticorum congregatorum in unū episcopum Paulum epopa-
tu abdicandum curat, Eusebius, Meom: Constatinopoleas epus designatus, ut ait

ut ait Iam: 2. c. 3. opinio hoc sibi accidisse vidit Eusebius neque qui per tre-
brum colloquium Principem sibi totum demereri voluit, ideo non dubitavit
jam 28 contra Canones agere, jam enim alias digimus eum occupasse
taneum opparum Nicomediensem, nunc iterum Constantinopolitanum,
quod autem contra Canones egerit patet, quia in Concilio Niceno statum
fuit, ut epi ad extremum voto in suis sedibus manerent, sapienter hoc
certum, ut nempe omni spe lucri praeclia, animarum saluti magis invigi-
larent, epi certe ceteris cordub. in synodo oecumenica Sardicensi, de-
utrum placeret intolerabilem abusum damnare, audivix non esse ratio-
nem ex deteriori ad meliorem, esse vero ut ex peiori ad meliorem promo-
verentur, conclusit itaq. ceteris non esse permutationem talem ex motivo
sancto, sed proventuum augendorum gratia, non inferius tamen illicitum
esse translationem opparum, fieri enim potest ut in uno majorem faciat
fructum, quam in altero. De Pauli electione l. 2. c. 3. 4.

Concilium Alexandrinum pro Athanasio.

Eodem hoc anno post translationem Eusebii Nicom. Constantinopolim ha-
bita est Alexandria synodus, pro Athanasio, epi Libii, Thebaidis, et Penta-
polis cum audivissent Athanasium novis hereticorum machinationibus ven-
bati, ac apud Iulium Pontificem accusari, serio de eius defensione cogitare
coeperunt, indixerunt itaq. Alexandria Concilium, ad quod 100 ferme epi con-
venirent, in hoc omnia authentica instrumenta conquisiverunt in-
cipiendo a te Ariatorum in Athanasium persecutione, sub initium
haereseos, scripserunt ad Iulium Pontificem, epiq. omnes eplam, in qua
exponunt Athanasium adhuc Diaconum odium Ariatorum in se con-
citasse, tum quod Alexandro amaretur, tum quod in eis confutandis, et
tuenda fide Nicena scriptura esset, dumpterant porro Triense concilium
quo tanquam scilicet uel ab eis hereticis, ac primo quidem definiverunt esse
mendacium, quod Athanasius a paucis epi nominatus fuisset epius, 20
fabulam esse eadem scriptura, b. Hecyram presbiterum nunquam fuisse
40 mentionem fecerunt legationis in Egyptum et Mariocidem ubi oia
contra jura gesta sunt, deniq. totum concilium fuisse illegitimum pro-
bant exinde, quod omnia potestate seculari praeterita fuerint, reliquas
etiam calumnias in Athanasium falsas esse declarant, sanee ab eversa
nunt peccuniam Constantini M. ab Athanasio fuisse pauperibus et viduis
distributam, nec frumentum eccle Alexandrina ab eo in sua usubali
quando conversum fuisse, haec omnia ne arbitraria videntur, epla huc
authen

Authentica instrumenta addiderunt, nempe Constantini M. circa hoc eplam. I. Alexandri Thessalonicensis eppi ad Dionysium Comitem, in qua cum omnia ea jura acta fuisse in Mariotide, a capitalibus Athenasii inimicis, addiderunt protestacionem Cleri Alexandrini et Mariotidis, multi quoque alii egypti eppi varias pro confirmatione innocentis Athanasii prodixerunt protestaciones, et testificaciones concilium hoc celebratum fuisse per translationem Eusebii Constantinopolim patet inde, quia transitus illius capite utin eadem epla, quod alias fieri non potuisset. Act. Apoll. 2.

Concilium Antiochenum.

Anno 341. habita est dedicatio solennis Basilicæ Antiochene, quæ hoc primo anno supremum accepit lapidem, hanc ipse Constantinus M. adificare cepit, sed operi inchoatum est, et consecratio perficiendum permittit, quam autem amplius et illustrius fuerit, vel inde necesse sit, quod in truncata illius et si hunc pectus ex orario publico large subministrarentur, decem consumptum fuerit, in hunc etiam annum accidit & principatus Constantii annus, jam autem diximus hunc, præterea ^{10^m} ^{10^m} et annum Imperii principis, per totam rempublicam quoque magis solennitate celebratum fuisse, Constantius igitur ut principatus suus redderetur augustior hoc tempore dedicationem haberi voluit, imitatus patrem suum, qui in vicinalibus Imperii sui dedicationem Basilicæ thesolymitane celebravit convenerunt eppi nro gr. ex his potius pars erat catholicorum quia Ariani hoc duncagaterant, solennitate peracta Catechumini: nunc vero Constant. eppi concilium habere voluit, dudum enim Athanasii oppressionem in effectum conabantur deducere, congregavit igitur gr. eppi duo proximis agenda videbantur, & ut statuere circa fidem, & canones circa ciasticam disciplinam, sciverunt autem Eusebiani se esse catholicis suspectos de hæresi, ne ergo communionem illorum detrectarent calide fidei formulam contulerunt, scripto simul se purgare conabantur, utpote immitis sibi obici, quod arii doctrinam sectarentur, cum alienum rationi sit ut eppi præbiteri doctrinam sectentur, fidem suam esse eandem quæ ab initio esse erat, subjuxerunt dein scripto huic suo epla fidei professionem, de qua loc. 2. 2. C. 10.

Hanc autem tam astute, et artificiose composuerunt, ex diversis scripturæ verbis, ut tam hæreticis, quam hæreticis facerent satis, catholicis si verba secundum sanum sensum acciperentur, hæreticis autem si in praviu sensum derogarent, nullam tamen fecerunt vocis oppositos mentionem, eppi omnes nro gr. huic formulæ subscripserunt, ac ab hæresibus suspicionem exempti sunt, Eusebiani. Hoc præsertim ad fidei dogma decidendum animus adiecerunt, de errore arii ne mentione quidem, facta, nam si putabatur per concilium Nicenum, et ob
latam fidei

illatam nunc fidei formulam sacris proscriptus, sed vigeat tum labellum adhuc
 heretis, qui unam in trinitate adornat personam, & triplici vocabulo unam
 tantum designari personam, huic errori omnes oppi se opposuerunt, prolata
 adversus hunc formulam in qua tres in trinitate exprimuntur personae, hoc
 formula a L. Luciano concitata fuit, et hic approbata, damnatus labellus, et Ma-
 cellus Angramus, quem pariter labellianae haereseos tam esse dicebant, peculia-
 rem hoc symbolum meritis reflectionem habere, enim in eo 3 esse in Deo
 Urias, seu essentias, quo nempe uti patet ex conceptu non debent intelligi
 substantias, sed personae, L. Luciano enim voluit ostendere contra labellium
 3 esse omnino personas distinctas in trinitate, et id eo per Urias non debent
 intelligi 3 substantias, sed 3 personae. hinc factum est ut formula illa L. Lucia-
 ni evaserit celeberrima etiam apud illos, qui vocem quosdam non ad-
 mittebant, ne videlicet viderentur tantum unam in trinitate personam
 profiteri, cum labellus, nihilominus tamen et dici potest, 3 esse in Trini-
 tate Urias, et unam prout nempe significatio accipitur, si tunc
 debent intelligi personae, si vero debet intelligi substantia, ex hoc etiam
 symbolo apparet unde occasionem haeretici sumptuerunt Orthodoxos
 labellianismi accusare, putabant eum quod Catholici censentes unam
 in Deo esse Uriam intellegere per hoc vocabulum personam, quod
 si fuisset, utiq, cum labellio unam tum in trinitate admiserunt personam.
 sed L. 3. c. 5. 6. 10.

licet hoc fidei formula ab omnibus fuerit approbata, quia tamen sua
 proficitate obcura videbatur, idcirco Theophrastus Thyaneus episcopus aliis
 edidit, et in trinitate personae profitemem quae iterum ab omnibus qd
 approbata fuit, & ergo jam fidei formula edicta erant. Post consuetam
 labellii haereseos transire ad condendos canones, quos 15 concilio convenit
 etia disciplinae sacris conformes, quidquid autem in hoc concilio egerant Euse-
 biani, eo collimarunt, ut viam sibi aperirent ad optimendum Arianismum
 inter alios autem erat canon etiam iste, ut episcopi per concilium depositionem
 aliter sedem recuperare liceret, nisi per novum concilium legitimum
 si vero talis ad Imperatorem recurreret, in penam huius in perpetuum
 sede sua privaretur, erat autem canon hunc sensum habens *Huiusmodi*
 60 nempe tendebant, ut ostenderent Arianismum per Concilium Tyriense de-
 positum ab Imperatore in exilium pulsum, nunc seducem Alexandriam,
 ne tamen per novum concilium receptum, perperam episcopi mulctari debent
 sed hoc parum illis videbatur ad illius oppressionem priores igitur recorre-
 runt fabulas de nece Atrienii, de fracto calice etc. ex his fictis rationi-
 bus sen-

rationibus sententiam exilii fere voluerunt in Athanasium, quod facile
proscare poterant exhibente se ipsi fautorem Constantio, qui praesens
Antiochia aderat.

Athanasii Exilium, Crudelitas Gregorii Capadocis

Cum hac sibi successisse in Concilio Antiocheno viderent Eusebiani, novum
eligere volebant episcopum successorum Athanasii, omnibus maxime idoneus
videbatur Eusebius quidam vir nobilis, et eruditus, sed hic quia scire Athana-
si-um quod Alex. in amore esse, et per consequens episcopatum suum tranquillum esse
non posse, honorem decretauit, conulere tamen illi episcopatum Mestae, quo
cum venisset popularis tumultus exortus est propterea, quod putaverint illud
astrologia deditum esse, hoc enim huiusmodi genus omnibus invisum erat, fuge-
re igitur coactus venit Laodiceam Syriae, ac inde Antiochiam ad The-
ophilum, a quo militari manu sedis suae est receptus.

Decretando honorem episcopatus Alex. Eusebio oculos haeretici coniecere
in Gregorium Capadocem hominem inculcentissimum in nullo ecclesiastico officio
hactenus versatum, hunc tamen putabant futurum idoneum ad regendam
fideles Alex. ut arianis communicarent, eum itaque, cum omnes canones ipsius
consecrarent, quod inde patet, quia ad hoc officium duo cumprimis requi-
runtur, primo ut episcopus per suos comprovinciales adineatur, et ut non per
invito populo, utrumque hoc defuit, nam imprimis episcopi Antiocheni patrias
chatus nullum ius habebant in episcopatu Egypti, et ceterum abest, ut a
populo Alexandrino haec electio probata fuerit, ut potius ei res tota pro-
prie ignota fuerit, Imperator tamen haereticorum vocis consensus, et Gregorium Alex.
transmisit noverant autem haeretici non fore pacificum episcopum in Urbem in-
gressum, militari ergo manu opus esse, neminem apertorem iudicantem apertius
pro hac re Phylagrio, rogantur ergo ut illi imperator secundo profectus am
Egypti conferret, fecit Constantius et hoc, data insuper epla in qua signifi-
cat Athanasii depositionem, Gregoriumque, a se subscribitum, cum in
Egyptum pervenisset Phylagrus eplam Imperatoris legendam dedit
tum episcopo, tum aliis cumprimis Alexandrinis civibus, quia per secca et
omnes in stuporem rapiti, nullus enim Egypti episcopus concilio interesse
adeoque de re tota nihil antehac sciverant, murmurare itaque coepere
omnes tam adversus Imperatorem, tam adversus Phylagrium dicen-
tes: Athanasium virum esse sanctum, neminem orthodoxum habere
quidquam adversus eum, et tametsi reus esset vocandus, tamen orat,
sed nihil profecerunt, quia sequela oris sunt multo funestissima quas ex
Athanasio Apoll. hic dicimus.

Phylag.

Phylagius igitur homo nequam spectatis moribus fretus magistratus sui Auctori-
tate ethnicas tribus, Iudaeosq. item, atq. alios protervos homines adversus eā
instigatos cuneatim cum gladiis, et fustibus contra populos in eās immi-
tit, iam quid inde even erit absq. lachrymis, et planctu non potest reco-
reri, siquidem et eūs, et baptizatos flamma injecta, magnus igitur lu-
ctus, epulatus, et placentis per civitatem, cives ea quae agebantur in-
digne ferre, occlamare praesidi, vim protestari, eo quod virgines sacre
et incontaminata nudarij corporibus nefario paterentur, iisdemq.
si consummatio rel esset periculum capicij ingereretur, monachi pedibus
obriti expirarent, alij fisco addicerentur, alij gladiis fustibusq. ma-
tarentur. In sacro sanctam aiam mentem proh quanta impietas,
et facinorosa comissa, vides enim eos ares, et nuce pineal imolare
Pola sua laudibus eferre, in Dñm nostrum Salvatorem Iesum
Chr̃m convicia verborumq. consumelias jacere, in sacrum baptiz-
atum proh Superi! Christidas Iudaeos et Atheos ethnicos nulla
cum reverentia ingressos, eam verborum facinorūq. turpitudi-
nem nudarij corporibus designare, ut pudentum abominandumq.
sit relatu, nec desuere impii homines, & multi acerbissimas perse-
cutionum, qui virgines, continenteq. injectis manibus traherent
raperent, et ad blasphemiam Dñiq. abnegationem compellerent,
sacram supelectilem diriquerunt, codices sacros combusserunt,
vinum pro servitio Dei deputatum aut epotant aut diffluere
permiserunt. Hæc omnia dnce Gregorio.

Quod crimen Gregorii auct est illud, quod hæc omnia pertraxer
in quadragesima, ipsa hebdomada majori quia sic tibi ingressus
paravit in urbem, et ep̃atum in die parasceve ingressus inquam
dam etiā cum duce, et praeside ethnicorum populorum, intellecto
hominum odio quo illius violentum ingressum avertabant,
auctorem se praebuit praesidi, ut eadem hora 34 virgines, et ma-
na item, virig. ingenui publice flagris caderentur et in cussi-
cula conjicerentur.

Et adhuc tempore Athanasius Alexandria erat, scivit se in publi-
cum tuto progressi non posse, in eā igitur quadam deserta salu-
taribus monitis fideles ad Constantiam animabat, sed cum ead
rescivissent haeretici, consilium cepit, ut relicta Alexandria Ro-
mam abiret ad conditum jam concilium compariturus, in
itinere eplam scripsit ad omnes orthodoxos ex qua hæc excerptimus.
Hæc Athanasii epla habetur Tomo 10 operum.

In creca Gregorius ipso die Paschae non est verius verberibus fideles
afflicere, et carceribus mancipare, neq. hic tantum crudelitas ejus substat
cum enim catholici communionem ejus adversarentur, pati id non potuit, ut
illi privatos conventus celebrarent, inde factum est, ut neq. baptizati,
neq. alia penitentis sacramenta conferrentur, unde non pauci infirmi
ab ipso his decesserunt. sed potius in carcere decideri quam homini tirano
communicare volebant fideles, noverat hoc Gregorius, cimentes ergo ne sua
scelera palam fierent navis, et alius qui in occidentem migrabant, pro
hibuit sub pena, ne sua facta cuquam manifestarent, praecipue Cons-
tanti et Constantino juniori, Phylagrus scripsit dein ad Imperator
epistolam, in qua Athanasium de multis criminibus accusat, quod si ei ven-
appingi potuissent, non exilio tantum, sed morte etiam dignus fuisset,
hinc epistola non catholicos sed multos gentiles subscripta, et navis de-
ferendam tradidit.

Rabiem suam ab Alex. fidelibus ad alias Egypti eppos convertit, quos aut
verberibus afflicto, aut sede sua privavit, natiem quib. maxime exportat
est P. Pecamion, quem ita iussu Gregorii ceciderunt in cervicem, non an-
te desinens quam eum pro morbo afficerent adeo, ut post aliquot
horas curacionibus fontemq. recipere spiritum. Deo quidem illi vita
concedente, sed admodum brevedem, nam paulo post ex plagis decessit adque
in Christo gloriam iteratam martyrii. in tororem quoq. et alios cognos-
sepeliri quidem curavit mortuam, donec fuisse corpus ejus abstuli-
sent fideles, Tantorum scelerum magnitudo universam Egyptum
complevit adeo, ut etiam ad aures Antonii perveniret, in solium vir-
tutis tantis malis fidelium, propterea dedit litteras ad Balacem Duce,
quarum ista est sententia, video iram Dei venientem super te, desine
persequi Christos ne te ira Dei occupet, quod proximo jam tibi minatur
interitum, legit infelix epistolam, et irasce, atq. in eam expuens abiit
in certam, peritores quoq. multis afflicto injuriis: Antonia talia
nunciari praecipit: Quoniam cura tibi contempere monachorum est,
etiam ad te mei vigoris transibit disciplina, quasi dixisset, te quoq.
affligam, sed confestim minitorem oppressit supplicio, ex post 5 dies
oppressionem divina compevit ultio, quia equum alia manserunt,
eum excussit, qua occasione impiam evomit animam.

Dum hoc in Egypto gereretur, Athanasius jam in itinere erat, a cando
Romam pervenit magno ab omnibus exceptus cum gaudio, quod maxime
Romani, ac Julius Papa, P. Athanasius nihil de causa sua sollicitus totum
se dedit

se Divinis addidit officiis, habuit autem in suo comitatu quosdam monachos, et ab eo tempore institutum eorum occidenti nosse cepit, maxime autem florere incepit, quando a s. Athanasio vita s. Antoni conscripta fuit præcipui monachorum fundatoris, inter matronas nobiles, quæ monachorum institutum, et vivendi rationem tenebant, 1° erat s. Marcella.

Dum ita Athanasius pietatis operibus vagatur, s. Iulius papa incubuit, ut causa illius in iudicium adduceretur, scriptis igitur epistolam ad Brianos, ut Romam comparerent Athanasium jam adesse, addens quod si non venerint evidens fuerit eos fraudulentè agere, neq. aliud quam Athanasii oppressionem querere, maxime effectus debuisse esse hæc epistola apud Brianos, quia jam ante per legatos synodum exorcellant, 2° epistolam hanc duobus præbiteris deferendam dedit, qui Antiochiam venientes quod mandatum habuerunt, executi sunt. Obstruere heretici cum audivissent Athanasium Romam esse, nihil enim minus quam hoc sibi imaginabantur, pestiferi scelerum conscientia venire non sunt ausi, reiverunt præterea in occidente Constantinum esse, ac omnia secundum regulam episcopalem processura, hæc causa præbiteros ad se missos diutius Antiochiam detinuerunt, neq. a suspitione hæreseos eximerent vagam fidelum formulam ediderunt.

Fama rei hujus quod Athanasius Romam esset celeriter pervenit ad alios etiam episcopos, qui sedibus suis injuste expulsi erant, talis erat dilectus Papiensis, Lucius Adrianopolitanus, &c. hi omnes ad Iulium convenerunt, utantis maxime de illam sententiam, hinc firmari potest argumentum pro primatu pontificis, ille enim Iulius hæc tale jus iudicandi de causis omnium episcoporum, et quod de hoc idem de aliis qd. nunc, post ex hac ipsa narratione, nam quod ius habuerit Occidentis, sed ex altera narratione patet eum etiam in Orientis episcopos ius obtinere, Lucius enim Adrianopolitanus, dilectus Papiensis in Palestina utiq. Orientis erant episcopi, et hoc tamen non obstante ad synodum Romanam confugerunt. Sed maxime advertendum est ad Athanasium, qui tam ipse in Oriente tenuit, neq. tantum hi episcopi sed Eusebiani etiam ad Iulium convolarunt, quia enim alia ratione legatos ad eum miserunt, nisi supremum et legitimum caput agnovissent. 102, l. 3. c. 28. Athanasius in Apolog.

Pauli Constantinopolitani restituti, novæ expulsio.

Dum hæc Romæ aguntur Constantinopolitana etiā anno 342 nobis cum multis perturbata, cepit, Eusebius enim Nicomedia ipse translatatus senio jam confectus mortuus est, non tamen tumultus Asiæ finem accipere.

nam antea qui socios, se Eusebii nunc duces haereseos fecerunt, nempe Theognis
 Nicomus, Maris Chalc. Theodorus Herachis in Thracia, Ursacius Singidonus in
 perioris misia, Valens Munusorum superioris paionis. qui postremo tandem resi-
 puerunt, motus igitur Eusebio Catholicus populus sciont Paulum legitime
 esse electum, eum ab exilio ad capeffendum episcopatum evocavit, sub idem tem-
 pus hoc impedire volentes Ariani, Macedonium eum paulo candidatum dixi-
 mus eppum nominarunt, ex qua animorum diffensione tumultus crevit
 adeo, ut sedicio popularis orta sit, fama Rei hujus ad Constantinum Antio-
 chis pervenit, mandatum igitur Hermogeni duci dedit, ut Paulum militari
 manu pelleret eum, Fideles hoc inaudientes obsecrunt eam Paulum tra-
 dere nolentes, ille dum eppum arripere conatur universos conturbat, copias
 dein militaribus Paulum expellere, conatur, multatudo indignata temere
 et inconvulso impetu in illum fecit, ades in quibus erat intercedit, illum ipso
 inde extracum interemit, Constantius autem Imperator de cede Hermoge-
 nis certior factus quo consensu Antiochia recedens Constantinopolim
 iter cepit, sed tamen veniam dedit omnibus propterea, quod senatus popu-
 lus, lugubris inuentus repte ei obviam venerit, penam illi aliam assignavit
 nempe ut certa quos diebus frumenti copia ex illa quam illi aliam assignavit
 M. donaverat in singulos dies privarentur. Furor em suum totum in Paulum
 evertit, illum enim et in exilium misit, Macedonium quoq. reprehendit
 cuius causa hac patrata erat, et quod absq. suo scitu episcopatum arripuerat,
 itaq. pocepsate ei in ea solum eam convenit in qua electus erat eppus
 celebrandi concessa, Antiochia est reversus. *Id. L. 3. c. 5. Soc. L. 2. c. 10.*

Concilium Rñum Pro Athanasio.

Antea et Julii legatos deincebantur ab orientalibus eppis, preterlapso Triodico
 cilio dimiserunt eos, cum epla ad Julium hac plena erat asperis, arrogancia, repenti
 eloquentia oratione uti hoc ipse Julius ad illos scribens ait, in illa epla aculei
 caules ad quas Romam venire non possint, se imminere orienti a peris bellum,
 Antiochiam autem vicinam esse portis, et quod illi pontifex brevem terminum
 assignaverit, et non esse opus amplius concilio, cum causa Athanasii jam in con-
 cilio Tyriensi plenarie sit definita, Marcelli autem in Concilio Constantinopolita-
 no, se quidem agnoscere primacum esse Romane, sed cogitare quod in oriente
 evangelii cepit predicatio, omnium epporum aequalem esse potestatem, neq. tam
 ab ampliandine usum esse, metiendam addebant deniq. quod si vellet facere
 Athanasio, et Marcello, se ab ejus comunione illico omnino recessuros. *Id. L. 3. c. 8.*
 et egat. Pontificii Philoxenus et Elyodilus postquam redissent quosci sunt dein
 jurati et mon Arianos nam, quam sibi causa essent, pontifex induluit super teme-
 ritate hac, postquam illos legit epla non illam statim publicavit, purgatis
 bas inde in occidentem macturatas, dein frusta expectat, orientalibus eppis
 cum jam certo constaret eos non venturos concilium indicit Rome, so Italiae

episcopi convocans, locus concilii erat eia, ante omnino assumpta est causa ista
 natus iulij rationem gestorum cum convocatione recitasset suam etiam, quam
 transmisit epistolam perlegit, hæc omnia ab episcopo approbata sunt, litteras dein ori-
 entaliū perlegit, quibus auditis obsecravit omnes, nec poterant cedere talium
 epistolam ab episcopo proficisci posse, producta sunt dein monumenta pro Athanasio
 adveniant non pauci multissimi Alexandrini, qui testabantur episcopum suū viderē
 intempestate, narrabant crudelitatem, quam exercuit gregorius, sed irad maxi-
 mum pro illius innocentia erat, quod omnia illi in concilio Tyridis i. obiecta
 falsa deprenta fuerint, constabat enim Athanasium adhuc vivere, Heterodoxa
 cerdoem nunquam fuisse et falsione scripto ad eo prolata, hi itaq. omnes
 libenter, docuerunt synodum Tyridensem contra omnem equitatem agere,
 adeoq. nullius esse, debere autoritatis. Patres et concilium Antiochenum,
 quod Synio dicebatur. Verum causa propria erat, quod recte locata, ab-
 seque pontificis celebrata fuerint. adeoq. illicite, antiquissima enim ecclē
 consuetudo erat, ut graviores cause decidi non potuerint ab episcopo, sed et con-
 ventione pontificis, cum ergo uti pater ex epistola iulij causam Athanasii de ma-
 ioribus fierit merito concilia hæc irrita declarata sunt.

Finita Athanasii causa, assumptæ sunt causam Marcelli Ancyran, nam et hunc con-
 demnatum Eusebium in concilio Constantinopolitano occasione illa, qua animum
 recipere volebat, dicebant nempe Marcellum Sabellianum hæresim esse, novum pro-
 fertim in libro illo, quem adversus Hæretum sophistam trianum adversarium su-
 um illum conscripserat, indigebant etiam loca in illo libro, synodus romana
 ne quidpiam temere agere videretur, ipsum librum et epistolam Eusebii, expe-
 llerat, sed facile animadvertit calidissima egisse Eusebianos, non enim
 assertionum, seu problematum tantum adinstar proposita erant a Marcello,
 ex conceptu enim tam antecedenti, quam consequenti, manifeste apparuit
 illum, orthodoxy mentis esse, nihil omnino tamen ut certius adhuc de fide
 Marcelli constaret, fidei professionem ab eo postulaverunt, dedit ille, et ostendit
 se catholicæ mentis esse in omnibus, clare enim tres in trinitate personas
 distinctas, et vere substantias confessus est, sic omnibus episcopis abunde satisfecit,
 sed postquam ille suam vindicavit innocentiam, Eusebianos accusatores suos
 ipsemet accusavit, dicebat se non alia de causa oppressum ab illis, quam ut
 fidem catholicam liberius suppressere possent, male illos circa filium Dei
 sentire, et noverda contra dñm dñi moliri.

Alii quoq. sedibus suis expulsi episcopi isthac convolarunt, Atelepas, Theopis,
 Lucius Hadrianopolitanus, Paulus Constantinopolitanus, et jam exul, tam-
 ni quam alii ex Egypto episcopi. Cruditatis gregorii pseudo-episcopi hæc. Isti huc ve-
 nire compulsi ab soluti sunt, et sedibus suis restituti. Post hæc iulianus
 nodalem epistolam ad episcopos orientis dedit, qua extraxit integra in operibus
 Athanasii.

Athanasii, cuius hæc erant capita; 1. Julius 12. reprobat illis arrogantiam, et
 excusationem illorum, quod ad concilium venire non potuerint, non enim
 quidquam negotiorum illis erat in bello, nec erant per se ad hunc Antiochie
 ut propter incertum pericula venire non potuerint, ostendit dein concilio
 Tyrienti nullius fuisse auctoritatis propterea, quod ab illis, scilicet, et consensu
 Romani pontificis celebratum sit, et Athanasius apostolicæ sedis episcopus a
 vulgaribus fuisse condemnatum, tunc apparet, contraveniendo caelo, ut Apo-
 stolicarum Cathedralium episcopi non damnentur nisi a Pontifice Roma
 no; denique significat orientalibus Athanasium, et alios episcopos absolutos
 esse secundum æquitas leges, claudit epistolam monitione ad faciendam, quod
 a communionem illorum sit necessarius, sicut illi, sed non facit illos ad pacis studia
 secunda, et recipiendos episcopos, sed obduratus erat animus orientalium, ne-
 gantibus præterea 1. Julius, ne igitur concilii auctoritas vilipendatur ad
 Constantiam, præfestinationem episcoporum, audita hæc petitione cum seiret
 aliquando theonas hæreticorum rogabat fratrem, ut tres episcopos orientis
 episcopos ad se mitteret, qui rationem factorum suorum redderent, misit
 ille 4. qui Trovira in Galias ad Imperatorem venerunt, Maris Chalcedo-
 nensis, Narcisi Hieroniadis, Theodorum Heraclæ, et Marcum Perrethæ, 1. Ma-
 ximus noluit loci episcopos illi nepote hæreticis communicare, neque illi acqui-
 everunt Catholicorum episcoporum decretis, sed decreta Concilii Tyrientis, tu-
 tidocheni, et aliorum Eusebianæ, pulsantur dein ab illis fidei formulam
 obtulerunt illi, sed non illam, quam Antiocheni concilii, quam a Salsicia
 no compositam fuisse dicimus, sed quam post isthoc concilium editam
 in qua verbum nulla mentio consubstantialitatis erat, ad audientiam
 dein Constantiæ perducti sunt, sed cum eos pertinaces observasset, ad sua
 redire iussit, de Concilio 1. no et alius 1. 2. 3. C. 10. 1. Athanasius in sua ad
 sollicitam vitam agenda epistola, item in epistola 2. et in libro de synodis.

Concilium Antiochenum Eusebianorum.

Trientio a Concilio Romano nempe anno 345. orientales episcopi Antio-
 chie conveniunt ut Phocinam hæresim damnaverint, quæ egesta erat in
 Hircio a quodam episcopo, cum hic fidei ediderunt formulam, quæ propter
 suam prolixitatem inædificata est, dicitur, in qua nefariam suam obco-
 nam suam circa filium Dei sollicitis artibus regere conabantur, ut
 tum nempe seripione terribili ut reprehendi non possent, Et tamen
 pro asseruam suo sepe interpretandi haberent occasionem, maxime frax
 apparuit in eo, quod 1. no nullam fecerint mentionem, tum igitur Phocini
 hæresim

heretici damnare aggressi sunt, natus ille erat in Palatia Marcelli Anagnini
diaconus, et discipulus, eloquentia et doctrina adeo clarus, ut hanciensense episcopatu
sacris celebrent. natus sit, in eo facile omnium animos sibi conciliavit, sed non
permansit dein in fide orthodoxa, deflecit enim ad Sabelli et Pauli famose
teneri errores, cum se unam in Trinitate personam, cum altero Christum non ante
existens, quam natus fuerit ex Maria virgine, ejusque regnum finem habitum
tenebat, utrumque hoc damnarunt episcopi orientales, et iuste quidem, illi tamen
ex duabus precipuis rationibus ipso equis videbatur se ut invidiam Mar
cello Anagnino, conciliarent damnando ejus discipulum ejusdem hareseos sul
picionem ei procurarent, ne sequiores viderentur in defendendis fidei dogma
tibus, quam occidentales, ideo exortam in occidente hareses primi condemna
runt.

Concilium Mediolanense Cath.

Anno 346. Symbolum hoc macroicum miserunt in occidentem per Eudori
um Germanitiam, Martyrium, et Macedonium, quo cum venissent, sacri antisti
tes Mediolani congregati erant, ut de medijs de exequendo concilio Roma
no decretis providerent, præsertim circa restitutionem episcoporum adriac et ipse
Constantinus, Tres ablegati obtulere symbolum, suum perentes, ut singuli ei sub
scriberent, sed rejeci sunt unanimiter, dicebant enim PP. Suficere sibi Ri
canam fidem, nec opus esse novis formulis, quibus fideles in partes divi
derentur, sic orientales cum indignatione abiire.

Venit quoque I. Athanasius Mediolanum ignarus quid istuc ageretur, optimum
autem visum est omnibus, ut Œcumenica Synodus haberetur, in qua præcedenti
um conciliorum Tyriensis, Antiocheni & Constantinopolitani iudicia es
timate subiecerentur, Res non poterat abrog. Imperatorum condensatione, Lu
ceoribus itaque Julio, Ozio Codruba, Maximo Trevis. preces apud Constantinum
interposuerunt, ut pro Œcumenica Synodo convocanda apud Constantinum
ageret, pijs votis annuit Constantinus, et fratrem quoque eo permovit, ut annuere
pro convocanda Synodo Sardica, ideo autem hæc urbs electa fuit, quia
in confinijs utriusque Imperii erat, adeoque facillime tam orientales quam
occidentales episcopi venire poterant, celebratum est anno 347. 110 ab obitu
Constantiani M. Rufino & Eusebio Cæs.

Concilium Sardicense Œcumenicum II.

Anno Dni 347. 112 ab obitu Constantiniani Comenitibus ultero citroque Imperator
litteris sacri multi venerunt Sardicam, Joer 27. C. 20. 360 occid. episcopos 76 vero ori
entis venisse commemorat, sed hallucinatum eum patet, fuisse, Athanasius enim
oculatus testis in epistola ad solitariam vitam agens 170 episcopos adfuisse com
memorat 100 occidentis 70 vero orientis fuisse narrat ibidem ex 48 provin
ciis episcopos, ex episcopis occidentibus præcipui erant Ozius Codruba, Maximus Trevis.
Procopeng

Prothogenes Sardie: inter Orientis vero aderant præcipui arianæ factionis Co-
ntriphides Monophantes Othefius: Acacius Cæsareæ Palestine, Basilius Anconitanus,
Ursacius Syngidonensis Mysie, et Valens Mursi in paonia. Julius papa
adfuit, partim quod longis terra tractibus Sardieum Roma distaret, par-
tim quod metueret ne per absentiam suam Romana pars damna adhe-
rentis paceretur, scripsit igitur ad synodum et se excusavit, legatos eni-
misit aliud Cordubæ: qui 334 Concilio Alex: præfuit, in concilio etiam Ni-
cæno Sylvestri Pontificis loco præfuit, nunc etiam etate jam gravis
et vixæ sanæitate illusteris dignus habitus est, qui munus isthoc daret,
addidit ei duos præbiteros Archidamum et Philoxenum, inde autem colli-
gitur istos fuisse legatos, quia et Athanasius istos nominat et h. scriptile
genuit in actis concilii huius, sicut autem jam in concilio Nicæno pa-
madvortum ut quod Osius Cordubensis, et alii præbiteri pariter legatos non
alia de causa poverunt primi esse, subscripti in concilio Nicæni docent,
quam quod fuerint legatos Pontifici ita et hic, nam in concilio Iervaz
ordo hierarchicus est, ita, ut primi sicut Patriarchæ, dein Metropolitæ,
cum qd isti ante patriarchas subscripti fuerint, non alia de causa iur-
gessit, quam quod legatos essent pontificis, Osius enim medio eris tantum
ad in Hispania erat episcopus, non potuit ergo solo episcopi Characcere patri-
archas præcedere de præbiteris autem nullum potest esse dubium, quia non
erant episcopi, et tamen præcessere alios, ergo non alia de causa, quam qd
fuerint Collegati Osi. l. 2. c. 11.

Diversa erat orientalium ad Concilium se parandi ratio, illi etenim præces
pos adduxerunt mulanum, Comitem, et Hesichianum episcopum anæ, sicut in
occidentibus conciliis fieri solebat omnia per laicos potestatis violenti-
am pro arbitratu suo eventura, sed ipsi eos fessit, nondum enim Sardid
tenderunt cum audivissent ipsum adfuturum Constantem, non ut origines
sed ut vindicare episcopum secundum conscientiam iudicandi libertatem, in
prætorianos disponens milites, sed canones etiam cos regulam relinquentes
conciliis territi igitur sunt vehementer, quia sciverunt se causam am-
isuros, nisi per vim omnia agerentur. Referrebitur item Alarcellum Ancon-
itanum, dilectum Pazonsem, Athanasium libere Sardid commorari, commu-
nem cum episcopo habere, multos ex oriente episcopos præbiterosq, et alios de
ro convolasse, ut iusticiam acciperent, item paratæ contra se accusatio-
nes, et probas constitutas, quibus crimina sua palam omnibus futura rei-
verunt, viderunt præterea factum aris, et theorii episcoporum Catholicorum
ex oriente quidam venientium, qui tamen patribus se adiunxerunt, et im-
potestas eorum, privataq, in venire consilio apponerunt, metueret igitur
eorum, et non intente se tanquam catumniatores condemnandos oblige-
re.

anequa

antequam urbem ingrederentur sic secum consultarunt, quid agimus? si Iardicam ingredimur certo condemnamur, notis qualia sint decreta ordinationes, Athanasio in manu sunt monumenta omnium Marciorum actorum, quibus ille quidem purgatur, nos vero confundimur, quid igitur hancamur? fingamus aliam causationem et discedamus, ne si manserimus condemnemur, melius est de fuga erubescere, quam convictos de Iscophancia condemnari. si nos fugientes condemnaverint, habemus Caesarem propugnatorem, qui non est permittendus ut a populis de eis, ejiciamur, ~~sed~~ igitur illorum consilium hoc fuit, ne Iardicam ingrediamur.

Sed cum inter se disceptarent vixit eorum opinio qui urbem ad eundam existimabant, putabant enim si reverterentur ex itinere habendos se pro reis, concluderunt igitur intrare urbem, et se ostendere, verum profectione interposita illico receptionem facere. cum Iardicam pervenissent non ad eam ubi epopi occidentales concilium celebrabant, sed ad imperiale venire palatium, a seclis suis partim minus partim promissis decem suum vel ad viciniam templi illius prohibuerunt, existimabant enim sciri alioquin iam sua crimina per Arterii et Atrii secessionem patribus nota esse, patres autem qui Friscarum finem libertatis jam viderent, pocius autem Osius dicebant, si causa vestra meritis, cur hic venistis? quare tebat aut huc non venire, aut huc profectionis iudicium non subterfugere, venisset igitur ad synodum, et crimina ostenderent reis, quod si non fecerint, se aut se tanquam calumniatores damnandos.

Nullam conditionem acceptarunt, seiverunt enim se pro certo damnandos, si ad concilium venirent, varios igitur quosdam profectionibus absentiam suam excusarent, dicebant se ideo se nolle venire ad concilium, quod omnes occidentales epopi Athanasio, Marcello, Nicolo, pa communi carere cum tamen hi in diversis conciliis damnati sint, perire vellet, prius a communione excluderent, sed responderunt patres, contra leges iusticie esse impientes condemnare, praeterim cum a Concilio Romano ab omni criminum sibi obsectorum suspitione absoluti sint. 12 dicebant injuriam fieri Concilio Tyrio, Antiocheno, et Constantiopolitano quod res in eis decise demo in disceptationem veniant, irtractabilia esse conciliorum decreta, sed quam futilis haec eorum excusatio fuerit, patet. quod illi ipsi paulo ante retractabilia agnoverint, si enim putabant irtractabilia, ut quid per Martyrum et thetichid legatos synodum a se lio perierunt, agnoverunt ergo illi ipsi esse, mutabilia decreta, sed si fecerunt ad regendam nequitiam, suam, ne grati secessisse viderentur. Patres responsum ad haec dederunt, vel ideo se convenisse ut de equitate concilii Tyriensis iudicarent, an recte damnaverint Athanasium.

Cum

cum igitur nil haberent heretici, in quo se detinerent aliud iterum exagitant, dicebant precipuum accusationis caput in Schisma pendere ut gotem pul concilii prolongarent, dicebant plerique, episcopos inquisitioni in Mariotti de vita iam funiculos esse, opus ergo fore ut eo nova legatio mittatur, calidissime hoc, duplici de causa. Et enim distantia erat ingens proinde nulli opus fuisset sumptibus, ac tempore plurimum etiam Gregorij, si eorum illi tum optinere in Egypto potestatem Gregorij, fauorem suum precipuum sperabant quod inquisitionem ad vocum cessuram, sed ex iisdem rationibus ex quibus illi petebant, negarunt patres, prorsum cum prima inquisitionis acce pro manibus essent Athanasij, in qua pro illo potius quam contra plerique erant. Cum s. Basilus videret non, alia de causa nec fieri, ab hereticis, quom ut episcopi edicto affecti de regressu potius cogitarent, dixit ad Eusebium nos ut suas accusationes promerent aduersus Athanasium, fidem suam in interponens quod deponendus esset et episcopi si reus fuisset in veritas, et etiam si innocens fuisset se facturum, ut Alexandriam non rediret, cum ita inuisus illi esset, sed secum in Hispaniam abiret, sed nec hoc volebant reuertere enim fraudes suas decerneret, ideo hoc quod dudum tractauerunt perficere consueverunt in hunc modum:

Scripterunt epistolam ad Patres quam Eusebio presbitero deferendam dederunt mentientes sibi a Constantio scriptam esse, ut partem de postea victoriam celebratum venirent, ridicula certe causa, rescripserunt illi patres brevissime, ut vel probarent crimina vel sciant se tanquam calumniatores esse damnandos, illi abique responso fugam arripuerunt Philippopolim in Thraciam, cum igitur residui episcopi animadversissent frustra se de pace agere synodum inchoandam censuerunt tria capita constituerunt. Et de fide, et eorum causa, quos sedibus suis expulsos meminimus. Et quare illas in Eusebium nos ad eam non receperunt. Quod et caput acriter, nihil novi tractauerunt sed Ricinam comprobauerunt plenissime nulla ratione immutandam, quia nulla heresi ab illo tempore exorta est, qua immutandum aliquid exigeret, censuerunt quidem aliqui opus fore, ut Clarus exponatur fides Nicæna, sed repulserunt eos alii, cum indignatione, et plures dicentes rem esse periculum plenam, si frequentiores edderentur fidei formulae, provocari sic alios ad idem faciendum, nihilominus tam in pauci illi episcopi vaticum exposuerunt formulam concilii Nicæni quæ illis expositio pro Symbolo sardientis venditabatur, etiam a Leonide, c. 27 sed falso.

Causam deinde Athanasij acceperunt examinandam, ille quidem fortis contestatur ab solutus, quod accusatores ne comparere quidem sint ausi, idem postulavit omnia iura, ut accusatore non probante absolueretur reus, sed tamen subiecta est examini, ne novam calumniandi occasionem haberet.

adversarij

adversaria, & itaq. exanimantur Arrenii occisionem, sed paruit calumni-
am esse, quia nihil coram sisset tam paruit & calumniam esse, de Iherina,
et propria illius retroactione; et Cleri Alex: cum maiore illius profectione,
qua testatur illam nequidquam sub Meletio ordinatum esse praebuit,
inocent, igitur ab omnibus declaratus, sententia Concilii Syriensis reje-
cta, & omni confirmata, ita ut excepit causa: Marcelli Anepi: sicut in
Romana synodo, ita hic libet epus exanimatus deprehensum est illum in
istis locis qui haereticis assignabant in propositionum et assertionum, sed
problematum et locutionum quaterionum, constar fuisse locutum, sed igitur
sua resistens, et in communionem receptus fuit. Quod Arcelapam Ias:
admet, patet vel inde, in orem esse quod omnia in Concilio Phe-
cheno, ubi condemnatus fuit perperam, acta fuerint, probavit hoc. I. Tu-
tachii oppressio, quem adulteri et Tirandis accusarunt et tanquam
reum in exilium miserant.

Ita ut de in accusationis capite, nempe coram Iusebianos se converte-
runt, obsecrunt, illi, quod cum haereticis, communionem forent, et quidem
is, qui in Concilio Nicano damnati, essent & quod in oppressionem Cacho-
licae religionis, conspirarent, nec immerito, nam apud illi, illi etiam digni
debatur opprobrii, qui haereticum propugnabatur, vel seculari potestate pollebat,
non qui virtutibus ornatus erat, sufficit illi si quis arii discipulum po-
fessus se esse, praebitor, vel epus non per alio, quam qui seculi
addicti essent, contraerant, produxerunt de clero Gregorii Pseudo: epus
Alex: Theognis: pica: convictus erat de crimine falsitatis, conscripsit
ille epistolas sub nomine dhanasii, Marcelli, Arcelapae, quas de in Constantio
obtulit, volens illi invidiam conciliare; perlecta sunt in Concilio, et do-
lus decet, audierunt alii, qui vel exitum, vel verbera, vel alia passi
sunt in iuria, et his omnibus apparebat non alio haereticos, tendere, quod
ut nocerent fidei veret, igitur damnationis, et excommunicationis in illos decedere,
et Iusebiano qui haec omnia tolerati sunt haereticis declarari, et de illi,
nominatim damnati sunt, inter quos Ursacius, et Valens, data est epistola ad
omnes fideles, propterea ne illis communioni carere, quibus adjecti sunt eundem
Gregorius Pseudo: epus Alex: Basilinus Anepi: Marcellus subditus, Iustinus
Ias: in Egypto, qui Arcelapae successit, in quoq. damnati, et excommuni-
cati utpote in vases ablutis, et capitibus, et aratae sunt, Hic licet et
synodales, una ad Constantinensem, et Constantinensem altera ad Iulium, in qua
excommunicationem ejus absentis ratam habent, Patres significant eidem omnia
fuisse audientum ab Oisio, Archidiano et Philoxeno legatis, quae acci-
pit in synodo, & de erunt ad fideles Alex: in qua significant de
hanasium in orem inveniam, Gregorius haereticum declaratum, an-
thi

inhibita, igitur illi, communio cum ipso, addunt etiam, si quid adhuc, ab eo
 perferendum molesto, adhuc id pariter fieri, et deinceps, lib. 4. ad ananias
 gloriam conspuerandum. Postremam denique ad omnes, omnes, episcopos in qua
 sumam pertractant, quod in hac synodo, accedunt, cum 10. canonas ad
 perfidiam, non fides, tantum, sed etiam, disciplina, talis, et cetera, sunt, in
 fine, canonis, de transgressu, et episcopis, quod, de his, illis, non, fuit, qui
 b. sed, est, mutavit, ultimum, antequam, exordium, est, concilium, hoc, ab antiquis,
 non, reputari, pro, documentis, quia, apud, illos, idem, cum, Niceno, habebat,
 tur, cum, nihil, sit, immutatum, circa, fidem, unde, etiam, canon, est, et, ipsum,
 utique, concilium, eodem, iudicio, continetur, Canon, est, ecclesie, disciplina,
 episcoporum, causam, pertractant, Athanasius, ipsa, ad, solit, item, in, hoc, q. 1. 2.
 a. 3. c. 11. 12. loc. 2. 2. Theod. 2. c. 8.

Pseudo-Concilium Sardicense seu Philopopolitanum.

Cum igitur orientales Sardice fuga, et apud Philopopolim venissent, conciliabulum celebrarent, numero 80 ut habentur, quod sub nomine concilii Sardicensis, et ecumenici venditarent, ut in carceres deciperent, quod ipse hic tractamentum referunt, et eorum synodali epistola, quam inscripserunt, praecipuis factionis, huius capitulis, speiolo, in ea, eis, catholice, nomine, gloriam, non, aquam, cruciunt, et, ad, Donatum, etiam, catholice, pseudo, q. pum, Donatistarum, eandem, miserant, Donatistae, et, nihil, circa, filium, p. et, fidem, immutaverunt, eum, consulti, aut, talem, facit, et, consenserunt, tam, acceptant, perquam, libenter, epistolam, ut, convenirent, orientalem, episcoporum, gloriam, possint.

3° diximus, peracta, esse, a concilio legitimo Sardicensi, et fidem, Nicenam, confirmatam, et, episcoporum, causam, definivit, am, 3° Ariano, factionis, principibus, Damascio, et, sed, huius, suis, pullos, similia, attentarunt, Orientales, sed, contraria, pro, ut, ratione, novam, nempe, fidei, formulam, ad, huius, et, idem, fidem, Nicenam, ediderunt, in, qua, hoc, est, speciale, q. vocis, opus, nullum, a, fiat, mentio, hanc, fidei, formulam, adiungerunt, fidei, synodali, hanc, quam, huius, componunt, affectant, in, illa, et, huius, dium, et, 2° et, quendam, conservandae, disciplinae, iustitiae, promittunt, se, velle, proximitate, orientis, conciliorum, depugnare, pro, tertium, vero, Concilium, Tyrinense, sententiam, velle, tueri, reserant, causam, damnationis, Athanasii, Marcello, Aclepe, Xuei, Pauli, a Marcello, initium, fecere, quia, causa, huius, apud, illos, specialiter, habebatur, apud, illum, iam, prout, Sabellii, haeresi, suspectum, et, propriis, scriptis, contra, Athanasium, concilium, fuisse, promittit, quidem, emendationem, sed, non, locat, promittit, idem, depositum, Transiit, ad, Athanasium, in, cetera, fabulam, Hecirae, recensent, appellant, illum, virum, sacilegum, qui, altare, comminuit, et, calicem, hanc

calicem fregisset, ideo damnatum esse in concilio Tyriensi eius sententia ne videretur esse inanis, recensent legationem illorum in Mariotidem emissorum, et de epam Naz. Lucium Hadriano. Paulum Constanti pariter depositos affirmant, et communionem eam illis prohibent denique contrariam in omnibus concilio Sardicensi sententiam deponunt, convertunt se deinde ad ipsum concilium Sardicense, et dicunt Athanasium et alios conspirasse, ut relicto oriente longinquas partes regiones, et alios deciperent calido consilio nunc illos iudicium petisse, ut eam multo epistola facerem concilio mortui sint in concilio, ut arcerentur. Quamane deum quomodo poterat persuadere voluerunt, ut illos a communione sua respuant. Sed nihilominus illos non sine deo eorum orientis episcoporum deesse in eam cum occidentalibus, factum esse commemorant in praedictum orientis eis, ut sententia conciliorum retractarentur, contra majorem omnium consuetudinem, qui conciliorum sententiam irrevocabilem tenebant, inquantum occidendi, quod tanquam epistola episcoporum illas retractare sint ausi, animam deum ad quorundam occidentalium episcoporum depositionem adiecerunt. Primum agere de his, quod ille primaria causa horum omnium esset, quod scilicet eam Athanasio communi capere, quod sententia conciliorum Tyriensis, et Constantianopolitani reproba, et, quod propter illum orientis epistola longissimos terrarum tractus emitti debuerint, ex quibus non pauci, ut itinere adhuc infirmis, et mortui sunt, licet orientis epistola pastores suis viduata esse, anathemate igitur illum percutere, et de sede episcopali Romana deponere attentarent, quod est semper exemplum, in quo epistola alii contra Romanum Pontificem quidpiam ausi erant subire.

Post hunc in Christum Constantium ratiorem suam converterunt, cui interfuerunt, in erant quia strenuus erat defensor fidei orthodoxae, et arianorum heresim oppugnator, quem jam anno 334 in concilio Alog extinguere conabantur, praesidebat contra illam concilio Niceno eorum, nomine Sylvester, ex quo Ecumenico et Sardicensi nomine Fulii, multo magis autem in sanctam hunc virum exasperavit, quod cum paulo Constantinopolitano foret et communionem, quodq. causa praecipua esset inter eos, et de sedis sui refectione fuerit, et de illis, qui occasione illius rejectionis et ordinationis macedonis in Thracia et alii de plebe facti sunt, illi adscribent, illicito igitur conatu et hunc episcopali sede privare conabantur.

Denique furor illius in eam in Antagone Crevirantium auctoritate figere volebant, et hunc, quod Athanasius exilium fovisset, et in honore habuisset, quod
400 ori enim epistolae ad Constantinum Juniores vocatos a communione
exclusisset,

exclusisset eadem excommunicationis, et depositionis, pena afficere concen-
debant, quod ipsum ep̃la illi synodali cui formula fidei adnecta fuit
inferuerunt, præter istos, addicant etiam protogensem, ep̃scum Sardicen-
sem, et Paulum in Dacia ep̃scum, prohibent omnibus in eadem ep̃la
pugnabant, inter se Sardicenses, et Philippopolitani concilio uti hæc
habuerunt in dicta ep̃la apud sor. l. v. c. 11.

Et re ipsa hic erat terminus communionis, ori. inter, et occi. ep̃scos antea
enim omnes orientis ep̃scos pro orthodoxis habebantur, nunc autem pos-
quam in schisma prolapsi sunt, agniti, et condemnati: erant pro hære-
ticis ad ea, idem et amicos etiam fuerant, qui imperii nam locus
occidentis cum Hierosolymitanam tenebat fidem, si q̃d omnes ep̃scos, Alexan-
tium Mediolani cum fundigis, et Valentem Martis, ab his duobus
cum literarum exerceat effluent, non tanta mala timebantur, sed vera
hæc apud nos horrebat ne quid moliri posset, cavet, Consequenter, et aliorum ep̃-
scorum vigilancia, inuicem ergo erat occidens ab occidente, sed in oriente tu-
multibus micabantur omnes, in quibus agnoscebant vera veritate aberrasse,
ex perniciacia errorum deponere noluerunt, ne testatæ, aut inconstancia
arguerentur, alii qui dissimulatione amore tenebantur, de mysterio Divini
tatæ filii disceptabant, alii pacatioris eam tenebant, sententiam, quam
privatus dicebat affectus præbat, nō pro familiaritate alieni erant con-
senti, sed mulci nilominus in oriente etiam illud erant viri, qui necdum
propugnabant fidem, sicutum existimantes impugnare fidem, quam apli p̃s-
s. Athanasium, uni versos item Egypti monachos, qui singularis omnino
erant sanctitatis, hi omnes tenebant fidem Nicenam tenebantur. Videre et
orientis tumultus apud sor. l. v. c. 12.

Concilium Mediolanense II Catholicorum.

Bodem, anno 347. paulo post Concilium Sardicense ep̃scos occidentales con-
ven erunt Mediolani duplici ex causa, 1° ut providerent de modo frequen-
di statuta concilii concilii Sardicensis ratione ep̃scorum, 2° ut condem-
narent Photium hæresim, quem in Concilio Antiocheno anno 345 damnatum
diximus ab orientalibus, qui fidei veram macroficam formulam de-
derunt, eamq̃ Concilio Mediolanensi 1° obtulerunt approbandam, abq̃
effectu tamen, damnatus etiam erat hic hæresim in Concilio Sardicensi,
sed cum nilominus favore preces populi hæresim docere non cessaret
novam sententiam in Mediolanensi Concilio in illum tulerunt, volebant
etiam sententiam Sardicensis concilii ut ep̃scos de hæresi convicti ab ep̃-
p̃atibus

ab episcopis deponerentur executioni dare, sed his eorum conatibus se refraga-
ri caperunt. Ursacius et Valens, sed tamen metu perterriti, sciverant omnicon-
stantium, nisi iury obtemperare in occidente parere statuerunt, ne episcopatus
amitterent, Mediolanum, igitur profecti sunt, et penitentia libellum patribus
obtulērunt, in quo significabant se, pice, na, fidei, toto corde adherere, sed
apparuit postmodum fictam stansum fuisse, quia in omnibus molimini
bus Ariano, se exhibuerunt, raris tamen, et habitis eorum penitentia, qui
præstant, pariter, nec eos ex animo egisse, permitti, quod tantum, in suis appa-
ribus, Ath: in libro de synodis simonensis, et Seleperenti, item ex epla ad con-
stantium, dom Ath: in epla ad solis.

Una restabat difficultas, quia nempe via decreta Sardicensis Concilii etiam in
Orion: effectum sortiretur, nam nec Athanasius nec Paulus, nec Marcellus, nec
Lucius, nec Selepa, sedibus suis repositi poterant absq. consensu Constan-
tii, nec etiam deponi ab episcopis ariani, decrevit igitur Mediolanen-
se concilium lictas ad Constantiam dare, ut votis concilii Sardicensis
assendum præberet, et insuper legatos ex oppis Euphratem, et Vincentium
Campania ad eum miserunt, adunee prius Constantem cum precibus ut
quam apud fratrem interponeret auctoritatem, amittit ille, et litteras, de-
centes ad fratrem dedit, quem initio precibus, in fine etiam minis ad
hoc permovere satagebat, scribens se illi bellum civile illaturum, nisi
cum duobus his oppis, et epla sua Salianum militis magistrum Theod-
La. c. 8.

Dederunt se igitur icineri et ipsi legati, et venerunt Antioch: ubi cum Constantio
residebat, tenuit cum episcopis Ant: Stephanus, unus ex primipiliis sectæ ari-
anæ qui sciens legationem hanc in suorum esse præiudicium, et perniciem
propriam, maxime cum se de multis criminibus, quorum reipsa reus
erat accusatum sciret, et circa quæ Constantiano inquisitionem com-
misit, calumniam igitur legatibus, constare cogitabat, rem sic instituit: Bar-
quidam, quem Onagram, seu asinum sylvestrem nominabant, propterea, quod
manibus et pedibus accedentes ad se excutere, et honestissimas personas
attractaret, hunc hinc ad se accessum iussit, ut prostribulum publicum pec-
cunia corrumpere, et in cubile episcoporum dum somnium caperent introduce-
ret, assumptis quibusdam sociis, qui testimonium perhibere possent, clamor
concitatis eos reos esse adulterii spargere, pariter Onager, servilem corrupti
ancillam adesse advenas dicens, qui corporis illius usum optarent, ipsi
etiam episcoporum servum pecunia corripit, ne foret cubili, in quo dormi-
verant episcopi obnoxaret, factum est ut dormiente in cubili exteriori Eupha-
ta, deatæ provecione, nam Vincentius in interiore cubiculo quiescedus,

Cubile

cubile intraverit hae hñum colluvies, & teneb interrogavit quisnam effectus? Muliercula respondit se adesse, ut supra erat, putabat ille demonem sibi illi clamore sublato hñi oppoi de lascivia accusat, sed cum proxibulum hñi teneb advenisset clamore sublato deceptam se dixit, maxime cum inanimis oppalibus ornatos esse vidisset, sed Onager Clauise ex meretricis dicens: ut clamaret sibi nim illatam ab oppoi, interea acciderunt homines alii, Onager aufugit & tamen interceptus tunc cum meretrice, Euphratas omnia saltem significavit, et quodcumque honorem suum fraudibus Stephani tantopere esse laetum.

Die sequenti legationis hae causas exposuere Constantio quidam sunt de inquisitio Stephani, non sunt tamen obliti manifestum est eis, dicebant, sufficere, si per aliquod legationum Concilio crimina Stephani fuoris examinata, sed saltem per tormenta veritatem ab eo repetendam eximavit, et reipso pervasit Constantio ut Stephanus tormentis subiectus esset. Contradicentia tunc illo non populi clero, tormentis subiecti, adducta quodcumque meretricis, et facta est de alio Onago deceptam, quasi advenire corporis huiusmodi experientiam, cum vero perducere ad cubile fuisset, non alios quam duos oppoi teneb, et Ofecos reperisse, per modum unus ex & maxime, juvenis in ceteris tormentorum passus est, quod Onager dolo hunc ordinasset, hic ergo ad examen traditus quisnam Doristius esset nonne gavit se a Stephano ad hoc inducendum, cuius cleroi quoque rei noticiam haberent, examinati et ipsi, sed idem omnino, facti sunt, Stephanum nempe fabricatorem tradidisse fuisse non alio consilio, quam ut honori legationum non ceret, Neg. viles apud Imperatorem redderet, cum sic convicium vidisset Constantius Stephanum aliam prorsus induit mentem, ac facile sibi persuasit injustas fuisse contra Athanasium accusationes. Cum in conspectu suo tam nefanda ausus sit Stephanus, iudicium deinde oppoi praesentibus indicit, qui Stephanum de sede oppoli deposcerunt, ab hoc tempore Imperator de Athanasio favere cepit, dicitur ad Aegyptum elapsus illico misit, quibus praecipit ut pulchre nuper ore de clero Aegandino reducerentur. Theod. l. c. 8. q.

Et grandi hoc crimine Stephani decessu sapere, incepit Constantius, evicit tamen facis arianorum, ut non aliter quam Zelotus arianus in Antiochia oppoi Stephano succederet, talis erat Leontius in Phrygia natus, nam ut iam superius observavimus apud arianos non alia qualitate ad oppoi honorem erant necessaria, quam esse arianum, teneb, gare filium patri confubstantialem, non spectabant illi cum Paulo virtute, sed si subdolis quis, et seculari potestate ad opprimendum in oculos erat praeditus, iam dignus habebatur, Leontius ipse a Eusebio qui hominem opime

optime noverat propter haereticum ad nullum officium ecclesiasticum admittitur
sed postquam anno 330 s. hic oppus a Concilio ab Antiocheno in exilium
missus, et mortuus est, illi eo ad presbiteratus officium promotus est, sed a Con-
cilio Niceno depositus, in quo haereticum fuit, ut qui se ipsum Eutychum
fecisset, ad munia talia non assumere, talis autem erat Leonius, non
ille puerum Eutoliam nomine domi sua habebat, quod ad omne seculum
abuti conrexit, ut autem se liberum a Calumnias prosteret seipsum se-
ipsum excoquit, ut patet ex Athanasio: qui eum seipsum Eutychum nominat.
Macerolus hic homo qui ad presbiteratum ineptus erat ab haereticis oppus Antioch:
factus per acceptionem sedis, sed absque fine occultare nosse haereticum, metuens enim
delet Antiochenos, quos copiosissimum esse noverat, magis tamen Constantii
Auctoritatem, qui penam illis decrevit, quam filium patri consubstantialem
negarent, verum quam fidem teneret, operibus probavit, nominem in Clerum
assumpsit, nisi arianum, Orthodoxos etiam probissimos eiecit, unde factum est
de tanti paucissimi Clerici vero plurimi Antiochia essent, Ariani, apparuit magi-
ne illius versuta in ordinatione Actii, Leonius, discipuli, quos Diaconos
numeroso adscripsit, ordinationi huius opposuerunt, et s. Flavianus et Diodo-
rus, se reverunt enim hominem illum, esse haereticum, mirabantur igitur de
oratio nisi hunc deposuerit se, ab illis, communionem recepturos, et causam
hanc in accidentem delaturos, animadvertens hic fieri potest pro prima
Antiocheni Pontificis non enim aliud intelligere, poterant, si illi viri, quia nullus
alius oppus habuit ius iudicandi Patriarcham Antioch: maxime cum recens
tunc fuerit exemplum Athanasii a Julio iudicari: Duo hi viri Flaviansus &
Diodorus a seculo fidei Catholice celeberrimi erant, tempore Valentis Impera-
toris, uti hoc in illius vita recitimus, commemoratur hoc de illis, quod s. Basilius
Davidicos alter nate cecinerunt choro, in eis, quem modum universa de eis via
assumpsit: Similiter et ariani fecerunt, sed cum hoc discrimine, Catholici pro
more psalmi subponebant gloria patri, et filio &c. ariani vero gloria patri
per filium &c. sed contraxerunt illis flavianus, & Diodorus, quibus Leonius te
opponere ausus non est, et ne alterutrum offenderet partem, totum versi-
culum omittere solabat, hoc totum subiungens in saecula saeculorum an-
prout nos animadvertentes illi, qui prope thronum illius considebant. Theod-
2n. 270. 24.

Interitus Gregorii, Restitutio Athanasii.

Anno 349, viz decem mensibus a depositione Stephani elapsis, Gregorius
Alex: sedis invalens migravit e vita, ut tandem lueret penam factorum suorum
sublato hoc, sublata est simul omnis tergiversandi occasio, circa restitutionem
Athanasii.

Athanasii, nam Constanctius quo minus Athanasium sedi sue restitueret excusabat
 se apud Constantem non esse sibi integrum iuxta concilium Sardicense vivente episcopo
 um subrogare. nunc autem convocatis gallicis episcopis quid faciendum sit equirit, an
 Athanasius sedi suae restituendus, vel prae Constantem resistendum, sed haereticis
 salubre consilium ei dederunt respondentes prae stare ut unus episcopus recipiat
 quam ut inter fratres bellum oriatum, fortassis movebant, ne Constantis auxilio
 Dei victor evaderet, quod si fieret, clades utique arianis vel maxime imminerebat,
 ut ergo exiduo secca sua impedirent aliorum minus malum impediri magis
 elegerunt, Constantius igitur litteras ad Athanasium dedit, quibus eum Antiochi-
 am invitare dicit se existimasse quod dudum venturus esset, ione scriptis se
 ad Constantem ut facultatem ei daret ad se veniendi, apparet hic Constantium
 graviter fuisse mentem, quomodo enim veniam erat quod facultatem protho-
 nasio a fratre precipere, qui de perniciis belli extorquere debuit, quidquid sit
 Athanasius certe sciam non credidit Constantio, scivit enim mobilem episcopi
 munus, novit facile illum a bono proposito aversi posse per Nansenicos, Constans
 tuius ergo hoc subodorans ad illam aliam dedit significans, ut ab eo omni spe
 cu, et differentia veniret, offerret etiam schismata publica, cum nec sic venire
 vellent Athanasius certiam etiam edaravit, in qua desiderium suum illum videri osten-
 dit, significat dimidasse se suis ductibus, ut sua nomine Athanasio scriberent, di-
 cit se eum praetolari Antiochia, et vel ideo vacantem sat diu permittit sedi
 Alexandrinam, ut illam caperet, licet simularetur ad designandum successo-
 rem, erat cum Athanasio Aquileja, cum huius a Constantio accepit litteras, cum igitur
 iam utcumque ei fideret Deo se committens iter ingressus est, antequam autem
 Aquileja abiret a Constante vocatus in Gallias, inde Romam venit ad sulum
 Pontificem, eam et episcopo adiungit, ut ipse Athanasius ait. Istius occasio-
 ne hac eplam dedit ad Alexandrinis fideles, in qua fidei constantiam, et
 veritatem eorum virtutes laudat, hortatur insuper eos ut cum gaudio recipiant
 Athanasium, et certi sint de illius in ipsos propensione, subiungit in fine, ut
 a benedictione Dei illos benedicat, quam fides et merita eos postulans, sic
 Iulius Athanasio dimisit ut ipse de se testatur apolles

Hic acceptis a Romano pontifice litteris ex Italia Antiochiam venit, ubi Impera-
 tor ea humanitate illum accepit, quam in epistola testabatur, dicebat se magno
 cum desiderio adventum eius expectasse, licentiam dein ei dedit non tantum
 redeundi in patriam sed sedem etiam Alex. repetendi, Tum Athanasius con-
 queri cepit de Constantii persecutione contra se suscitata de decretis contra
 se editis, et de alij hereticorum calumniis, praeterea quod hos tantum
 inimicos auscultaret, suas vero excusationes nec admittere nec audire vol-
 oris, denique gratia loco peribat, ut vel nunc adversarios suos venire ad jubere
 ad se

ad se pollicitus certam se de illis reportaturum victoriam, sed Constantius qui omnem erga hæreticos animum non deposuit adhuc vixit Athanasium minime annuit, sed tamen promittit omnia quæ contra illum per calumniam scripta erant anulaturum, addidit insuper nunquam se suscepturum accusationes contra Athanasium illo non audico, nec constituturum quidquam in Ægypto abs consensu illius, hæc promissa sua juramento cesem Deum invocans confirmavit, quas præterea asarava epistolam unam ad omnes Ægypti episcopos, alteram in specie ad Alexandrinam, in quibus mandavit universis ut Athanasio committerent, qui hoc faciuri sunt, illos se fidelissimos iudicatos reputaturum, omnibus Athanasio Clericis unitatem a tribubus, et participationibus sicut Constantinus m. concessit, significavit. Deinde per literas præfecti provinciarum, ut si quis porro turbas concitaret, legum vigore coerceretur, ad Nestorium autem Ægypti præfectum mandatum dedit, ut quæcumque contra Athanasium, vel de illius Clero scripta, et constituta sunt de tabulis deleantur, et qui illi communicant idem officium habeant, quod sub illo possiderunt. nihil certe Imperator Athanasio plus tum præstare poterat, hoc solum optandum erat, ut magis hæc ei in perpetuum dominetur, verum multo maior excepit Athanasium persecutio postquam Constantius fracto juramento denuo in illum exarsit, uti Athanasius meminit in Apoll. 22.

Donec Alex. proficisceretur toto illo tempore quo Antiochia comorabatur, Constantius non est dignatus sua communione, sed cum Eustachianus in privatis edibus sacra celebravit, conventus, erant hi fidelissimi catholici, religiosi conservatores, sic dicti a S. Eustachio, qui anno 330. in concilio abulo Antiocheno fuit condemnatus, et tunc ipse apprehensus se calumniis hæreticorum oppressum, ut fideles suos convocavit, illisq. serio cohortatus est ne unquam cum hæreticis communionem foverent, et ne ipsa tantum valuit hæc cohortatio, ut per tot annorum decursum inmemoram servaverint fidem, et separati ab hæreticis in privatis edibus conventus celebraverint, ad hunc usque diem Athanasius.

Cum jam reditum eorum vidissent ariani Athanasium, hoc saltem persuadere nitentur Imperatori, ut Athanasio præcipi, quatenus ariani unam salutem Alex. haberent etiam, fecit istud Imperator, verum Athanasius promisit se id facitum, si Orthodoxi in Antiochena urbe una darentur similiter eam, in qua tunc et sine metu convenire possunt, æquissima hæc erat postulatio, nihilominus tamen displicuit arianis, præviderunt enim quod sedente Athanasio neque quidem progressus aliquis habitura sit hæresis in Ægypto, et contra præviderunt et hoc si

hoc si vel unam etiam habuerint catholici universum populum ad illam con-
fluentem, revocare igitur maluerunt petitionem suam, ut Imperator quod
a petitione desistit. Eadem occasione reditus sui restituti sunt dionysio,
dionysius, Theopas, et Sacerdos. Marcellus Antiochianus, Paulus Constantinensis. L. 3. c. 10.

34. Praeter epistolam securitatis adiecit etiam vigilas per iheronimum Constantinensem
ne nimis ab adversariis pateretur, ita per Syriam in palestynam venit, ubi om-
nes omnino episcopi et decessit. Leontio Caesareensi, et Patrophilo Sythopolit. illum
humanissime salutarunt, et communionem illius ceperunt illi etiam, qui
eum antea condemnarunt factum suum excusarunt, se metum et fraudibus
deceptos dicentes, Sythopolit. vera 36. episcopi synodali ex conveniunt, et
litteras synodales ad omnes Aegypti, Thebaidis, et Libiae episcopos, dederunt in
quibus gaudium suum de reditu Iohanis exponunt legimus haec epistolam
epistolam de Athan.

Hoc digrediens Aegyptum ingressus, et Pelusium portum attingit, hic
populum cohortatus est; ut fidem Nicenam semper tueretur, filium pa-
tri consubstantialiter conerent. hoc excommunicatione se nunquam
polluerent cum alexandriam venisset, episcopi tui maxime convenerunt, et
summo cum gaudio coepit suum accipere, gratulantes quod tanto
amicum suum incolumem coram cernerent, multi deprecabantur, facrum
suum, in quo amici erant antea nunc gratiam illius exspectabant, fidelis
populus summe gaudebat, multigratus se deo scribere volebat, facrum
suum in strictiorem commisit, ut multis deo sacrificium virginum tunc
amplecti instituerent, parentes filios, et monachorum mixturam legere
reiter notabant, si vero propius viderent, non impedirent. Testat
L. 3. c. 14. Athanasius in epistola ad solit. vitam. agens.

Synodus Synmii Catholicorum.

Comitante Antiochia Athanasio, et memoratu digna acciderunt, et anno quod
vbo Concilium Agerosolensis, cuius iam meminimus, anno autem 349 bithynio post
concilium Mediolanense autem occidentis episcopi orthodoxi synodum convenire
ut latere eisdem eis rebus providerent, nam Photinus scilicet damianus
episcopum tamen tenuit, demonstrans autem erat et in Concilioulo Antiochia
orientali, et concilio Mediolanensi 349 catholicorum, adeo autem
externa sanctitate, et eloquencia tibi populi comparavit, favorem, in
peraverit se ad eo nequaquam deferendum, episcopi igitur occidentis ut
minem pertinacem facerent, et statuta concilii Antiochiae imple-
rent, in facie loci, synodum conveniunt, hic iterum damnatus et
ab oppositu fuit depositus post hoc confutarunt etiam de rebus aliis pro
bono.

bono videtur etiam synodalem ad orientis episcopos dederunt, in qua Phocianam damnationem significant, probaturum omnes Poncevianum, quia viderunt alie quoque damnatum fuisse, sed haud obscure in sua responsione Marcellum Anegz. sagillare volebant. Dicebant etiam Phocianum huc non aliunde haurire potuisse, quam ex Marcellis cupus et discipulus et Diaconus fuit, de synodo hac in libro de synodis. Hytarij. Celebratum est, et aliud concilium synmij, licet aliqui notumq. in unum confundant, sed distingvenda esse s. Hilonij viderent monumenta, et ille in terminis affirmat synodum, synmij licinio post concilium Mediolanense, quoniam celebratum esse, atq. hoc celebratum esse anno 347 paulo post concilium Sardicij. Et ergo addamus ad 347. et 349. altera autem haberi non potuit nisi 351. vel ut placet Basilio 353. sed hoc diversum omnino esse a se conveniunt epopi occidentales, catholici in se in se vero conveniunt arianis ex oriente, inter quos princeps erat Basilij Anegz. hinc igitur infert Cabanufutius in sua notitia conciliorum duas fuisse synodos synmij unam catholicorum, alteram arianorum, vel eadem, s. eam arianorum.

Elusisse concilium s. synmij catholicorum in damnando Phociano et e sequendis concilio Sardicij, ut em concilio constantis ad hac exequenda omnia, metus deniq. constantis a phare conitante vehementer perturbavit. duo precipua arianis factionis capita Ursacius et Valencem nam non habebant, quod sperarent in constantis, ipsi enim suos obtinebant in superiori panonia, igitur ne sedibus suis exiderent jam anno 347. penitentie libellum in concilio Mediolanensi obtulerunt, sed verebantur, ne tenore concilii Sardicij petterentur, hoc non obstant, nunc igitur post concilium synmijense epistolam ad Iulium Pontificem scripserunt, in qua veniam facconum et communionem episcopalicam expectant, s. Pontifex ne temere rem tanti momenti tractaret, decisionem non sibi soli arrogavit, sed concilium coegit, in quo cum res ex arianis subiecta fuisset consentire omnes, ut licet Ursacius et Valens veniam secundum canones non mererentur, tamen apparuit, quod videretur causam hanc assignantes quod per sedem illorum ad eam vites hereticorum succiderentur, e contra magna acceptio ad eam catholicam fieret; an ut his rationibus s. Iulius, et epistolam ad unum dedit in qua ait eos quidem ad eam communionem receptos esse, hac tamen sub conditione, ut quidquid antea contra innocentem et Athanasium seu verbis, seu scripto moliti fuissent, hoc totum retractarent, praeterea et hoc meum perterriti, et litteras rursus ad s. Iulium dederunt, in quibus fatentur omnia quae contra Athanasium egissent falsa, et confite

ra esse

ita esse, se ab alijs deceptos talia in illum scriptisre, licet id falsè
 apperuerint, nam quo modo se ab alijs deceptos fuisse dicere poterant
 in ijs, quæ egerunt in legatione in mariotidem, cum illi ipsi hæc
 confinxerint, subiciunt dein quod, cum recepti ista testantur falsa
 esse omnia, quæ in Athanasius seu verbis seu scriptis promulgantur,
 post hæc subiicit Valens formulam fidei, in qua anathemæ se-
 riunt arianam heresim, et eos, qui dicunt de filio dei esse tempus
 quando non erat, aut eum ex ente ad essentiam emersisse, aut qui ne-
 gant Deum Deum esse dei filium ante secula, licet autem subscripserant hæc for-
 mula veram Ursacius tamen uterq. petiuit semi-arianam mentem,
 patet etiam ex his quos nos habuimus post concilium Mediolanense
 ad precem fuisse catholicos et pacem cum Athanasio inuisse, nec
 quod aliquis hæc præciuerint inferius apparebit. Illi vero tanto maius
 se hæc ad fulid epistolam haberet pondus publice illam in concilio ro-
 mano legendam proposuit, uti hæc eduxerunt ex epistola Athanasii
 I. Iulianus in frag. loc. 23. c. 23. Athanasius in epistola ad solit. in dubijs his patribus
 locis ipsa epistola eorum habetur. Porro hoc ut eo formam servarent
 theodosius pœnitentiam suam esse veram, quileia epistolam ad Athanasium
 exaravit, quam I. Paulinus Freverensis protulit, I. maximi successores
 ei transmisit, in qua amicitiam illius et communionem expetunt,
 Athanasius apollonia et epistola ad solit. loc. 23. c. 24. his peractis I. Athanasius
 Athanasius venit thesolorinam, inde Alexandriam, uti statim.

II Synodus Synnensis Orientalium.

Anno 381. II. Synodus Synnensis ab arianis aut saltem semi-hæretica fuit,
 tunc enim tunc enim constantiam interfecit, est a Magnentio, qui
 tyrannidem in occidentem arripuit, concordantius igitur in panoniam
 cum exercitu contra illum profectus est, interea autem dum ista negotia
 quædam expectat synodum Synnensem congregari iussit, multi enim epi illi
 ad bellum sequebantur, conquesti etiam sunt orientales, quod Phocinus
 toties damnatus episcopus tamen per vim recineret, ad eum 22 circiter
 epi semi-ariani, præcipui erant Basilus, Theodosius, Ursacius et Valens
 uti testantur loci, et loci: congregari igitur assumpti erant primo Pho-
 cini causam, et sententiam damnationis in eum, latam confirmare,
 hoc quidem statum et rationi et fidei erat conforme, nam et occidentales
 epi idem statuerunt, sed non erat talis fidei formula quam isti
 reprehensione dignum reperitur, nisi quod vocis confusio arianalis nulla
 fiat mentio, sed merito suspecta est, quod per eos comuni sacrosancto concilio
 laodicensi sit composita, scribere illi omnes cum primis orientales epi,

iniciunt

invitarunt etiam Photinum, sed ille non acquievit, tempus enim in fa-
vorem populi confidebat, confugit insuper ad constantium dicendo se pra-
cipitanter damnatum esse, et novum iudicium postulabat, aruit in-
perator, et Basilium hunc inter illos eruditissimum disputatione ad
Photinum congregari iussit, iudices destinavit & viros senatorii ordinis,
tum notarios, qui scripto verba disceptantium exciperent, confecta
sunt deinde haec disputationis instrumenta, unum datum est Constantio, alterum
cetero senatoribus, tertium concilio: cum itaque apparuerit victum esse Photi-
num confirmata est damnationis sententia, et Photinus in exilium eiec-
tus est, in quo ille otiosus non erat, sed conspectura opuscula pro secula
defensione, conscripsit. Deinde etiam Constantio ad vocandum est, quod in
contextu eodem mentionem faciant duarum formularum, unius a Ma-
co thetichio, graece scripta, alterius autem latine non dicitur quidem
a quo, sed sciendum est quod altera haec non anno 337. sed post sex an-
nos, videlicet 343. edita sit, Iulianus illam arianos in blasphemiam infrag-
nominauit, et quam constantius ab arianis conciliatus aboleri iussit, non
ergo ad hoc tempus est referenda.

Sicque eorum res iam tranquilla videbantur, in Occidente enim securitas fidei
vigebat, Ursacius et Valens non tantum haeresim ejurasse, sed etiam
cum Athanasio pacem misisse videbantur, Athanasius jam illos erat,
et incredibile gaudium ac pacem super Aegypti conciliauit, et universus
pene mundus ei communicavit, sed ecce factum tepidum totam hanc
erat: Pesaera concilio constantiensis convertit, quod autem occasio sequens
adveniente Theatro belli apparatus est in Murtis campis, aderat cum
Imperatore Ursacius, et Valens, Imperator belli fortunam extimecens
cum Valente ad templum quoddam remotius discessit, deum pro victoria
oratus, Valens homo astutus rem ita per familiaris, inosusculavit, ut
seu vinceret, seu vinceretur constanti exercitui occulte per internuncios
primus resideret, factum est ut constanti exercitus victor esset, quod ce-
lester valenti nuntiatum fuit, hypocrisis igitur vultu ad laeticiam et lan-
guorem composito primus Imperatori victricem et aggratulatam, qui
ostentatus interrogabat eum quo modo id sciret, respondit libro deo
per angelum nuntiatum esse, ex hoc tempore haereticus in gratiam
apud Imperatorem esse cepit, quia existimabat illum verum esse
seum, et dono prophetis ornatum, plurimum haec fuit iuvantia
nos ut potentiores evaderent, novis igitur conatibus in episcopos Catho-
licos latrare coeperunt, primum aggressi sunt i. Paulum Constantinopolitani
episcopum

episcopum. l. hic praefatus. hic jam episcopum Constantinopolitanum obtinuit te dum electus fuit propter matrem. l. atque sed iuxta Constantiam abire iustus episcopus propterea quod in scio. et abierit illo ordinatus esset et electus. te sus conatio tardior est. nam ille seu Constantii iustus seu favore populi fretus Constantinopolim rediit. nec voluit proficisci ad concilium Sardicensem. timens ne ab adversariis in iudicio criminaretur. Ne recti videretur in gratia apud imperatorem esse perorasse. Illi ut Paulum deinde pellente quod nec iustico iudicio. nec imperatoris iussu ad episcopum redierit. Constantius igitur Philippo praefecto in mandatis dedit ut Paulum in exilium deportaret. et Macedonium sequebatur. venit igitur Philippus Constantinopolim. sed quia per eum videretur non carcerem atque agere voluit. in subactis amicis consistens. l. Paulum ad se vocari iussit. quasi gratia quidam moderata cum illo conferenda haberet. ille nil mali suspicatus comprouit. Philippus illico de Imperatoris mandatum perlegit. l. vir pacis. laudiosissimus decrevit in mandatum Constantinii adimplere. sed res tam delectabilis non potuit in populum minus in suspicionem non venire et armatim igitur ad Aede Philippum advolabant. ut adeo fenestra effringenda fuerit. per quam Paulus in mare deportatus est. Post hoc Philippus cum cum Macedonio descendit. quod respectu rem et admirationem omnibus peperit. igitur ad eam tam Catholici quam Arianii properarunt. ut illam occupare possent. Praeterea autem cohortes vaginatis gladiis praefecum circumdabant. cum ad fores eius venissent tanta hominum multitudine oracitatis. ut nullum amplius pateret aditus. Ivasit igitur Philippus omnibus ut mandata Imperatoris obtemperarent. sed frustra erant omnia. donec milites ad agere iussi fuissent. gravi dein exorta est seditio adeo. ut hominum millia gladio occisorum parum suffocatorum fuerint repena. Tam cruentus erat Macedonii in urbem ingreßus. quam pridem iam non viderat. l. Paulus interea Caenis vincens in lingua Mesopotamiae deportatus est. sed locum exilii mutare coactus emissa abuit. hinc vero iterum in Cucustum. incursu Confirio Armeniae et Cappadociae circa desertum Tauri abreptus est. et in caverna angusta et obscura per octidies cibo et potu omni deprivatus manere est coactus. Arianis isthuc advolantes eum spirantem adhuc deprehendunt insecro in collum fene cum ter angularunt. et quia martyri gloriam quam repta adspax est ei invidelant. dicebant ipsum ex nobis decerpere. sed Phylagrus homo lecelus alius. et fautor arianorum negotium hoc prout gestum erat alius enarravit. dolens enim fore quod non sua crudelitate Paulus interiret. Eadem occasione l. Lucius Hadriano in carcerem conjectus extremam diem clausus. l. l. c. 16. Athanasius in epistola ad solis. pag. 873.

Nova in Athg. Persecutio.

Sed nihil se agere epistimabant ariani, nisi Athan. oppressum viderent, quo cum ab illo tempore, quo a S. Nullo a concilio aeri Sardicensi deelaratus est universus orbis, communicavit, illius enim concordiam expectaverunt eppi ex Italia, Gallia, Hispania, Africa &c. sed maximo Chari-tatis vinculo ei iungebamur. Egypti eia. quam prosperitatem Iherosolimis haereticis non ferentes praesertim illi qui in concilio Sardicensi con-nati et sedibus suis expulsi erant, uti Basilii, Theophrasti, Rufini, Pat- ac alii 8. inter quos Ursacius et Valens in iug. Constantiniana cedere-ant in hunc modum locuti sunt: en, vides Imperator omnes eppos cum Athanasio communionem inivisse, nos in eam desecari relinquimus, neq. leve periculum est ne haereticis nostra palam incescat, ac deinde tu nobiscum haereticus iudicaris: vide igitur ne illi legibus ate laty contra te utantur, dicebant praeterea Athanasium dijudiciorum causam fuisse inter eum, et fratrem constantem, siq. a se abant ad fratrem constan-tem admissus erat, bis male de re locutus est, praeterea minas civilis belli illo auctore contrarios a fratre intentatas fuisse iungebant, edidisse perductionis eriones, quod cum Magnentio conspiraret, iacebant pa-manibus se habere eplam, quam a magnentio scripsisset, ultimum caput accusationis erat, quod divina officia in eia nondum dedica-ta celebraverit. I. Athanasius haec omnia confutavit in epla ad con-stantium, in qua ordine ad 4. capitula calumniarum responderet, igit. Constantius iam ante illud ferale concilium Mediolanense eccanduit contra Athanasium adeo, ut non ante quiescendum sibi existimare rit, quam Athanasium eodeminationi eppi omnes subscripserint, aut si non aliter morce certe ultimum se dicit, oblitus videlicet iam est promissi sui, quod nunquam velit audire calumniatores Atha-nasio non audire, nec recordabatur amplius iuramenti sui quod die haec confirmavit. At Athg. Apoll. et epla ad L. V. A.

Cum haec eis inaccessissent, volebant summo Pontificem Liberium inhu- al parte pertrahere, nam ille suffectus erat S. Iulio, et quod in casu per Hesichium et Marcellum legatos postulabant Communicatorum pseudo: eppo Alex. et eodem nationem Athanasii in concilio Ro-mano a S. Iulio de se a Liberio obtinere posse, existimabant, miserunt ergo quosdam e gremio suo ad Liberium adiecia Cri-minationis adversus Athanasium epla, S. Pontifex in re tanti mo-menti concilium convocavit, et sub eodem tempore eplam Ro Egypti epporum pro Athanasio accepit, significabant hi non alio cedere

has arianorum calumnias, quam in opprobrium fidei Nicæne, peder-
ta est utraq. epla in Concilio, et lata est sana sententia pro Athanasio,
dicebat enim I. pontifex se debere majori parti opporū credere
et hoc ipsum responsū deo Orientalibus transmissit, ne tam en pro
pterea Imperator offenderet, legatos ad eum mittendos censuit, &
in primis Vincentium Cagnanum, qui cum Orio in Concilio Nicæ-
no praesiderat, ideo autem maxime e legationem decevit, ut
poterat permitteret synodum Aquilejæ celebrare, auit ille, sed non
Aquilejæ, verum arelate in Gallia, ubi post vicinū Magnentii
plurimū. residet, erat tamē quam e epla, seu ad Vincentium,
et imperator em in frage. apud I. Hilar. seu in lib. de syn.

Concilium Arelatense.

Convenit igitur tam amplū concilium numerus tam Orientaliū, quam
Occidentalium, Vincentius legatus nomine apostolica sedis praerat ori-
entales qui seiverunt occidentales non facile consensuros in oppro-
brium Athanasii. hoc primo extorquere conabatur, ne subscri-
berent damnationi Athanasii, sed Vincentius fortiter obstitit ob-
stitit, et dicebat prius de fide esse tractandum, et sic ad particula-
res personas procedendum, nam ut episcopi se cum iudicium ferant
oportet ut in fidei unitate conveniant, et sic ad questiones facti
procedant, sed orientales clamare coeperunt damnari non posse
a te arii opinionem, se convenisse ut Athanasius damnetur.
damnationi, dummodo illi prius Nicæne fidei subscriptum illius
jam hic licet erraverat, quod vel sub conditione iniecerit damna-
tionem promiserat, tamen non permansit in hoc, cum enim hae-
tici iniecerant, et minas Imperatoris identidem ostenderent facere
episcopus Vincentius, et subscripti damnationi Athanasii prout patet ex
Liberii ad Constantium epla et Apologia ad Athanasium, celebrata
autem sunt duo haec concilia Aui et Arelatense anno 353.

Vincentius Romam rediit edocuit Liberium quid actum esset in
concilio, ille vehementer indoluit de praevencionem sui legati
scriptis eplam tamentis plenam ad Orio Cordub. significans se
magnam spem in Vincentio concepit propterea, quod et zelum
sufficiens pro religione orthodoxa haberet, et arianorum mo-
limina nosset, proleg. scripsit Athanasium innocentem esse, ut
pote qui iudex pro eo cum Orio jam pluries exstitisset, in fine ad

addit se mori potius velle, quam iusticiam relinquere, et subscribere dam-
nationi Innocentij Athanasij, exat in libro de Synodis apud Hilariū.

Cum sic dolore contabesceret, Pontifex, conegū oportune adventus lu-
ciferi Calaritanis, qui vir animi erat egregius, et modestus in vindicanda
Nicæna fide, cui præterea, notæ erant anteq. hereticorum, huic tanto vi-
ro causam meritis sui exposuit liberius, lucifer illico se obtulit, ut lega-
tione ad aulam Principis fungeretur, ut eum pertraheret ad cogen-
dum amplius concilium, in quod omnia ex acce pertraherentur, ma-
gna cum læticia resolutionem hanc excepit liberius, laudavit pro-
positum, treisq. et nomine suo addidit legatos, Eutropiū, et Panaga-
tium præbiteros, Hilariū item Diaconum, cui litteras constantio de-
dit tradendas, significans in illis, se dum prius conciliū petiisset, nō
illo animo petiisse ut sola Athanasij causa ageretur, sed propter fidei
unitatem maxime id fecisset, conqueritur dein de calumnia Athana-
sij appiæta, quasi occultasset eplam sibi missam ne crimina Athanasij
palani fierent, cum tamen illam in concilia Romano publice perlege-
rit, sed simul etiam aliam de ægypti episcopo perlegit pro Athanasio cui
major fides dari debebat: dicit dein frustra pacis nomen sacari ab
hereticis, qui nolunt eandem fidei unitatem sequi et renuntiare comu-
nioni damnatorum a Concilio Sardicensi, ac Nicæno, ad necesse preces
ut ampliorē synodum congregari iuberet Proficiscencibus legatis Pontifex
dein ad S. Eusebiū Vercellensem dedit eplam, hic tñ erat qui instituerunt
monasticum cum clericatu conjunxerat cohoratus est illum in Lucifero
Calarit: ad aulam proficiscenti se adjungere, et S. Eusebius libenter suscepit
ea quæ sibi pontifex commendavit, et omnia se facturum spondidit, quæ
ea quæ sibi pontifex commendavit, et omnia se facturum spondidit, quæ
emolumento eia videret, interea venire mediolanum legatū, ubi imperator
erat, Hilariū exposuit causam legationis sue, et adensq. eplam liberius
vastè amplius conciliū, quod non solum catholici, sed etiam orientis episcopi
poscunt, quamvis diversis de causis catholici, ut fides Nicæna et Athanasij
vindicaretur, isti ut opprimatur, consensit tandem imperator, et mediolanum
sules adesse iussit.

Concilium Medolanense.

Adveniens igitur 300 circiter occidentis episcopi, orientis multo pauciores, quod
multi itineris longinquitate ætate ingravescente aut morbo impeditos
se dicerent, cum venissent mediolanum omnes in Basilicam quandam
concesserunt, S. Eusebius Verc: non venit, orientales igitur miserunt ad
eum, legatos dicentes, sperare se quod illi consenturus sit, sed rescriptis
ille quod ille venturus quidem sit, verum ea judicaturum quod pro bo-
no fidei

pro bona fidei, et eam videbuntur licet autem invitatus fuerit tamen
tamen nisi post 10 dies admittus est in locum concilii, postquam nomen
perfecerunt ea quae statuerunt apud se, postularunt dñm ab illo, et alu
cifero calari ut subscriberent damnationi athenasii, Iulius vero
respondit de sacerdotali prius fide oportere constare, et sic ad prius
personas decedere, expositam fidei formulam apud nicenam posuit
in medio, ac omnes illi subscrivere, quoniam Mediolani epus chara
primus accepit, sed ubi profiteri scribendo cepit, Ursacius et Valens
Charam et calamū et manus epus extorserunt damancei non posse
fieri, ut aliquid inde gereretur, vel post multum demorem deuecta est
in noticiam plebis, metuente igitur seditionem, sessionem ex basi
lica ad Palatium constantii transtulerunt, et mandatum epus de con
demnando athenasio produxerunt, tum ipse Imperator fidei formulam
proposuit, cui ut omnes subscriberent mandavit, ut autem auctoritatem
de dictatam, addebat neminem dubitare, post se orthodoxe sentire pro
pterea, quod imperium solum tot a Deo victoriis cumulatum esset, quā
vero bona temporalia etiam haereticis non largiretur, non florere
simul erat Romanus imperii status etiam sub athenis pōtib, sed duse
bus cum alijs Pontificijs legatij respondit, non debere epōs ab Impera
tore dicere fidem, Nicenam sufficere debere omnibus, cum nihil se
proficere vidit, per videri illos voluit ut athenasi damnationi sub
scriberent, et ad palatium suum eos adduci iussit, responderunt illi se nō
posse, contra leges Divinas damnationi innocens subscrivere, cuius in
nocentia vel inde patet, quod maximi illius inimici Ursacius et Valens
in sua recitatione mendaces conficta esse omnia fateantur, ex
canduit ad hoc responsum Imperator, et exiliens de sede dixit, mihi
fidem habere ego sum accusator athenasii, meo nomine illi credere
hic illi vicissim responderibus: quomodo accusator esse possis si proben
te reo? ego ut accusator sis absencia tamen rei facit, ut in causa in
dicare non liceat, non enim de re Romana iudicium est, quod tibi ut
Imperator fides habeatur, sed de epō agitur, ut oportet in hoc iudicio
pari jure cum reo et accusatore agi, quomodo autem accusabis eum,
qui os longinquitatem itineris adesse non potest, quod si quis obijcis,
et auditu habes, quid est utrius, quae pro se dicit athenasius, fidem ha
beat etiam, licet hoc vera dixerint legatij, magis tamen excanduit
Constantius, et dixit voluntatem suam legem esse, vobis parandum
aut exalandum, epus oculis manibusque in celum levatis Imperatorem mo
nebant ut iudicem aeternum recognosceret, et etiam dei persequi cessaret,
sed

sed turdo caneatur fabula, nam scribo esse eos ad Suplicium duci ius-
 sit, sed dein in exilium penam mutavit, apparet igitur quod celeberrimum
 hoc concilium tandem in ferale evaserit et schismaticum con-
 ciliabulum, varus dein ignominis sunt affecti. *Basilius*, *Dionysius*, *Me-
 diol.* epus licet promiserit se *Athanasi* dominationi subterfugum,
 quia tamen fidem *Nicēnam* defendit, misus est ad exilium in *Cappa-
 dociam*, illig. substitutus *Magentius* vir quidem eruditus, sed malus
 Christianus, quia fautor *Arianorum*, praeterea lingua latina quae magi-
 me *Mediol.* vigebat ignarus, *Hilarius*, *Piac.* virq. et *Lorij* casus *Carni-*
tulij *Ursacii* qui clamabat cur *Liberio* ostendit *erasci*, cur *litteras* at-
 tulit? *subscriptum* tamen non pauci *epi* condemnationi *Athana-*
sii sed metu adducti, sed multi etiam praesulerunt sic *I. Eusebius* *Ver-*
seythop. in *Palestinam* misus, *Lucifer* *Calarit.* *Germaniciam* ubi *Quo-*
dus erat, *epus* unus ex principibus *Arianorum*. *I. Hilarius* *Pictav.* in
Phrygiam, inter *montanistas*, hoc maximo dolori erat *I. pr. d. h. t.*
 quod separati ab invicem oculare debuerint, quacumq. autem transire
 hortabantur *epi*, ut fidem *Nicēnam* defenderent, denunciantur illis
 propudiosum *Iaccum* *Ursacii*, et *Valentij* ad vomitum red eunt, lau-
 dem sic tibi ab omnibus, *Arianis* vero execrationem procurarunt.

Liberius tentatur dein *exulat*.

Satis jam profecisse videbatur impetras *Arianorum*, se exigui fructus
 reportasse existimabant, nisi etiam *Liberius* in suam pertraherent
 sententiam, qui hunc reiserunt esse *epum*, *eporum*, et sperabant
 si hunc in suam partem pertraherent, facile alios *epi* suis accu-
 satoribus paribus. Certe *amicus* *Marcellinus* semper *technicus* *epi*
Principem agnoscebat *hunc* *epum*, nam de *constantino* *et* *quere* *is*
 lente a *Liberio* damnationis sententiam sic scribit: *authoritate* *equa-*
lentur *decerni* *Urbis* *epi* *fiamini* *desiderio* *nitelatur* *adventi*: nempe *con-*
stantinus *suam* in *Athanas.* sententiam, certum est igitur etiam *gentilibus*
 omnibus peritulum fuisse, *authoritatem* *Romani* *epi* in *eccl. catholica* *est*
 maximam, advenit igitur *Ariani* *Imperatoris* *epusq.* *animum* *tandem* *pulsa-*
 donec promiserit quod vellet *Liberium* in suam partem pertrahere, *tun-*
chum igitur *Eusebium* *Principem* *Arianorum* *defensorem* *cum* *donis* *ad* *libe-*
rum *misit*, ut illum *permoveret*, ille *Romam* *adveniens* *aprehensa* *manu* *Libe-*
rii *dextera* *ita* *locatus* *est*: *Accepe* *hac* *Donna*, et *voluntati* *Imperatoris* *ob-*
tempora, sed *consultavit* *hac* *dicta* *Eusebii* *Pontifex* *dicendo* *senon* *pos-*
se *in* *damnationem* *inocentis* *consentire*, qui in *concilio* *Romano*, *sa-*
dicenti, et *Mediolanensi* *absolutus* *esset*, praeterea dicebat *epus* *innocen-*
tiam *patere* *maxime* *es* *Ursacii*, et *Valentij* *retractatione*, *negat* *se* *abren-*
tem

absentem condemnaturum, quem praesentem in osculo pacis dimisisset, pe-
tuit deinde synodum amplam Catholicorum longe a palatio, ubi nec Imperator
praesto esset, nec comes se ingereret, nec iudei numerarentur, iis, qui secula ari-
na sunt episcoperentur, addidit deinde ne Imperator Ursacio et Valenti sedem
adhiberet, neque indegnis propter inconstantiam.

Comitus hic nimum erat Eunuchus, et verbis ac minis indecensibus. Ad-
sulem appetit, digressusq; ab eo templum apostolorum ingressus est, ibi
ea ipsa dona condecoravit, quod cum relictum esset, a Liberio magnopere
increpuit custodem loci, quod id non prohibuisset, illaq; ejici praecipit,
quo res longe magis suspensam commovit, digressusq; iugiter Roma Medi-
olanum venit ut consensum indicaret contra illum, non tam ob rejecta dona
et quod nollet Arianas damnationi subscribere, quam quod haereticos ana-
pi donec Liberius ad se vocaret, Imperator igitur ad Roma Urbis praefectum
epistolam dedit, ut Liberium vel ex insidiis vel aperta vi sibi magis expe-
dire videretur capere ad se mitteret, re intellecta magnus terror Ur-
bem occupavit, multi ex civitate viri, et matronae ceciderunt, ne quid
mali paci cogerentur, insidias parabantur ipsis monachis, porta om-
nes et aditus urbis obsidebantur, ne Liberio fugiendi relinqueretur
didicerunt Romani quancumq; oppressionibus haereticis exagiantur Ortho-
doxos, ut facile imaginari sibi potuerint quomodo cum Arianis egissent,
cum ad Imperatorem pervenisset Liberius crebrum cum eo habebat colloqui-
um, conabatur eum pervertere Constantium, ut Arianas pelleret Ale-
xandria, sed respondit se id non posse facere, quod sciret haereticos
conatus eo tendere, ut fides Nicana deprimeretur, ea deinde quae suscep-
t dicebat pontifici repetit, qui indignatus est ei ad deliberandum de-
die die, ut vel obtemperaret, vel iret in exilium, respondit malle
se calamitates quascumq; perferre, quam cum scelere sedem suam
recinere, addidit se nec nunc nec intra 3 dies sententiam muta-
turum, cum itaq; videret pontificem immobilem permansit Libe-
rium, deinde in Thracia illum exulare iussit.

Ex aula egredienti occurrit qui 500 aureos numos illi pro viatico ab Imperatore tulit,
sed Liberius ut crederet animum a lucri cupiditate alienum, reddidit eos allato-
ri et respondit ut Imperator eos pro mihum stipendii impendat, eodem ea-
am Imperatrici et submisit, sed idem respondit hoc solum adjiciens ut po-
tius luxuria qui opibus aliquem inhiaret eos traderet, sed et suscepit su-
mptus omnes ei offerebat facultates, sed hunc breviter expedit dicens
habe sibi thesauros tuos, et Christus prius scias, quam iniquus bonus esse, ita vidi-
ta et Roma pacore suo.

Ariani qui factionis sui homines ad episcopatus intrudebant ubiq; etiam hic
faventem sibi Liberio substituere conabantur. Felicem igitur Diaconum, qui
eius substituerunt, populus autem Romanus usq; adeo doluit de absentia sui
epi ut iure iurando iuraverint se nullum episcopum agniturum præstentur
voluntatis, unde cum omnes eius a Cælestio occupati fuerint, ordinatio
felicis in aula peracta est, consecratus est a tribus epi Ariani, inter
quos Acacius erat, & autem Eunuchus, populum Romanum representabant, eo
etsi autem de felice plurimum sibi gauculari enerv Ariani, ille tamen con-
stantis in defendenda Nicæna fide permansit. *Ex L. c. H. Hilari: in lib. de
lypno: Athan: locis diversis.*

Osius vocatur 12. Vice

Tametsi magi eius alia adhuc addenda sunt, præcipuum fundamentum fidei Nicæna
nempe Osiustollendus erat, hic vir Corduba in Hispania episcopus celeberrimus
ubiq; nam 100 annu jam egressus erat, et hoc est in episcopatu suo transegit,
in omni illustriori synodo aderat, hic in Alesandrina a Constantino
M. vocatus, nomine Sylvesteri in Nicæna, hoc eodem honore perfunctus
et nomine Iulii in Sardiceni illius authoritas apud omnes orthodoxos
et plurimum valuit, epi illius communionem certatim per litteras
exercebant, quibus ille reddebat quidquid illi iustum videbatur ab omni-
bus probabatur, ille concepit fidei formulam Nicæna, ille primus anathe-
mate percussit arianam hæresim, ob tantam igitur famam, propter fidem
Nicænam, ob anathema in suam ecclesiam, illum pro seipso designant, conve-
nientius suos in illum dirigentes, docti igitur sunt Constantini discipuli, si-
cet tantos jam in exilium misissent, nihil tamen ea conera Nicænam
fidem profecturos, si Osius in episcopatu suo permanserit, aut ita, igitur ipso-
rum verbis, non cunctando unum sibi ratus Constantium ut qui verum no-
set, et quanta auctoritatis Osius esset, scripsit ut ad se veniat, parum ille
venientem igitur rogabat, et solus huius verbis quibus alio circumvenire
pro more habebat cohortatur, ut in Athanasii damnationem subtra-
hat, et cum arianis communicet, senec vero ejus rei vel auditum agere ferre
parum veneranda ætate parum sanctorum sua adeo principem perterritum, ut
eum liberum in patriam dimiserit.

Osius iterum Vocatur.

Non placuit hæreticis hæc Constantium in Osiu indulgentia, sed ministeria
dum fuisse dicebant, et in exilium relegandum si repugnaret, Imperator
igitur aliam ad Osiu dedit epistolam, in qua eum contumeliosius quidem
afficiebat, et nunc quidem blandiens, pacemq; cum seipso appellant nunc
muna incertant, et relegatos a se episcopos in exilium enumerant et hispre-
eum

cum circumvenirent solutae utamque haereseos hostis, martires obsequere et erigere contra Achanasium qui enim contra eum scribit ille plane arianus, nobiscum excommunicatur sententias, nihil ista ex parte ceterum quia inter concumelias quas pariterque istiusmodi scribit epistolam cuius compendium tantum exhibemus.

Re vocat Consecratio in mentem quomodo sub Maximino confessus sit eum scribit, dicit se paratum esse, etiamnum se, ludendum, quidcumque quam effundendam innocentem sanguinem, et veritatem proferendam, quae immatrimonium in suam aetatem non cadere, qui gaudebit, iam esse, si autem puto in respondendo calia perseverat, se necessarium ab illius communione, excutit deum in laudes Achanasii, adducens concatus hoc in Sardicenis concilio, dicit se arianis proponi se pro certo pellendum Achanasium si reus deprehensus eretur, immo etiam in notens deprehenderetur nihil omnino in Ales, sed in Hispaniam ad se concursum, quasi in conditiones omnes rejecisset arianis, commemorat deum Valentinus, et Ursacii persequitur dicens, ne illi fidem adhibeat, addit item ad honorem, quo sic honorat, desine quaso et memineris te mortalem esse, reformidare diem iudicii, nec te immisceas ecclesiasticis, neque, nobis hoc in genere praedepere, sed potius ea a nobis dicere, tibi Deus Imperium commisit, nobis quod tibi concedidit, regere, enim nobis factum est in rebus imperio cedere, neque, in sacrificiorum habes potestatem, haec licet taliter in vestra ea monita, si Paulus non fecerunt tamen in constanti animo impressionem, nam cum advenisset imperatoris propugnator quod et alii essent per Hispanias ejusdem sententia cum otio quos cum sollicitasset ad subscriptionem, implere ne quivisset, accessit deum sub hoc pretextu quod omnes ejus ad fidem Nicenam defendendam concitasset, et pro exitu deivitatis eum per integrum annum Hyamii.

Persecutio Universalis Orthodoxorum

Cum hanc victoriam reculissent haeretici facile illis erat universalem persecutionem in fideles mutare, per suadere igitur Constantio ut edicta ad omnes provinciarum rectores daret, quibus subeant omnes ejus, aut subscribere Achanasii damnationi, aut relinquere sedes suas, in super magistratum civile mandavit dedit ubique, ut voluntatem suam executioni darent, ad peccata, pena pecuniarum si negligerent, orthodoxi vero omnibus carceres, vel alia poenitentia poenitentia minatur, si communionem cum ejusmodi putis episcopis terrarint, ut autem eo citius mandata darentur executioni in omni vigilaant haeretici ipsi arianis in occidente Ursacius et Valens cum clero sibi addito, ipsi magistratus seculares sedulo invigilabant ut voluntas ejus expleatur, metuebant enim ne si ab haereticis desererentur, honore suo privari, multa pecunia puniantur, in hac perturbatione multi ex fidelibus in istis aliis conigrarunt mecenibus ut in suspicionem venissent, quod cum his episcopis communicarent peccarentur, complures etiam ex episcopis in libro

Regia

Regiam evocari sunt, sed nec quidem in conspectum Imperatoris admisi,
 nec pedem ex hospitio eferre ausi ut tanto facilius Arummi pressi subscriberent,
 et re ipsa magna pars eorum sacrificet postulato Principis, qui vero recusat
 bene in exilium misit, sicut stupendum, quod licet aliqui eppi vel in synodo,
 vel per aliud legitimum iudiciū convicti fuerint de furto vel adulterio, aut alio
 crimine, adeoq; etiam damnati, aut in exilium pulsī illi nihilominus faci-
 lis venia; et aditus ad amicos eppatus parebat si amici vel ariani pro illi
 intercesserunt. Catholicis autem nulla prorsus dabatur unde sanctus
 Athanasius in epla ad solit. animadvertit, quod Catholici eppi condū-
 tunc sortem cum ceteris sunt experti, sicut enim ille cum pro more pilatus ante patibula
 iudais unum volebat dimittere post populi suū Barabam, ita et hi tunc viri postpone-
 bantur omnium criminum reus, quod si quis ex ariana secta eppus scelera quan-
 tumcūq; horrenda perpetravit vel regerantur penitus, vel facile absolventur,
 in locum autem ejectionum epporum vel ariani eppi ipsi, vel saltem illorum
 fautores subtruncabantur, ita factum est, ut omnis populus pastore suo quem a-
 mabat impense privaretur, et acciperet talem quem prorsus nollet, quod si
 communionem cum tali iuvē noluerunt, verberibus, et aliis afflictionibus
 cogebantur, et hic agendi modus erat universalis quia per omnes provin-
 cias vigeat. L. Ath. in sua epla ad solit.

Alexandrina omnia cum Athasio afflictā dicit.

Cum hæc omnia fecerint hæretici ideo, quod eppi nolent subire damna
 thoni Athanasio, facile quicq; animadvertit scopum odii illorum Athanasium
 fuisse, in hunc præcipue indignatio illorum exarsit precibus itaq; suis
 apud constantium obtinuerunt, ut terminato concilio litteras ad egypti
 præfectum daret, quibus mandavit ut anxiosa cura Alexandrinam au-
 feratur ab Athanasio et illi daretur qui arianos essent communionis,
 post 26 menses misit suos notarias Diogenem, et Hilarium cum epla ad
 præsidem egypti cum epla, in qua severè mandat ut tam ille, quam cives
 Alexandrinæ communicarent arianis, necesse Diogenes Imperatoris nomine
 Athanasium ex iure excedere iussit, sed ille postulabat litteras Principis, quas cu-
 hanasius ex iure excedere iussit, sed ille postulabat litteras Principis, quas cu-
 exhibere Diogenes non potuisset athanasius cedere noluit, quod non ex
 concilio arianis asserendum, quasi nolisset seculari potestati obedire ha-
 buit enim causas legitimas, ob quas rescriptum Principis prout non pote-
 rat nempe sibi persuadere mendacem et perjurum effectum esse constan-
 tiū, nam uti commemorabimus iuramento promisit Athanasio quod

calumniis inimicorum auscultare nolit illo n̄ audito, cum ergo vocatus non
fuerit a Principe iure suspicari potuit citra scitum illius rem agi.

Cum itaq. Athanasius resignasset factum est, ut illico exercitus parare
syriam dūce, viz ad viderem Alexandriam cum Ariani oculare, cathodolis illu
dere, ac minari ceperunt dicentes se nunc omnia consuequā post, quacūq.
vellent, syrianus vestigijs Hilarii et Diogenis urbe exesse iussit, sed ille al hō
eodem modo rescriptum Principis petiit, quod exhibere non poterat, dicens
Athanasius se non nisi expreso mandato et rescripto Alexandriam venisse, nec
abiecurum nisi expressa illius voluntate, et mandato intellecto, & quistima h̄c
erat excusatio, nam ariani ubiq. in syriam comitatu visebantur, men
tao, cum illo asidebant merito itaq. suspicari poterat h̄c illorum in
temper fieri, nam p̄p̄m sibi perjurum effectum persuadere non poterat,
rogabat dein ut vel ille, vel Egypti prefectus Magnus Imperatori hac
cepsit syrianum ducem, ut vel p̄cezioni Athanasii annueret, vel certe
illo in publicis actibus non turbaret, quo dum legatio civis ab Impera
tore rediret, promissū syrianus quod iustam videret p̄cezionem, se ut
fidei faceret juramēto se obtinuit p̄sentibus duobus Imperatoriū no
tariis, Egypti prefecto et non paucis ex populo.

Cum legati ad Imperatorem proficiscerentur videns Athanasius procel
lam omnium longe gravissimam imminere Egypti p̄pos monuit, quod
ariani bellum contra Orthodoxos parant, significat eos attulisse quamdam
fidei formulam, cui omnes subscribere deberent, aut si recusarent in ex
ilium mitterentur, hortatur eos ut omnia potius p̄cipi velint, quam
fidem prodere, Interea syrianus imitatus Principis exemplum periturus fac
tus est, nam exercitum collegit, et ex improviso etiam maiorem Theone dū
tam cinxit et pari portam effringebant, pars inruptura stabant Athana
sius cum h̄c observaret lectori dixit ut psalmum ubi misericordia Domi
ni celebrantur recitaret ingredientibus militibus terror omnes invasis
quem auxit fulgor armorum, nam ad lampades p̄cessus suas p̄volves
bant syrianus dein milites ferire iussit alii itaq. sagittis, multi gladio
periere, aliqui militum ad p̄ddam verti virgines denudare ceperunt,
alii vero lanternarum cinderunt ut caperent Athanasium, ille autem horra
batur populum ut sibi fuga consuleret, p̄dicare ut ille vicina p̄fide caderet
quam tanti perirent, Clerici et monachi manserunt cum ep̄o, horrabantur cum
ut fugam arripere cum vero manentem viderent intra se arripuerunt, et p̄ma
dial turbas viz spirantem, ita sn̄m a turbis comprimebatur eduxerunt, res erat
prodigio similis quod per medios milites evaserat, cum tamen principaliter q̄
persona quideretur.

[illegible]

Invasio Georgii Cappadocis in Sedem Alexandrinam

Invasio tunc hac agitur, si Georgianum et Heculanum Georgius Cappadocis ad occupan-
dam sedem ab imperatore missus est, quibus tunc fuisse Georgium de decessu
episcopi Achanasii referunt cum et Capadocia omnium pariter mercaturam et
confecti exessivae, carnesque, leguminum multarumque substantiarum, verum
quia quidam isti male lesio bona episcopi confiscentia sunt, ille vero pro fugio et
ipso Igari non nullis provinciarum abbas in consuetudine antiqua pro meritis
celebrare ordinavit. Episcopus exorata est postmodum episcopo ad omnes episcopus ut
reverti Achanasii commotione fidei, communicare caperetur omni tunc iam
elatione in motu omnes gentes praefectus paravit ad omnes religionum
amplificationem, quae pro paucis, sed ne de magna conversatione sollicitudinem
quia publica etiam pubertas commina notabat, nec pro primis in via ab
laure capiteas rapinas et opprobria morum dignum tamen habuit
episcopus Arianus in suffraganeis qui Arianus se proferret, eo satis tunc
ignis habuit ad exequenda mandata sua. Vnde igitur alexandriam ultima
quadraginta habebat milibus deparat, fides in eis quae om-
nes pro Georgio Arianus occupavit sed in Arianis prius celebrantia et
venerunt tunc celebrantia usque ad dominicam tunc post Pascha non tunc
tunc hoc homo tunc est, ut tunc in Orthodoxos parabat ut in viros ad
suam communionem perhiberet, hoc ut faceret propter amicitiam
sebastiano milia tunc vera mandata in eis, tunc ut propter facie ami-
cia junctus est Georgio, accipit itaque 5000 milia tunc ad locum ubi conven-
tus celebrantia. Fides profectus est quod cum advenisset plurique jam fides
dispersi sunt tunc ante in aliquos et sancti virginibus et viduis seba-
stianus regum eorum ipse omnia omnia supplevit in Georgio commu-
nicavit, verum ille constanti respondere non deesse potuit quam pollicita
missione secundo, qui Arianus minas tamen suas sebastiano in effundit pro-
ter autem et tunc imperatoris, tunc nihilominus et tunc cari adeo ve-
hementer pro decessu Caroli virginis usque a familiaribus suis longiori
tempore agnoscit propter Capri sunt etiam 70 viri qui tunc in
propter patrum domus tunc tunc ex quibus spiritualium tunc
M.M. adeo ab eis in figura sunt ut non aliter quam si arcem muricam exigi
posuerint in qua tunc multo interierunt quod Memoriam tunc
vidum venerat et arch. episcopo ad solis, apoll. sed tunc et tunc.

Achanasius quere et alexandrinus tunc persequantur

Vnde tunc nulla tunc tunc tunc Achanasius, qui tunc tunc
propter tunc tunc tunc tunc tunc tunc tunc tunc tunc tunc
tunc tunc alexandria tunc tunc tunc tunc tunc tunc tunc tunc tunc tunc

Deo Georgii opus in universa Aegypto Gravabat, ad Imperatorem effugerunt
 Iradentes illi ut omnes qui Georgio nollent communicare exularent. p. m. a. i. cor
 p. p. a. i. n. e. r. e. e. r. a. n. t. i. u. s. i. u. b. l. e. a. n. t. i. u. s. i. p. s. i. u. m. o. m. n. i. e. s. c. o. m. m. u. n. i. c. a. r. e. a. u. t. G. e. o. r. g. i. o. q. u. i.
 p. r. o. p. r. i. a. t. e. n. o. l. l. u. n. t. p. a. r. t. i. a. p. e. l. l. e. n. t. i. u. s. M. a. n. d. a. t. u. m. h. o. c. a. u. t. a. d. s. e. d. e. p. u. c. i. a. n.
 e. s. t. a. n. t. i. u. s. e. x. e. q. u. e. r. u. n. t. e. p. i. i. i. n. q. u. a. s. t. i. b. u. r. i. u. s. M. o. n. a. c. h. i. q. u. i. n. o. l. l. u. n. t. c. o. m. m. u. n. i. c. a. r. e.
 p. e. s. s. u. n. t. i. n. q. u. o. d. p. u. d. i. c. i. a. h. a. d. v. e. n. i. e. n. t. i. u. s. e. t. q. u. o. d. s. e. b. a. s. t. i. a. n. u. s. i. n. s. t. o. n. g. u. i. s. s. i. a. p. r. o.
 v. i. n. d. i. a. d. e. p. i. s. t. o. p. o. s. t. a. r. i. i. u. b. e. a. t. l. o. n. s. a. q. u. a. m. p. r. a. e. u. p. e. r. a. t. c. o. n. s. t. a. n. t. i. n. u. s. a. u. t.
 O. r. a. n. n. i. s. e. o. s. L. a. t. i. a. p. e. l. l. u. n. t. M. a. n. d. a. t. u. m. h. o. c. f. a. c. t. u. m. u. t. n. i. m. i. l. l. i. A. g. r. o. r. i.
 e. c. c. i. a. m. e. x. u. l. a. r. e. s. i. n. t. l. o. n. s. i. u. b. i. c. u. l. i. s. i. m. p. o. s. i. t. i. q. u. i. a. v. o. p. a. s. p. e. r. a. l. o. c. a. p. e. r. i.
 M. u. l. t. i. i. n. e. i. n. e. r. e. e. x. p. r. a. s. u. n. t. n. e. q. u. a. d. m. i. l. i. t. e. b. a. t. o. r. p. o. r. a. l. o. r. u. m. h. o. n. o. r. i. f. i. c. i. a. m. u. n. d. a. r. i.
 V. e. d. n. i. d. e. v. o. r. i. s. p. e. r. a. M. a. n. d. a. b. a. n. t. p. i. s. t. o. p. o. s. t. a. r. i. u. n. t. A. l. i. i. s. u. p. r. a. p. t.
 C. a. t. h. o. d. i. c. i. s. e. p. a. h. b. u. s. e. x. u. l. i. n. i. p. a. u. c. i. u. t. m. u. l. t. i. p. e. r. b. i. r. i. a. n. t. e. q. u. a. m. h. o. n. o. r. e. l. e. g. a. l. i.
 p. r. o. v. i. n. c. i. a. c. o. m. m. u. n. i. c. a. r. e. G. e. o. r. g. i. o. p. u. n. c. i. s. u. n. t. A. d. d. i. p. l. l. t. e. e. p. i. s. t. a. d. v. o. l. l. i. p. 157

Georgius p. m. d. i. n. o. q. u. i. n. A. e. g. y. p. t. o. c. a. t. h. o. d. i. c. i. s. a. r. i. a. n. o. s. e. p. o. s. u. b. l. i. m. i. s.

N. u. n. c. I. m. p. e. r. a. t. o. r. i. p. e. r. a. t. i. a. G. e. o. r. g. i. u. s. f. u. i. t. C. a. t. h. o. d. i. c. i. s. e. p. o. s. a. r. i. a. n. o. s. u. b. l. i. m. i. s.
 m. i. n. i. s. t. e. r. r. e. q. u. e. r. i. t. u. s. V. e. l. u. s. P. a. u. l. u. s. e. p. i. s. t. o. p. r. a. e. i. p. s. u. s. A. d. d. i. e. p. i. s. t. a. n. t. i. u. s. i. p. s. i. o.
 h. o. n. e. s. d. e. m. o. n. s. t. r. a. t. i. o. n. e. s. a. u. t. a. l. i. a. s. c. a. u. l. a. s. i. n. q. u. i. t. a. t. e. p. o. t. e. n. n. s. a. d. e. p. i. a. m. p. r. o. m. o. v. e. n. i. s.
 A. u. g. u. s. t. i. n. i. C. a. u. s. a. h. o. n. o. r. e. m. e. a. m. m. i. s. i. t. h. o. n. e. s. a. n. t. i. c. i. b. a. n. t. p. e. r. i. m. m. u. n. d. i. p. a. d.
 A. n. o. n. i. b. u. s. p. u. b. l. i. c. i. s. e. p. i. s. t. o. p. r. o. d. i. s. t. i. n. g. u. u. m. p. a. u. e. e. v. a. n. g. e. l. i. u. s. M. l. l. i. n. o. s. e. p. i. s. t. a. n. t. i. u. s.
 e. t. u. s. p. r. o. m. o. v. e. n. i. s. C. a. t. h. o. d. i. c. i. s. p. o. t. e. n. n. e. h. a. b. i. t. a. r. i. a. o. a. l. i. a. e. u. s. q. u. i. s. d. e.
 e. p. i. s. t. o. p. r. o. m. o. v. e. n. i. s. m. i. s. u. t. s. i. a. r. i. a. n. u. s. h. u. i. s. s. u. f. f. i. c. i. e. n. s. V. i. r. u. s. e. r. a. t. q. u. a. m. e.
 s. e. b. a. n. t. i. u. s. e. p. i. s. t. o. p. r. o. d. i. s. t. i. n. g. u. u. m. p. a. u. e. e. v. a. n. g. e. l. i. u. s. M. l. l. i. n. o. s. e. p. i. s. t. a. n. t. i. u. s.
 v. a. p. u. r. i. n. A. n. t. e. p. r. o. v. i. n. c. i. a. r. i. i. l. l. u. m. m. i. s. i. f. u. i. t. e. r. a. c. i. o. n. e. e. t. d. o. n. a. p. u. n. c. i. a. h. o. s. q.
 p. r. o. m. o. d. u. m. m. i. l. i. t. a. r. i. s. s. e. p. a. r. t. o. m. a. n. u. a. d. e. i. a. s. d. e. v. o. t. i. n. a. r. a. s. m. i. l. i. t. a. b. a. t. f. i. l. i.
 V. e. d. s. i. n. i. p. r. o. g. r. a. t. a. n. t. i. u. s. e. p. i. s. t. o. p. r. a. e. h. u. i. u. s. m. o. d. i. v. i. m. i. l. i. t. a. r. i. i. n. o. t. u. m. s. u. s. c. e. p. i. t.
 v. i. A. g. e. l. a. n. t. i. u. s. f. a. c. t. u. m. e. s. u. s. e. p. i. i. n. e. p. i. s. t. o. p. r. a. e. h. u. i. u. s. m. o. d. i. v. i. m. i. l. i. t. a. r. i. i. n. o. t. u. m. s. u. s. c. e. p. i. t.
 F. i. d. e. l. i. s. i. n. d. e. r. a. t. i. o. n. e. s. a. u. t. v. i. t. n. o. s. s. e. n. s. i. p. s. i. p. a. t. r. o. z. e. s. f. i. d. e. i. v. i. d. i. m. u. n. t. a. f. a. c. t. i. q. u. i. s.
 I. c. o. n. j. u. n. c. i. t. q. u. o. m. o. d. o. e. r. u. d. i. m. i. s. p. p. l. i. A. d. d. i. i. n. e. p. i. s. t. a. d. v. o. l. l. i.

I. n. u. e. r. a. G. e. o. r. g. i. u. s. a. v. a. r. i. t. i. a. v. a. l. d. a. s. e. p. u. n. c. i. a. s. c. o. r. r. o. d. e. b. a. t. c. o. p. e. n. d. i. b. a. n. t. e. p. i. s.
 l. o. n. a. r. u. s. u. t. a. d. e. p. i. a. m. p. r. o. m. o. v. e. n. i. s. s. i. s. i. b. i. s. o. l. v. e. r. u. n. t. a. m. p. l. u. m. h. a. b. e. b. a. t. i. a. a. l. l. e. a. n. t.
 d. o. m. a. R. e. s. a. u. r. i. u. m. p. u. s. a. c. o. n. s. t. a. n. t. i. u. s. M. l. l. i. n. o. s. e. p. i. s. t. a. n. t. i. u. s. h. u. i. s. s. u. f. f. i. c. i. e. n. s. V. i. r. u. s. e. r. a. t. q. u. a. m. e.
 e. v. a. n. g. e. l. i. u. s. p. r. o. p. r. i. a. t. e. n. o. l. l. u. n. t. p. a. r. t. i. a. p. e. l. l. e. n. t. i. u. s. M. a. n. d. a. t. u. m. h. o. c. f. a. c. t. u. m. u. t. n. i. m. i. l. l. i. A. g. r. o. r. i.
 e. c. c. i. a. m. e. x. u. l. a. r. e. s. i. n. t. l. o. n. s. i. u. b. i. c. u. l. i. s. i. m. p. o. s. i. t. i. q. u. i. a. v. o. p. a. s. p. e. r. a. l. o. c. a. p. e. r. i.
 M. u. l. t. i. i. n. e. i. n. e. r. e. e. x. p. r. a. s. u. n. t. n. e. q. u. a. d. m. i. l. i. t. e. b. a. t. o. r. p. o. r. a. l. o. r. u. m. h. o. n. o. r. i. f. i. c. i. a. m. u. n. d. a. r. i.
 V. e. d. n. i. d. e. v. o. r. i. s. p. e. r. a. M. a. n. d. a. b. a. n. t. p. i. s. t. o. p. o. s. t. a. r. i. u. n. t. A. l. i. i. s. u. p. r. a. p. t.
 C. a. t. h. o. d. i. c. i. s. e. p. a. h. b. u. s. e. x. u. l. i. n. i. p. a. u. c. i. u. t. m. u. l. t. i. p. e. r. b. i. r. i. a. n. t. e. q. u. a. m. h. o. n. o. r. e. l. e. g. a. l. i.
 p. r. o. v. i. n. c. i. a. c. o. m. m. u. n. i. c. a. r. e. G. e. o. r. g. i. o. p. u. n. c. i. s. u. n. t. A. d. d. i. p. l. l. t. e. e. p. i. s. t. a. d. v. o. l. l. i. p. 157

Ergo autem, si in hac procella multi et novariani, maxime qui postea ab eis
 tanquam magis culti sunt, maxime cum a Constantio mandatum fuit, ut omnes
 constantianos Basilicam adirent, Macedonius unum et novarianum Basilicam
 dum ibi habebant, eosque veram doctrinam maxime ad celebrationem illam
 in aliis mariis et tunc transferunt, et novam ex ipsa conservaverunt. Imperator
 autem Julianus faulcorum obtinuit, ut locum illuc a Macedonio Basilicam
 aliam constantinensi evocandi, verum quod extiterat in litore Basilicam
 maxime transferrent, ipsam et in eodem loco in quo prius novam et novam
 rursus quibuscumque eam a Basilicis, seu hoc ex extentione quod nuncupat, deinde
 eosque in extentione narrat, hac occasione Catholicos aliquid tempus commisisse
 et novarianos, tunc si docerent eadem errorem. Qualem etiam, maxime quod
 si debet ad novarianos potius, evenire ipsas, quam ad Arianos. Item etiam
 obediunt, ut faveret Macedonius etiam Perikletorum apud se. Et de agnovit his
 in extentione Macedonius ab Imperatore imperatoris ut 4. Colozas mittant in
 Paellagoniam mittant, ad compremium de novarianos nisi Arianos commiserit
 veritas, sed si in extentione Macedonius confitetur, et aperit cum novarianos Arianos
 corripuerunt et 4. illas Colozas ad novationem delinunt, in dignitate
 si Macedonius constantinensi, quod tam veritate sibi. Submissis de paulo post
 Paulos magis ostendit Imperatorum constantinensi cum 4. et ipsas Basilicam 4.
 Apolloniam, quae ruinam jam minabatur, alio trans, fieri voluit hoc nega-
 tione fieri, sicut Catholicos, Arianos et contra affirmabant existeret ipsas
 multum ut ad Roma venis et tunc cum Cadet, fuerat et, ut iam quod ex eis in
 imperatorum et inde in forum dimanaret. Audient huius exantibus exantibus et
 vram totam in Macedonia veris cum quod profusi cum cum copiosi san-
 guinis, cetera eis cum quod locos movere voluerit. Peris, sui corpus, 102. 14. C.
 124. sui 12. 124.

Capitulum 22. Ad nisei quoniam 354 audire lapsus celebrant illius 354 et 355
 quam Roma magna solennitate venerationis sui superius celebrasse videtur
 et dignum habebat in suo contrarium punctos, attamen aliamque principibus
 ut vram valentem, et antequam Germanicus et Opus, huius de nova fide formula
 cogitare facit, et igitur, praesens constantino nova fidei formula prore-
 git, de qua 101. 4. c. 12. loquitur, supponens, eam vram fuisse ad 354, in 354
 vivens, sed deinde et probandum est alibi formulam de cultu Germanici, ad
 Adamasio conspectu, quos verbum de sum tam et omnino a formula huius
 354 ad ea hanc fuisse huius Arianos Blasphemias, immensum, huius
 et illa formula quam Arianos ab obitu, spondendo Amyrana ad ignem, post
 nam in ea primum sunt secundum similes et am bigui, sed ipsas per se, et
 amplius similes, ut in aliis, sed ipsam vram 354, ob amantem, in 2

Subscripsisse videtur, quod in sensu Catholico exponi potuit et quam ipse his
 las in expositione orthodoxa ad sensum aliam mutationem in ea expressit quam
 vult. Ex 188102 nunciat in numeris ad quos R. 2. subscripsit ut dicitur in
 quod in sensu Catholico et ponit ponit in ea in quibus habentia erat 188102
 subvixit. R. 188102. et v. 188102. qui dicitur in formula in 188102
 Arrianus et in 188102 in sensu Catholico exponi potuit
 quod in 188102 et 188102, in 188102 formula nova erat liber in 188102
 Arrianus et in 188102.

Hic pars 1^a explanat deinde ad Formacionem Aquilae per piper arceii numero, quare
nisi ab ex^{to} revocaretur cum ejus voluntati satisfactis, aliam mihi super debita
ad omnes orietur, ejus in qua non fuisse de piper arceii voluntati Archana fin
dammisse, et formulam sibi oblatam subterp^{er} p^{er} se nullo vi, sequi triumviriū fidem
eorum communem acrius etiam ut se quod Archanae committeretur nomen quia
ex a de ejus ejus fuisse idem fuisse, p^{er} ejus exch^{us}io Archana fin a me commone
dubas fuisse injuriam illam fuisse, modo juvare deo cognovisse sapisse Archa
nasin et damnatum ne autem de maxo tuo anno qui de h^{ic} ore p^{er} te, denise
ne litteras quid em ab Archana fin auxilium suū deus ejus ad Vicentia
suam deinde, qui ex ipse damnatum Archana fin subterp^{er} p^{er} se significat Urbem
Diacon a se auxilium rogat ut sibi ab piper arceii deinde etiam obsecras
ita v^{er} piper longo tempore in Comitia p^{er} se orant ex^{to} tandem, ledzum
Vini in aut ad h^{ic} arceii p^{er} se a fidu formulam deo etiam Archana fin
tenor damnatum subterp^{er} p^{er} se, si p^{er} fidem Archana fin p^{er} se, tam Archana
nasin tāa fidu tenetis, nam ut videmus in aliud per op^{er} effi^{er}ium Archana fin
h^{ic} arceii Urbem quom op^{er} effi^{er}ium fidu. Et de ex 49. 10 h^{ic} arceii ejus, quod
v^{er} h^{ic} arceii in flag^{er}ium ex lib. 4. c. 15.

Moriz Antonius Antiochia. Dum hic in hac aegre mirabatur, Antonius
de eius re et principibus periculum diuini et humani regni non subreptum
et nunc de Antiochia qui de gravi Calumnia exprobat et quoniam illa e-
ritus est, de eius hic lucus multos Catholicos et Antiochia receperunt pul-
los et audaces prae diuini et humani regni fidem sequentes, negant enim Catho-
licis huius mundi et propter arduum et laboriosum ad Christum promovere bus
inter alios, Antonius in diuino et humani regni per diuina et humana
regna quidem sed virtutibus et in diuini et humani regni sunt quod in ordinem
hunc ad quos referre velis, quae re periturus Antonius est deus, et de be-
atulis, Antonius hic post hoc et tunc quoniam hoc de beatis et quoniam tunc cum
Imperatoris in diuina moras et rogari est audire, qui in Comitatu illis
et per, ut ad iam una huius regni huius, necessarium est et sua praesentiam
diuini regni habent, nuncius nescius, Antonius huius in favore lu-
mignorum et diuini et humani regni, sed Antiochia profertur et infirmus et diuini
et ad.

Certe in eis oppressos episcopos qui evenerant idcirco q. p. n. faciem ex parte epi
 auxilii alii in locis quo p. n. erant cogitarent ad hunc ab imperatore nova p. n.
 acciperent, alii de iure omni p. n. em suam imperatori p. n. m. i. v. x. u. n. t. e. s. s. a. n.
 i. n. s. t. a. d. e. s. i. c. i. o. n. i. l. i. n. i. a. n. s. e. p. n. a. t. u. s. p. n. a. c. t. i. n. d. e. l. i. n. i. a. d. e. l. o. c. o. d. e. s. i. g. n. a. n. d. o.
 p. n. o. c. a. l. e. b. r. a. r. i. o. n. e. c. e. l. i. t. i. p. n. a. l. i. n. s. e. p. n. o. b. a. t. i. m. p. n. e. r. a. t. o. r. e. m. d. e. v. e. r. s. a. p. n. o. n. i.
 o. i. a. n. u. m. p. n. a. s. i. n. o. b. i. e. n. t. e. e. v. e. n. i. a. n. t. e. p. n. i. p. l. a. c. i. t. u. r. a. n. n. u. m. p. n. e. p. n. a. b. a. n. t. e. m.
 i. m. p. e. r. a. t. o. r. i. c. u. s. u. s. h. i. c. a. u. s. a. e. r. a. t. s. e. n. t. e. n. t. i. a. n. a. q. i. m. p. e. r. a. t. o. r. a. l. i. c. u. s. a. d. e. u. m.
 p. n. e. d. i. c. t. e. e. o. m. n. i. s. e. p. i. s. t. o. s. i. n. q. u. a. e. o. s. p. n. e. s. c. e. l. e. x. i. n. t. c. o. n. v. e. n. i. r. e. p. n. o. i. c. a. s. u. s. p. n. e.
 n. e. u. n. s. p. n. u. s. i. n. e. d. e. d. o. m. n. e. s. o. s. e. x. o. r. b. p. n. o. v. i. n. i. c. i. s. d. e. m. p. n. i. s. e. i. s. o. l. u. m. o. d. o.
 q. u. i. l. e. g. i. s. l. a. t. i. o. n. e. s. q. u. i. n. o. m. o. e. o. i. l. l. i. s. p. n. e. d. i. c. t. i. s. u. s. i. g. n. a. t. i. s. u. n. t. p. n. a. n. t. q. u. i. n. i. s.
 c. o. m. m. u. n. i. t. a. t. e. s. p. n. e. s. s. e. b. a. n. t. m. u. n. d. a. t. i. n. s. u. p. e. r. d. e. p. n. e. d. i. c. t. i. s. p. n. a. n. t. e. s. p. n. a. n. t. e. s. e. t.
 o. m. n. e. s. e. a. n. d. e. m. t. e. n. e. a. n. t. p. n. e. s. s. e. l. o. c. u. m. n. o. e. x. a. m. i. n. a. r. e. c. e. l. i. t. i. s. b. a. n. t. e. n. t. i. s. e. o. b. o. u. n. t.
 n. i. s. e. p. i. a. d. d. e. v. e. n. i. e. n. t. p. n. o. v. i. n. i. c. i. s. p. n. e. i. f. o. r. m. u. l. a. m. n. o. i. p. s. i. p. e. r. a. t. i. n. d. i.
 c. i. u. m. a. n. e. x. i. p. u. n. t. e. c. a. r. a. e. f. o. r. m. i. s. p. n. i. e. h. o. c. e. d. p. n. e. x. e. m. p. l. u. m. q. u. o. n. i. p. e.
 n. a. t. o. r. e. e. t. c. o. n. v. i. n. t. e. p. n. o. d. i. n. d. i. c. i. u. m. q. u. a. s. i. n. o. d. e. s. e. m. b. a. n. t. p. n. o. v. i. n. i. c. i. s. a. n. n.
 p. n. e. m. i. x. e. c. a. s. p. n. e. i. d. i. s. i. m. i. x. e. h. o. c. n. a. t. i. o. n. e. p. n. e. x. i. n. t. p. n. e. i. l. l. i. n. d. a. n. n. e.
 n. i. c. o. s. p. n. d. i. c. i. u. m. h. a. n. n. i. s. e. d. a. n. n. i. s. e. t. p. n. o. m. i. n. i. t. i. n. a. t. i. o. n. i. d. i. n. d. i. n. i. s. i. b. i. l. i. t. a. t. e.
 h. i. n. s. n. u. l. l. u. d. f. o. r. e. h. i. n. a. s. i. n. a. e. i. n. i. m. p. e. r. a. t. o. r. e. s. e. i. n. t. a. l. i. s. p. n. e. i. l. l. i. s. d. i. c. t. i.
 t. i. s. c. o. n. v. i. n. t. i. o. n. e. s. e. n. e. n. t. e. l. u. m. m. i. n. i. m. e. a. g. r. e. s. s. e. t. o. v. i. t. i. d. n. i. e. x. i. p. i.
 a. n. t. e. q. u. o. d. p. n. e. s. s. e. n. t. d. u. o. r. i. a. v. a. l. u. a. r. i. e. p. n. i.

Invenia eudogi affore, un acatuf, urva nifvaluf, et alii combari hinc lona.
 banez q. n. p. r. a. t. o. r. e. m. a. s. y. n. d. o. a. n. n. d. i. c. t. i. c. o. n. g. r. e. g. a. n. d. a. d. e. h. o. r. a. r. i. s. i. d. a. n. d. a. d. f. i. b. i.
 i. n. v. e. n. i. e. r. e. n. p. o. s. s. e. p. n. e. x. i. s. e. n. t. i. n. d. u. a. s. p. n. e. l. u. m. p. a. r. t. e. s. i. l. l. u. d. p. n. e. d. a. r. e. v. o. l. e. b. a. n. t.
 n. i. e. n. o. o. r. i. e. n. t. i. s. a. n. n. o. i. n. s. i. n. o. r. i. e. n. t. e. o. u. n. d. i. n. o. u. d. e. v. i. n. i. a. n. t. p. n. o. v. i. n. i. c. i. s.
 l. a. n. p. i. e. p. i. n. i. n. d. e. v. i. n. i. x. i. n. t. f. u. r. u. s. n. o. t. a. m. u. n. t. e. p. n. e. i. s. p. n. e. i. c. a. n. a. a. p. p. o. s.
 p. n. e. a. n. t. f. o. r. m. u. l. a. a. n. n. o. d. e. n. a. a. n. n. i. s. i. s. a. c. c. u. p. i. o. n. e. d. e. l. i. c. i. a. t. i. o. n. i. s. e. d. i. c. t. a. q. u. i.
 q. u. i. d. e. v. i. n. i. x. i. s. h. o. m. i. n. u. m. l. e. x. e. s. e. d. a. n. n. a. n. d. o. s. p. n. e. x. a. n. t. p. n. e. i. n. s. i. c. i. u. n. a. p. n. o.
 f. a. r. e. t. i. n. o. q. s. e. q. u. e. b. a. t. d. e. m. a. t. i. o. n. e. p. n. e. s. s. e. a. n. n. o. i. c. h. e. n. a. f. o. r. m. u. l. a. i. n. d. e. n. i. s. i. d. e. n. i. s.
 e. n. o. c. u. l. u. b. a. t. m. u. n. d. o. q. u. a. m. n. i. a. d. m. i. x. a. n. t. u. n. d. p. n. e. p. n. a. t. a. d. h. u. e. r. e. f. u. g. i. o.
 n. i. e. p. n. o. i. s. e. p. i. s. p. o. s. s. o. n. t. f. u. l. l. e. r. e. q. u. i. d. v. i. d. e. b. a. t. i. l. l. i. s. p. n. e. i. s. p. n. e. s. s. i. b. i. l. i. f. a. u. n. t.
 h. o. c. v. o. l. e. b. a. n. t. i. d. e. o. n. o. p. n. i. n. u. n. d. e. m. a. t. i. o. n. e. p. n. e. x. i. n. t. a. d. a. l. i. u. d. q. u. e. l. l. u. n. t. e. s. p. n. e. s. s. a.
 c. o. m. i. t. i. a. a. c. t. a. f. r. i. g. e. n. d. o. r. e. m. a. t. i. o. n. i. s. i. n. p. o. n. e. n. t. h. e. e. x. a. n. t. e. o. t. c. a. n. s. a. d.
 p. n. e. l. o. n. g. e. a. l. i. a. s. e. t. m. a. g. i. s. p. n. e. o. t. a. s. a. n. n. o. i. n. i. m. p. e. r. a. t. o. r. i. o. t. t. r. a. p. e. r. u. n. t. p. n. e.
 c. a. s. e. i. b. i. n. u. m. l. u. m. q. u. a. m. a. l. i. u. s. m. u. n. d. e. i. m. p. e. r. a. t. o. r. p. n. e. s. s. e. b. a. t. n. i. g. e. n. t. e. s. e. x. a. m. p. l. i. s.

Ex pensas praestabant, si in unum locum convenirent omnes qui
mutuum sive nupciali deessurum, rem denique vehiculariam exer-
vandam, si ex diffiret eius convenirent,

post adeo cum nupcialum minere articulum adhibebant: Rationes haec tam temporari-
vota videbantur Imperatori ut antea exant sententia acquiescere oportet. Prout
in orientis: cum in occidentem: segregari volumus diffinitum una obstatam:
in qua nupcialitate nupciali convenirent Imperator igitur istam ad Basilium per-
tinet. Iste omnes orientis Reges deinde ad hanc convenirent sententiam in qua vivunt
convenire vellent, suam Basilium hinc ad nupciali istam de eodem agnoscere
ut anno 1599 in unum convenirent. Tuncque quod orientis ista hinc in Italia
convenire vellent sed locum ab anomia repraesentat, et quod hylarum
Amirantibus ibi operum peritus anamora hinc in orientem concordat:
hinc suffragium hinc in Italia clava est, pro celebratione ledit.

Dum orientales disceptant de loco ceteri Basilium auget: Porro ad Impera-
torem protestantur et consulantur cum eo de loco ceteri ibi deest hinc
Georgium de orientem Georgium istam. Cum Rex maxum Arcti. hinc omnes
convenirent solutiam in Italia et eligendum pro celebratione ceteri
Imperia utraque et vultus qui nunquam fere abasere nupciali hinc
ceperant de nova p. c. formula prosequenda cogitarent nupciali in orientem
da vocem nupciali ut jam tunc de orientem nupciali utraque ceteri deest omnes
in orientem vultus nupcialiam igitur quod Basilium hinc solutiam nupciali
cetera formula illa est, p. maxum Arcti quum in orientem utraque nupciali
nulla quid in fere nupciali, attamen hinc Pater p. ceteri in orientem hinc
scribitur et Theologie probare in eadem nupciali, sed quod ante hac in orientem
ex utraque quod nupcialiam annua nupciali, et annua nupciali in orientem
fere in orientem de hac ad hanc nupcialiam hinc nupcialiam hinc in orientem
p. hinc fere, hinc in orientem hinc nupcialiam hinc nupcialiam hinc in orientem
ceteri et nupcialiam hinc annua nupcialiam hinc nupcialiam hinc in orientem
in eadem formula nupcialiam hinc nupcialiam hinc nupcialiam hinc in orientem
deest hinc nupcialiam hinc nupcialiam hinc nupcialiam hinc in orientem

Formula hinc hinc omnes solutiam nupcialiam in orientem nupcialiam hinc
et utraque non nupcialiam hinc nupcialiam hinc Pater sed nupcialiam hinc
targat utraque ad hanc nupcialiam hinc nupcialiam hinc nupcialiam hinc in orientem
et p. ceteri nupcialiam Basilium hinc nupcialiam hinc nupcialiam hinc in orientem
agere

eia Catholica hucusq; docet. Ad Gratianum et valentem. Proci 24, et probabant
 quod notaresint. Annunq; et diem in fidei formula, qd hucusq; in eia
 in auditum esset, hac ratione dicebant probare eos, quod fidei quoque
 nova esset, eod emq; anno et octa, vesum heretici probare volebant,
 recte hodie inserta esse formula fidei a se proculs in exemplum au-
 duentes. Prophetas, qui Prophetis suis inscriptum anno. Regum
 quibus Prophetiae coeperant, recte id quidem a Prophetis factum eo,
 quod non novam fidem, sed promissiones de Messia factas Prophe-
 tasi sint, et quando ad implenda, addiderunt etiam in eia facti qua-
 rum et de cetero notari, sed non fidem quae a xpo innotuit sumptis,
 qua mutabilis non esset, sed factum celebrata exponant decreta ad se-
 dem non pimentia notari armis dicebant. His dictis producta e formula dno,
 meorum, et semiasianorum credibile e ois ab arianis proculsa, Lecta
 e fidei formula nicena, rejectis aliis, et hinc ois unanimi consensu ad hese-
 runt anathema dicentes ario, oibus eius sequatibus, et quae uxoris et valens
 Niceno simbolo subscribere volebant pariter damnari st, quod factum myste-
 menta Authentico consignatum est. Negati consilii ad imperatorem misse in
felici successu. sic jam felix videbatur ecclie, utiq; si ad sua epis regn-
 xidi dimisset sed ex mandato imperatoris 10 legati cum actis ecclie ad eum
 mittendi erant, pprius epla synodalem exscriptum ad Imperatorem mi-
 tendam, in hac regni fiant fidem Nicenam oibus probati, a Mo traditam, es ap-
 lis quamq; eia hodiecum tenet, quod Nicla a 318. Patribus epismata, in qua ista
 linae M. Baptizum suscepisset, et mortuus, quodmuntur ea us satis, et valensq;
 audaciam, qui ecclie novam, et hereticam formulam obtulerunt, qui dano
 nati in ecclie mediolan: libellum poenitentis ediderunt, et retractationis ex-
 xorum, ad quos istum cont reversi: neq; exobuerunt palam proph: re-
 heretum, significant item se legatos mittere iusta imperatoris mandatum
 a quibus plus quam aactis consilii erat auditurus, commendant hos legatos
 in xpi benevolentiam, rogant deniq; ut hili ad suas eas regis co: liceret,
 adhibebant pericula ciuiz, si diutius abessent in vadmodum ab heretias
 paupertatem item pponunt plurimorum, qui se amplius sustentat et
 possent,

posset, senium item et agnitionem adferunt ut dimittantur ex cilio; hanc
 Epistolam p. 10 Legatos ad Imperatorem Transmiserunt, inter quos præcipuus
 erat Reprimus Casti: infelicitate in eis factum est, ut iuvenes delegati
 fuerint, ex adverso anani 10 miserunt vasubringi, et veteratores heretici
 quorum p. 9 exant, Ursatius, et Valens. Cum legati in itinere essent, im-
 peratores non amplius Symmii erat, sed in orientem iter instituit; Ursatius, et
 Valens Legatos Catholicos ante vertebant et duplicato itinere in au-
 lam ad Imperatorem venerunt, pponunt male gesta xii finem, qd me.
 g. formula: Symmii oris ab Imperatore approbata a Patribus Arianis
 nentibus rejecta est, ideo in honore apud Imperatorem latuit. Et Ursatius
 et Valens Catholicis v. epi ad ecclesiam Imperatoris admissi, sed paulo
 ministri acta cilio, et Epistola Synodalis ad Imperatorem delata est; ad presbiter
 ministri Imperatoris Caa n. admissioni, quia Imperator negotiis re publica
 distrahentibus, ita tergiversari Imperator voluit, ne illos ad firmamentum
 mitteret. Cum Hadrianus solum in Thraciam venisset accepit Synod. Arian.
 mien, adiat se ppter legatorum longiorem moram, qd Libia p. 11 D. illum
 instaret, cuius negotii detentus fuisset, nec legatos remittere potuisset, se
 dicit Bellius negotii implicitum n. p. de fide statuere, quia sexnam, et
 pacatam mentem posularet, hoc mente tenens ut o. formula ab Ananij
 prociq. subscriberent. Tercio loci, et mora viti R. Ananum p. 12 legatus
 ad istantiu misere, significantes se ne latum quidem unquam, a fide
 Niana digressos, quam a Patribus suis acceperunt, quam p. 13 et apostoli
 tradiderunt, hodie ab eis servatu. Interca delegati Basilie. Arian.
 nentij Hadrianos p. 14 hereticorum fraudibus in nicam deportati. Hic Ananij
 novam fidei formulam procedunt, 3. Symmieni deteriorum illa em
 inebeant filium patris ora similem ei, hanc v. similem Patri secundum
 scripturas, quas falsi sui expositionibus depravabant, Hunc formulam
 occidentales subscribere compulsi sunt, et audire quidem fraudibus
 decepti, auditorij v. metu viti sententiam, Illegitime hanc a Legatis cilio
 acta esse manifestum est, R. quippe mandaverunt, ut nihil haltarent cum
 Orientalibus, sed solum Imperatoris responsum sibi referrent, famosa erat p. 15
 modum hanc nicenij formula, quam arian. Auditoribus p. 16 nicono. Sympholo
 obtulerant, ut n. 17 similitudine decipiantur.

Rediunt Legatorum

Reditus Legatorum, Malus Finis Concilii. Quoniam Legati Synodi Asimini
 morem gesserunt orient. epus data est illis potestas in occidentem redeundi, im-
 perator ipse eplam scriptam ad Iulianum Comitem ne epus dimittat, nisi prius omnes
 subsecuti viderent formula nicensium, repositurum in exilium pelleret, si plures
 inveni non fuissent ad P. praeterea Chiriacenses eplam aliam dedit iubens
 suppositam fidem nicenam, et Nicensem amplexi, Legatos reducere epi cogens
 ad suam communionem admittere debebant, obnegotium male gestum, sed
 nulla imperatoris epla et mandato ad Iulianum misso accipitez horesunt.
 Iuliano et minis victi Nicensi formula subscripserunt, paucissimi 20 milia
 idem facere constanter recusant, inter quos illustriores erant Fegadius
 et Servatius Gallia. Ipsi qui, quanto pauciores eo illustriores exemplum
 corruentia deliquerunt aliis. Paulus qui securitati concilii inuigilabat
 auditus his omnem eloquentiam, in eo et Lactantius adhibuit rogans ut in-
 peratori obsequerentur, non ob paucos tam multis eorum aditus ad sua
 impiciatur, facerent id pauciores quod plures facerent, secus eos
 poenam exilii manere, sed Fegadius recusavit. Se non tantum ad exi-
 lium, sed etiam ad mortem opprobendam esse paratissimum, licet
 horum deflexit constantia, Ursatius enim et Valens ad medium pro-
 cesserunt dicentes impium esse voluntati imperatoris refraga-
 ri addebant Catholica mente conceptam esse fidei formulam, dicens
 nunquam finem inimititiarum futurum si occidentales reproba-
 vent, quod orientales statuerent, optare se tandem pacem agebant
 promittere se ut quasque voces symbolo inererent dummodo Ubi &
 non fieret mentio si epus et ipsi pacem anhelantes refragati non si dicitur
 de Ca. 1^a qd Ursatium et Valentem sincere agere putarent, 2^a
 qd Nicensis formula aperte haeretica non esset adeoq. formula sibi oblata
 subscripserunt et ipse Fegadius, et Servatius, accedebat ad populum seditio-
 nem molitus sit la Ursatium et Valentem molitus sit tamquam
 haeticos, sed retractabant se docuisse haesim, igitur claudius si-
 ceni epus excores quos antea docuerunt religio quos Valens et Ursatius
 damnantur inter alios dicebant anathema illis, qui filium crea-
 turam dicerent sicut sunt alii, ita imponerunt epus Ursatius, et
 Valens

Valens indicantes filium non esse ejusdem cum aliis, sed perfectioris ordi-
nis, et eum ad huc suspicio, esset ipsis de prava eorum mente plures, praesentem
Anasthemianum, unde epi congregati laudibus pro secuti sunt Valenti.
His ita gestis concilium solutum est, et omnes legati in provincias reversi
sunt, gaudentes de conciliata pace, sed honorantes se ab asianis deceptos
esse. *Soz. l. 4. c. 16. 17. 18. 19. Soz. l. 2. c. 34. Theod. l. 2. c. 10. Sulpitius Severus l. 2. c. 4. u. 44.*

Initia Concilii Seleuciaensis. Concilium hoc et si eas dies proximioris, hoc
in anno celebratum est, clementibus et liberis sectis epi, asianis, nre
pulis semi-arianis, et orti hodois oibus auso sbo. et his semi-ariani erant
108, asiani sicut hodoi non minus 17 et illi 89, quibus opere praedictum exit de concilio
singulorum festorum pps quemadmodum eos recenset Soz: et Soz. semina-
arii igitur epi illustriores erant Georgius Laodicenus, Celsius Cyzici,
Iosphronius et Raphlaegonia, Macedonius Iephtianus, Eustachius Sebaste,
Tennus, Dabilius Ancyri et Sylvanus Tharsensis. Asiani, sive anomei acutius
Casare: n. Palestina, Georgius Alex. Eudocius Antioch: Uranus Episcopi: et
et Pamphilus Sithopoli. Catholicos nec recensent dicti scriptores, id quod
et Pamphilus Sithopoli. Catholicos nec recensent dicti scriptores, id quod
panci cens, in ignoti Agrippi. Concilium hoc illustravit S. Hieronimus.
Britannorum in gallia epi, 4 jam annis in Phrygia exilium, et si em com-
lum christum. hinc ab imperatore mandatum ad synodum eundi-
quia in genere talis erat ipsa ut omnes veniant, etiam S. Hieronimus
trans missus est auxilium omnibus hereticis ipsa ipsa praesentia moni-
calum miantibus cum et coelex occidentales, quod Sabellii haerem fove-
ret, quare non ad concilium admittitur, quam fides sub professione praesen-
tasset, dedit ille, in qua docuit unam dari in divinitate substantiam vera-
ce 3 personas distinctas, et dicens ab omnibus occidentalibus credi affirmavit,
ita cum fuisset talis factus epi coepus admittitur, praeter hos illustres
epi aderant quoque illustres duo laici in concilium, appe deputati, ab ex-
celesiarum vice imperatoris in concilio agens, ab ex Mauritijs magister
Militie, ut turbas forte exorturas componeret.

Turba in Concilio inter hereticos. Anno igitur 359. 27 septembris Leonas
psalmi oratione adhortatus est epi ut de una fide tandem statuerent
quod illis dictum videbatur, sed anomei suspicionem quantes ut dam-
nationem effugiant

nationem effugiant dicebant non ante negotium istud ipsi posse,
 quam ones eveniant, epe ad huc quospiam in itinere, veluti Basilium,
 Anicij Lutharium, Sebastianum, macedonium, Euphrium & omnes veni-
 re ad concilium aut non sint metuentes diversarum eximinationes, Pat-
 rophilus quidem Syrtop: Seleuciam venerat, sed in subversis delictis,
 neque si anomodus eorum ad Concilium venire volebat praesens oculorum
 defectum, sed Leonas eam hanc pro legitima non agnovit, anomeli de
 indicabant causam episcopi prius esse examinandam neque admittere duri
 ut indices fidei scelerati sint, semianiani res ponderunt fidem prius
 esse stabilendam tanquam rem majoris momenti, ut sag. probabilis
 erat, tam aniani pro sua parte imperatoris eam produxerunt,
 quam semianiani, ita Imperatoris impudentia diffidum cautant,
 cum in altera ipsa vitam episcopi in altera negotium fidei prius dixi-
 mendum jubet, viciis nihilominus semianianorum factis, ut neglee-
 ra episcoporum eam prius fidem iudicare aggressi sint, anomeli fidei
 Nicodemi symbotum revocandum dicebant, quod non oportebat ex
 procedam in eadem contineretur, semianiani e contra rectam esse dicebant
 expurgendam dumtaxat vocem Oporbior et ponendam Oporbior id e. Patri fi-
 lium in substantia similem anomeli ausus dicebant, formulam symmianorum
 a Marcho aet Luciano promissam rectam esse quod ab ipso imperatore approbatu-
 onem tullior et a semianianis ei esse subscriptum, dicebant generatione
 in divinitate esse impossibilem, sed filium a patre productum esse hancq.
 productionm appellare ab impietis generationem, lectum est ludovic
 antiocheni rescriptum, in quo dicebant generationem in divinitate impossibilem
 si em. Pater filium generasset et orisuisse habuisse uxorem, ita impij hinc
 exudam de generatione habuisse ideam, neq. ab ista generatione diversam
 impia hinc doctrina diffidum inter hereticos oritur, adeo, ut tota die tur-
 multus esset. Tum symbarnos Laxensis formula antiochene anni 341 procurat
 fidem rectam esse dixit, hanc esse patrum fidem, neq. ipsos seleuciam ve-
 nisse ut novam fidem dicant, quibus dixit e. heretici et concilio profugerunt,
 semianiani Antiochenam formulam ipsamque et die sequenti clausos ad
 foribus eadem omnes subscripserunt, hinc accationi resistentes protestationi
 bellum compomerunt, in quo dicunt omnia de fide clandestine acta esse semianianorum
actum

arianis, eidem etiam subscripserunt formulam fidei ab acatio compositam,
 quæ ab omnibus ignorabatur acatius episcopum nisi adonem et dautatio faustoribus
 suis ostendit, 3^a die cum acatiani convenire nolent cum semi-arianis, pe-
 onas et ad hoc prestandum gravissime hortatus interea advenit macedo-
 nius cum Basilio Aneir et Eustachio Sebastensi, sed anomei prius prop-
 ter eorum abstentiam concilium inchoare nolentes, modo eos ad concilium ad-
 mittere detrectabant, dicentes scilicet cum illis non tractaturos quia concilio
 absuissent, et episcopum a suis sedibus depositum unde de concilio factum, ut ex
 concilio egredierentur, egrediente cum illis etiam s. Hilario Pict. qui ab illis
 depositus est propterea quod a salsumino in Gallia depositus esset. posthacum ep-
 iscopum Leonas concilio obtulit libellum sibi ab acatiano oblatum, semi-ariani
 ni viscerant novam in eo latere formulam fidei ab acatio procuram, ideo
 singulis aredebant, quæ in illo continerantur, primo itaque legabatur professio
 ne quod anathema formula etiam subscripserint claudio Cæ. foribus semi-
 arianis sequere batur de in formula, in qua hoc singulare erat, scilicet
 Acatius filium Patris similem sed non in substantia, præterea cum illi
 invidia efflata est quod filium Patris doceret dissimilem dixit anathema
 illis qui filium Patris dissimilem dixerunt, hoc vero non ex ad seuit sed
 ut clamorem evitaret, ex ad non evitasse acatium filium Patris similem
 certum est, nam ut refert Julpitius Severus in Hist. sacra sub octavo
 heretico, cum quamdam astutiam cum s. Hilario Pictus, accessit in
 s. episcopum volens sententiam epius de hoc misserio expediri, s. Hilarius
 patri ignatus eorum quæ ab hæreticis agebantur interrogabat quomodo opor-
 teret esse filium Patris similem, sed non quæ ad substantiam? s. Hilarius
 esse quidem filium patris similem, sed non ut Deo, Hilarius dixit obvi-
 rans ad eo explicari, quam antea dixerat, respondit hæreticus iterum q-
 uillem esse filium voluntati patris, quia episcopus voluntate creatus episcopus
 cum non sit et Deo, neg. Deas. s. Hilarius vehementer iracundus batur
 et libenter quomodo hæretici filium Patris similem dixerunt.
 Quarta die acatiani, et semi-ariani in unum congregati sunt, tunc accusius palam
 dixit: nihil obesse amplius quoniam ille posuere novam fidei formulam proferre damna-
 symbolo Nicæno; sed Theodorus Cæsar. respondit nihil proficere si semper nova formula
 proponatur.

providendum, nunquam fidem in eâ stabilendam, et pacem, si fides idem
 dem inter. Nunquam futuram, sed sufficere debere, si dem, prudentes ad, eam,
 a fatibus sibi traditam, prudentes hoc dixerit, sed male intellexit: non enim
 p. Patres intelligendi erant Antiocheni anni 341. Sed Niceni, quia illos postea
 ab his igitur fidem disere debeant, Semi-ariani postulabant ab Athanasio ut p. p.
 tentur, fidem Patris simili. Ipsi si illi, sed dum tarat similem e. q. ad
 quod voluntatem Semi-ariani petebant ut dixerent similem e. q. ad p.
 stantiam, sed ariani objecerunt illis formulam. Iam syriacensem in
 qua utatur ne mentis substantia amplius fieret, cui Basilus, et Marcellus
 Auth. subscripserant, et quod imperatori oblata fuisset, hanc igitur vo-
 lebant confirmare, Elenius posuit quod si Marcellus, et Basilus exasperant
 eos in errore sequendos non e. Sed potius Patres Antiochenos cum plau-
 de Elenii responsio excepta e. a Semi-arianis. Inter has aliter canones di-
 xit si amoris a Semi-arianis neg. in unum amplius convenire volebat, deonas
 anomeis additus eos ad concilium rogare volebat, ne in illo damnarentur, sed p.
 ut amoris in rem eveniant, eos hortatus e. cum quoq. clamor crederet dicit si dicit
 cessare debet ut in eam et ibi. q. dicit. Sed concilium Eleniense in Syria d.
 solutum e. qd celebrissimum in Oriente e. debet. Semi-ariani nihil omni
 amonens, ad pertractand. q. pot. causas vocabant remanebant hic Semi-ariani
 ergo sententiam damnationis et depositionis impleretq. amoncorum tullesunt
 inter alios anathemate percussi et depositi sunt, Athanasius, Cassius, Georgius
 Alex. Lydonius, Ag. Patrophilus, Scythop. in Locum ludorum statim assignatus
 est Athanasius Leona quodam ep. ex abata est ep. synodalis ad eas q. p.
 ipsi depositi sunt in qua rogant ut in illos sibi ep. Populus benevole p. p.
 ipsi depositi cum depositis conveniat v. e. delecta concilii executioni data
 non est Athanasius quippe ab anomeis comprehensus Leone et Laurentio traditus
 ab eis in concilium pulsus est ibi ipsi dicit depositi reversi tamen sunt ad mo-
 dexand. suas eas sine onere sicut patris philus Scythopitamus alig. ad
 Imperatorem profecti sunt. Ut autem Semi-arianos p. p. occupent an. m.
 ipsi adversus acta synodalia tales erat e. f. q. q. Eudocium qui am-
 onestuerunt depositionem suam executionis dandam secum ap. p. p. am-
 nia solabatur.

Itaque hinc, acta ad Imperatorem, Delata, Acti exilium. Cum ita dissolutus
 est conventus Semi-ariani in hanc mandatum Imperatoris. Rexagos ad eundem
 transmissum, inter alios p. p. p. erant Elenius, Basilus, non dormitabant
 etiam anomeis.

eciam anomia, sed duplicatio itineribus cōstet ad imperatorem, ante remanentem
 pvenirent, ut aulicis ministros, et imperatorem ad suas partes pertraherent. Invenit
 quo de ecclesie seditionis opinionem illi installarent, etiam suarum thesaurorum
 ministros aulicis propulerunt, ut eos fautores experiantur, ac accipere noluerat
 datus ab eloquentia, et quod cum maxime commendabat Cusebius. Pampylus discipulus
 pulvis, sic sinistra mentem Imperatori de concilio iniecit, damnatum de
 ceat for mulam 32^{am} firmamentum, quod ab ipso edicto approbationem tu
 lipset, quod ipse dixerat forebat.

Dum sic anomia imperatoris animi pre occuparent appulerunt. Delegatos
 Concilii seditionis, pposuerunt acta concilii, petentes, ut quod actio de damnatione
 tis, et depositis expis instituitur, sed imperator respondit potiora esse fr
 dei negotia, adeoque illa prius tractanda esse. Basiliius Ancyranus qui antea
 magna gratia et auctoritate valebat existimans priorem libertatem
 se non amisisse dixit: Has questiones de fide indeterminatum fidei vobis
 esse, sed ab imperatore tacere iussit. tunc Eusebius cizig: requiens libet
 ratem loquendi dixit. Augustus: tibi tibi religio haec est et curandis dog
 phemias non damnas? tunc producit elenium blasphemiarum, quas do
 cuerat eudocius, inter alias hac memoratu digna videtur dialectica acumi
 ne concepta: de quibus diversae enuntiantur illa similia non sunt, sed de parte
 et filio diversae enuntiantur, quod illi similes non sunt. Etenim: in scriptu
 ra de Patre dicitur ex quo tota de filio progrem si oia sed ex quo est per quem
 dissimilia sunt, quod Imperator adhuc ex hoc tunc interrogans eudocium an
 hac ipse scripsisset ille coactus ne propter has blasphemias expiari pri
 varetur negavit se scripsisse, sed de his affirmavit, erat actus tunc tem
 poris compli cum Eumonio discipulo suo, et tunc ille etiam, quem Leonius
 olim coactus accusationem Flaviani, et Diodori sic conatu addicavit, duc
 tus est illico ad Imperatorem, quod est ex hoc an auctor est tot
 blasphemiarum? actus enim ignarus et avus se et confessione in pacem
 laudis accepturum affirmavit. pps impietate eius papeu ad exilium in
 Phrigiam eum relegavit, ita purato actio elenium instabat ut in doct
 quod eius familiarem in exilium pelleret eo quod ipse eius blasphe
 miarum fuisset, sed imperator respondit: in iudicando non esse utendum
 levibus conjecturis, ultio addebat elenius ut puberet eudocium sitio
 anathema dicere, sed tergiverabat eudocius, cumq jam sibi ab
 Imperatore ppositum esset ut aut exularet, aut actum damnaret dixit
 illi.

illi anathema, ita acrius a familiari suo damnatus pro oibus anagogi
poenam tulit, ne vō cemeratū damnatus videatur imperator iudici
apiter honorato vixit ut bis capitanda, praefecto adjunctis qui bus dan
senatori bus cam epus finendam tradidit, uti iterum de tractibus
epistulas, et ~~per~~ damnatus est, sic huius heretico nec dialectica profuit
licet mirari sint epus discipuli qd cuncti potuerit. *Soz. Lr C. 39. loca.*
C. 22.

Res anomeorum desperate restituantur. In res anomeorum ad
malas reducto st, ut poene collabi viderentur revalentibus semi-
arianis, sed opportune ab inflexis supplicis allata. *sc. p. usatium, et*
Valentem nicasunt damnatis in consilio Seleuc: semi-ariani- et
axarum epistolam monentes Usatium, et Valentem ut ab horum co-
munione abstineant, invitabant eos inrup: ad amplectendam suam
comunione adjuungentes epistola: clenchum Blasphemiarum quas
actius, et eudocius evomuit, epla hoc devenit ad unam ex *B. Lega*
is, qui eandem Usatio, et Valentem porxit, hi indignati epistolum
deponere volebant, necesse em erat ut aut cum semi-arianis comuni-
cent, aut epistolum perirentur, maluerunt igitur semi-arianis
comunicare, qd res multis orthodoxis, ac paestim *L. Helario bi*
lem movit, et agitarit ille eorum animi lenitatem, qd cum in syno-
do ceterminanti filium patris similem dicerent, et esse creaturam
negarent, tunc d. similem, et creaturam faterentur: Sed dixerunt
Usatius et Valentis se arimini profectos esse filium, non esse, ordi-
nariam creaturam, sed sublimiorem addebant epp, alii aut
Olexnum filium faterentur, si patris non est simile, sed eis
poderunt dici posse Olexnum ea ratione, qd a angeli, et ab
nostro, non quasi filius initium non habet, sed quod finem
habiturus non sit, tunc animadversum est, qd ariminensibus suppi
imposuerint, ceterum nil dēto, et epus affectis favorabilis erat,
quam. Usatii, et Valentis adventus, hi em significarunt Arimensem
formulam Arimini receptam ēē in qua vox *Unus* repressa est, maxi-
me opportunum videbatur istud hereticis, censabant em, si formula
ariminensis

aximinensis ubiq. recipitur, oblivioni tradendum symbolum vicinum,
imperatori qđ p̄dare conabantur ut simbolo aximinensi, omnes subter-
berent, factum est ut ipse Imperator semi-arianorum Legatos ad id
cogeret, inter altercationes exca hanc formulam dies consumpta
est, cum magna noctis parte, quamvis die altera 10 consularis
magna cum solemnitate celebraturus esset Imperator ita mixto
modo anomeorum res prope collapse restituta sint.

Cum viderent anomei se opera ursarii, et Valentis de semi-arianis
triumphare, nil p̄dare miserunt, quos sectam suam facilius p̄dare
orberem propagarent, dimidium qđ epporum Distincta nr̄am cōsp̄-
tim cōdaxunt, quicum aliis ibidem commorantibus nr̄o exant 179
in eo concilio ursarius, et Valens postulaverunt, ut formula aximinen-
sis recipiatur, addebat S. Hilarius, qui videns negotium suum p̄-
ditari supplicem libellum Imperatori obtulit duplici de cāa ob,
quam 4 iam annis exularet discutatur, et si reus deprehende-
retur p̄lectatur poena, sed ne laqueo quidem digna, ut quicquid
perpetuam poenitentiam damnatur, p̄tebatur latuorinus aut.
Compli p̄sens in iudicium adducatur, cum ase cōvincendum, qui
se deposuerat, sed hoc ut pote privata non adeo ussit, majora im-
minabant, npe poenitentium fidei exstende, ut igitur hoc ab eia
propulset p̄tebat ab imperatore, ut sibi cum hereticis disputa-
re licebat, non aliis se illos armis quam evangelio cōicturum, et
hic ipse est libellus 3us ad Cōstantiū Hilarii p̄it.

Sed heretici reformidantes Hilarii cōfessionem cum calumniis
stapud Imperatorem, qđ turbatum orum auctor exp̄disset, neg.
disputatione eo congrebi volebant, ita factum est, ut citra mandata
cōstantia in gallias rediret magno cum gaudio suorum. heretici ab
adversario liberati exilium iniecerunt synodaliiter eveniendi,
anomei evaserunt semi-arianis ut fidei sub. su describerent p̄som,
se xunt se damnatos, qui filium patri diffimi lem dicerent, et
ut magis gratificenter actum uxoris resuscitorem damna-
runt, con firmantes poenam exilii in illum a Imperatore latam
dantesq. ipsam ad Georgium alex. Bunt actum diaconatu
addictum

abdicatum esse et propter Blasphemiam suam doctrinam; essent ex
anomoeis aliquot eppri nolentes damnationi aeternae assentiri, quos re-
liqui per sex mensium spatium excommunicarunt virati depositionem ab ep-
pato nisi reciperent, quod idem Genigio significatum, ita actus in
quam imperatoris pro omnibus anomoeis mobis eodem damnatus infir-
mam depositatus est, ubi varios libellos pro defensione sue recte conseri-
psit.

Deposito epporu semi-anomoeorum refert. Iozom. L. 4. C. 24, dum huc
agerentur eppri a minendis concilii symbolum confirmatum est in p-
pato, ut vox illi, et hypo-pasos iiceretur et symbolo iam a minen-
tem spiritari, anomoeis subscripsissent, sed non dicitur se volentes, quod de p-
pato semi-anomoeorum plures contra illor accusationes auferunt, ut in eadem ab
episcopis deponerentur, depositi igitur sine Maecdonius con-
fessus: Eusebii Ancir: Basilis Ancir: Praxentis, et Agrippinus, Hiceloy:
Hilvanus Tarsensis, Iohannis, Pompeio polis, Leonas, Seleucus, et alii,
adversus hos omnes deverta offerebant accusationis capita, quae Ioz:
L. 4. C. 23. et Ioz. L. 2. C. 24. commemorant: et Maecdonius qui deinde
quod ante multum eadem dedit, tum quod Maecdonius in supro
deprehensus in communionem recepit tum denique dedit corpus constanti-
ni. et Basilica L. 4. A. A. ad aliam transferti iussit Damascus,
et per p-ata depositus est, cui Anomeum eppri substitueri volebant, ut
frequens cum imperatore colloquium, et alacris propagaretur, Basilis
Ancir, semi-anomoeorum ppi sequentia crimina obiecta sunt, quod
Diozenem Presbiterum Alexandriae Ancir advenienssem verba
cassit, quod virum, qui turpem ac flagitiosam vitam ducit Basilis ait, et
divino ministerio praeficiet quod circulatorum qui eadem patravent
ab eis non reciperet propter hoc, et alia sede depositus in Eusebio
vitis vexat est, quod a Satre eusebio Carare damnatus fuisse,
et a p-atum communione separatus, item quod ab eusebio eppri eppriano
ob male ad ministrata, et abdicatus fuisse, denique quod de p-ata concilii
Melitini existeret voluisset, v. Gullus ob Zelum Nicene fidei ab anomoeis
depositus est et de hieros. erat nempe accatus Carare eppri quod
jure oneroso politico sapienter libellum Cararem evocavit, ob doctrinam
inversam

inter utrumq; discordiam, sed I. Cirillus respiciens Canonem solum Synodice Nicand
 peccatum Metropolitam non agnovit, summo eo, quod si bi post 18 dies Patriarcha,
 les primatus honor defecit, ideo factum ut de violato iure metropolitae ab
 acatio ausaretur, altera depositionis causa erat, quod in concilio melitino
 Eustachii damnationi non subvenerunt, alius igitur alia aggerebant li-
 mina, Anomei civilis solliciti de iusto in diebus cum et de iudicioribus, et iudicibus illi
 ipsi fuerunt.

20 Ipsi qui huius depositioni subscrivere volebant effecti sunt, et f. et p. onerosos b.
 communionem eia privati erant, quod si v. post b. mensem in sua principia p.
 venerint depositionem ab ipsa illis quog minabatur, qd cum fecissent
 ad oes scripserunt ipsos, ut decreta hac obtemperarent, atq; obsequantur, et ad necesse
 fidei formula subscribant, firmiora erant conciliabuli huius imperitari de-
 creta, quam selenensis. Imperator gr. in selenensi Concilio depositos
 Ananios ep. et huius cathedrae repleto populo, in Ephesiano Concilio substituerunt
 ep. qui orem suam apud imperatorem promovere populi, occurserat ag-
 gressus Eudodis, hic igitur ea canones exarata Antiochiam, hinc Ephesum
 Antiochiam, et in ep. electus e, non videretur sibi istudantio ar. an.
 suam malaverit, Basilio traiz: substituerunt Athenasium quemdam,
 doxii exarata Antiochiam traiz: huius in locum e.
 Orbis ep. et exarant eam synodalem, in qua jubent decessu conc.
 huius obtemperare, formula fidei ab usuratio et valente huius subscr.
 hac ratione factum e, ut plurimi huius huius formula subscribere
 volentes in exilio pulsati sint, qm imo universalis huius e p. secutio. 12. 1. 4
 C. 15. de 1. 2. C. 40 ad 45.

Persecutio universalis. Rescriptum hoc ip. excepit universali p. secutio,
 qd maxime periculosa erant eo, qd a ip. huius mota fuerit, in orientem
 se dilata e ipsa, qua singulis subeatur formula et ar. iminens p. subscribere
 si quis ac. mandatum. Diminuerit, hinc mota e huius p. secutio, magnam
 certe cladem huius eia attulit, multi em lapsi s. alii timore p. alii p. secutio
 secuturam eia de utilitatem, alii v. ex ignorantia, nihil em lapsi s. alii timore p. huius
 formula huius p. secutio, sed ab ar. in malum semper, trahebatur. Index ip. huius
 qui lapsi sunt p. secutio erat Gregorius Nazianzenus, qd cum in huius
 huius eia videret, et simplicitate animi eia d. em subscripsit, p. qd illi v. monachi
 oes ab ip. communionem ex se seceperunt, erant in huius omnia in pauci v. p. huius, huius
 huius huius, qui nulla tem. ad subscribendum impelli poterant, hinc in eia v. non p. huius
 huius huius Nazian: erat qd Basilii ipsa huius.

Tunc ipsi longe clarescit evidentem divellat, valens in et ut utique huiusmodi imperatore
obtemperant, ut ubi erant, et quocumque vellent effectus ordinare possent, et hoc ipse
stimulus iussit ut omnes ad subterfugium cogessent, quodam voluntati quae
obtemperarent, tales vero ab ipsa sua et fide peyalabant novorum aut horitate
propria effectus potuerunt, atque sic factum est, ut universi pene in persequendo
prohiberentur partem quodammodo, Imperatorem, partem quodammodo
fiam, et fraudem, et huiusmodi non observarent, partem denique quodammodo
nolle dimittere. Vnde et hoc complures huiusmodi conatibus resistit, ut
inter quos principalis est S. Alexius Episcopus qui propter persequutionem
in comitibus sub urbe hanc habitare coactus est, atque hac f. dei confessione
maculam illam deluit, quam sub scribendo signum f. formidit si bini
usurpatum quodam fortem se exhibuit Vincentius Capuanus, qui ita
abstergit extorem suam quem in concilio medietate non si dicitur hanc
damnationem conserpsit admittat, denique inquantum in defensione
fide se ostendit. Georgius Cordub. qui et de exilio pro S. Eusebio vixit.
dixerat omnes qui in eum edocet de statu suo, Respondit ei Eusebius, et hanc
sua omnia constantia ipsius, hortatur ut in ea sed perceret, ne forte
scandalum per officium facere augeat. S. S. L. 2.

Tanta, prout basis hoc tempore fuit omni causa ut poene totus Orbi sub
probi/ baretica fuerit decessus, et quem admodum ait S. Hilarius in unum
salutem hanc se esse asiano mirabatur, et hoc initio temporum, et per vexatione
Orthodoxorum hanc se putant de summe argumentum, haretici quo eximi
re conantur etiam Concilia Aemmerica in esse infalibilia ex eo quod si de mille
na poenitus quasi subverta fuerit voluntas saltem prae ca Christi verba
qui bus promissum nec potest inferi pro valitura poenae suscipi sua. vixit deo
quod omnes fore necessarii in formula Nicana non possunt haretici eximere
argumenta efficax pro sua parte sic enim dico si concilium Aemmericum
exisset iam statuenda si dei formula cum concilio Aemmericum se
opendi fuisse Aemmericum, arg non potest quod Aemmericum ad concilium
Aemmericum hoc aequi duntur aut omnes effi aut saltem multi conve
niant, qui bus plena sit suffragandi libertas 2^a usque Romanus
vel per se vel per legatos ad hanc actum concilii conprobet atque hoc in
concilio Aemmericum non erant quod S. Min tam essi in multi ad fue
runt effi ad eo, ut eorum Miss ad Aemmericum nihil omnium in
habuerunt plenam suffragandi libertatem, in qua dicitur in urbe
Imperator sedem Nicenam probabant damnares Aemmericum in expasio et volente
vixit postquam hi duo inquisitioni hinc atque hinc Imperatoris mandata
ut omnes

ut omnes adita formula subscribere alii manu alii fraudibus hanc eorum doctrinam
defecerunt quod non habuerunt. Pluram iuragandi libertatem, denique prae
non ad erat Romanus. Pro libere in Constantem propagatus est celebrationis
concilii, neq. ullatenus approbare voluit istam formulam quod de erat ne
quid sita in Concilio Arminio, in quod debet esse eumenicum.
Quod atinet alios qui pacem de causa subscripserunt inde non sequitur
totam eam de se ipsa ad hanc rem regere, ut omnes aut saltem maiorem
partem Rectorum in hoc pro pluri magis subscripserunt. Eadem formula
subscripserunt illi in sensu Catholico accepto et non ideo inter pro
rationem Ananoidem, quod error fidei accidit. Ad moralis dumtaxat
et reuera nil detrimenti accipere eam Catholicam proximam
Ciciliam Probant Theologi quod tam eleganter offendit. Damiani
epla ad omnes ipsos illi in usum eodem argumento, quod Paulo ante
allatū ē ex quo hoc etiam inferre possumus ne ipsam de re
manu ipsius approbationem, ut aliquot concilio legitime sit similiter
et. Et hanc ipsam varia argumenta deducit in hac causa in epla ad aff
canos Hieronymus in eadem tractatu super hoc scripsit ad Constantinum. Denique
Lucifer Calaridem gravibus argumentis demonstrat ac vincit.
Eudoxius episcopus ecclesiae Constantinensis Episcopus ut ad ordinem his
sermonibus etiam prout de creatis fuerat ut Macedonio quibus Eudoxius omnia
et Casted xam Apostolica et factum est, qui eumenicum quod
sua assumptis et in hoc verbo Religioni prae munda Episcopus
dem concilio, ea re quod cum in quibus huiusmodi creatis et plurima
posuit errorem suum propagare, quare hoc concilio non bene omnia
re erat Eudoxius ad monuit Eumenicum ut nihil ad hoc doceret pro
mittit se quod videret eundem tempore et numerum Eumenicum primo
quod in seculis per se huiusmodi creatis et huiusmodi creatis et huiusmodi creatis
sua Populo, ita ut huiusmodi creatis et huiusmodi creatis et huiusmodi creatis
acciperent quod illam et huiusmodi creatis et huiusmodi creatis et huiusmodi creatis
de huiusmodi creatis et huiusmodi creatis et huiusmodi creatis et huiusmodi creatis
in aliam huiusmodi creatis et huiusmodi creatis et huiusmodi creatis et huiusmodi creatis
super omnia huiusmodi creatis et huiusmodi creatis et huiusmodi creatis et huiusmodi creatis
apud Eudoxium de Eumenico creatis et huiusmodi creatis et huiusmodi creatis et huiusmodi creatis
et facto Eumenico creatis et huiusmodi creatis et huiusmodi creatis et huiusmodi creatis
perat, ad huiusmodi creatis et huiusmodi creatis et huiusmodi creatis et huiusmodi creatis
min huiusmodi creatis et huiusmodi creatis et huiusmodi creatis et huiusmodi creatis
Mora huiusmodi creatis et huiusmodi creatis et huiusmodi creatis et huiusmodi creatis
qui arum docere, deus itaque Imperatori Eudoxio monuit, ut huiusmodi creatis et huiusmodi creatis

I Meletio ablegato Hæretici popularunt ab Eusebio, acia electionis, qui cum vase noluisse. Imperator t. Romanus se amputatione sexagesa. ite vo utramq. narum defendendam offerebat, quare obtruse factus desit. Arianis vo petierunt pro Ego Eudonium, in cujus electione in 3as partes Populus divisa fuit, alii, qui Eustachio, alii, qui Meletio, & alii, qui Euzoro adhaerentes Meletiani cum Eustachianis communionem jungi volebant, ex quo tam hi, quam illi, de fide Eccle. perirent, sed volebant Eustachiani prope, sed, quod licet Meletius vere orthodoxus, ab Arianis in electione fuerit, ita facium e. ut imam Ecclia occuparent, Hæretici vo cum illis omnes alias Th. 1.2. C. 11. l. 12 C. 14.

Eodem anno, sed post ejectionem Melchioris suscipimus Conitium Cele-
bzium pauci aliquot Episcopi: multi enim fuga dilapsi sunt, inter quo-
zos, qui Lemansensem, commemoratum, Eusebium, quo tempore nova sus-
cipimus formula procedimus, jam nec Imperatorem metuentes, gata, et
aperite omnes blasphemias expuerunt, licentes filium dissimilem
esse Patri, Duram Creaturam. Quare et totum symbolum fidei Nicenam
condemnavimus, quod cum vehementer Catholicis offenderent, expo-
bzant eis; Cur dicerent Filium Creaturam? Qui tunc ea cum ex Deo
se professi fuissent, ad respondendum se eo modo dixisse cum ex Deo
et, Quo omnes homines ex Deo sint, et a se, Imperator constan-
tinus nil obstitit, nec quod etiam Hæreticos facti sui posuisset, in-
terdixit clamor utrimque excitatus, rejecerat hac formula Constanti-
nopolitana amplius sint.

Fidei Formula Arianorum & hac Haereticorum instabili
factione facile advertere licet inconstantia, & infirmatare dogmata
eorum. Certe Athanasius 9 Formulas Fidei ab ipsis editas quipsa
testatur. Hæc autem 10 Berensius, hinc exordium ab ipsa Epistola ad
Alexandrum data, in qua deprehensa Fidei Formula prima est, 2^a in Epistola
Eusebii ad Eutolium Nicæm. 3^a Eusebii expositio, deinde illa
quæ macrosticha licet est, deinde Concilii Ephesienfis, cui Beatus sub
Cezicijs, deinde quoniam Porphyrius antedixerat, eo tunc Magnus ille Theophylactus
dicitur Haereticorum deceptus subterfugis; Item quæ 2^a maji signoria
legitur, quamq. multi de causis fugillas Athanasius, reduciq. eam q.

eam fidem n̄ ad stultitiam, cum sub Constantio Crasa sit, Praeerea ita minime
 aliaq. licenti in Thracia edita, Accatiansus, Acronensis, ac Senig. Nunc
 in Synodo Antiochena omnino secessit. Quid tunc aliud metiamur,
 Quam perversum Arianorum vognia n̄ ad stultitiam fluere, vera enim
 fides non potuit eos mutationes, sed simplex sit, Apostolica, et cetera auda
 cia eorum in elendis formulis ultra porcessisset, nisi hic eodem anno
 in Expeditione Bellica Constantius Mipsemum licem obijisset.

Arianorum Factiones sub Juliano Apostata. P.

Equam Casamigosum Ecclēa statim sub Constantio, videmus ē, quid
 factum sit sub Juliano Principatu, Jam in illius vita dictum ē, quod
 in Adolescentia sua a Libanis Sophista corruptus fueris, ita, ut da
 Antiochid commoraretur, Xti fidem Curaveris, usq. adhaerens, me
 tuens in, Ne militum Odium incurras, occultavit impiam Religio
 nem, Eaq. faciebas, quae se commendabilem omnibus sedere pte
 Et Quia Scitis Zethominum Classes Constantio intendas fuisse
 Xtiānos pte Glures Egos injus in Exilium relegatos, Gensilej pte
 Veteriam Idololatria, ac priorum plurimos pte Caelebi Cuius
 Chi Pyramidem, hos omnes delinire pti turbid, et quidem Catholi
 cos indulgentes. H. Proculibus Zethorum ab Exilio, qua occasione Ego
 Quam Zethi sunt, inter Caelesos. H. Meleius, quem videmus pti
 Fideles magno cum gaudio exceperunt, Zethiis pariter Caelebi
 Vercell. A. Luciger Caez. hic Caez Julianus secutus Polyciam qu
 beanandi Regimen, qui licet jam pte Caez in Xtiānos sta
 tueris, sed nil tentabis, Quoadusq. vidisses Orthodoxos conjunctos, ita
 dicabas itaq. facilius eos componendos, si dividessent, ad quod
 perficiendum omnes secat H. Zethicorum revocari permittens in
 Libezum Mipz Antiochid Exercitum, qua occasione Donatista pti
 Olim a Constantino M. Zethi sunt. Dehis quoq. illuzem Epistole
 tis, in qua laudes illius ecclesiar, et amicitiam eam si promittis ad
 ad Phorum, qui adhuc in Exilio segebas, deniq. ad Eleusium Caelebi
 Mipzmittis Litteras, monens eum, ut Ecclēa exornes et Novatiani, Hae
 Th. I. B. C. 4. boz. I. S. C. 5. h. I. B.

Liberas ea, quam alii deducendo ab Exilio exceperunt ab
 Athanasio n̄ obijit pte Georgii Alex Pyramidem, quam maxime exceperunt
 ad pte

rejuvenare. Ignarus Comite, ut ad eo ipsorum sensitum oblium incurrent de civitate
 Alex. ejectus fuerit, sed ad Imperatorem confugiens denno sedi sua restitutus est.
 Ut enim nova vellet causam dñi: nam cum vice quadam per plures viros trans-
 eunt pates Janum Senii publici dixit: Quibus inquis scabre spulchrum i-
 bus? Quod audientes Aetnici commoti sunt, multos magis indignati ob-
 sequens facrum, quod seferat S. l. 2. erat itlexandria fons quorundam
 celebre, in quo solebant occultissima quae peragere, homines ipsos haurire
 quod postea longo tempore clausum erat, dñs tunc penitus mptum fuit.
 cum usui publico Aetnum n. est, Ecce illud donavit, Georgius illud purgari
 mandavit, quod cum facerent profundius etiam terram forerent ad Ca-
 vesnam quandam devenerunt, in qua magna copia officum humanorum
 et nova insipia forma instrumenta videbant, quibdam Catholicis, quod
 sibi satis fuerat campus illudendi Aethnicis, accipientes qd ea instrumenta
 variarent Religionis aptoscebant, qui fuisse in exercitum Acti imperium
 in Catholicos fecerant, et alios statim, alios tunc collo injecto occiderunt.
 Quosdam vō, ut contumeliam dñi mizerent in Cuccem gererent, venientes
 postea in Ecclā Georgium exoraverunt, et vberibus pene confectum Ca-
 melo alligaverunt, ut eum supparet, donec vō corpore discerptus anima
 exhalaret, quem cum jam extimerent viderent, una cum Camelo con-
 cremaverunt, cineres in mare abicientes, cum facinoris huius associis
 ad Imperatorem pervenisset, gravissime indignatus ē, sed miror postea fa-
 ctus per Julianum suum Advocatum, concessit eas scribere ad ipsos Ep-
 istulas Philosophicis seferenda, verum ne amplius similia attentarent.

Athanasius prohi e latebris. Concilio congregat Georgio mortuo
 Hlaetici veterum Alexandrinum Episcopum ponere volebant, huius rei
 causa cum per civitatem spargeretur Athanasius in publicum prodire:
 Mirabile vel simile erat, nemo tam in seivis, moribus ne sit, an viveret
 cum septembris delinqueret; qua hoc ratione facrum sit, sefero dñs.
 et soc. Hic postquam a Georgio Episcopo pulsus fuisset, recessit in mo-
 nasterium, ubi multo tempore moratus, iterum ilam Alexandria venit, ubi ha-
 bitabat, apud virginem quondam forma iam castigata, ut nullus ex Alexan-
 drinis et domum eius intraderet, ne in suspicionem veniret, ad hanc igitur Atha-
 nasius, ut securitati sua confideret, libertis sefero dñs. p. Angelum, ut
 faceret hoc, monitum fuisset, ut primum qd hinc egressus, videndum se pos-
 set.

Iacobus summus Papul, mox et de maximo cum gaudio adheserunt, ita ut de
 eius cum suis in privatis actibus agere coacti fuissent, in id porro maxime in eu-
 gnis Athanasius, ut per sigillatim exhibitis temporibus illata Ecclia sacra de se se
 ad quod praestandum omnium medium visum est synodum Alexandriam congre-
 gare. Pauci quidem aderant Episcopi, et non plures quam 20, inter quos Illu-
 striores s. Cuthes. Vicer. et Luciferus Cal. non sum tamen hi ab exilio in
 Occidentem regressi. Interdixit, ut oblati in Paribus eximendum ea aliqua
 Antiochia, qui licet inter Eustachianos, et Melitios componeretur, hoc
 Provincia demandata est Luciferus Cal. qui libenter acceptavit, duos
 Diaconos suos Alexandriae remissis, ut ipsi omnibus Conciliis statuta
 sua publicarent. Consideravit postea, etiam Cyria persequenda
 offenderunt, s. Confutarent de modo, quid ipse cum eis agendum esset
 qui formula Arianorum subscripsissent, 2^a Quæstio de Consubstantia
 licite solvenda, 3^a adque de Divinitate, et incarnatione Christi exponen-
 da. Erant, quod primum attinet, dicuntur et multos parum metu pastorem
 scandalibus Hæreticorum deceptos subscripsisse, circa hos itaq. s. synodus
 statuit, ut omnes Episcopi in Hæclem lapsi absq. ulla discretionem cum ho-
 noribus, quibus fungebantur, in Ecclesiam reciperent, sed non eorum qui
 ignorantes visi essent, et in adhibita Arianis consensissent, qui vero ob
 merum amittendam Cathedram subscripsissent, tales poenitentia
 publica subjecti, communione laica in perpetuum contenti. Vota
 sunt, quod alterum concederetur, adversus Macedonium declarata est Doctri-
 na personarum in unitate substantia. His quoque emergerat inter quos
 sed: quidam enim dicebant etiam de Divinitate Hypostases, alii unam
 igitur illi in concilium vocati, ut dicerent, quidnam per Hypostases
 intelligerent, utrum substantias, an Principia? et illi dixerunt se non
 legem Maccedonem, ut Plura Principia intelligerent, verum per Hypo-
 stases personas se intelligere, in quibus una esset substantia. In hoc
 potius Orthodoxe sentientes a suspicionem absoluti sunt, qui et hanc
 alios Accusamus, quod dicerent unam Hypostasin in Divinitate
 vocati igitur isti, quid huius vellent per Hypostasin respondere se sub-
 stantiam intelligere, videntes ergo populum in rogatione eos convenire, sed
 de hoc solum movere licet, utrosq. in pace dimiserunt. 3^a per se
 sunt etiam dnum, Verum Deum, et hominem fuisse, neq. habuisse

p. 20 a Divinis aem, uti Plesozius de curis l. ec. 5. His contritus
descripta e Epla synodalis, cui oes se subscripserunt, missaq. Antiochia ad
Luciferum, et ad alios Episcopos, exas autem in operibus Athenas.

Schisma Luciferi Calazaritani His finis s. Eusebius Vex
Alexandria ligatus venit Antiochiam, et licet prospectum esse tunc
subscribentes et minime formulam, novus in lucus omnes occupavit,
Lucifer enim venit Antiochiam, ut componeret Melitianos cum Eu-
kechianis, vidit p. 20 esse parti Eustachianorum s. Paulinum, de quo had-
pet sibi formabat, ut si Paulinus cum in Antiocheno Episcopio, vel
illi cum Eustechiani, quam Melitiani adhaerere eorum fecis go quod
in eo resignavit, Paulinus Episcopum Antiochenum seavit, et Gal-
e opinione sua: Nam Melitiani ades Episcopum suum diligebant, ut mel-
la Laone adungi Veneris Paulino ades ut tantum Schisma totum
n. si, Veneris Nimum Quamquam Auctum, quodq. postea plane p. 20
Amos perduxavit, hac Laone facum e, ut Eccla Antiochena bifaria
divideretur, Vex Episcopum una Civitate eorum, Paulinus, Melitus, et Eusebius
Fideles Melitiani in Eccla Paterna conventus celebrabant, Eustachia
in cum s. Paulino aliam Eccliam licet exiguum occupavimus; non enim
Zonius andebat p. 20 s. Paulinum, lo. quod ante, et vocem Venerabi-
lij eorum, cum go s. Eusebius hac videret, noluit vehementer expro-
bare in ulli n. Andebat p. 20 quod multos Labores pro Eccla per-
tulerit, Nihilominus Accum illius n. Probavit, Lucifer go ostendit
ab illius Communionem abstinuit, p. 20 cum Eusebius Communi-
caveris cum Eccla Catholica, sequit Luciferum denunciasse com-
munioni Eccla Catholica, et licet Iusby Diaconis suis imposuerit,
ut ipsi tunc pro subscribere actis Concilii Alexandrini, improbari n. h. b.
minis Latam sententiam de baptis, et vix n. Diaconos suos Deposuiss, und-
lag Laone communionem cum illis habere voluit, qui formula ita-
minens. subscripserunt, arg in hoc p. 20 Luciferi Schisma, qui go
Bea Severus in Sardiniam venit, ubi p. 20 Episcopum Presbiteros, cum q.
sententiam deponis, Ite, n. paucos affectus Natus e, quos n. p. 20
marinus Eras Hilarius Diaconus Romi ille idem, qui cum Luciferis la-
gaone

Legatione ad Constantinum meo An. Pontificis functus cum Lucifero, in
 se Luciferi Audaciam adhuc superavisse, non licebat illos ipsos subterfugere
 et minime formula novo Baptismae tingendos ac, unde Theteticorum
 Rebaptizantium Errorum docuit, sed hoc factis cum vita illius expisa,
 vis, Nullo enim Ego, aut Presbiteros peccatores nasci, nec exant mi-
 tia Schismatis Luciferiani, ut Testes S. 1.5 theo. l. 1. c. 1. l. 1. ubi
 l. de. hoc

Felus Eusebii Vercellensis et Hilarii presb. l. Eusebii Ver-
cell. cum advenisset de Antiochia in hunc adesse, aeg ex sua ibidem
 commotione aliquam utilitatem Ecclae procurare, inde discedens ca-
 rias Orientis Provincias intravit, eos, qui dubitabant in dogma-
 te confirmari, lapsosq. solatus ipse salutis eos hinc iussit, ex hinc in Ita-
 liam deinde profectus, ut antea temporibus celebratissimus orator in Gal-
 lia l. Hilarius Presb. qui quinquennio in Pugia exulavit, unde ex-
 scripticem libellum dedit ad Constantinum, ut sibi liceret cum Accatia-
 nis disputatione, verum hi timentes, quod convincendi essent, praefixerunt in-
 peravisse, ut illum permitteret Teste in Galliam, quod etiam fecit Con-
 stantius, l. Hilarius autem ad laborabat, sicut Eusebius, ut lapsos re-
 duceret, huius causa plura Concilia celebravit, ubi Pasificus, cuius gra-
 gmenta ipse Testes, et licet nil scires de Alexandria signato, in con-
 formem illi sententiam tulit, sed in obsistebant eius Conatibus duo per-
 versis Epi, Saturninus et Helius, et Papernus Peragozientis locentis ha-
 2. 1. m, unde cum eos frustra Conatus fuisset reconciliare cum Ecclae
 ab Epata illos deiecit, et excommunicavit, in fides Orthodoxa zelo hila-
 riis crevit, qui cum in Italiam venisset, deprehendit ibi Eusebium
 Vercellensem, qui illius Concilio congregatis scripsit synodicam Epistola ad Episcopos
 Illud, in qua testantur Phosoni omnia dogmata esse scripta, ex quo patet
 magnum gloriam l. Eusebium, et Hilarium fecisse in Ecclae: vult
 enim Orientis, et Occidentis a macula Antiminis formula liberatus fuisse
 l. 1. 5. l. 1. l. 1. c. 1. l. 1.

Pharorum exilium circa hac tempora imminerebat Antiochia
 si non quidem ab Arianis, sed a Gentilibus: Arianis enim sacabant pro-
 pheta

prospera, quia Iulianus oēs universim tam ipsos, quam Catholicos per-
secutus sit; fieri enim solet, ut pars adversa alteri reconcilietur. usque
eandem calamitate premat, utrum possit ē sub Iuliano Iohannesa de
quorum eorum, et maxime Alexandriam superstitiosis sequebatur Culni
seditione fuisse, neq; eēre alibi plures magi, Arioli, et Aursipiet, quoniam
Alexandria videbantur, qui ex extis animalium, evenientia prospera, au-
finita mentiebantur, quig infantes ipsos diis fuit libare. his ne
familis sceleribus. Athanasius autē sanctorum de Oppositis, sed etiam pro-
patria sua omnes eorum praestigias diffavit, Alexandrini vias, Gen-
tiles cum Imperatori accusarunt, quod ille sua sacerrima iuraba-
re auderet; Iulianus, cui nil acceptius erat, quam progressus Doctri-
nae, Plotinam Epistolam verba ad Alexandrinos, in qua tunc de eorū
pietatem, ad quam etiam conservandam ultionem eis commendat, et
Athanasium tamquam sceleratissimum damnat, subjiciens, quod Ga-
lileis seditionem ex Britis induxisset, quam in Benivolentia ipsi et
agnoscerent, addit: Ut Athanasium illius Urbe eieciant, neq; hic con-
senty. Eas Iulianus et Plotina, sed suas alias scripsi Epistolam
dant, ut si comprehensum ipsi Athanasius, interficiat, ut Plinius
hac in Urbe Alexandria spargente, mox amici eius in fletu
soluti sunt, ille vero hanc et nubeculam paulo post transiunda
dicebat, quo satis clare praedicebat Iulianum brevi tempore
moriaturum, Nihilominus cum paucis quibusdam consensu
Novi profugere voluit, sed speculatores advenientes fugam eius
insequebantur ipsum, hos ut proximū conspexerunt amici, Ro-
gant. Epistolam hanc in desertum descendere, ibig se decessare, an ille
Potentiorē Deum eā, quam inimicorum machinationes liveant, man-
davis gubernatori, ut Navigium Mersus Alexandria mizeret
sic illis Epistolam obviam facti sunt, quarebant, quoniam inde abesse
Athanasius, quibus de populo Athanasius cum in longe abesse, sig-
nificaret, neq; scirent pro cetero cum se effensuros, his dictis Ne-
farios hinc dimisit, ne se autem verba Alexandria, atq; ad mortem Iu-
liani in scholam. 12. 1. 5. C. 15, Theod. 1. 3. C. 8. An. 1. 3. C. 12. Favor

Favor Ioviani erga Athanasium Postquam dilexerat adversus Papam
 pugnantem sephali illa Sagitta Confusus inrecessit, Anno Eodem 343
 Electus est Imperator Jovianus, qui fidem Catholicam pro-
 pugnavit. Hic ut primum professus fuisset se Nolle Idolo-
 latriam Imperare, Audiretque se Arianis Imperaturum, Antiochi-
 am venit, ubi primam curam assidue, ut Idolorum fana, quae
 sub Juliano a terra sunt, excluderet, causas Episcopales in sedes suas
 redirent, plenum exerecium suae Religionis Arianis obiceret.
 Inter ceteros Episcopos qui redierunt, Maestres sunt. Meletius, et A-
 thanasius, quorum cum scires celebrissimum Arianis Confessorem esse, ha-
 notificam ad illum venit Epistolam, Rogans, ut fidei formulam quam
 ipse profiteretur sibi submitteret, S. Athanasius paucis Evocatis
 Episcopis proposita peritionem Imperatoris, Equorum quatuor Circulo
 ad Imperatorem Compositis, in quorum alius quam Nicenum Synodo-
 lum Clarus abiecit, exposuit contumacem, et sic eam Jovianum transi-
 misit. Atque adeo complacuit hanc Athanasii Legatione Imperatori,
 ut alias etiam litteras ad eum daret, Rogans, ut ad se Antiochiam
 veniret, quod et fecit S. Praesul ibique ita Consultavit de fidei pro-
 motione. Hoc Eusebius ferre non poterat, Quicquid ergo venio-
 rum Meletius Evocatis, qui dum Antiochiam ad Imperatorem venisset, persuade-
 dere ei voluit, Me cum Athanasio Communice, hunc a tribus Impera-
 toribus fuisse eiecum in exilium, Multisq. Veris Accusationibus impe-
 ritum, et Condemnarum, Postulavit demum, ut ex Eunuchis suis
 faceret aliquem Episcopum Alexandrinum, his diebus vehementer con-
 munit Imperatorem, Atque, ut si statim Visentium imposueris, et
 Eunuchos tunc tumultuantes Castigare curaveris. *Th. 14 C. 3. 1. 1. 1. 1.*

Inisio statim parvus Jovianus Episcopos duorumque Segnari libellum
 conciliare volebat, hinc Macedoniam per Basilium Anegranum
 Epistolam ad eum miserant postulantes, ut iis Ecclesiam Admitteret, quibus
 tum Parisi dissimilem dicerent, aut si hoc Imperator Nolle, eam
 tunc iis Communionem Permitteret, Quia antea fruebant, Imperator
 pro eorum libello, Legatos ab eis Responso misit, hoc tamen solum. Ep-
 Conventum ad, eos qui Concedere deinde in Amore Compescit, et
 necesse, Quia cum reliqui Maundissem, ferociam suam, et Concedam
 si scilicet posuerit. *Th. 13. C. 25. Vol. 1. 2. C. 6.*

Antiochia Comitante adhuc Imper. S. Meletius ab exilio redierat. A-
 thanasius dimissum ab Imperatore, ob Zelum et fidei Christianam, inter
 primas curas id habuit Meletius, ut detrimenta, quae Ecclesia coegerat

Separaret. Concilium qđ in dicitur Antiochia in Syria. Quo Accasiani, ipse
 etiam Accasius aduenit qui videns omnes Ep̄os Nicenae fidei sub-
 scribere, ut ipse quoque de gratiam Imperatoris se indueretur,
 tractatum sp̄alio cum Melesio iniit, & primo Verbis cum illo di-
 scertans, deinde Scrip̄to etiam fidem Nicenam confirmans. Erant
 in hoc Cōcilio duo Celebres Ep̄i ex Syria, Pelagius Nensy, & Aod-
 cennus ex Euseb. Samoz. Caserum. Pterorianus aduersus Nondim
 cere subrexisse & Ecceatium ex eo, quod dum veratissimus ipse
 olim Arianæ hæreseos fautor Constantius Regnaret, eadem in a-
 moribz suis obsecutus, nunc ut Verum Verum Trinarum Trinitatem vidit. Et
 hominem Nicana fidei Defensorem Imperatori eorum se Confestim
 Simulacra p̄ferre libellum Conferis, quo se fidei Nicana professio-
 nem exhibuit. Idcirco in l. 3. c. 27

Celebris fuit in hoc Cōcilio S. Paulini Antiochēni Ep̄i fidei profes-
 sio. Duo em̄ erant Ep̄i Antiochia Paulinus aduersario Calaxor,
 Inarus, & Melesius, ille hunc de Hæresi Ariana, huius illum de Ca-
 belliana Arguebat. Multis tunc de Paulino opinionem instillauit;
 Itaque Paulinus se ab Euzoyi Euzicionis liberare, purgare, fidei
 Professionem emitti, illi formula Eubensens, qm̄ S. Athanasius
 ediderat, atq; sic se Orthodoxum demonstrauit. S. Ep̄i. h. d. 27. Mo-
 20. et 21. Et hæc est Summa Arianæ Hæreseos.

Viri Illustris Saculi quarti Lactantius

Firmitianus Lactantius Androcēdi Ansea Gentilio, sed sub laqueo
 conuersi, ex Vicia in Affrica Rhetoricam p̄centis discipulus. Qui
 de Nicomediam profectus est, ubi ludos litterarios ap̄p̄tius
 quia autem ignarus erat lingue Græcæ, paucos in urbe p̄in-
 uentali est. Nactus discipulos Latinos unde radio affectus ad feri-
 bendos libros animum adiecit, p̄cipuisset de morte persecuto-
 rum, nique decem persecutiones a Nerone usq; ad Commodum
 tem Nise Diocletiani, et Galerii, sequum hunc tribuit ut ostendat.
 Designatis Xianæ veritatem duplici de morio, 1o quod Non pot-
 erit a tris Persecutoribz exortari 2o ex manifesta Dei Vindicta,
 priores autem persecutiones breuiter, postremas fusius tractat.

Dignam persecutionis deringit, dum Galerius cum Diocletiano Nicomedeas moraretur, referret procliam Diocletianam, dementianam, & Maximum quoniam ultimum abnegationem vram Imperii Minij, Galerij, Transi ad Maximianum Herculeum, qui pariter de Imperio abdicare debuit tum Galerij ipsius mortem commemorat, quomodo a Veroprius Crispus, Herculeum tunc deus laqueus iussu Constantini M. Suffocatus, Diocletianus Moxore ob Confractas Vratuas Cumpus Maxentius ad Pontem Milvium vicus & aquis haufus, data haustro Vreno iuxta Cumpus, Ex hoc eodem libro Historiam persecutionis teximus sub Diocletiano. Postquam Lactantius ad Altem provecram pervenit, assumptus a Constantino M. ad Palatium pro Magistro Cuius Caesaris, ubi et vitam finivit, haec Hyerl Catholici Scriptore.

Eusebius Pamphili.

Notus est circa Imperium Gallienum Et Verosimile est cum fratre vel Ciangumeum Eusebii Nicomediensis fuisse. Erat hoc ex Epistola Aris ad Eusebium in qua Epistola sibi adherentes Enumerat, Inter quos et Eusebium Casareensem fratrem Eusebii Nicomediensis appellat per Simul Collucianista quod uxorque Luciani fuerit. Discipulus non potuisset autem fratrem illum a se late nisi Ciangumeum, cuius fuisse go. Negat propterea quod cum fratre qua Col Epistolam appellaverit aliam etiam suos fratres appellasset, reliquos, quos Enatat. Carrat hoc Aris Epistola apud Epistolam Hec 69.

Temporibus illis erat Antiochia viri Celeberrimus Dorothaeus Eusebius ex uxore Maris, qui multum operae in studio litterarum profuso dexteris in Imperatorandis Ceterisq; Sacris unde etiam habebat linguam Syriacam, ad faciendam sibi litterarum promotionem, non autem viri fama fuit, ut Imperator publico eundem honoraverit officio; Antequam autem Praefectus esset Dorothaeus, venisset Antiochiam Eusebius Hoster, Cuius ipse cum laude meminit l. 1. c. 32. Nam Discipulum se Dorothaeo obrulit, tum adhuc Casareae dedit Theonem, cui Successio Agapius, Eusebius Ceteris Casaream cum Pamphilo Ecclia Caesaris, qui tardius sub Diocletiano Martyr degubuit, amicitia trahebant, ut Eusebius Pamphili appellari voluerit, uterq; in id incubuit, ut studia litterarum Casareae promoverent, Bibliothecam itaq; etiam, quam l. Alexander

Hierosolymis

Hyperosolimis Inchoavit, Pamphilus Auxit, Et Opera Digenis Oia
 propria Conscriptis Manu. Echolanq. Publicam Catechagagena
 in. Narrat hac Eus. l. 6. c. 32. l. 7. c. 32. Multo magis in libris tribus
 de vita S. Pamphili, Scola publica videt, ex ipse Eusebius profus
 se doctor, Cujus rei fundamentum est in l. de Martyribz Palesti-
 nae, in quo S. Pamphilum suum in Theologicis disceptatum Cene-
 moras sub Dacae persecutione Maxime gravante amicitia Eusebi-
 us Amicus suum S. Pamphilum, qui obtrito perfunderet Martyria,
 uni Describit hoc ipse Euseb. in l. de M. M. Palestina C. 11. ubi
 gonem S. Præsideri commemorat, cui intererat, prosequi quoq. ad eam
 aliorum certaminum uni l. 6. c. 79. describit in H. C. quo ipse fide ab
 Agapio Præsideri faceret Eusebius, & sic Palestinam peragna-
 vit, imo Syrum in Phœniciam profectus narratur fideles ad
 Martyrium; propterarq. Martyria plurimorum et videre ipse, et
 ab oculatis testibz audire.

Perquam Agapio vita functus est, Nullus magis idoneus vi-
 sus est Episcopo ipso Eusebio, et Verura Vir Oratoris typis Crudis
 imus. Multique secundus ideo Constat, qd. Venerat cum Maximiano
 fecit: Cujus Dei Gloria et exempla: uti dum Episcopus ad Eusebium
 perit, et cum 50 Codices Sacros petiit de dum Eccliam ad quereum
 collamtre videandam comovit, Huic Miraculum de via ante pugna
 Marenitrua narravit, & Nationes ejus auduit, prima in Nicena
 libi, Pius Imperii post Concil. Nic. Alteram tricatione dedicationis
 Sepulchri, & in tricenariis Cui Imperii, qm. Maximo cum gau-
 dio transiit Auscultavit, huc Sequis ab Eusebio rogaret, ut Ecce-
 ret, verum noluit dicens, Dei vba tantum audire propter
 mulabat, am Pp. qm. mus in ppter laudes suas, et ppter glo-
 ria Dei ad quam tota via directa fuit. Dixit etia orationem
 in dedicat. Eccl. Syriensis a S. Paulino creata, quae in illius
 H. C. extat.

Veram hanc nominis sui gloriam obtinuit plurimum in fa-
 re Ariam impensio, Nam venienti Ario Alexandria in Palestinam
 adhuc, in Niceno Concilio non obstante hoc, quod 318 P. P. fidei fa-
 mula subseripserint, turpi secessione cum Arianis sacra subscri-
 bere noluit, sed cum videret Rem indignari, & Eusebium illis Deceum
 qui

qui subscribere nolens, altera die subscripsit, Cuius facti Laione Testis in Ep'ta ad plebem suam data. Item Eusebius in minimas partes obtrivit in persecutione sua Arsanarium. Nam in Syriensi Cellio Exarcho Index, ubi et ianua est, propter objectum sibi Crimen Apotrophiae, a S. Porphyrio, & Phasputio, aderat in Concilio pro Descriptione Christi implicatus fuit Expirationi Adrianus Cris. S. Eustratium Antist. Epyum, qua occasione Epyus Antiochenus factus fuit, deo recusavit, Ne videtur Canonum transgressor, aut prius quia Sensus Eustratii in amore apud populum & unde Celsus in fore pauca cum Epyum, Ego accusatoris, aut potius Calumniatoris Minus in Arsanarium cum Ep'lo venisset in alio S. ab Imperatore, Hierosolymis excoatus. An vult Eusebius Hereticus in animo fuerit, si facile fuit decedere, alii em spores venustissimi Chumini laudibus cum Effertur, alii suspensum de Athesi redunt, Cuius Aes Conjectura non parua sumitur, ex Aetio Aserii Cris. Marcellus Ane Cypri a propterea Eusebius. An item in persecutione lapsus sit, Ne ne Pariter incertum est. Lapsus illius Variis Colligitur ex dictis S. Praxionis, & Paphlagum. Videnus de his valerius, qui operam illius Colligens, Ariam quos Eusebius veterum monumentis Diligenter Evengis, ex quo hoc habemus.

Quod opera ejus attinet, praecipue Notandum venit quod Albertus Drexlerus scriptor Graecus tomis 2. C. 36, et 37. recenset in Chronicon in duos partes Dividit in 2 Chronologiam, et facit Veriorem ab ortu Mundi, usque ad Abrahami Transmigrationem ex Urbe Chaldeorum Exierunt. Sed in sexu quo hoc id, ut ne vestigium quidem illius Aetate, alteram partem ab Egressu ejusdem, usque ad Annu. Xri 326 Continuat, quo Vincennalia Constantinii III. Celestianus, hoc in ea peculiare, quod 2015 Annos ad Nativitatem Xri ab Egressu Abrahami Effluere Commemorat, Graecum Exemplar perit Excerptis Fragmentis, versio aut Latina Hieronymi Opera qui in in adagnare versio textu Eusebii, Multa ex misis, Alterant, in clusis alia adeo quos Eusebii Hierosolymis, ad seipsum Veriem Chronologicam facit ab An. 326, usque ad suum tempus 339. Chronici porro hujus Mentionem facit Eusebius. P. 1. H. E.

Inter omnia Celesterrimum quod Historia Ecclesiastica, tamen siam Multi in hac Materia Vitandis. uti S. Hegeisus, Julius Affricanus, Longobrevius, Nullus in ita felicitate agi Eusebius Nam illi per partes Instructas, Eusebius in Omnium Verum Ecclesiasticarum Nexum in

Unum Quod Dedegit, ipse reseraz, difficillimam viam se Augustinum fuisse,
 cum Res vrs Ecclia ab Hilij, ad sua tempora Enarrandas suscepit
 Maximi terre pxiu est hoc quod. Non tñ quodumcumq; sit fere veru,
 itaq; monumentu, sed etiam ideo quod Officiis Authentica Instru-
 menta Cquisierit. Res Hec secundū Clauis ex Hegesippo, tñ ex Epilij
 S. Dionisi Alu. Guarri, vel ipse vidit, vel Golio, vel ab alijs locis
 Audiuit, unde apparet iusta Regulas Critices, illi fidem dandam
 esse, paucissimis exceptis, in quib; ex alijs instrumentis vltioris,
 fabricatis conuincit. Incipias librum ab Accessione Xri, usq; ad
 finem persecutionis Diocletiano & u Gilling Xri vō 324 Enarrat
 variis diligenter Successionis. Veriem Romanor Pontificum, Postea
 Res Politicas Imperator, Maxime persecutionum, et horrores, in quib;
 illustrior Mm. nomen decens, praeuoca illustrior Cathedra Episcopi
 em, uti Antiochenaz, Romanae, Alexandinae, Hierosolimitanae, quid
 quod vitor illustrior, qui usque ad sua Honorauit Tempore, Nomina
 et Indices ex Roma, et adeo Hyper Catha & Verip. fere de vbo ad ver-
 bum continen anexis.

Idem Altherrus Fabricius Commemorat libro Palestino Mm. tomo
 6 pag. 96. Erat Eusebius sup Persecutione Praxier, peragrando vi-
 gin, Cities Palestino, multorum Maxima vidi, uti Tyri in Phoenicia
 et Aegyptiorum librum in 13 Capita parituse, Commemorat primū
 inter vrs Romanum, dein alior Nomina, Mortis genus, paritiam
 et Agonem deseri hñ. Celeberrimus Erat S. Pamphilus, huius libri Au-
 minit Euseb. l. 4 c. 13 ff. C. Et Neipsa in Valeriana Editione postori-
 cratum librum H. C. Inseruit est.

Scrpsit quoq; 4 libros de vita Constantini M. Nam esset tumatior
 eius Episcopi M. H. C. Commemorat, tñ exisimabat huius Pius Episcopi
 se beneuolentiam, et in Eccliam Catholicam beneficia posuissat, ut
 peculiare opusculum de eo ederet. Conmes quicquid hoc libror
 4. Capito Episcopi, in quib; ptingit quidem Res Politicas etiam,
 sed multo magis versat, in iis, quib; pro Ecclia Commode egis Res
 libro tractat illa praedicta, quas priuam illius pietatem cernunt
 preces, jejunia, studium intelligendi scripturas, Mysterior Reli-
 gionis, verae Meditacionis, celebrationem Praeca, in alijs Commemorat
 quae pro tota Ecclia gessit, ubi leges Grae Idololatrias, et Hereticos, Anni-
 hilata.

Annihilata farsa, et extructas Ecclesias videndus Albertus deus tomo 6e
Pag. 100. Vindimus in dubium vocat, An in portus a Macario. Hierosolimis
mot. Ego liber hic corrigens sit, sed hallucinatum, eē dicit, Albertusque
tilla ostendens Argumenta, Certeum si etiam ab illi in veritate Rex quā
Contines, nihil decederet, cum L. Macarius fueris Coeuvus Eusebio.

Commemoranda etiam venit Oratio, de laudibz Constantinii Mimi-
tricenalis Imperii illius quo tempore Eusebius deueniens Epilin in Cla-
lario Oratorem Peregriniano Nihil, non tam laudes Constantinii M. qm
Gloriam dei Continentem qd 325. Audiret. P. cum voluisse ut ille
perius iterum terras, Eusebius ipse de laudibz Constantinii l. de 166. 23
440. Opera haec, Historia Menae Ecclesiastica, Liber de Martyribz Pa-
lestinae Liber de V. M. et Oratio deus. Cum Oratio C. M. ad eundem Althe-
rius, Valerius Diligens Congregauit, Cujus Editio Ceteris proferenda
Merito ē, quia plerimas huius prerogatiuas, Defert in ea textus gra-
ecus, dicitur preuio Latina accurata, Subiungunt Annotationes Variae,
Chronicae, Chronologicae ipsi operi vira profigit Eusebii ex Autensi
ci Instrumentis.

Orationem excipit Liber de locis Hebraicis, in duas partes diuisus: 1.
Coniuncta loca Hebraica, quae in Palestina temporibz et post Oratio Charam
thogzagdiam, sicut loca eorum etiam delineauit, Palestinam in 12 tribus
diuisa, prout tunc diuisa erat, templum Salomonis et tunc descripsit, et
etiam Geometria, et Architectonica exhibuit, in altera parte loca praepua
Oratio Alphabetico recenset, hebraice, versis dem in Graecum, signa quoq
locor descriptis et quomodo suo tempore vocentur, adnotauit, Ne exstat jam
Graeco prout ille Conscriptus, sed Latine, a L. Hieronymo versis, Notandum tñ
q id prout a Eusebio Conscriptum fuit, aut forte per Otmanenses Ceteros
irreperunt. Iacobus Vorreus hunc librum editit, vocat etiam in dubium
hic Liber, sed idem Albertus Fabricius tomo 3. Pag. 444 Cum videret, prepos-
terea libros de vita, et Martyrio L. Pamphilii. Optum illius, Res gestas, Exordin-
onem, Ceteras Casanae erectas Conscriptis, Quis hoc ase Scriptum ipse res-
tat, in l. de M. M. C. M. Sed et hoc quid perierit, Notandum tñ Defereb
de Iachium in Actis S. Irenaei Iulii Praegressum, sed Amplum apud He-
raphrastum, Valerius etiam Recenset in l. de M. M. C. M. ubi de Morte Pam-
phili Menniofi, sed idem Valerius Mores Metaphrasas rem non desumpisse

hoc ex via (Raphili), sed ex libro tunc forte adhuc vniuersi Erant, obnoxio de
 Martyribus Palaestinae, quoniam suam firmam ex eo, quod hic non isdem
 verus, eodem in ubi ubi referat, uti C. 11 de M. M. Palae alibi, unde
 fert non esse, ex parte Eusebii de vita Raphili, ut p. qui super fluat
 reperire plures.

Denique reus adhuc Collectio Antiquor Martyr Viri Erant vniuersi
 nil praeteritis, quomodo mensa veritate de solo Confiteri, Martyr isag aca in
 ueris Persecutionibus non modica Collegis, et in volumine unum Compone
 it, perit in opus hoc si fragmenta de mas in vniuersi P. Antiquor qui liber
 Hieronymi attribuit, tum apud Metaphrasem. huius libri Omenis C. 15.
 S. 4. C. 15. H. C. 1. 5. in Proemio C. 15.

S. Athanasius Magnus.

Magni oromen Non tunc propter insignem Eruditionem, sed etiam propter
 defensionem fidei Niceni Libri Comparatio. Persecutiones plurimas vni
 hunc eragitarunt, quas cum suis in via Imperator, et magis in the
 reti Arianae traxerunt. Longius Enarrare decessum foret, omnes itaq
 res gestas in Compemid huius ostendimus. Sub S. Alexandro Epō Alexan
 diae erat S. Athanasius huius iuuenis Archi Diaconus Niceni ad Conci
 lium suo cum Epō veni, ubi Arium, eo dispensatione Epō, ut nil res
 pondere potuerit, adeo jam tum exarserant Ariani in illum, ut defun
 ero possit. a Concilio Menses Alexandro, Suffragari Ariano, cum Meli
 rianis foribus inuenerit ad ostendendum illum, Celestia Calumniae in
 de Arsenio, et Iuliana, quae quā per Nefas in Conciliabulo Syriensi damnari
 morem non erant. Nisi fugisset, Epō veniens Imperat ammis perit
 omni illius, ut coram se decessores Epō, verum evocari Hierosoli
 mis Epō, sex dies atque venerunt, quos inter Eusebius C. 15, praecipuum
 his amabat, persuadere Imperatori vera ē decessa Concilio Typi ad id idem
 Minatum, quippe Arianasium, quod Consecratum ex Aegypto Epō in
 re velis, inde Constan. M. in dignatus, cum Treuirus in exilium missis, Sub
 morem Constan. M. cum evocari Praecepit, inde Constan. junior in
 perans in Gallias obnitere praeter Constan. M. cum Epō Alexandri
 am decessa iustis, Praem in alia de causa de secessa decessa, Quare cum the
 reicos in decessa Epō.

Anno 337 iterum Calumniae eragitarunt Ariani in Synodo
 Antiochena cum decesserunt ab Epō, Subnuntius Gregorium C. 15.
 Vocem Notum a Crudelitate Tyrannu inde iterum Alexandria abris debuit

Ad Romam ad S. Iulium venio a quo etiam in Caelis Ro invitatus fuisse Ari-
anum qui illud prius experierant, moxens declarare, cum vo decreto
suscepcioni non esse data observasset, Iulius Auctor erat Epibus, ut
Occidentem Synodum convocarent, facrum ē ut Cardiac conuener me-
ubi a hostibus est, Redire in ad Episcopum non potuit, quia Gregorius
dixit hoc decedente causam nullam habuit Constantinus Repugnans
cedentibus materiam miris Constantinus tribus ad eum variis litteris adieci-
cauit, et Alexandriam Redire permisit, Athanasius em ad oculos et
tendit Calumnias eā se fecerat tunc, Imperator vo iurjurando pro-
misit se non audiret amplius epis accusatores, antequam ipsum aud-
ret, De iūto functo Constante Ariani animos resurrexerunt, Invenit
gō illum iurgiorum dux Constantem, et Constantium Carum fuisse, et
alio Constantinus itaq non ante sibi quiescendum putavit, quam Ara-
narium eximeret Concilium dem Arelatæ Congregatum ita nimis iūto
terruit, ut ipse Vincensius Legatus Pontificis prouaricaret, et
vo cum pluribus aliis subscribendo Athanasii damnationi, Prefex dem
generali penit Concilium, sed illud infelici Successu Mediolani in Jera-
le Conciliabulum euasit, Nam potentia Imperatoris iterum ad agni phi-
rimi subrepererunt damnationi Athanasii, Reliqui in exilio pul-
si, in locum Athanasii substitutus ē Gregorius Capadocia similis Grego-
rii, hic pariter eue Cyriano ita gravari coepit Athanasius, ut
Athanasio fugiendum fuerit, Mansit dem in exilio usq ad mortem
Constantii, et Iuliani Imperiam, sub quo Alexandriam Rediit, sed
sub hoc etiam noua eum Persecutio exiecit.

Quarrem jam igit exul factus, iterum sub Pontiano Rediit
obtinuit pro dux ita ad Carar usq Carar, sub Valente vitam
mij plenam fmit.

Opera a S. Athanasio Edita prima occurrit Epistola ad oēs Ortho-
dos Nam aō 341 in Concilio Cntrico de Hæreticor, sub obtentu Quar-
et 12m Canonis deponens Erat et Gregorius Capadocia substitutus, et
Imperatorij cum Philagrio aded Crudeliter grassatus, Alexan-
dri, ut Athanasio fugiendum fuerit, cum igit, Roman ad S. Iulium pro
Remedio malis iniper, in eia Epistolam ad omnes Orthodoxos de d, in qua
omnia quæ ad Tyrannidem Gregorii pertineant, pertractat, Epistolam
tholico ab ejus Communione auertit, Neve pacificatorij ab illo acciperentur.

Aur illi Deederent, praemonet, Ricere possumus ex ea jura Patriarchatus
Alexandini, et Gregorii Crucliatem.

Apologia C^a Arianos qua 2^a Describit, An^o 350 Cum Nemeas
Epi^o per Constantinum Revocatus fuisset, postquam t^u in Romano, quod
Constantiensi II° Oecumenico absolutus fuisset, et innocens declaratus, tunc
Iae itaq. jam Ep^{us} Alexandriae rediit, ut Clarius innocentiam su-
am, quam ex Imperatore jam agnovit ostendens, exaruit hoc opus, in quo
potius ob oculis se ideo, persecutionis t^uas ab Arianis passum fuisse,
quod fidem Nicaenam deffenderit. Quis hoc bisarram Divisio in primo
Historico technas, in altera innocentiam suam declarat. C^um itaq.
quis hoc tam Athanasii quod Arianas Harescos Historiam ab An^o 334
ad 340. N^uq. igitur a Concilio Syriensi, exponit Offensa sibi Criminas,
quomodo fuga ad evitandum viae periculum, sibi C^ultera d^uberis,
quomodo a Constantino M. Praetorios missus sit, transis dem ad sua
innocentiam, quam ut vindicaret, exordium C^um ab Ep^ota Constantini
imperatoris in Gallia, quia in ea ad Alexandrinos Iura ait: Non alia
de C^a Athanasium missum Tremitos, quam ut Invidio inimicoru
erigeres, subvertis ~~100~~ Ep^ota Agypti Synodum et Alex^o. ejusq. Synoda
tem Centeam, dem Concilio R^o 50 Ep^ota, Concilio Constantiensi, Concilio
Mediolanensi Catholice demq. tamquam certissimum documentum
subjungis Detractionem Ursarii, et Valensij, qui Veripro totam Ponti-
ficem Julio fassi s^ut. Et a Calumniariorib. deceptos in iis, quae C^a Atho-
nasium Constantiensis. Didit, ex hac Apologia Historica a 334 ad 340
C^ustia Syriensis Romani, Constantiensis, Mediolanensis, Detractatio-
nis Ursarii et Valensij Concilio Alexandini, Ep^ota item Constanti-
ni Aminoij, aliqua adunq. de lapsu N^uq. et Liberij sed cum haec tar-
dius An^o N^uq. 350° Contingens, Clarum est tardius adjecta est

Enciclica An^o 350 Iam, ad omni^um Patriarchatus Praesules, Cu-
jus haec erat occ^o: jam 2^a ejiciens erat pos Concionabulo Mediola-
nen^o, postquam Heraclianus missus est Alexandriam, ut pelleret Atha-
nasium, qui t^u n^u obtulerant Rescriptum perent Imperatoris, Evocans
est dem Cyrianus qui 5000 Milium Egregius, sed ne hinc parvis, imo
potius cum populo rogavit, ut C^uventus publicos pascere celebrare possent,
donec Legati ab Imperatore redirent, ver^o absequevatis S. Praetib. pro
cellae venturae initia, ideo ad Praesules sui Patriarchatus Enciclica
dedi.

Dei. in qua iis significatur ad di etiam Minari Haereticos, quod facimus
 tam amulderis, cui oēs subscibere debemus. Videntur in hac Epistola Nova illu-
 strior oppos. Orthodoxos Primipilos item Christianae Sectae Teos etiam qua
 Crueliter Regius locos in Nipus in fideles grassari coeper.

Eodem Anno Apologiam ad Constantinum dedi, apud solitarios agam
 in exilio. 11 objecta sibi crimina veniunt illi: 1° Officiis illi, q^{ui} aduersus
 Constantiu male locutus fueris coram Episcopo, ex quo q^{ui} dixerit illa Ca^{sa} et
 sive sit, 2° quod cum Maxentio conspiraueris, et literas ad eum dederis,
 quas se pro manib^{us} habere dicebant Ariani 3° q^{ui} in Eccl^{ia} Nidum Geora-
 ta Castra Solemnia Paschalis celebraveris, 4° q^{ui} iusti Imperiales
 non obediueris, has Calumnias Egregie Examine, ad p^{ro}negand^{um} temp^{us} in alior
 praesentia fuisse apud Episcopo, v^{er}um aulicis, o^{mn}em Episcopo Locⁱ, horis ag^{re} tety
 apellat, ad alterum Argumento ad hem respondit. Videlicet a Ratione pro
 his alienis et in cultu Tyrano quod nunquam videat Ca^{sa} Maximam sum^{us}, be-
 nefactorem Episcopo, Episcopo, sed negat culpam in se redundari, vnde ut
 pote, qui o^{mn}is p^{ro}ne et de coactu populis, si ita d^{ic}it p^{ro}solentia, Adulterium di-
 cit se inobedientem non fuisse. Quomodo em^{en} exis timare potuisset hanc
 voluntatem Imper^{is}, qui sibi iuramento ap^{ro}misit de n^{on} auscultandi Calu-
 mniis Haereticos se n^{on} audire, cum q^{ui} vocatus in fueris ad Raonem Reden-
 dam Merito se p^{ro}nupe dubitare, ansis ejus voltag. In hac Apologia per-
 tractat, quae per Syrianum acra v^{er}o Alexandriae.

Anno 357 Epistolam ad Solitarios per amplam dedi, nam Magna illis
 Monachis amicitia erat, ut pote apud quos in exilio plurimum Morabatur
 hi itaq^{ue} Rogarunt. Praes illor, ut sibi Historiam Arianae Haeresis, per
 scriberet, et Exararet, et hoc opus in duas Divis^o pareret. In 1^a Dogmata tra-
 erat, ubi Christilissime Exstans illor Haeresim, sed non tulit Exaratumq^{ue}
 hoc praefatissimum. Exstat in praefatio ingua humillime de se tempe-
 licet v^{er}o est in temporis summu^s, v^{er}o in illa Sage se quos hoc assum-
 mere voluisse, sed Sublimitate Mysterior^{um} identidem decessit. Nunc
 tandem illor petitioni satisfacere voluisse, in 2^a parte Historiam
 Haeresis illius describit, quod etiam Nunc p^{ro} manib^{us} h^{ic}, incipit a
 cultu Tyriensi usq^{ue} ad Ann^{um} 357, n^{on} ita fuisse, ut in Apologia d^{ic}itis
 roriam Crueliter Regi demat, qui tum Maxime grassabatur, v^{er}o
 v^{er}o etiam lausus v^{er}o, et liberu^m. In hac Epistola Severitatem ai^{us} Con^{stantini}
 Arguit, licet am^{en} de eo semper honorificu^m locutus sit p^{ro}terea autem hoc
 est quod p^{ro}steruliam ad Alex^{andriam} et mos Excripseris Cioq^{ue}, ut ejus ans
 Athanasius

Arhanasius; ut vose excausaret, dicit se oratio de causa Arhanasii non
capere, quamvis Frater aliquid daret, hinc mendacii & saltem hypocrisis
deum facit Constantius Arhanasius, addit si hoc propter fratrem fecit, hinc
defuncti memoriam in honore, in eadem epla Constantius dicit se imi-
tari Patrem pellendo in exilium Arhanasium, hinc iterum castrum
illius animum exagitat, dicit si Patrem imitas, in pellendo etiam in
Aeternum innotari poteris, Antichristum etiam cum appellas, cum
nullam excausationem propter adferre prose, sed in oem partem Cun-
chor Cuius, vel Typo Arhanasius trahi se vult.

Eodem anno Apologiam pro vindicanda fuga sua edidit, Nam Constantius
Antiochenus episcopus illi exprobat, quasi ab ipso Meccisiam super sed ille hanc
calumniam refellit dicit. Attendi ab Exemplis A. Virorum, ipsius. Hi licet am et
fugam, dum pastoris solus ad inquirat, Causas de qua quod per Syrianum, et
Heractianum Tyramic inquireres, hos ipsos Officio in eodem expungit
unde quae de deo vidimus, sunt excepta.

Diximus anno 359 Celebratio concilii Constantium Concilium Aeu-
menicum, sed Cuiosianorum, et Leonianorum Concilium in quibus in duas
partes, C. Arhanas. et Constantius. quae gesta fuerunt in Aegina hinc
quod legitimum erat usque ad Condemnationem Ursacii, et Valentis item
in Belluensi, usque ad Medionem Legatorum tractatum exagitat, in quo historia
horum Conciliorum ad amicos suos Monachos misit, dicit perfidia haereticorum
hoc ipsum effectum, ut in unum convenirent Episcopi, timedant enim damnari
omnem, Cugillat formulam tertiam Synodalem, cui des. Amphylo-
nia Cuium, et imperatoris subscripserunt, unde probat illorum fidem ante
Constantium non existisse, quod si hoc statim verum tamen est dicunt esse dicit
de H. Mar. prioribus adducit, deinde Arhanasius quoniam in constantia, et in
fide variandi libido, producit octo formulas Pro 10 ab illis propositas,
hinc etiam quoniam de Synodo Nicena Cypriano anno 360 habita Antioche-
na ad 361, sed cum hinc tardius acciderint, rari dixerunt de ab illis, vel
ab alio se adducit.

Anno 369 Marcius Constantius et isidorus sub Juliano apertam Persecutio. Alex-
andria Arhanasius, ubi cum Eusebio verum ex Alex. ferro Calpurnio
dum celebravit, ab ipso reprobatur de Persecutio et propositum in ea, prosequitur de
dammis Alexandria quod subscripserunt formulae Arhanasius Amminensi attulit, dicit
epla Synodalis ad Antiochenos per Eusebium, verum et Arhanasius Brixensem quod
sub ne epla Arhanasii ad Antiochenos inscribitur.

Rebas adhuc quicquid de vita S. Antonii primi Monachorum parentis. hic vir sub persecutione in loca obscura abditus, et Quiescere Vivendo pelleret ad se multos, adeo ut vivente adhuc illo Multa Monachorum Monasteria fuerint quorum cum ille parens, et Abbas erat. Scripsit hoc opus magna cum industria Iovinianus, et secum Romam ad Gulum accipit amicos, occidentalem institutum hoc sit ampliato, adeo ut f. inter mulieres S. Marcella Hyeronimo teste institutum hoc sit ampliato. Sunt praeterea Epistolae Multae ab eo scriptae, quas hic singillatim referre non vacat: ex his una ad Serapionem ad 358, magna roganti Episcopo Circumstantias Monasterii describit. Aliam dedit ad Africanos, magna demonstrat Ecclesiae Catholicae nullam maculam intamam, et subreptionem Ariminensem. Opera Athanasii omnia edidit, Bernardus Monfalcon ex Ordine S. Benedicti, unde Albertus Brugem in sua Bibliotheca Graeca hanc alius praefere. Th. 5 Pag 297 et in ed. in folio tria complectens volumina.

S. Hilarius Pictaviensis

Anno 355 Episcopus in Aquitania gessit, Cruditione, et zelo fidei velut Sideris nixem, madules fulsit. Sed paulo post adversarium Macrum Damiani nem Arrelantem, secum enim Gallianum in unum fuisse ab heresi Ariana; Saturninum tamen cum Ursacio, et Valente Amiciam Jovis, hoc dogmata docere, illi; Non paucos jam Macrus erat discipulos adeo, ut periculum Gallio toti immeret in parium; peruerso huic christi proposuit S. Hilarius, et cum paucis Episcopis cum a Communione Removit, vandum tamen illi poenitentiae forum censuit, sed si Confessoribus in causis probaren, Verum si decerant hi heretico illicitae artes, effecit ille, ut Concilium Bixerense indicetur, ad quod Hilarius veniens cum accusare non desistit, Aesclae primicerius Saturnini depositi onem cum tacere iusserunt, fieri quoque Synodus ad Constantium miscuit exitium viro S. procuratoribus, unde itaq 359 ille in Phrygia Rhodantius vero cum eo exulavit, cum quarto exilii annum ageret famosum illud Concilium Eleutherio Constantinus indixit, Verum cum scisiones factae in eo fuissent, S. Hilarius qui praesens quoque aderat, cum Legatis ad Pontificem profectus, et rescribit, an iterum locum exilii, vel Patriam regere debeat; Verum Magis de bono Ecclesiae esse sollicitus Cogit quam de suo, porroquam vidi Ursacium et Valentem cum Accario, et Orientalibus foedus iniisse ad extirpandam, idem Nicanorum; Nam et Concilium Constantinopoli ideo convocarunt, poenitentia Constantio obliquum libellum duplicem, in quibus duplex Argumentum pertraxerat, 19 peris ut eam suam recognoscat iuberet, nam si si Rex reprehenderet, Resolvo

De ad agendam poenitentiam inter Laicos ad finem vitae. Cum autem. Coadiua
 priuata esset, Comisio vobis Spiritus, ut cum quando velle assumeret. Vnde ipsi defensi
 one si dei mendi, multo magis auiat ut nra sibi facultatem daret cum hanc
 eis egerit de fide, ostendit se velle in proferre. Nisi Euangelio e forme esse
 ueretur. Vix hoc Ariani offererunt. Quibus inuenientes finiterunt Hilarium
 in diense Caam esse reuicatum, factum est in Deo providente, ut tametsi ex p
 so Casaris uideri in calidum missus fuerit, Verum in portu ad Parian
 ticer ab eo rescripto. Antequam Gallias perisset, prius Mienris prouincias
 percurdauit, des Constantiam in fide Micona Cohortatus, fugientiam item
 Ursacii et Valensii Communionem, quod impostura vel ex sola recenti a fide
 ad Arianos defectione apparebat, transiit deim in Illiricum. Ubi totam
 Rorxim Chorin, et Axiu eorum hanc in Italiam, ubi Eusebius Verge, regeris
 socium labor suorum, inde in Gallias, ubi plura celebrant. Cilia ad resan
 cienda damna ecclesiae suae, quae per subscriptionem formulae Arianismu
 accepit, eundem mentis erat cum Eustathio Alexandrino Concilium Alefan
 te, Erga receptionem Episcopi poenitentium cuius fit Mentio in fraga, denig
 undecauit suum uoci nomination honorem, et quia patermus Periclaensis
 et Saturninus se ejus conati bz oponebant, nec in resipiscere nolent, eos se
 dibus signauit, ita cura Hilarii Gallia tota ab arianis praeseruata et circa
 annu 304 Roma pererebunt. Auxentium Mediolanensem virum historicum
 spargere. Atilianus isthuc aduolauit, et Valentiniano persuasit, ut sibi di
 putatione cum illo egerit liceret, obtinuit, et licet ut sapientiae et doctrinae
 quae Auxentium profrauerit, nihilominus effecit ho uideri, ut Episcopus
 suum acrimet, Arguit Hilarius operam se perdidisse edens in Gallia
 aedicti, ubi etiam anno 307 mortuus est Vancipime. Vulpianus Cicerus l.
 C. 39. 21. 45.

Opera Hilarii. Primo liber de Synodi: Episcopi occidentis Clubi exanode
 fide. Inter formulas quae creberrime procedunt ab arianis, et erio
 mobant de Episcopis Orientis haereticos esse igitur Hilarium in Phrygia exflan
 tem, per litteras rogauerunt, ut se certiores redderet, de fide Mienris
 ad ipm 358 scripta librum de Synodi, in quo varias illas formulas deca
 ra, incipit ab Anazarana, quam Catholicam dicit, Nihilq. Mali Cimine pra
 terquam quod vo. Ambrosius sit ex mpta, ut hoc clarius ostenderet, ubi
 iungit Cyrmenensem ha quam Bii et Potamii Blasphoemiam apellat,
 transit ad Synodum Antiochenam anni 341. Cui 99 Episcopi subscripserunt,
 quidq. sub Nomine Iuliani Circumferebat, in qua parum nihil e. Cece
 hendibile, Nisi quod uisae nra fiat mentio, transit ad Claridensem n. Antiochenam.

Quia nullam novam isthic proaderunt formulam, potius Philipporianam, ultimo formulam Cyrminensem se am dicit cui debemus subteritiam, hoc est dicit nihil haereticum committere nisi quod nulla fiat vox utiae Mentis addit non esse merendam fidem, aliquis ex unius vocis reverentia, aut professione: Nam in utroque casu pro quid Orthodoxus, & haereticus esse prout est finis illius, et interpretatio vocis, quam proficit, & recitet, adeo non illo est Catholicum, qui Carri filium per oia similem dicit, sicut Nequi honoracioni admittit: Nam et sub hac voce haereticus potest latere Nihil si quis intelligat, filium esse Carri in persona Substantialem cum Abellio, aut si hunc sum accipiat, quod hoc Substantiae in unum coalescant, non quia voce, sed su, quicquid vocem aliquam usurpat est Metem de fidelibus Injert deinde licet multi sint qui in Oriente, qui reciterent Substantialem vocem, non est tamen haereticos, quia hoc non faciunt prava mente. Ex hoc loco resolutum est sententia aliquor scriptorum Multos N. P. P. Comorianis adscribentiam, uti S. Meletium Antioch. Cyrillum Hierog ex quo in Mense haereticis, verum tricarum vidandarum Cae vocem Honoracioni non ad mittebant.

Liber adversus Vrsacium, et Valensem pariter ab Hilario editus: gravissime in eo insectatur in duos hos impiores, postquam foedus Arianismatum legibus perigissent, post Caelium Athimense, in hoc libro refert Caelium Cyprianum ab iisdem celebratum, uti et Historiam Celestis et Arim, si exerat integer, sed fragmenta sunt, unde et sub Ne Fragmentorum Hilarii videtur libellus iste.

Idem anno tractatum adversus Evarium scriptum quem ante mortem quid vulgare non voluit, sed proquam factus esset, publicum luce videri, ait miris temporis fuisse eadem. Nunc tempus jam est loquendi, ut hinc ex ingemiscit Cyprianus iniquitate temporum. Eius Imperium Antichristi temporibus, quodas, utpote quibus pastores aamant sibi concreditarum dispersi fuissent, enarrat quae ab ad 343 a Caeli abulo Mediolacti sint, ubi et Hieronymi Concilii Caelium Eusebii veroluciferi Caeli, et aliorum de censeo Evarium Antichristum, Tyrannum appellat. Meiri Tomo tertio.

S. Epiphanius

S. Epiphanius anno 368 in Oriente Salaminae in Cypro Episcopus, et Metro polita Creatus est. Erat hic Natus in Castertia prope Eleutheropolim et teste Athanasia S. Inguarum peritus, Syriaeae videlicet, Hebraeae, Aggri pricae, Graecae et Latinae, unde etiam peraglotos, seu S. Inguarum celebrat. Singularem ejus virtutem laudant Antiquissimi Historici inter

155

Carex Hyer et Aug. equibus ejus Historia rexit, quae hic referenda esse
utroque de divisione inter cum Joannem, et Hieronimum, item inter
Chrysostomum vide de Originis lib. III.

Opera Epiphani ex operibus ejus, Maxime ad insuetum No-
trum perimet liber Panarion intulatus, quod Latine Arcem Medeam
scat ubi omnia haeresum Historiam sexis, quae ad suum Aetum et ortum
et quidem ante Natum Xpm haereses 20, quae inter Iudeos et Graecos
et monachos post Natum Xpm Salvatorem Nro EO exposita Caudig Historiam
de Misitibus non solum autem exposita et cognita haereticorum, sed insuper
Notissima refutat, variis et scriptura argumentis ductis, ut velis ex Phari-
saeis et Sadduceis Malis prouidet, Sic et hoc opere Adam Sabini Interretum

Exaravit etiam Anacephaleosim, seu Epitome breue in eadem Materia
seu eidem priorem librum, Et prae Manibus non posse, et Regis S. Augu-
stini de Fidei articulis et breuiter in dubitare hanc ejus Anacephaleo-
sim intelligit, utique libris editionem laudat Fabricius in Bibliotheca
Graeca Tomo 7 qualem Notis eruditissimis prouidit Parisiis.

Quas quoque epistolas scripsit 1^a ad Irenaeum Hierosolymitanum, et 2^a
apparet diuina inter eos propter suspicionem, alteram ad Hieronymum
in qua Theopelum Alexandrinum et Hieronimum excois propter labo-
res cum Originis, utraque exarat in Epistolis Hyer, nec de Latina 75.

S. Philastrius

Brixienensis in Italia Quis Irenaeus Auxentini Mediolani Epi. Ariani
et Aetorum insecrator Tomo 14 Pag. 215 Fleuri. Anno 387 Concilio Agni-
tensi a Gratiano Congregato interfluxit, ubi cum Carex Arianam here-
sim Condempnauit, et Arianum Chismam prouidit p. 660. Nactus est successu-
torem S. Paulentium qui viam Philastrii Conseripsit p. 449.

Magni preii Quis de haereticis lucubrauit, quod Noris in Indicibus
Illustratum in lucem emisit Albericus Fabricius Hamburgi anno 1721°
in octavo ipso tere lib: lat: 1.15 p. 287. In hoc opere recenset haereses an-
te Xpm Natum 26. post illum 178.

Ruffinus

Aquilejensis praestiter vir antiquam Originis haeresi infer-
tus est, a Sancto Hieronymo epistola 5 ad Florentinum, et 4 ad Ruffinum
ipsum laudatissimus Fleuri Tomo 14 Pag. 409.

Ex Orient

Ex Oriente rediit, factus in Monasterio Nisirenfi a Didymo Origē-
nitarum errore, hunc in occidentem tulit, et adjuvante Melania
Romae Operti, Viricium quidem sefellis acceptis etiam ab illo litteris,
Communi carorū, sed ab Anastasio Monacho Marcello damnari, Obiit
Aquilae a. d. 411. Vide Origēnitarum heresim, Navalem Alex. in Sy-
nopsi Saeculi III p. 25. et Saeculo III p. 367. scriptis Sitos H. E. 2.

Palladius

Natione Galata Ruffini amicus. Theodosio 2 Consule et Alexandri
am venit, hic ad Ceterum Monasterium in Monte Nisirenfi diuersorum
Cuaquum nactus est Doctorem, et gaudium solitudine comitans, Annus natus
est 33. a. d. Chrisostomo. cui erat Charissimus Hekengoli in Bithinia quā
Ordinatus ē. Legatione functus et pro Joanne Chrisostomo ad Innocentium
Papam. Hoc ex Historia Palladii ipsius Lausica, et Dialogo de vita Chri-
stostomi Heluri Tomo 114 Pag. 119

Ex his Historiam Lausicam sic dictam quia Lausico Praefatus oblatam
continet illustriorum Monachorum vitam, et Monasterii Nisirensis tempo-
ris illius incredibilem vigorem. Hb. Fabr. Tomo 9 p. 2.

De vita Chriftomi Dialogos, quos ab alio Palladio Conseri-
ptos autumat Fabricius, laudat idem Editionem operis Graeco-Lati-
nam Frontonis Bucci cum Versione Heruati in Aueruis Bibliotheca
ea P. Tomo 2. Parisius 1624, & in Bibliotheca P. P. Tomo 13 1644. 16
cum Notis ejusdem, et alterius operis Graeco-Latinum cum Versione
Bigoni Parisiis 1688. 4. 2

Ex praefata politica divisione liquet Aptos fundantes Ecclesias ejusdem habuisse variationem, vel in primariis totius Imperii urbibus, R^{omae}, Alexandriae, Antiochia Patriarchas, in unaqueque Provinciae Metro, poli, Metropolitani, ac in reliquis illustrioribus urbibus Episcopos constituerent, & quidem quod Patriarchas attinet, antequam Calcedonense Concilium nominis hujus Notio in invaluit quidem, & potestas in plures Croumerasimo Diaeceses, ab Aptos temporibus Manianis, ad hos primebat Metropolitano Ordinario, Concilium Patriarchatum comuebat, legum Ecclesias de eadem Civitate ad illos tamen Majores Iudices a Metropolitano appellat.

Patriarchum jus idem tribus Episcopis in duas Diaeceses aperit Concil. Niconum Can. 62. Concilium Can. 2. I. Gregor. M. L. 2. Episc. 40. alij 3. Num. Multi sine Episc. pro ipsa in solo principatu sola Aptos quicquid in Antiochia erat, quod in tribus locis unius est, ipse em Sublimarius Verum in qua Panagulum diceretur Videri. Hoc ipsum probat Auctores Sela, sit et Damasci Pontificum utriusque in Conc. R^{omae}.

Patriarcha Occidentis Iuxta Patriarchica R^{omae} Episcopus totius occidentis lictus gubernavit ad hunc pertinebant Diaeceses Macedoniae, Daciae, Italiae, Illiriae, Africae Hispaniae, Galliae, et Britanniae Hoc agnovit Synodus Arelatensis, sed anno 314 ad Sylvestrum Orientis, tu qui Majores Diaeceses R^{omae}, Arelatensis, Occidentalium Coelestium appellat, Noralis et Capse, Venerunt em et Orientis Diaecese debuerit, si qua Pontifici inellectisset, utique jus Pontificis in Occidentem plurima facta Historica iam delata probant.

Patriarcha Aegypti Diaecesis Aegypti curam gerebat, usque ex Canon. 62. Niconum, et Episc. haeres 78.

Patriarcha Antioch Nientis Diaecesi praefuit.

Hierosol. Episcopus quoque peculiare honoris privilegium a Niceni Canon. 62. accepit Salvatim Calasiensis Metropolitae auctoritatem, & totius et ipsa hae Sedes in Patriarchicam evicta est, Antiochia Palaestina et Arabia Parva cum Syriacorum Regione a Throno Antiocheno.

Constantinus Hieracensis Suffraganeus in Constantino de Quibus p^{er} 22 sedis obtinuit R^{omae} tunc licet R^{omae} Episcopus Constantinus, et Gregorius M. d. Cesserunt totam Graecorum ambitioni, eiq. attributa octo Diaeceses Asiae, Pontica, et Thracia, et quid quid Pontus Euxinus Representacionem verum ad ipsos, quae

de his

De hiscribas Papius. Vnde ad Annum M. 39.

De Crarchis

Crarchae Patriarchis inferiores Superiores Metropolitis Erant, regerebantur in Oriente. Episcopus cui Diocesis Arianus, Casareensis cui Pontica et Thraciensis, cui Thracia parebant isti nulli subijciebantur Patriarchis, id Supremo jure suae Diocesis Episcopus regere et agere, quod Patriarchatus hanc Aeterna fuit Crarchae potestas, Constantino enim Patriarchatu exco, huic subdebant, dñi eximio tribant, hñce, et in Com. Aemennij pps & Patriarchas subdebant.

De Primatibz

Primatus nñtus, ac Crarchi Metropolitis Superiores Erant, et in segra Diocesis Episcopus jure dicebat, hoc solum dixerim ne, quod Crarchae nulli Patriarchae subijciebantur, Primatus contra iis eam obtrahi hoc Paulo summo honore fuit, chantur.

Primas Thesalonicensis ad Decidenis Patriarcharum Extinctas, quo summo spectabat universum Illyricum, id illo deinceps Secro in duas partes Diocesis Macedoniae Orienti est tributa, et Nililominus R. Episcopus jure verno Patriarchatum, in Thesalonicensem sedem transferebat, hñarig Aphrodisium seu primatalem dignitatem et potestatem totum Illyricum Thesalonicensi Antistiti derelictum Episcopus Damianus Ascholia Vicarius, Anastasius Incentius fñs Angli Bonifacius f. Calistinus f. Rufus Sixtus & Leo & Anastasio ut Cras ex eorum Episcopus.

In Conc. M. et C. Aem. pps Patriarchas subreptis ex Leone Sauro & conomacho in ordum Rñ Ecclē, Illyricum, Siciliam, et Calabriam a Patriarchatu occidentali diicte, et Constantino tribuente extincta ē Primaria Thesalonicensis, mansit vñtatar Macedoniae Metropolita.

Primas Carthagiensis Esi Diocesis Africae plures Numerant, eas Metropolitas, quod interdum etiam Primatus Nuncupatos ei Obvenit, hñt in dignitas in Metropolia provinciae, ut alibi fieri cōvenit ad nexa fñs, et semel Ordinaōe Episcopus cuiusvis sedis in eadem Provincia eandem obfinit, Solus tñ Episcopus Carthagiensis stabili lege Episcopus erat totius Diocesis Africae. Vnde Episcopus Leonus q ad Perum, et Joanne Africa Episcopus hoc jure excois C. Cyrtianus Evocando plenaria Officiū Consilia.

De Metropolitis

Metropolita a Metropoli uniuscujusque Provinciae, ejus Erant Episcopus dicebantur, ac ideo

de ideo primi exant in Provincia Singula, et Caseris Antiochiz in ea Continenti
praesent

Metropolitica dignitas ad ipsos Antiochos unum originem Reliqui te Cere
nigius Paulus ad Titum Calpurnio Cl. ut per litteras Præsbyteros Chineses ego
disposui tibi, ubi videro si Præsbyteros intelligi eam Episcopos, sicut aliqui Novatiani

Horum potestas ad hos pertinebat tunc per Provinciam Episcopos
ordinas, ut ex Casaro Pauli loco patet, et ex Concil. Laodicensi Can. 12 et licet lo
provincialium Consensus, et praesentia Acquirere, aut in hoc absentia
saltem ordinatoy ad Ecclesiam, in electionis confirmatione a Metropolita per
senda fuit Con. Nice. Can. 11.

Imo ordinatio facta prae Metropolis scientiam rixio de lazaris Nic. Can. 15
Primus erat in Provincia illa Episcopus totius Provinciae iuram ge
res. Nec ei dumtaxat inferiores Clerici, sed ipsi etiam Episcopi subiacabant,
qui nil majoris momenti sine episcopi consensu agere potuerant, Concil. An
tioch. Can. 14. 16. 19. et 20. visitabant Ecclesias Provinciae suae subiectas
Concil. Causinense.

Episcopis ad aulam Imp. aut alias p[ro]gre proficiiscentib[us] Necessari
us erat Metropolitae Consensus Concil. Antioch. Can. 2. Card. de Neuplan. 9.

Non omnes Provinciae Africa duos habebant Metropolitae, uti Con
jicit, ex Concil. Carthag. C. 3. Provincia quae primus Sedes h[ab]ere tenet Lu
gans Miltan. Neg Metropoli Urbis honor iste adjectus fuit, sed ordinatio
Senior Metropolitae vices obibat, ut § praecedente ex Cone. q. vidimus.

Denique Provinciales Synodos bis unoquoque anno celebrari Mandat
Nicae C. 5.

Quid quod ad Metropolitatum p[ro]p[ri]e pertinebat, Honor Episcopus Ori
gend, cum plenario in sua Provincia Concilio, et Consensu episcopi ad opemceda
in Episcopum exigenda pertinebat ex Can. 5 Concil. Carthage 2^{ae} Si Numidia
Metropolitae Logashe Aug. Episcopum Civitatis in Castello Tuscalensi Aug.
Episc. 26. Hoc in illis non licebat in agris, villis, aut modicis littib[us] pro
hibere Concil. Laodicensi C. 57. Carthagensi Can. 6 Carthag. 2^{ae} Canon 5us

De Episcopis

Episcopos habebant p[ro]p[ri]e Metropolitani solum maiores Civitates, in Modicis em Episcopos
inducere ut supra visum Canones prohibebant, in Provinciis § 106 Re
censio Josephus Bingham in Originib[us] Numerat Episcopales Sedes supra

2130. In Episcoporum Electione prae Metropolitano Antiochiam
comiteri

Concurrere debent Comprouincia huius vtra, qui Synodaliter Gregari vtra
sua deprecabant, si ad eum p̄terant, p̄ Valtemeraz Ordinao facienda, et ab ab
senit, ex ipso p̄cedantus assensu Nicæ Can. 4. Laod. Cap. 12. Antioch. Can.
19. 16. 35.

Secriones huiusmodi n̄ raro fiebant, auctoritate Imperii ali ipsa Deffe
rente Ecclā, sic hoc seculi Synod. Mediolanensis Valentiniano 1° Theod. 14
c. d. Concilium Ep̄orum Gregor. Nizian firmavit Theodasius ut Deffe
auctoritate Gregorii, Gregorio sponte cedente Imp. Nominaoem Noui
vibi Sexuarii, et Necessario, etiam Gregorio Ecclā Commisit, Cod. 1. 7. C. 8. ab
Arcadio Ep̄um sibi vtri Concilii postulantis, qui factam populi, & Cleri
Xromi Electionem confirmavit Cod. 1. 8. C. 2°

In promotione tñ Ep̄or lex Veruabatur, ut n̄ nisi ex Ecclā vocant
clero aliquis assumere, nisi Extraneum aduocare Euidens Necessitas
stulasset, Cñar id ex Ep̄la Iulii apud Ath. Apoll. 2° exprobrant, quod In
gotium alienigenam, in Thronum Alexandrinum Occidentis insipienter.

Absentiam ab Ep̄orū Comemorationem in aula Imp. translationem
excommunicari in vna Diocesi in altera Receptionem, iuris diuisionis ex exci
cium extra limites vna Diocesis vtrius prohibent, parim a Nicæno, par
im a Sardicensi Concilio, Sed quis omnes obligat, nec, et iura Antiqua
Necesseat.

De Chor Ep̄is

Horum nomen ante seculum Ignorauit, primas eorum Mentio finit
Concil. Ancyr. 314 Can. 13. Neocæsar. 314. Nicæ. 325. Antioch. 343. Et
his Comprouincius Chor Ep̄os in villis, et spagijs distribui voluit, fuisse, vtri
vra Ep̄orum, velis vicarii eorum fungerent, et licet ex Can. 10. Con. Antioch.
ris liceret Ordinare Leuiter, Exce. Das excludat onos, Propter ex tñ et di
aconum penitus interdictis, Animaduertit. Etiam si Ep̄or Ordinationis
Accepissent Chor Ep̄i, Ne tñ Presbyteris illis, Cui percepto, vel litteris Ep̄i
in unaquaq Parochia aliquid Imperare, nec me auctoritate litterarum
eius in unaquaq Parochia aliquid Agere poterunt. Concil. Ancyr. 313

Sed Nihilominus quorundam Ep̄or Negligentia factum ē, ut nimis
amplam Chor Ep̄is potestatem concederent, Agapius Coedicensis Admi
nistratorem Confirmationis sacramenti Ecclā Consecrationem, & Virginitatis
benedictionem vis delegare solebat, fuit abusus Synodus Hierosolen
sis grauius redarguit rationem reddens, quia Chor Ep̄i, et Presby. ju
sta Canonem vnum 4° Can. 1°

168

Et Multo magis Vaculo Q. Carolo III. Imperatore praeuenerunt Mun-
erum Ep̄alia crescentes Presby. et Diaconos Ordinare confirmare Cuius
et Clauis. V. Consecrabant, gratissima q̄ querebat, a Germanis, et Gallis
Ep̄is per otimum Salisburgensem ad Leonem I. missam, qui respon-
dit omnia ab illis Nulla facta fuisse, & hac ē iteranda a Canonicis Or-
dinariis Ep̄is. Hoc responso accepto in Con. Ratisbonensi r̄rum cō pro-
nunciatur, quid quid ab Ep̄is his Ep̄aliter primum est. Nam
Ep̄i non erant, quia Nec Canonice a B. Ep̄is Ordinati ideo de Ep̄al.
Ministerio Nō agere potuerunt. Cunctis legunt. l. 7 Capicularyum C. 28
et 329.

¶ Rodinus Hispanensis de off. Eccles. C. 6 illos Ep̄os vocat Vi-
carios pauperum p̄ Curam gerentes, nil aē de Ep̄ali Ministerio
sumere debere, Nam ab iniuria hinc Con. Medio aēo 845 Can. 114. &
Mehense aēo 889. Nōne clare ex his probat Chō Ep̄os Ordinatione
Ep̄ali caruisse, et ceteris Presbyteris fuisse Equales, et in Hæretici
præferunt ab his sacros Ordines fuisse Collatos.

Solunt Objectiones p̄ Con. Antioch. in hiber Ordinare Cō Ep̄is
Presbyteros, Diacon. Confirmare item sine Cōsensu urbani Ep̄i, q̄ si illen-
si Urbanus Ep̄us potuit Ordinare, d̄ si potuit Non differabant ab Ep̄is
q̄ P. D. Ant. Prohibetis qui in Ordinatione erant Ep̄i. C. A. Inhibet in-
structionem N. A. & Cons. Rad. Jam dicimus Chō Ep̄os Inhibetis Nō fuisse
alios Ep̄os alios puros Presbyteros quod ex Can. Nica. 8. et alijs pro-
batur nisi uti Con. Ancy. C. 18. de ijs qui ob perniciam p̄uli a Cō
Ep̄aribz exclusi erant, imit. Igitur dum dicunt eos non posse Ordinare si-
ne Cōsensu urbani, de illis intelligendum, qui Cōsecrationem Ep̄alem
acceperant. Nam hoc lex et apud Ordinarios erat, ut alter, in alterius
Diocesi non Ordinet, sine Cōsensu loci Ep̄i, En verba ipsius Canonij,
qui in r̄ijs vel processionibz Cō Ep̄. Nomina, Quamvis Manu
impositionem Ep̄orum acceperint, quæ ultima t̄ba ostendimus quæ
tam Ep̄os fuisse.

¶ Urquid hacten. Canon. addit fiat aē. Ep̄us ab Ep̄o Cuius Cui Dub-
jiciat ex in horum Verborum d̄s Chō Ep̄i. Sine Cōsensu Consecrari,
Sine non debeant Eligi ab Ep̄o, q̄ omnes in d̄ixerim n̄m poterant
Conferre Ordiny. ¶ C. H. C. Disparitas est, quod Constituto solum ju-
ris d̄i

ris Dictionem eximere eam Spectat, sicut em Presbyteri Non poterant Vicarium agere sine Ordinarj licentia, ita Neg Consecrari, Et ad ueris Consecrari valide poterant functiones Episcopales exercere, & non licere sine Consensu Ordinarj. et Presbyteri Nec valide, Nec licite, usque qui ipsa Radicali Pontifice carebant.

Objic 2o Concil. Ancy. Can. 13 ut Dionysij eligi versio h'c Concilio
Non licere Presbyteros, aut Diacon. Ordinare, donec Presbyteris Catholi-
ne precepto Ep'i. vel litteris unaqueq Parochia Sed Canon. ille dicit Coi
 Ep'is, et Presbyteris n' licere Ordinare lege ordinaria sicut aem & Consensu Ep'i, q'o Chor Ep'i, et Presbyteri valide poterant Ordinare

Res C. M. N. m. Ras Canon hic mutilatus e' ideo suspensus i' a Chor Ep'is etc. Sed nec Presbyteris aliquid agere sine Precepto etc. ita dem legendum e' suadeo Ep'ionie Canonum ab Hadriano 1° ex versione Dionysij Confirmata, Vnde iter quoq legio Capitulare Aquisgranense sub Carolo III. et Ferdinandus Diaconus. Cath. qui cum antiquis res sunt, eorumq auctoritas preferenda e' Vulgari lectioni, de Duplici igit, q're Dominum hui agi, 1° de Chor Ep'is, 2° de Presb'teris, qui in Eccl'a Cathedrali aliquas functiones vacas exercebant, distincti a Coi Ep'is, de primis indiscriminatione statuitur, Secundo vero inter dicitur ore in Ruralib, aliquid agant sine expressis litteris Ep'i primis q'o deat ordines omnes conferre, Secundo Hec ingerant in Regimen aliorum.

Objic 3o C. Basilij Ep'la 180 ad Chor. Ep'os sua Diocesis scribens conquerit, quod ob Negligentiam et desid'ium multi quidem ep'os in Ruralib, Parochijs sacerdotibus, sed vix aliquis dignus, cuius verba h'c, et quod neglecti multi quidem nominant ministri in unoquoq Pago, & nemo e' dignus altaris Ministerio, hoc quidem clamabant Presb'teri, et Diaconi quib' lum versabant, referebant aem ad Chor Ep'os, quia vere teotificabil' suscepis Suffragiis eorum Ep'um admovebant.
Postmodum in Sacerdotum Numerum adoperabant ei quib' si formas
arg. Basilij terrar' perimuisse ad Chor Ep'os, ut Sacerdotes Eccl'as Con-
firmarent, q'o poterant Ordinare sacerdotes.

Res. D. A. ut confirmarent sacerdotes per Collationem Ordinis, q' per de causationem ad Minoritatum spirituale, id est ad exercitium de finy collari jam ante per Ep'um ca. et H. C. Ras Rite discerni debet aliquem

Aliquem promoveri ad Clerum Ordinem, et aliquem jam Ordinarum de-
putare ad exercitium spirituale sui Ordinis? Spectabo ad Quam legi-
time, et Canonice Clericam, cum Præby. quos facere poterant, Nam et Notio
tempore huius est exemplum 4to go. Videri quendam Sⁿⁱ 1° moris fuisse
ut talis, qui Clerum aliquem administrare debebat hoc suffraganeum
viro probitatis, quod ad Clerum et Episcopum pertinebat 2° debebat hoc ad
Episcopum Cithi transmitti, potius ad Chor. Episcopum, 3° promoveri debebat
Ordinis ad Vicerodarium, quod fuit pure Ep^o Civitatis 4° Proficienti
jam rite Ordinarum, hoc fuit Cor. Episcopum Vini in Loio, Cere Basilium
non de Ordinatione huius locutum fuisse vel inde patet, quod ultro ne dⁱ
cas, quod si in posterum perfrueretur Eccl^e indignum talem in Numerum
Liceorum Reverendum, jam quomodo rite Ordinarum poterat veru
si inter laicos, go hie de Minoribus loquitur, quos Extensum poterant
habebant Chor. Ep^o.

Abiciunt 4to Duo tempore in Gallia, & Germania his deferrebat
Pallii Reges ad Nicolaum 1um Anno 884 cinis ex uno Regem, ut provia
potestas decerneret quid statuendum erat circa Chor. Ep^os qui re-
veris Chor. Ep^os facere ad Similitudinem 10 discipulorum, quos Ep^os
fuisse nemo dubitat, idcirco Ordinationes ab eis factas non esse iterandas, &
villas habendas raras in posterum ne videretur Ep^oali aurocorum
Arge format. Ipse Nicolaus 1us testatur illic tam quidem fuisse Col-
lationem ordinum multis litteris Ep^o. Sed in validam, argui validam non
potuisse fieri, nisi habuissent Ep^oalem potestatem 1°. R^o D. Maj. Jac.
Nicol. etc. In re Suffragani, et Maritima deliberatione perhabita item præde,
cessor suorum auctoritate Rescriptis Ec. C. M^o. Conformiter ad tradi-
tionem Vicerodari N. M^o. C. Min. A. C. Rac Hie occurrit exemplum ex
quo patet in ea R^onam Pon. Responsa etiam ad fidem Spectantia, per
esse debere Maximam auctoritatem, proximis si n^o fiant cum delibera-
tione congrua, si n^o rite Consulatur traditio, quod et hie Trigit, et siem
Cavere quoniam eruditis fuerit, humanum hie quid passus est affir-
mat em 1° Ep^os ad 10 discipulorum Normam Consuetos et hinc
inferit p^ontem eos Ep^oali potestatem, ubi manifestum aberrat, Nam
et hoc Ep^os quod ad Normam eorum distincti alio Concilia iudican-
tunt eos esse Metros Præbiteros, Sic Ratisbonense, Mediolanense, et
spanense, jam Nicolaus v^o ait 10 discipulos, quos sub eos Ep^os habu-
isse officia, quod in cum omni H^ostoria pugnat quoniam certum

Caucos ex his sacros Ep̄os. Cū sandus est in Nicolay, Nam dum hoc
 Responsum Eccl̄e, grāssimis Negotiis desinebat, ex quo sequitur non
 habuisse cum temporis, ut dicitur discerneret, Cupid et ipse textus est Ep̄la
 39 scripta ad Gallio Ch̄a Ep̄os, Item Venerum suarum pro abbas
 dum definitioni Cr̄a idem, et traditioni, Nam contras ex Concil. Mersuri
 año 889. Can. 10. ut Basilica a Ch̄a Ep̄is consecrass ab Ep̄is consecra-
 tur, jam Concil. hoc non transiit. Et sententiam Nicolai respiciens
 hic em occurrat Damasi Pon. Ep̄la, quae in Cabanino ad Can. 13. Concil.
 Ancyran apocrypha videt, ubi et Marwino in Notationib, ad editio-
 nem Natalis Alexandri Venetis diuam. Nam Nicolai Ep̄lam priu-
 am exundis videri inter cetera ad id attendendum hoc allegari: Quod
 Ch̄a Ep̄i qui nil permittebant ad roborandam potestatem suam, Ca-
 Ep̄lam per oralis sensu, Neg Concil. Nationale Ratisbonense oppositum
 Charlypes sine noua Consideratione cum q̄o Eccl̄a. N. biata decessa da-
 masi Pap̄e, Innocentii, et Leonis vacuum, et inane est quod Ch̄a Ep̄i ad
 Ep̄orum Diminutionem pertineat Egerunt.

Obijciunt 5. Rabbanus Marwus in sua Diagonem Mentens Ep̄la
 per pugnat Ch̄a Ep̄orum Auctoritatem, vidit autem in saeculo q̄o quo
 tempore his Gallos inter, et Germanos peruebat, defendit ille Ch̄a Ep̄os
 valde ordinare posse Diaconos, et Presbiteros. Annosque in Colutis
 eis imperare ioh̄es quodis hanc potestatem inuiderent, adducit pro fir-
 manda sua sententia Concil. Ancy. et Antioch. eorum in Nigriem ad Aplos
 refero, dicit em Amium et Clementem fuisse h̄i Ep̄os, jam in ab his Pra-
 by. et Diaconos ordinatos fuisse Nemo dubitat, unde h̄i argui possunt
 Ch̄a Ep̄is ex inuidia solum negant hanc potestas, q̄o eandem habebant
 R. T. A. N. C. pessimum ē arg. ex unius opinione ad universalem Eccl̄a.
 senarum vacuum, et velut ille Concilium Ratisbonense, et Leonis 3. de
 sponsum pro vili habuisse suam priuam opinionem Cr̄a eor deffen-
 tendo. Sic et nos unius Monachi priuam opinionem posthabere pos-
 sumus, omnia praetere arg. fuisse in h̄i, Conag. ius Ordinaris Ch̄a Ep̄i
 cūcere ex Concil. Ancy. et Antioch. Sed utrumque male, Nam de
 Concilii Ancyran. ex Dionysii versione jam supra vidimus. Item =
 Antiochum Imperimenz adducit, exemplum Cini et Cleri in dubium em-
 est qui vel a longe H. C. inspererunt hos a Petro Vros Ep̄os ordina-
 tos fuisse, utrum ipse Rā ab eis suo Munere fingerentur hoc saeculo
 et Ep̄os em Ep̄la 19 probauimus. igit, Quod Cini et Cleri potestatem

Iura Pontificalia exercere Non licet inferre qđ ex Ep̃i. Quo qđ jun-
 hos Rabbanus ad Apostolos Refert. Eodem jure Nos ex Criticis Legibz
 Negamus. Denique in eadem Ep̃la Rabbanus Errat, Capius, Apoc̃ma
 plus em viderum Verigrio agit. Nec ipse Abbas veluti certam hanc te-
 nuerit sententiam; Nam Com Dragoni submisit s. a. v. ab exarces Cor-
 rigendam, et licet Nullum testimoniū sit, id Dragonem fecisse pro-
 babilis in si Cogitemus Merentem Cum Archi- Ep̃um fuisse, qui
 Leonis III Responsum non ignoravit, Meminisse quoqđ Rebus Concil
 Raris bonensis.

Obiiciunt Ch̃ Chor Ep̃or munus fuit distinctum ab Ep̃is Ordina-
 riis, et Presbyteris cum Hierarchico Ordine Computarum qđ valide Presby-
 teros et Diaconos Ordinare poterant. P. A. Concl. Calcedon. Can. 12 ubi po-
 nad aduersus Simoniacos Censura in duas p̃rtes digestis illum, sedum po-
 nam recenses idis pretio Mercant, Ordines in Hierarchia Ecclesiastica Confi-
 rutos Ec. Hinc hic arg. Iuris Canon in 1° p̃ar. Signis Ordinariorum p̃pos
 pecunias aut Chor Ep̃um aut Presbyter. Et Sed hic Manifeste Cha-
 Ep̃i ante Presby. et p̃or Ep̃os Collocant, qđ Canon ex. Simanexa Cor
 Ec̃ distinctos, Argui ideo sint omnes Ordines Hierarchici Ecclesiastici qđ

Ad huc C. M. D. Min. hoc An quod sit Ord̃ pro in cruce et d̃re p̃er
 inens ad Hierarchiam Ecclesiam. N. Censu quod hi iurisdictione m̃a
 renam Majorem habuerint quam Presbyteri, Minorem quam Ep̃i Ord̃
 narii C. Min. et N. C. R̃ae dico verum ēē quod Cor Ep̃i in ea parte Cano-
 nis inter Ep̃os et Presbyteros Recenseant, Sed n̄ eo s̃u qđia Cor Ep̃um
 p̃ro ēē Ch̃ex et distinctus a Presbyteris, Sed quia s̃u Ep̃um Vicari
 et ampliore quamdam potestatem quam Presbyteri habuerint, adeoqđ
 sicut Ordinare aliquem ē illicitum per Nundinationem, ideo et iurisdictionem
 quandam spirituales p̃ferre quod aem Concil Calced. Non nec
 rae Cor p̃or Ep̃os us in Ord̃e Hierarchico unit liquet. Nec em d̃is. Ord̃
 cernit ēē, qui n̄ Corp̃is a primario ipsius Ec̃le et nec perduras ecogad
 finem Ecclesiarum, quod aem Hierarchicus Ord̃ n̄ sit inde paret, Hierar-
 chia Ecclesiastica Corp̃is cum in distinctione et inuariatā erat Temp̃e 2° Ar̃men-
 rem, donec eius finis d̃raret, Sed finis ē p̃er d̃raret, qđ est Hierarchia du-
 rare d̃r. Sed si Ep̃um ē Cor Ep̃um non ēē in Hierarchia qđ.

Supressio Chor Ep̃orum

P̃ter abusus varios Expressiōis, qui Clauſo qđ acciderunt illo

Enim tempore Graui Alexcas ing. Ep̄s veros, et Ch̄a Ep̄s p̄ro A. hienino
in eorum iura muclabant, quia res occasionem dedit, ut Consulere, sedes Apl̄
ca, ac tūc etiam in Concil. Ratisbonensi Merensii damnari diano, hinc
C. Antistes Ecl̄o diuino auri Communiter decreuerunt eos abeſcendi, Rex
ip̄e Francor̄ Rarum eorum Consentiam h̄uit, Nam in Capitulare Fran
cor̄ Rūm Delatum erat. 6. C. 119. Quat. Notandum em̄ jam Saeculo hoc q̄
ei illius minor familia fuisse Ep̄s, qui ab adoleſcentia in Relicis em
titi erant, igit̄ Throni Ep̄alis omnem curam p̄ouerunt, et p̄uerant
de Charaſacturos, si p̄x vicarium populus Regere, hinc factum, ut n̄
trūm iurisdictionem quandam eternam concederent, et Ep̄alem
etiam Charactere concederent, et postquam p̄t Gallicandum p̄den
tiam suppressi fuissent, adhuc sa longo tempore durarunt, tūc huius
Pip̄es Laici erant, Nam uberes p̄dus Ep̄ales Charodrae dabant, hinc
factum ut defunctis Prosulib̄ n̄ statim sedem sup̄plerent, et Ep̄s
comittebant Data eis Mediocri Mercede, Reliquos p̄ouerunt in eū
Conſedum Coercerunt, unde illi omnia Pontificalia Adminiſtrabant, q̄
plurima mala Gallicane Ecl̄e peperit, p̄ter q̄m em̄ quod non r̄e Com
firmarent, et ordinarent, Ep̄ales Charodrae diuiniſ vacabant, cum ma
ximo damno fidelium. Vide Hooceum l. 3. Hist. Remensis c. 10. et Conc̄
Querense Canon. 44.

His malis curandis Efficaciter incubuerunt, Ep̄i Galliae ut n̄
lo Ch̄a Ep̄o Constituto circa Medium Saeculi 10° penitus suis exstinctis
sitam aem Ecl̄as Ruſales et eorum P̄stiteros Coercendis, Archi
Diaconis, et Diaconis miserunt, Nam Ch̄a Ep̄s 44 ad Saecul. 11. C. 132.

De Monachis.

Hoc Saeculo Monachor̄ inſursum Coepit, Tere Athanasio in v̄rae An
tony, et ex Ep̄la A. Hyeron. de v̄ra A. Pauli. Cui aem antea quog fuerint
tores v̄rae Colubiaris, isthor in n̄ faciebant in Lemoris Acl̄a, sed in loc
urbis vicinis, Nec tam frequentia erant prius Monasteria.

Monastici Instituti Propagatio. S. Atm. exemplum Salusituae
ambrosius turmarum in deserta traxit v̄ra huius Celestis amor pene
trauit in Palestinam Hilariōne h̄ice de cupis georis vide Hyeron. In
v̄ra ejus in Syriam quog et alias Regiones, Nam teste Palladio ip̄s
Atornus Canonicis v̄ra fundamenta isthic jecit, Basilus quog et Bre
gorius Narcan Ben. ibidem creati Saeculi illoſtis Monachi facti sunt, in
v̄ra tūc in Paulum Basilium transulit, p̄ter qua ob Simultates
Cam

Cum Eusebio Cosarea abbas, addidit eam leges saluberrimas, suis legibus

In Occidente ille adhuc utpote Nouum erat Monachorum nomen & S. Athan. Scriptam Antonii vitam Romae vulgauit, et post hunc Perrey Alex. inter Celeberrimos Re Monachus erat Hyeron. in Ep. ad ipsum Dara Hermoso Insula Monachis praeferim abundabans, Hyeron. in Epistaphio Sabiolo Mediolani quoy vivebat, Monasterium ex quo pro dia Iovinianus Haereticus. Aug. T. de officiis B. C. C. in Gallia Pictauis ac Turona S. Maximus cistudi Monasteria teste Sulp. Oduero.

Triplex Monachorum genus alii in Concho Diuio in Decurias sub Decani et Censurias sub Abbatis gubernio debebant alii in cellarum, ab omni Conserio separati in desertis vivebant Anachoretici, alii denig quorum institutum laxissimum, ex his erant bini, vel terni abique omni Proposito, inter quos etiam eloge iurgia emersere, de hoc triplex genere Hyeron. ad Eustachium in Ep. de custodia Virginitatis.

Quandem ad Monachatum receptio Non temere quilibet, ad mittebat, sed i. fere qui a Clericali arcebant, Certum probatum tempus debebant ex plere, et instituti probare rigorem, qui si idem ubiq. fuit illa Regulas Pamachi, et Basilg. ex plere probantes spere tunc in Virginitatis emittebant professionem, et ad Postulatum Propositi etiam ex p. sa Basil. Ep. l. 10. Quenquam Monachorum in Coniugio viuendum Non pauci citant exempla. Viti paupertatis Nulla apud veteres Mentio qui spontaneam seceabant, paupertatem, Non pauci tamen ex prioribus, et Redius possidebant ut constat ex Uob. C. 29 et Pallady Hist. Lausiaco Similis ex in Ch. ad Nivum Propositi quam promptissimi voto obedientis quos n. habebant. In Monasteriis Basilg. pueri a tenetis in dia Domini erudienti ad mittebant, ad missig. in ad faciem dam Virginitatis Professionem, ut primum Adolescentiam attigerunt.

Occupationes Monachorum Principes recenset S. Aug. l. de Moribus Eccl. C. 57. his verbis, Oratem agunt viuentes in orationibus, et ceteris, Disputationibus, Nemo quidquam possidet proprium, Nemo Linguam innoxius ut. Operantur Manibus la, quibus et Corpus pasci solis, Clane Necessario Victui quidquid Redundat, Nam Redundat pruxitum ex operibus Manuum, et Gularum Restrictione, Agentibus Distribuit, Adeo ut oneratas etiam Manu. ad ea loca mittant Quo pauperes inebunt, Confirmat Natal. Alex. D. Relo 4. C. 11.

Communicatio hujus instituti cum Clericam Epi Monachi iuxta
 suam originem n̄ aliud quam laici perfectiorem vitam secantes esse
 et Concil. Calced. C. 2. Roberne illos a Clericis distinguat mo can 4. nese
 Eccl̄is negotiis ingerere, prohibet, in jam Saeculo 4. non pauci de
 era Ministeria promovebant, vnde Cassiano quid quod est multa ad
 p̄ale fastigium huius eueci Ath. ad Draconium Cyriacus in Ep̄la ad
 Hyernum.

J. Euseb. Vercell. Ep̄us simul et Monachus erat, multosq; Mona
 chos curam gerebat Ambrosio teste Ep̄la 87. Idem de Martino Tur. offi
 mar Julz. Sacerdos in quo vita Ath. in vita Antonii.

De Cl. Virginitate

Non secus huius Saeculo debet, Sanctimonialium institutio Antonii.
 M. Sorex virginum Magistoria fuit, Ath. in vita Antonii et a Paphnia
 Sorexi suo Monasterium suo virum extruendum esse in eius vita legimus

Propagatio eorum Multa videbant, in decem ep̄is et 8. Mo
 nasteria in Egypto duo recensita in aliis prouinciis Aeron in Ep̄la
 ad Sabianum in Palestina Hyeron. in Ep̄la ad Custractianum de Epi
 taphio Paulae in Pontu V. Basilisio fundator exstitit, V. Gregorius.
 Placidianus Oratore 10.

In occidentem quoque ceterae iniqui vias deuenit, habebant
 virginum Monasteria Mediolani Amb. ad virginem lapsum Rētia
 Hyeron. in Ep̄thaphio Marcello.

Duplex genus eorum aliae in Monasteriis Communiunt
 cura praeposita vitam agebant, aliae in Cl. Virginitatem custodie
 bant, priuam fugientis Consortium huius alia sacro velo accepto
 Virginitatem professae huius Hyeron. in Ep̄la ad Marcello.

Eorundem receptio omni p̄sebat via seu in Monasterio
 vellet seu in Cl. priuatis seu accepto sacro velo, seu sine illo pro
 fessione tenella puellae destinabant, a Parentibz per singularem edu
 cationem, Hyeron. Ep̄la ad Gauden. in ipsa Monasteria accipiebantur
 impuberes ad huius professionis candidas Hyeron. in Ep̄la ad Ieram.

Transactis quolibet annis in ipsa ad olescentia videbant, idem
 de ad professionem emittendam, postquam ad Nuptias transire non li
 cebat, Cl. in Ep̄la ad Rusti Narbonensem C. 12. 13.

Oratio velum professionis duplex ad huius inuenerat apud Cl. Virgines
 consecratis. quod in Resurrectione vel alio festo Iohanni de manu Ep̄si dei

piebant, ut reparat. Ambr. l. de exhort. ad 11. Virgines Regionum accipi ante 15
annum faceret. 2^a praedicationes quod imbuatur Avaritia quod darian
u. ann. 100. vel 140. n. poterat iuxta Gregor. M. l. 3.

Earundem virginitatis Non est nostri instituti omnium Mona
steriorum consuetudines istius refert, quid moris in Palormia die
mus ex Hyeron. Cum in precipuis alibi viri fuerit differentia, ille m
gata ad Quosachium de Epitaphio Paulae ap. post Virorum monach
ium quod viris tradiderat gubernandum plures Virgines quas
e diversis provinciis egerat tam nobiles quam Medys infirmi ga
dus in tres turmas Monasteria quae viris ita distantes ut in ope
re et cibo separata Palmo viri et orationibus jungerentur post Alleluia
cantatum, quo signo vocabantur ad Coenae, Multi Residere hicum
erat, Sed post adveniens Caeterarum operiebat, advenit pudore, coeum
plo eas ad labores provocans n. tertia mane hora 3. O. G. Viri ver
pere noctis Media per ordinem Palterium cantabant, Non licebat
cuiquam Vocem ignorare Palmo, et n. de scripturis Sacris quotidi
aliquid dicere, die tunc Dominico ad Eccliam pergebant et Cuius ha
bitabant latere, et unumquodque agmen Matrem propriam sequebat,
atque inde pariter Revertentes notabant operi distributo, et vel
sibi vel Coeteris indumenta faciebant, h. d. C. Hyeron.

Handwritten signature or initials in the bottom left corner.

